הארץ

1.20 ש"ח יום ו' ה' בשבט תשמ"ז, 9 בינואר 1987 VOL. 68/20580 JANUARY 9 1987

רפורמה, אך לא על חשבוני

מכל שכרי מתוקנת הרפורמה המו־צעת:
חברי קיבוץ והשלמות הנהנים מהכנסות פטורות ממס, העשירים שכ־הנ מפסודים שנים הכנסת ההסתדרות הדואגת לאינטרסים של עצמה ולא של הכרית.
אין בכך פלא: מטרת הרפורמה לבטל את כל הפטורים ועל ידי הרחבת בסיס המס להביא להורדת שיעוריו לכלל האוכלוסיה.
בדרך זו, תושג מידה רבה יותר של צדק חברתי, ויותר תמריץ לפעילות כלכלית, שבמיסה תשלומים והים על הכנסות נוספות, צמיחה כלכלית אמיתית רק בדרך של הכנסת תמורה ליחסה, לסיכון הון עצמי ולפעילות כלכלית יזומה.
האלטרנטיבה היא משק של תמיכות והתמכרות, כשהכל מתנפלים על חלקם בכסף הממשלתי, הכל על גב משלם המיסים ועל חשבון המשק כולו.

שינוי מפלגת המרכז

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: אריה דולצ'ין, נגיד "אוצר התיישבות היהודים" (חברת האם של בל"ל)
על: חלקו באחריות לפרשה בבנק לאומי (עמ' 2)

*

פת תוקף את מודעי: "תמיד הוא מבקש לפתוח דף חדש. פתחנו בשבילו כבר ספריות שלמות". (עמ' 3)

*

חמישה נעצרו בפרשת שוחד במחצבות השייכות לסולל בונה (עמ' 12)

*

האדריכל יורם רסקין נעצר בחשד שוחד (עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית; בלילה יתרבו העננים וצפוי גשם בצפון הארץ ובמרכזה.
הטמפרטורות:
- ירושלים: 12–4.
- תל־אביב: 16–7.
- חיפה: 16–9.
- באר־שבע: 18–2.

הגולן 11–2, צפת 10–3, טבריה 16–6, נתב"ג 16–6, יריחו 17–4, אילת 20–6.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בנ"ח
יציג	1.4859	+0.0056
נוסעים	1.7666	+0.0071
שוחר	1.5300	+0.0200

שער הסל

יציג	1.5101	+0.0054

בגליון זה 30 עמודים
בצירוף 48 עמודי מוסף
העיתון מופיע
ב־3 חלקים

הכוח הארצי חדשות הארץ
מתפרסם היום בעמודים
חלק א 9–11
חלק ג' 1–10

פרס החל לגבש אמש בביתו עם נסים תכנית כלכלית מתוקנת

באוצר מקווים שההסתדרות תסכים לעקר שני שלישים מתוספת היוקר באפריל

● המשכורות יגדלו אז רק ב־2%–1 במקום 5% הצפויים עקב האינפלציה ● בתמורה להסכמת ההסתדרות תיסוג הממשלה מהרפורמה המקורית שהוצעה, ולא תבטל את כל הפטורים וההקלות ממס ● קיסר מתנה הידברות בוויתור על התכנית לבטל הפטורים ממס

מאת צבי זרהיה, יהודית וינקלר ועדנה אריהוד, סופרי "הארץ"

מתורקמת עיסקה חדשה בין ההסתדרות לממשלה. הממשלה תי־סוג מהרפורמה המקורית שהוצעה ולא תבטל את כל הפטורים וההק־לות ממס, כמו כן הממשלה תחזור בה מכוונתה לגבות תשלום בסך של שלושה ש"ח עבור ביקור אצל רופא ו־8 ש"ח בגין יום אישפוז.

בתמורה לכך תוותר ההסתדרות על שני שלישים מתוספת היוקר הקרובה שתשולם בחודש אפריל, וייתכן אף שתסכים לייקור מתון

(סוף בעמוד 2, טור 6)

ראש הממשלה יצחק שמיר והשליח האמריקאי ריצ'ארד מרפי בפגישתם אתמול בירושלים. (צילום: רחמים ישראלי)

שמיר קורא לחוסיין לפתוח עמו בשיחות פנים אל פנים

מרפי יוצא בחזרה לירדן לדווח על עמדת שמיר

עקיבא אלדר ואיתן רבין

ירדן דוחה את הרעיון לקיים שי־חות הכנה בהשתתפות הצדדים המעורבים ישירות בסכסוך באיזור — כך דיווח אתמול השליח האמריקאי ריצ'רד מרפי. ירדן חוששת כי הדבר יתפרש כניסיון לדרג הראשון בבקשתה למטריה בינלאומית. לפיכך יתמקד המגעים במאמץ לצ־מצם את הפערים סביב התנאים לכינוס ועידה בינלאומית לשלום.

בפגישה הראשונה עם יצחק שמיר מאז נכנס לתפקידו כראש ממשלה התרשם מרפי כי מנהיג הליכוד אינו מתנגד להמשך השיחות על בסיס העקרונות שהוצבו בתקופת קודמו

(סוף בעמוד 2, טור 8)

■ עובדי בנק לאומי ובנק איגוד שובתים היום; כל הסניפים סגורים
■ עוד חבר דירקטוריון של הבנק פורש: מיכה אפרתי חבר קיבוץ גבע

חברים בדירקטוריון בל"ל ידעו על הסכם השכר והפרישה של יפת

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברי מועצת המנהלים של בנק לאומי קיבלו בזמנו דיווח על הסכם השכר ותנאי הפרישה, שנקבעו ליו"ר מועצת המנהלים של הבנק באותה עת, ארנסט יפת. כך הודו אתמול חברים במועצת המנהלים של הבנק, זאת בניגוד לטענה של חלק מחברי הדירקטוריון לפיה לא ידעו דבר על ההסכמים עם יפת.

חברי הדירקטוריון של בנק לאומי קיבלו מידע על חתימת ההסכם, בלא פרוט של הסכומים שניתנו בו. אך אחד מחברי הדיר־קטוריון הבהיר ל"הארץ" כי החברים בדירקטוריון יכלו לדעת בכל זאת את תנאי פרישת יפת מאחר והדבר הופיע בספר הפרוטוקולים של הדירקטוריון העומד לרשותם בכל העת.

יו"ר מועצת המנהלים של הבנק אלי הורוביץ אמר שנודע לו על תנאי הפרישה של יפת רק בשלב מאוחר, כאשר ההסכם איתו היה סגור ולא ניתן היה להכניס בו שינויים ללא הסכמתו של יפת עצמו. היו"ר לשעבר של הבנק ארנסט יפת סירב גם אתמול להגיב על החלטת מועצת המנהלים של הבנק, שהחליטה על הפסקת תשלומי הפרישה שלו.

טכניפי בנק לאומי ובנק איגוד שובתים היום, על פי החלטת ועד עובדי הבנק. עובדי בנק לאומי פנו לציבור והודיעו כי השביתה שהכר־יזו הינה ליום אחד והיא נועדה להצביע על תחושת הזעם והמחאה של ציבור העובדים המרגיש שרומה משך תקופה ארוכה.

יו"ר ועד העובדים לואי רוס קרא לציבור לא לפגוע בחשבונותיו בבנק ולא להסיק מסקנות נגד בנק לאומי. העובדים נפגעו יותר מכל אדם אחר מהמצב כיום בבנק, ולדעתם השביתה בבנק לא תפגע בבנק. מטרת השביתה אמר רוס שבעתיד יהנה הציבור משרות טוב יותר ואמין יותר.

עובדי בל"ל קראו לכל הנושאים באחריות למה שאירע בבנק להסיק מסקנות אישיות ולהתפטר לאלתר.

(סוף בעמוד 2, טור 4)

כאן יפת, נא להשאיר הודעה אחרי הציפצוף

מאת חיים הנדוורקר

"כאן יפת. נא להשאיר הודעה אחרי הציפצוף ואחזור אליכם בהקדם", כך באנגלית ובעברית הורה אתמול המזכירה האלקטרונית בביתו של ארנסט יפת במגדלי דוד בתל אביב לכל אלה שביקשו להתקשר ולשוחח עם מי שהיה בעל הפנסיה הגבוהה ביותר במדינת ישראל. כשבאנו ולחצנו על הזמזם המקשר לדירתו של יפת, לא היתה תשובה.

דוד גביש, השומר של בית המגורים היוקרתי, אמר אמש: "הוא לא בבית. ראיתי אותו יוצא. קודם לכן נכנסתי לתת לו מברק אחד מחבר הכנסת יצחק ארצי והיו גם ששלחו לו פרחים. הוא נראה טוב, לבוש היטב, עם סיגר בפה, לא נראה מוטרד במיוחד. אבל מה בעצם רוצים ממנו. נתנו לו או הוא לקח?".

ראשי בנק לאומי שוב יוצאים לחו"ל

מאת אריה לביא סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ראשי בנק לאומי שוב שוהים בחו"ל לאחר שחזרו שלושה בבהי־לות לישראל כדי להשתתף בישיבת הדירקטוריון של הבנק שהח־ליטה על הפסקת תשלומי הפנסיה לארנסט יפת.

יו"ר הבנק אלי הורוביץ, שהגיע לישראל מאוסטריה כשעה לפני פתיחת הישיבה ביום רביעי בערב, חזר אתמול למקום חופשתו שם שוהים בני משפחתו. הורוביץ ומשפחתו מבלים חופשת סקי. בכוונתו לחזור ארצה ביום ראשון.

חבר דירקטוריון נוסף, ד"ר אמנון גולדנברג, יצא גם הוא אתמול לחו"ל. ואילו יו"ר הנהלת הסוכנות ונגיד בנק לאומי אריה דולצ'ין, שחזר במיוחד מפילדלפיה לישראל ביום רביעי בערב כדי להשתתף בישיבת הדירקטוריון, עומד לחזור כבר בימים הקרובים לארה"ב.

בל"ל משפץ ליוסף ראש לשכה חדשה במגדל שלום

מאת יהודה שרוני סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק לאומי משפץ בימים אלה לשכה חדשה, הכוללת שירותי משרד, בקומה ה־22 של מגדל שלום, עבור יוסף ראש שהיה מנכ"ל משותף בבנק, ושפרש מעבודתו בבנק ב־1 לאוגוסט 87. ברוך יקו־תיאלי, שגם הוא היה מנכ"ל משותף בבנק, ושפרש באותו מועד, יקבל מהבנק שירותי משרד לפרק זמן נוסף.

הקומה ה־22 במגדל שלום מושכרת על ידי בנק לאומי, ושם ממוקם גם האגף של המידע העסקי ויחידות התקציבים של הבנק. יש לציין כי הטבות אלה הם נוספות לתנאי הפרישה הנדיבים שקיבל כל אחד מהשניים: 350 אלף דולר פיצויי פרישה, ועוד פנסיה חודשית של 6000 דולר.

יש לציין כי ארנסט יפת, המנכ"ל לשעבר של הבנק, קיבל עם פרישתו לשכה מפוארת בבית התעשיינים, אך בעקבות לחץ ציבורי, הוא נאלץ לוותר עליה.

דובר בנק לאומי גדעון דיסקין מסר בתגובה, כי המשרדים העומדים לרשותם של ראש ויקותיאלי לתקופת זמן מוגבלת, זאת לאחר שפרשו מהבנק בסוף דצמבר 1986.

8.1 מליון דולר — השווי המלא של ההתחייבות שנתן בנק לאומי לארנסט יפת

מאת בתמיה שטרסלר

מחושבים שנעשו אתמול לבקשת "הארץ" באחת מקרנות הפנ־סיה עולה, שערך הפנסיה של ארנסט יפת — העומדת עכשיו לב־דיקה מחודשת — מגיע ל־4.1 מליון דולר, וזאת בנוסף לפיצויים בסך ארבעה מליון שגם הם עומדים לבדיקה מחודשת. יוצא מכך שסך התחייבותו של בנק לאומי כלפי יפת הגיע ל־8.1 מליון דולר.

השחבון הוא כדלקמן: לאדם בגיל 65 (גילו של יפת) נשארים בממוצע — לפי חישובי קרנות הפנסיה — עוד 14 שנות חיים, כלומר עוד 168 תשלומים בסך 30 אלף דולר כל אחד.

שער ההיוון לפי הוראות המפקח על הביטוח הוא 5.3 אחוז, כך שהשווי הנוכחי של תשלומי הפנסיה של יפת מגיעים ל־3.5 מליון דולר. בנוסף לכך מחייבות תקנות הביטוח שבמקרה של פטירת בעל הפנסיה, תעבור הפנסיה לאשתו, או הידועה בציבור שלו. שווי זכויות אלו במקרה הנדון מגיע ל־0.6 מיליון דולר.

משמעות הדבר היא שאדם בגיל 65 שהיה רוצה לרכוש עבודו פנסיה של 30 אלף דולר לחודש היה צריך להשליש לקופת הפנסיה 4.1 מליון דולר.

האם יוכל ארנסט יפת לגמור את הפנסיה?

נניח שהפנסיה תבוטל כליל. יוכל ארנסט יפת להפקיד את ארבעה מליון הדולר שקיבל כפיצויים באחד הבנקים, ולקבל ריבית של 0.5 אחוז לחודש צמודה למדד. כאשר הקרן איננה נפגעת. כלומר, יפת יוכל לקבל הכנסה חודשית של 20 אלף דולר נטו, פטורה ממס, בלי פגיעה כלשהי בקרן של ארבעה מליון הדולר.

מטוס הלביא המריא שנית: גבוה יותר, רחוק יותר

הטיסה השניה, אתמול: הלביא מעל גוש דן. (צילום: התעשיה האווירית)

מאת זהר בלומנקרנץ סופר "הארץ" לענייני תעופה

אב טיפוס מטוס "הלביא" מתוצרת התעשיה האווירית ביצע אתמול בבוקר בהצלחה את טיסת הנסוי השניה שלו, לאחר דחיות חוזרות ונשנות מתחילת השבוע, בשל תקלות ותנאי מזג אוויר בלתי מתאימים.

נודע, כי כבר מחרתיים ימשיך אב טיפוס מטוס "הלביא" בתוכנית הני־סוי המתוכננת לו. בטיסת הניסוי הבאה ייבחנו בעיקר נושאים הקשורים למנוע. אתמול נמסר, כי במקביל לטיסת הניסוי השניה הורץ אתמול בראשונה על הקרקע המנוע של האב טיפוס מספר 2 של מטוס "הלביא".

הטראתו של אב טיפוס זה מתו־כננת לעוד שלושה־ארבעה חודשים. אב טיפוס מטוס "הלביא" שהה אתמול כ־45 דקות באוויר, כרבע שעה מעבר לזמן בטיסת הבכורה בסוף השבוע שעבר. במהלך הטיסה אתמול בוצע קיפול כני נסוק. המטוס נסק לגובה 20 אלף רגל, לעומת 12 אלף רגל בטיסת הנסוי הראשונה והד־גיע למהירות מירבית של 300 קשר לעומת 260 קשר בטיסת הבכורה.

המטוס תיפקד מצויין

המטוס ביצע תפעולי מגוע, תמרונים ובדיקות רבות. טייס הנסוי מנחם שמול, דיווח, כי "המטוס תיפקד בצורה מצויינת. התוצאות היו טובות והתגובות היו מדוייקות". נמסר, כי פרטים אלה מאמתים את התחושה, כי "המטוס ענה על הצ־פיות". במהלך טיסת הנסוי השניה שלו אתמול, לווה כל הזמן אב טי־פוס מטוס "הלביא" במטוס "כפיר".

ברומא ישאלו היום את פרס: האמנם נחטף מכאן ואנונו?

מ"מ ראש הממשלה יוצא לביקור בזק במהלכו ישתתף בוועידה הלאומית לציון 40 שנה להקמת המפלגה הסוציאל דמוקרטית באיטליה

מאת עקיבא אלדר הוולרה לברנומה

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס יוצא היום לביקור בזק באיטליה בהזמנת המפלגה הסוציאל דמוקרטית האיטלקית. פרס ייצג את מפלגת העבודה ואת האינטר־נציונאל הסוציאליסטי בוועידה הלאומית לציון 40 שנה להקמת המפלגה הסוציאל דמוקרטית באיטליה.

הבוקר יפגש פרס עם שר החוץ ג'וליו אנדריאוטי בלשכתו. השר אמור להחליף בחודש מרץ את ראש הממשלה הנוכחי במסגרת הסכם הרוטאציה. פרס יסעד אחרי כן על שולחנו של ראש הממשלה הסוצי־אליסטי בטינו קראקסי ואחר הצהר־יים יקאם בטכס בפתיחה של הוע־ידה יחד עם מזכירה הכללי של המפלגה הסוציאל דמוקרטית ניקו־לאצי ועם מזכיר המפלגה הסוצי־אליסטית וראש הממשלה הנוכחי קראקסי.

משקיפים פוליטיים ברומא צופים שבשיחות עם המנהיגים הפוליטיים האיטלקיים תועלה שאלת חטיפתו של מרדכי ואנונו ברומא שעוררה כאן הדים רבים וגם מורת רוח, אף שהדבר טרם הוכח סופית. כידוע מתנהלת בנושא חקירה משפטית בנוסף לחקירת המשטרה.

תרגיל הגיוס מסתיים הבוקר

מאת ראובן פדהצור

תרגיל הגיוס המוסבי של צה"ל, שהחל אתמול אחר הצהרים, עומד להסתיים הבוקר. חלק ניכר מאנשי המילואים וכלי הרכב התייצבו, ולאחר תהליך קליטה ורישום שוחררו לבתיהם.

שוק ההון

התחזק חשש המשקיעים מפיחות השקל

מאת יהודה שרוני

הפעילות בשוק ההון נעשתה אתמול לאור החששות מפיחות חד פעמי אפשרי של השקל לעומת הדולר, שעשוי לצאת אל הפועל בסוף שבוע זה. ביקושים גדולים במיוחד לאפיקי ההשקעה הדולריים, ובעיקר למניות ההסוד, סופקו בעי־ליות שערים של עד 2 אחוז. מחיר הדולר בשווקי לילנבלום קפץ ב־2 אג', ומחירו הגיע ל־1.53 שקל לדולר.

הנוסח המלא של המכתב שניסה רפי לוי להבריח לא מכבר מהכלא הגיע לידי "הארץ":

"שיהיה ברור, אני לא אסתום את פי וכדאי שטדי ידע ויפעיל את פרס"

פרקליטות המדינה טוענת שלוי ניסה להבריח מכתב זה לבנו כ"פקודת מבצע להדחת עדים"
● במכתב מוזכרים שמיר, פרס, קולק, יגאל כהן אורגד, יוסף צ'חנובר ועו"ד יגאל ארנון

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ" בירושלים

שמותיהם של ראש הממשלה יצחק שמיר, שר החוץ שמעון פרס, ראש עיריית ירושלים טדי קולק, הארכיבישוף הארמני שאהה עג'מיאן, שר האוצר לשעבר יגאל כהן אורגד, מנכ"ל משרד הבטחון לשעבר יוסף צ'חנובר, ועו"ד יגאל ארנון מופיעים במכתב שכתב הממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים רפאל לוי. בתקופת מעצרו בכלא. פרקליטות המדינה טוענת שלוי ניסה להבריח מכתב זה כ"פקודת מבצע להדחת עדים" לרעיה, בנו. פרקליטו של לוי, תוסיה כהן מכחיש את הטענות מכל וכל ואומר שהמכתב נמסר בגלוי לעיני קצין משטרה.

קטעים בודדים מהמכתב פורסמו בעבר. העותק המלא של המכתב, הגיע ל"הארץ" ולהלן הדברים (למעט ענינים אישיים, ש"הארץ" מצא לנכון להשמיט):

"הורתי מבית המשפט וכבר אולי נראה קצת אור בקצה המנהרה. זו הפעם הראשונה שהשופט קיצר מועד המעצר שלי בצורה ניכרת מ־15 יום ל־8 ימים. כאילו הועלתה בעיה קשה וכאובה — האשמה של סיוע בהברחה. בלחץ המשטרה על איש כמוהו, אי שרצה להציל את עורו והמתוך לחץ סיבך אותי בענין... בינתיים — רענן — תשב עם שלמה ותעמיד אותו במצבי המשפטי.

כאב לי מאד החיפוש האחרון בבית ובפרט שלקחו את התכשיטים של אמא ועל כן — עכשיו שיהיה ברור — בעת משפט או לפני כן — אני לא אסתום את פי וכדאי שטדי ידע זאת ויפעיל את שר החוץ האחרים. ניתן להעזר ביוסי צ'חנובר וכן ביגאל כהן אורגד היכול לדבר עם ראש הממשלה. שמעון פרס כשר חוץ חייב להבין באמצעות טדי — הנזק של כל קשרינו בנושא ירושלים... נחזור לענין טדי ושמעון פרס. זה העיקר, שלא יאריכו המעצר ואם לא יואשר ולא יוגש עד אז כתב אישום נמצא דרך להתגבר. רענן, תבקש מטדי המכתבים כולם הנמצאים אצל העותק שלו לעיני כבסיית נעמי טיוריי"ל. הם עלולים להעלים זאת כי התיקים אצלם ותספרו לו שלקחו כל העתיקות שלי... רענן, אין מה להתבייש מטדי. אין לו ברירה. הוא חייב להתערב. מכל מקום הוא חופשי ושלא יבוא מאוחר יותר בטענות...

פעם אחרונה שאני פונה בעת המשפט אני יכול להצביע ממי קיבלתי מרבית השטיחים. לגבי התכשיטים — המצב דומה. חוץ מזה — זה לא העיקר. טדי חייב להבין שזו הפעם האחרונה שאני פונה אליו. רענן אתה חייב להעזר בשמ־עון אחי...

הם (הכוונה לבני משפחת קנרו) יצאו, שלא יוסיפו מלה אחת. יש להם לפי החוק זכות השתיקה. פעם נוספת — לא יחזיקו בהם, כך שאין להם מה לחשוש.

מאידך — הם צריכים להבין כי כמה שידברו יותר — הם שותפים לעבירה. וכן צריך להבטיח הזקן

(סוף בעמוד 2 טור 7)

עורך את העמוד: ברנה שפירא.

צפת מנ הראל

صكنا من الاهل

מטוס הועלה באש בנמל התעופה בביירות; 10 נהרגו בהפגזה על השכונות הנוצריות

נהג מכונית תופת התפוצץ בתוך רכבו בעיירה זחלה שבאזור הנתון לפיקוח סורי בלבנון

[illegible] הבוער של ה"בואינג 707" בנמל התעופה של ביירות. (צילום אי־פי)

ביירות (עי"ר וע"צ). פגזי תותחים נחתו אתמול בנמל התעופה של ביירות והעלו באש מטוס בואינג 707 של חברת התעופה הלבנונית. ארבע שעות לאחר מכן הופגזו שתי שכונות נוצריות של ביירות באש מקים, ונהרגו עשרה אנשים ונפצעו 13. תחנת השידור הנוצרית מסרה כי הפגזים נורו משכונות שיעיות מביירות, אך המשטרה לא יכלה לאשר זאת.

3 עובדות נקיון היו במטוס כאשר החלה ההפגזה בשעה 08:00, אך הן הצליחו להמלט. ענן עשן היתמר מעל נמל התעופה, הנמצא מדרום לביירות, לאחר ששלושה פגזים פגעו במטוס הנוסעים הסילוני, ששוויו ארבעה מיליוני דולאר.

מאות נוסעים מבוהלים ועובדי נמל התעופה, כולל פקחי התעופה, רצו כדי לתפוס מחסה במהלך ההפגזה שנמשכה שעה. הפגזים גרמו למכתשים על מסלולי הב־ היתה, אך בניין המסוף לא נפגע.

מטוסים נכנסים נתבקשו לנחות במקומות אחרים. זו הפעם הראשונה שנמל התעופה נסגר מאז אוגוסט 1985, כאשר מטוס אחר של החברה הלבנונית השמד על הקרקע מחמת הפגזה.

הפגזה בת שעה

חמישה מההרוגים וכמה מהפצועים בהפגזה נפגעו בתוך אוטובוס, בשכונה הנוצרית חדת, כאשר פגז פגע בו. הפגזה זו על השכונות הנוצריות החלה בצהרים ונמשכה שעה. ממקורות לבנוניים מוסמכים נמסר, כי אלה ההפגזות העזות ביותר שהתנהלו מאז תחילת "מלחמת המחנות" ב־30 בספטמבר.

בסך הכל נהרגו ששה בני אדם ושלושה עשר נפצעו באזור הנוצרי, ואילו ארבעה נהרגו בפרוזור דרומי שיעי של בירות לבנון. הקורבנות הנוצריים נימצאו ברובע חארת', בתוך אוטובוס אשר נפגע ישירות בפגז.

הדו־קרב הארטילרי, שהחל בשעה 12.00, נפסק שעה אחר מכן, בעקבות מגעים בין חברי "ועדת הבטחון", המורכבת מנציגי צבא לבנון, ומנציגי מיליציות של הנוצרים, הדרוזים והשעים.

דובר מטעם תנועת "אמל" השיעית הצהיר כי אנשי מיליציה נוצריים הם שהפגיזו את נמל התעופה, ואילו קול לבנון הנוצרית האשים בהפגזה פלשתינאים שהתבצרו במחנות ההר בקרבת מקום לנמל התעופה.

בעיירה זחלה שבמזרח לבנון, באזור הנתון לפיקוח סורי, התפוצצה אמש מכונית תופת. הנהג נהרג ו־14 נפצעו. רדיו ביירות מסר כי ההתפוצצות אירעה בקרבת מלון גראנד קאדרי" שבעיירה הנוצרית.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: אריה דולצין, נגיד "אוצר ההתיישבות היהודים" (חברת האם של בל"ל)
על: חלקו באחריות לפרשה בבנק לאומי

אדרוש לבדוק כל החוזים שיש לפקידים הבכירים

מעל במת הכנסת נמתחה עליך ביקורת חריפה ביותר של נציגי כל הסיעות, הכינו אותך "דולצינדיזם". מה תגובתך?

יש הסתה, זה ברור. לדעתי הביקורת נבעה מחוסר ידיעת העובדות. אינני מרוצה כלל, לבי שקט ונפשי שקטה. הוזמנתי לועדת הכספים של הכנסת כדי להסביר את כל הפרשה ואעשה זאת ברצון.

איך זה ייתכן שאתה, כמי שמשמש כנגיד בנק לאומי, לא ידעת על החלטות הדירקטוריון של הבנק להעניק פיצויים ופנסיה כאלה ליפת?

אינני נגיד של בנק לאומי. זוהי טעות. אני נגיד של אוצר ההתיישבות. היות ו"אוצר התיישבות היהודים" היא בעלת 75 אחוז ממניות היסוד של בל"ל, אני יושב כמשקיף ללא זכות הצבעה בישיבות הדירקטוריון של בל"ל. הישיבות האלה מתקיימות פעם בחודש ובשנה האחרונה השתתפתי ב־6 או 8 ישיבות.

ולישיבות אלה לא הובאו לאישור הסכמי הפיצויים והפנסיה של יפת?

בפירוש לא, אני שמעתי לראשונה על גובה הפנסיה שאושרה ליפת מהעיתונות. אני חושב שזו שערוריה גדולה, לכן תבעתי אתמול בישיבת הדירקטוריון להשעות מיד את התשלומים ליפת ולהקים ועדה מיוחדת לבדיקת ההסכמים.

אבל בכל זאת "אוצר התיישבות היהודים", מחזיקה ב־100 אחוז ממניות היסוד של בל"ל וב־75 אחוז מזכויות ההצבעה. איך זה העלימו ממך מידע הנוגע להוצאה של מיליוני דולרים?

נושא תנאי השכר אינו עניין של אוצר ההתיישבות. לבנק יש דירקטוריון שאני נותן אמון בחבריו והם אלה שמנהלים את כל ענייני הבנק. לשם כך הם נבחרו.

כלומר, לך כנגיד "אוצר התיישבות היהודים" אין שום אחריות ו/או יכולת להשפיע על המתרחש בבנק שבבעלותכם?

אני רשאי להתערב רק כשיש חריג. פעם אחת אמנם התערבתי, זה היה כשארנסט יפת לא רצה להתפטר מתפקידו כיו"ר הדירקטוריון, אני דרשתי ממנו להתפטר. עכשיו החלטתי להתערב גם בעניין תשלום הפנסיה ליפת, שגם הוא חריג.

חברי המועצה של "אוצר התיישבות היהודים" מוקנים, כי הם חשים עצמם כחותמת גומי להחלטות הדירקטוריון. האמנם אין להם שום השפעה על הנעשה בבל"ל?

זה נכון שאין להם השפעה רבה. התפקיד של המועצה הוא ייצוגי בעיקרו. זו היתה המסורת במשך כל השנים, מאז ימיו של ד"ר הרצל. עכשיו אנחנו רוצים לתקן את המצב ולהגדיר במדוייק את הסמכויות של המועצה. למעשה לאוצר ההתיישבות יש שני תפקידים מוגדרים: א)לבחור את הדירקטוריון של בל"ל; ב)לדון ולאשר את המאזן השנתי של הבנק.

לסיכום, האם בעקבות הסערה הציבורית שפרצה, אתה מתכוון לשנות את סדרי הרווח ולשפר את התקשורת שבינך לבין הדירקטוריון?

אני אדרוש לבדוק את כל החוזים שיש לבנק עם כל הפקידים הבכירים.

ואיתי שמעתי

בנק לאומי שכר יועץ תקשורת

בבנק לאומי מבקשים לשפר את התדמית. הבנק שכר בימים אלה את שירותיו של משה תאומים, מבעלי חברת הפרסום "גיתם". תאומים מכהן בין היתר כיועצו של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס. בעבר, השתמש בנק לאומי בשירותיו של הפרסומאי אורי סלע.

את הופעת הבכורה שלו בתפקיד זה בפני התקשורת, ערך תאומים שלשום בעת כינוסה של מועצת המנהלים של בנק לאומי, שדנה בהפרת הסכם השכר עם היו"ר לשעבר, ארנסט יפת. נראה שאות מתוך מתוך של תאומים היתה ל־ הרשות לעיתונאים ולצלמים לעלות לבניין הנהלת בל"ל, שבה היתה ישיבת הדירקטוריון, על מנת שיראו במו עיניהם את ההמונות שהקיפו חברי הוועדים של בנק לאומי. בעבר לא התירה הנהלת בל"ל לעיתונאים להיכנס לבניין כשהיו בו ישיבות דירקטוריון סוערות.

אריה לביא

מי יבנה את בית המקדש

במסגרת הדיון על תוכנית ההבראה, שהיה אתמול בוועדת הכספים של הכנסת, התרעמו חברי הליכוד על כך שסולל בונה ניגשת למכרזים במחירי הפסד. לא חסרו גם דוגמאות להמחשת הביקורת. ח"כ יורם אריזור העיר באירוניה, כי עדיין לא ברור מתי ייבנה בית המקדש, אבל אם ייבנה וכאשר ייבנה כבר ברור כי במכרז יזכה סולל בונה.

יו"ר מועצת המנהלים של סולל בונה, מרדכי גור, השיב כי הרעיון לא רע והוא בטוח שיו"ר ועדת הכספים, ח"כ אברהם שפירא, יהיה מוכן לספק את השטחים לבית. ח"כ יאיר צבן הוסיף לתפריט כי מה שבטוח שאת המכרז לאספקת הכבשים לקורבנות יקבל השר אריאל שרון.

עדנה ארידור

מצב החירום של יקותיאלי

הפרופ' אריה שחר מן האוניברסיטה העברית בירושלים, זכה למחאות כפיים גלהבות של עמיתיו כשסיפר בישיבת הסנאט כי "שעה שהאוניברסיטה מפטרת 200 מעובדיה המנהליים, ראוי כי בוועדת החירום המנהלת אותה יישבו רק אנשים שהם ללא רבב". שחר כיוון את דבריו לחבר הוועדה ברוך יקותיאלי, מנכ"ל בנק לאומי לשעבר, שעל פי הידיעות האחרונות, קיבל כמיליון דולר פיצויים ופנסיה של 20 אלף דולר לחודש.

היקטור המופתע טען כי אין להפוך את המעמד לבית השפוט, אך חברי הסגל האקדמי ישבו וחושבו, כי לאחר שוויתרו על 8.5 אחוזים משכרם, יעלה סכום הוויתור אך במעט על גובה הפיצויים של יקותיאלי.

לילי גלילי

מיהו יהודי ומי הוא רב

"הבעיה אינה מיהו יהודי אלא מיהו רב", אמר אתמול שר החוץ שמעון פרס, בהתייחסו לפרשת שושנה מילר. פרס השתתף בכנס של המכון הדמוקרטי של המפלגה הדמוקראטית בארה"ב, שהיה אתמול במלון מוריה ירושלים. אחד המשתתפים בכנס שאל את פרס: "אצלנו יש הפרדה מוחלטת בין הכנסיה לבין המדינה. גם בישראל אמורה להיות הפרדה כזאת, מדוע איפוא צצה בעיית שושנה מילר?" פרס ענה על כך: "מדינת ישראל היא מדינת חוק ולא מדינת הלכה. החוק הוא מעל לכל. ברגע שיש פסיקה של בית המשפט העליון כל אחד חייב לציית לה". פרס אמר גם כי בעיית מיהו יהודי היא בעיית הדתיים היהודיים ולא בעיית המדינה הישראלית.

איתן רבין

לייזי ענבל לא רוצה לדבר

מה בדיוק עושה לייזי (אליעזר) ענבל בקליפורניה? מי שהיה אחת הדמויות המרכזיות בפרשת הפסדי המיליונים של התק"ם בשוק האפור, הועסק עד לפני חודשים אחדים בידי חברה להפצת סרטי פעולה שבסיסה בהוליווד. כעת, לדבריו, הוא "מסתובב". בשיחה טלפונית מתוחה לא גילה כל עניין בפרשת בלאס וסירב לחשוף היבטים נוספים על מעורבותו. "גדולי העיתונאים בארץ", אמר ענבל, "ביקשו ממני לדבר וגם להם סירבתי".

לייזי ענבל — "מסתובב"

גזבר התק"ם לשעבר, המתגורר עתה עם משפחתו בעמק סאן פרננדו, צפונית ללוס אנג'לס, גילה סקרנות מוסתרת רק בנושא אחד: כיצד הגיע מספר הטלפון החסוי שלו לידי "הארץ". "אם תאמר לי מי נתן לך את המספר", אמר, "אשקול את בקשתך לראיון". העסקה לא יצאה לפועל.

לוס אנג'לס
בני לנדאו

גם בנורווגיה לא שמעו על 30 אלף לחודש

באחרונה התפרסמה באחד העיתונים הכלכליים בעלי ההשפעה בנורווגיה, ה"אקונומיסט רפורט", רשימת משכורות של הצמרת הכלכלית במדינה. במשכורת בנורווגיה, השכר המשולם בסקטור הפרטי גבוה מהשכר בסקטור הציבורי. הנה פרטים: מנכ"ל "נורסק הידרו" משתכר 100,882 דולרים בשנה; מנכ"ל "נורסק דאטה" — 95,890 דולרים בשנה; מנכ"ל "סאגה פטרוליום" — 86,301 דולרים בשנה; מנכ"ל "גרנד הוטל" — 50,685 דולרים בשנה; מנכ"ל בנק נורווגיה — 48,458 דולרים בשנה; מנכ"ל הרכבות הממשלתיות — 45,905 דולרים בשנה; מנכ"ל מינהל הכנסות המדינה — 40,905 דולרים בשנה ומנכ"ל "אוניברסיטת אוסלו — 34,663 דולרים בשנה.

יהושע גלבוע

בעריכת עירית רוזנבלום

מרפי יוצא

(סוף מעמוד 1)

שמעון פרס. עם זאת, דיפלומט אמריקאי בכיר אמר אתמול בשיחה פרטית כי ארה"ב מגלה ספקנות רבה באשר לסיכוי לקדם את תהליך השלום כאשר יצחק שמיר עומד בראש הממשלה.

בפגישה עם פרס, כמו גם בפגישה שקיים קודם לכן עם ראש הממשלה יצחק שמיר, מסר מרפי, כי בא לאזור בשליחותם של הנשיא רייגן ושר החוץ ג'ורג' שולץ כדי לראות אם ניתן לקדם את תהליך השלום. הוא מסר דיווח מפורט על שיחותיו שניהל ברבת עמון טרם בואו לישראל. מרפי הודיע כי ישוב היום או מחר לרבת עמון וימסור על עמדותיו של שמיר למלך חוסיין. לאחר מכן יצא לקאהיר וישוב לישראל לסידרת פגישות נוספת. במהלך סיורו באיזור יבקר מרפי גם בסעודיה.

שמיר פונה לחוסיין

ראש הממשלה יצחק שמיר קרא אמש למלך חוסיין לפתוח עמו ב"שיחות ישירות פנים אל פנים". דבריו של ראש הממשלה נאמרו אמש בהרצאה בפני משתתפי הכנס של המכון הדמוקרטי ליחסים בין לאומיים של המפלגה הדמוקרטית בארה"ב.

יעקב אחימאיר התפטר מתפקיד עורך "מבט"

מוכן לעכב ההתפטרות בשבוע כדי לאפשר להנהלה לשפר תנאי העבודה

מאת לילי גלילי
כתבת "הארץ"

עורך "מבט", יעקב אחימאיר, הודיע אתמול על כוונתו להתפטר מתפקידו, ואף הגיש מכתב התפטרות למנהל הטלוויזיה, חיים יבין. אחימאיר מנמק את צעדו בחוסר תנאים בסיסיים לעריכת "מבט" מבחינת ציוד וכוח־אדם.

הוא קובל על כך כי רק ביומיים האחרונים נמנע ממנו לסקר בשידור ישיר את האירועים הנוגעים בבנק לאומי (בגלל מחסור בניידת שידור) ואילו אתמול לא נמצא צוות להכין כתבה באותו נושא. יש לציין כי אחימאיר מתריע על מצב עניינים זה כמעט מאז נכנס לתפקידו, ופעמים רבות איים בהתפטרות. לאחר הודעת ההתפטרות אתמול, הופעלו על אחימאיר לחצים קשים מצד המנהלים הממונים עליו ביניהם שטרן, יבין ופורת. הוא אף ייפגש עם פורת בעניין זה ביום א'. בסיכומו של דבר נאות אחימאיר לעכב את התפטרותו עד ליום א' הבא על מנת לאפשר להנהלה לתקן את העיוותים. יבין סרב אמש להגיב על ההתפטרויות ואף לא היה אפשר להשיג את תגובתו של אחימאיר.

כל חברי הדירקטוריון

(סוף מעמוד 1)

שביניהם היו מחברי "הוועדה המרכזת" של מועצת המנהלים של הבנק שקבעו בזמנו את תנאי השכר הפרישה של ארנסט יפת. החבר השלישי בוועדה, ישראל סהרוב פרש מהדירקטוריון ביוני 1985.

במכתב ההתפטרות שלו אומר אפרתי כי במשך כל זמן חברותו במועצת המנהלים פעל לפי מיטב יכולתו לטובת הבנק וזאת "בהתאם למיטב שפוטי לרשותי". הוא מוסיף כי "בשיקולי לצער זה עמדה לנגד עיני טובת הבנק בלבד". את ההחלטה להתפטר קיבל לאחר שהתייעץ עם כמה חברים העומדים בראש הבנק ו"דעתם חשובה לי" וגם לאחר ששוחח עם שני יו"ר ועד עובדי בל"ל.

מבוקשת אישיות משפטית

בנק לאומי עדיין לא בחר ב"אישיות הציבורית מישפטית בכירה" אותה מבקשים לצרף לוועדה שהוקמה על פי דרישת בנק ישראל לבחינת הסכמי השכר הפרישה של עובדי הבנק. מהבנק נמסר שמתנהלים דיונים עם כמה אישים והם טרם סוכמו.

בתוך כך מסר עו"ד אמנון גולדנברג ל"הארץ" כי משרדו קיבל דמי טרחה בסך 138.000 דולר עבור ייצוג בנק לאומי וארנסט יפת בפני ועדת בייסקי ולא מאות אלפי הדולרים, כפי שפורסם.

מכל תפקידיהם בבנק. העובדים הודיעו גם לבטל מידית את כל ההסכמים החריגים והחסויים שניתנו בבנק, להפסיק את כל התשלומים המשולמים לבכיריו ו"להחזיר את הכספים שהוצאו מקופה".

בינתיים פנה עו"ד שלמה כהן צידק, המייצג את ועד עובדי בנק לאומי, לשר האוצר משה נסים, נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו ולאריה דולצין בתביעה שיוחזרו לקופת בל"ל כל התשלומים החריגים ששולמו לבכירי הבנק משך שלוש השנים האחרונות.

עוד מתפטר

מיכה אפרתי מקבוץ גבע, חבר מועצת המנהלים של הבנק ובראשי המרכז החקלאי, ששימש למעשה כנציג ההתיישבות העובדת, התפטר ממועצת המנהלים של הבנק. התפטרותו של אפרתי אתמול בשעות הצהרים הפתיעה, שכן שלשום סמוך לחצות, לאחר שיצא מישיבת הדירקטוריון אמר שאין בדעתו להתפטר אלא אם כן יידרש לכך על ידי נגיד בנק ישראל.

אפרתי הוא החבר השני בדירקטוריון הבנק שהתפטר השבוע, לאחר התפטרותו של יוסף פקר.

באוצר

(סוף מעמוד 1)

של המצרכים המסובסדים.

נושאים אלו נדונו בימים האחרונים, בין נציגי הממשלה וההסתדרות. מ"מ ראש הממשלה נפגש אמש בביתו עם שר האוצר משה נסים, כדי לנסות ולסכם את ההצעות החדשות לדיון עם ההסתדרות ואת הצעות הקיצוץ בתקציבי המשרדים.

על פי ההצעות העיקריות המועלות כעת, תופעל "מיני רפורמה" במס ההכנסה. שיעור המס השולי ירד ל־49־48 אחוזים. האוצר יסוג מהחלטתו לבטל את כל הפטורים וההטבות הזוקות ממס.

שר האוצר משה נסים אומר כי הוא מקווה שבקרוב תושג הבנה עם ההסתדרות לגבי התכנית הכלכלית. בתום פגישה בת שעה בינו לבין ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס שנערכה אמש בבית שר החוץ אמר השר נסים: "אני מקווה שאנו קרובים להבנה לגבי המכלול של הנושאים שהוצעו עם הגשת תקציב המדינה והמדיניות הכלכלית הכוללת". בתשובה לשאלה בעניין התנגדותה של ההסתדרות לתכנית הכלכלית של הממשלה אמר: "אנחנו שמענו השגות ואת דעותנו. אנו מגבשים בעקבות החלטת הממשלה כפי שהוטל על ממלא מקום ראש הממשלה ועלי". נסים הוסיף עוד כי בשבוע הבא יפגשו נציגי הממשלה ההסתדרות והמעסיקים וכי הוא מקווה להביא לאישור התכנית הכלכלית כבר בזמן הקרוב.

תנאי ההסתדרות

גורמים בכירים בהסתדרות, מסרו אמש כי ההסתדרות הבהירה למ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, ולשר האוצר משה נסים, כי היא אינה מוכנה להתחיל בהידברות, קודם שיוותר שר האוצר על כוונתו לבטל את כל הפטורים ממס.

המכתב

(סוף מעמוד 1)

שלום. אולי באמצעות שאהה (עג'מיאן) תעוררו את שאהה. הוא יכול לעזור בהרבה, גם בקרות נגד הזקן שלו. (הכוונה כנראה לפאטריארך העומד בראש הכנסיה, שבראשה עומד שאהה עג'מיאן). צריך להכיר לסדיר שאם איש במורה א'... (הקטע מכאן מחוק במקור) ...יעזרו ויהיו מעורבים. הרי אצלו במשרד התקיימו פגישות ולחצים עליהם, במי לבחור. זה כדאי לו בנוסף למתנות הרבות שקיבל...

צר לי שאני מטיל עליכם משמות שאינכם רגילים להם אבל זאת חיינים לעשות השבוע כדי שלא אמשיך לשבת, ואם ברצונו (בריעת סרי) לנסוע לחו"ל, תציע לו בשמי שירווה לסובתנו, עד שאצא.

רעגן, שאל את שלמה (עו"ד חנסיה כהן) מה ניתן לפעול כדי שלא יוגש כתב אישום עד יום ו' הבא. איזה תרגילים ניתן לתמרן, כי אורח עשוי להיות מצב גרוע ביותר.

נ.ב — רעגן, ניתן להעזר בשאהה שישפיע על איש כמורה א' שלא יוסיף שמן על המדורה, אותה גבוה אותו ויש לי במה... רעגן, משימה נוספת, תגש ליגאל ארנון. תספר לו השתלשלות העניינים ותשאל אותו מה ניתן לעשות, שלא יוגש כתב אישום... ושלא תנתן ארוכה תרשה ע"י היועץ המשפטי. זה חשוב ביותר, כי יכול לקרות מצב, שהם שוב יפנו ליועץ ויגידו לו — השופט נתן רק 8. אתה המלצת על 15. שלא יעזור להם. אולי יעשה זאת (הכוונה לארנון) על דעת עצמו כידיד, מבלי לפגוע בשלמה תוסיה כהן. הרי הוא מכיר אותו (את תו־יש) מפרשת השב"כ או יוסי צוכר".

וקי מעושק עושק
כוח המשתנים
הולך ועולה

ארץ
מושחתייך: נתלים על צווארך
ואוכלים את יושרך;
המשחק תפקיד של רואה ושותק
בדמעותייך: מותו

ברכה חמה
ישנה גם ארץ אחרת אנושית
יעל וחיים שהם היקרים סביבם
בן נולד לשחר וליותם שהם

זכו בפיס

בהגרלת הכרטיס המצטבר של מפעל הפיס מס. 02/87 שהתקיימה ביום 8/01/87 זכו הכרטיסים הבאים: בהגרלה הרגילה ובהגרלת כדור המזל

זכה כרטיס מס. 452259 בסך כולל של 580.000 ש"חים.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 280.000 ש"חים.

בסך 12.000 ש"ח זכה המספר: 868456.

בסך 6.000 ש"ח זכו המספרים: 480397 121471.

בסך 300 ש"ח זכו המספרים:
003432; 022519; 043007;
061017; 062591; 107178;
188819; 198291; 267463;
272732; 324555; 372298;
379290; 384299; 438231;
457897; 459304; 471087;
484094; 526504; 567809;
571408; 648509; 674762;
683288; 732166; 747842;
758021; 793809; 800498;
821812; 830280.

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 3183; 9498.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 480; 589

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 031; 216; 274.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 8 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך 5 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
047; 123; 154; 247; 259; 288;
312; 340; 362; 374; 436; 480;
481; 602; 726; 729; 804; 877;
895; 911; 914; 959; 965; 974;
976; 999.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
02; 05; 20; 28; 30; 31; 34; 39;
41; 42; 45; 53; 58; 64; 65; 68; 69;
72; 76; 77; 78; 81; 82; 83; 89.

ערך את העמוד: ברוך שפירא

המעלות של אל על

	מעמ' מינימום	מעמ' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	−2	1	שלג	−5	3
אתונה	8	11	גשם	6	11
בוקרשט	−12	−11	שלג	–	–
בריסל	−2	2	שלג	−4	2
וינה	−11	−7	מ"ח	–	–
ז'נבה	−2	−5	מ"ח	−1	4
לונדון	−4	0	מ"ח	1	3
ליסבון	7	14	מ"ח	4	12
מדריד	−4	6	מ"ח	2	5
ניו־יורק	−2	4	מ"ח	−2	4
פאריס	0	2	מ"ח	2	5
פרנקפורט	−6	−4	שלג	−8	−2
ציריך	−1	−4	מ"ח	0	2
קהיר	10	18	מ"ח	7	18
קופנהאגן	−3	0	שלג	−13	−7
רומא	3	6	מ"ח	5	12
שטוקהולם	−20	−16	שלג	−22	−18

הנוסע המאושר
אל על

במלאות 30 לפטירת יקירתנו

רחל זילברשטיין – פושטר
ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שני י"א בטבת תשמ"ז 12/1/78 בשעה 15.30 בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד השער הישן

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

טוני פריינד
לבית שטריך

ההלויה תתקיים היום יום שישי ח' טבת תשמ"ז 9.1.87 בשעה 12.00 בבית העלמין בקרית שאול
נפגשים ליד השער

האבלים: בנה וכלתה: ראובן ואסתר פריינד
בנותיה וחתניה: חוה ודניאל שטרן
רות ושלמה גבעון
הנכדים והנינים

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

שמעון רבן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ולגלוי מצבה ביום ראשון י' טבת תשמ"ז, 11.1.87, בשעה 13.00 בבית העלמין הישן, חוף הכרמל חיפה

המשפחה

אנו מודים לכל מנחמינו בעליפה ובכתב

קואופרטיב דן

משתתף בצער העובד

ראובן לוי והמשפחה

על מות האב ז"ל

שלושת השרים הליברלים מיואשים ממודעי; כך התבטא אחד מהם, פת, אתמול בכנס ב"פאלאס":

"כל פעם הוא מבקש לפתוח דף חדש; פתחנו כבר ספריות שלמות אחרי כל שיגעון שלו"

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

שלושת השרים הליברלים משה נסים, גדעון פת ואברהם שריר, האשימו אתמול את עמיתם למפלגה השר יצחק מודעי, כמי שמנסה להוביל לחיסולה וקבורתה של המפלגה הליברלית. השלושה מתחו ביקורת חריפה ביותר על מודעי. שריר האשים אותו בפטש, נסים באווירה פלגנית, ופת, שהיה הבוטה ביותר בדבריו רמז על אלו המבקשים את טובתם בלבד והמפלגה תלך לעזאזל. "אם מישהו צריך ללכת לעזאזל, זה מי שפוגע במפלגה ולא משרת אותה נאמנה" — אמר השר פת.

למעלה מ־300 פעילים וחברי מועצת המפלגה הליברלית חברי מחנה השרים שריר, פת ונסים, התאספו אמש במלון "פאלאס" בתל אביב, לכנס הזדהות עם השלושה, לאחר כינוס דומה שערך מודעי לפני כעשרה ימים בו כינה את השר לושה שפנים. נסים, פת ושריר ביקשו לקיים היום ישיבה מיוחדת של מועצת המפלגה. אך בית הדין של המפלגה הליברלית, החליט אתמול ב־2 לפנות בוקר לבטל את הכינוס, ובמקביל בוטל גם כינוס המועצה אותו ביקש לקיים השר מודעי ביום ראשון בשבוע הבא. בית הדין החליט כי תתקיים בחודש הבא ישיבת מועצה משותפת.

שר האוצר משה נסים שפתח את הכנס מתח בדבריו ביקורת קשה על כך שדווקא בשעה שהוא מנסה להעביר בממשלה תוכנית כלכלית חדשה, יש מי במפלגה הליברלית המנצל את ההזדמנות למהפכה מפלגתית ולפילוג במפלגה. השר אברהם שריר אמר "לא רק לציבור נמאס מהמפלגה הליברלית, גם לי נמאס. מה פתאום ירדה עלינו עכשיו מהומה שכזאת. פעם היינו עבור חיילים של שוקולדה, אחר כך שפנים".

השר גדעון פת האשים את השר מודעי כמי שמוביל את המפלגה הליברלית לכותרות בזויות ביותר. "אנו לא נרד לאותה רמה בה נקט מודעי כלפינו בשבוע שעבר, כשהשמיץ וגידף אותנו. אני לא מוכן לראות מפעל חיים יורד לטימיון. כל פעם האיש הזה מביא למהומה במפלגה. לאחר מכן הוא מבקש לפתוח דף חדש. כבר פתחנו בשבילו ספריות שלמות, אחרי כל שיגעון שלו".

סיסמאות תמיכה בארגון "אל־פתח", קריאות תמיכה במאבק המזוין נגד מדינת ישראל, הימנונים לאומיים פלשתיניים ודברי גנאי נגד הציונות הושמעו אתמול בכינוס לאומני חסר תקדים בתעוזתו באוניברסיטת בירזית שליד רמאללה. הכנס התקיים לרגל יום השנה ה־22 לייסוד ארגון "אל־פתח". צה"ל לא התערב הפעם בנעשה, נמנע מהצבת מחסומים בדרך לקמפוס, והסתפק בהצבת חוליית תצפית אחת על הרכס שמול הקמפוס. כמה מאות סטודנטים ארגנו תהלוכה בקמפוס החדש של בירזית, הניפו דגל פלשתין ענק, ונשאו אבוקות אש ותמונות דיוקן של יאסר ערפאת. בראש התהלוכה צעדה קבוצת צופים לבושי מדים ומאחוריהם במאה סטודנטים שקראו סיסמאות ושרו הימנונים פלשתיניים לאומיים, ביניהם הימנון ה"פתח". (כתב: אודי ניר, צילום: רחמים ישראלי).

שמיר כועס מאד על כינוס תומכי שרון

"צריך להבהיר לאישים הרואים בהבלטת עצמם חזות הכל, כי הם יפגעו בתנועה"

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ראש הממשלה יצחק שמיר מתח אמש ביקורת קשה על השר אריאל שרון, בעקבות כנס תומכיו בראשית השבוע הבא, ולאור הכרזותיו אתמול כי בין שמיר לשר דוד לוי נרקמת מזימה להכתרתו של השר לוי כראש מספר שניים בתנועת החרות.

בפגישה עם צעירי תנועת החרות בראשותו של מיכאל רצון, שהתקיימה בלשכתו אמר שמיר: צריך להדגיש לאישים הרואים את חזות הכל בהבלטת עצמם, כי אם ימשיכו בדרך זאת, הם יהיו אחראים לפגיעה בתנועה. המאמץ שאני עושה לכינוס הוועידה, איננו תרגיל, אני משוכנע שצריכה להיות הסכמה. חשוב שמהרגע הראשון שנבוא לוועידה, לא [illegible] היום. זו תהיה טרגדיה אם לא נוכל לזוז ולהתקדם כבר בנקודה הראשונה" — אמר שמיר.

קצין חינוך ראשי תא"ל דגן על החייל בשטחים

"מבטלים לו יציאה בשבת — והוא חוטף אבן בראש"

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

"לחייל הישראלי יש ברקע שלו לא רק את המלחמה האחרונה, אלא גם את השואה. את החייל הזה עם הרקע הזה שמים בגדה במשימות אבטחה. הוא יודע שצריך להתכונן למלחמה והוא לא מתכונן. הוא יודע שמבטלים לו יציאה בשבת בגלל הפגנה, ובהפגנה הוא חוטף אבן בראש. עם הדברים הללו מערך החינוך של צה"ל צריך להתמודד" כך אמר אתמול קצין חינוך ראשי של צה"ל תת־אלוף נחמיה דגן.

דגן השתתף אתמול בכנס של המכון הדמוקרטי האמריקאי שהתקיים במלון מוריה ים המלח. תא"ל דגן אמר כי יש מעקב הדרכה מתמדת אחר נוהלי התנהגות בשטחים ובעיקר תדריכים למפקדים. לדבריו, קיימות תוכניות הדרכה אפילו לגבי עצירת רכב במחסום תוך הקפדה על כך שהחיילים לא יפגעו בכבוד האוכלוסיה הערבית. עוד אמר תא"ל דגן, "צה"ל מנסה להתמודד גם עם בעיית תחושתם של החיילים הקרביים כי הם מוזנחים בעוד שבעבר חשו עצמם כיהלום שבכתר".

ראש אכ"א: צבא הקבע כבר שנים בדעיכה מתמדת

(עו). צבא הקבע נמצא כבר שנים בדעיכה מתמדת, המסכנת את מדינת ישראל — אמר ראש אכ"א, אלוף מתן וילנאי, בהרצאה בפני קציני פו"ם. הדעיכה, לדברי אלוף וילנאי, אינה רק תוצאה של תנאי השכר והשירות.

"הכיסא מתחיל לבעור לאנשים שכמתעמעמת אצלם ההכרה בחשיבות השירות". מאז אפריל 84 עזבו את צבא הקבע כמה אלפי אנשים, "לגבי רובם", אמר ראש אכ"א, "יחסית אני רגוע, אבל היו בהם גם הרבה טובים". והתוצאה: "כרגע יש לנו הרבה מאד חורים פתוחים. ואנו קרובים מאד לקו האדום". דברי האלוף וילנאי מובאים בגיליון "במחנה".

20 מישרות יבוטלו עד סוף מארס בשטחים

מאת אודי ניר
סופר "הארץ"

עד סוף חודש מארס השנה יבוטלו 20 משרות במינהל האזרחי בשטחים, 15 מהן ביהודה ושומרון, ו־5 בעזה. הודעות המפרטות את מהות המשרות שיבוטלו כבר נשלחו לוועד העובדים של המינהל. משרד הביטחון ינסה להגיע להסדר עם ועד העובדים על פיטורי עובדים, אך אם הוועד יסרב לשתף פעולה בעניין זה, יבטל משרד הביטחון את 20 המשרות באורח חד־צדדי. סיכום ברוח זו כבר הושג עם נציבות שירות המדינה.

צעד זה יתבצע כחלק מתהליך כללי של משרד הביטחון לבטל מאה משרות של ישראלים המועסקים במינהל האזרחי עד לסוף חודש מרס 1988. בעתיד יוחלפו חלק מהעובדים הישראלים בפלשתינים תושבי הגדה המערבית ורצועת עזה.

שר הביטחון, יצחק רבין, אמר בשבוע שעבר, כי הוא מוכן להחליף את כולם בעובדים ערבים, אך אלה מתנגדים שדבר לא ייעשה במסגרת תנופה מוגברת של מדיניות האצלת סמכויות, מחשש שיבולע להם.

במשרד החוץ מתנגדים למינוי פלג לציר הסברה בארה"ב

הוועד דוחה פניית פרס

מאת עקיבא אלדר

ועד עובדי משרד החוץ דוחה את פנייתו של שר החוץ שמעון פרס למנות את מנהל לשכת העתונות הממשלתית, היועץ לשעבר ד"ר ישראל פלג לציר הסברה בשגרירות בארצות הברית.

פרס ביקש באמצעות המנכ"ל המדיני ד"ר יוסי ביילין למנות את פלג לתפקיד הבכיר על חשבון מיכסת המינויים הפוליטיים. על פי סיכום עם ראש הממשלה יצחק שמיר אמור פלג לפנות בקרוב את מקומו בלשכת העתונות הממשלתית. פלג, חבר הוועד המנהל של רשות השידור מתחרה גם על מקומו כמועמד המערך ליו"ר הוועד המנהל של רשות השידור.

ועד עובדי משרד החוץ טוען שפלג נעדר נסיון דיפלומטי הנדרש לניהול מערכת ההסברה בחוגי ארה"ב ואחריות על הקונסולים להסברה בכל הקונסוליות הישראליות במדינה זו. התפקיד התפנה בימים אלה עם מינויו של הציר הנוכחי אשר נעים לשגריר בצ'ילה.

רובינשטיין תובע טיהור חושפי פרשת השב"כ בפומבי

פנה במכתב לשמיר

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

במכתב לראש הממשלה יצחק שמיר תובע השר אמנון רובינשטיין להפעיל את סמכותו כאחראי על השב"כ ולהזהיר לשדרות את אנשי השב"כ שחשפו לדבריו מעשים בלתי חוקיים ולטהרם באורח פומבי. במכתב לשמיר אומר רובינשטיין כי מדובר באנשי בטחון בעלי עבר מפואר ועתידי זהירות הראויים להגנה לא פחות מכל אדם אחר בזרועות הבטחון.

העונשים על כך שגילו נאמנות גם לחוקי המדינה, בנוסף לנאמנותם הבלתי מסויגת לבטחונה היא לדברי השר מקוממת ובלתי נסבלת. רובינשטיין מוכיח כי עד היום נשארו בשב"כ אנשים שעברו במהלך הפרשה עבירות פליליות חמורות ונחנו על ידי הנשיא, ואילו חושפיהן של עבירות אלו הודחו מתפקידם.

ערכה את העמוד: אורית גליל

פעיל בכיר ברק"ח סולק בשל תככים מכל תפקידיו במפלגה

צליבא חמיס עורך "אל איתיחאד" נודע בידידותו לתופיק זיאד ואמיל חביבי

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

צליבא חמיס, מבכירי העסקנים של רק"ח וחבר המוסדות העליונים של המפלגה, סולק מכל תפקידיו על פי החלטת הוועד המרכזי "עקב פעילות ועמדות הנוגדות את מדיניות המפלגה ועקרונותיה הארגוניים". חמיס פעיל בשורות המפלגה הקומוניסטית על גלגוליה השונים למעלה מארבעים שנה.

מקורות מפלגתיים סירבו להתייחס רשמית לפרשה, אם כי חבר המפלגה, עוזי בורשטין, אישר את דבר סילוקו של חמיס.

לסופר "הארץ" נודע, כי חמיס סולק עקב תככים ויריבויות בין קבוצות שונות במפלגה. הוא "סייע" ליריביו להדיחו, כאשר מתח ביקורת על ראש עיריית נצרת, ח"כ תופיק זיאד, בשל הפסל "אוהל הגר" שהעירייה הזמינה ללא מכרז. הביקורת פורסמה בשבועון "אל סינארה". כן התכתב חמיס לאחרונה עם קבוצה של נכים מאירועי "יום האדמה". נכים אלה טענו, כי ועד ההגנה על האדמות ניהל מגביות לטובתם, אך לא תמך בהם. חמיס שימש מזכיר־מנהל של ועד זה.

בין תפקידיו האחרים של חמיס במפלגתה: עורך "אל איתיחאד", ביטאון המפלגה, חבר הוועד המרכזי, המזכירות, הלשכה הפוליטית של המפלגה. קרנו ירדה בשנים האחרונות נוכח היריבות שהתפתחה בינו לבין ראש עיריית נצרת, ח"כ תופיק זיאד, ועורך ביטאון רק"ח, אמיל חביבי.

צליבא חמיס התפרסם בעבר בפעילותו המפלגתית ליסוד "ארגוני חזית" וגיוס סופרים, משוררים, ומשכילים למפלגה.

המדינה ויתרה לנקש תמורת מידע על שוד הכספות בי"ם

לא הועמד לדין על חלקו בשוד הכומר לאחר שעד מדינה אשר הבטיח אינפורמציה חדשה על שוד הכספות דרש שנקש יהיה פטור מעונש

מאת נדב שרגאי

הבטחה של עד מדינה, כי ימסור למשטרת ירושלים אינפורמציה חדשה בפרשת שוד הכספות הגדול בירושלים, היא שהניעה את המדינה לוותר על העמדתו לדין של ויליאם נקש ושל עד המדינה, מאיר כהן, יחד עם שני חבריהם, דניאל זכריה ותומר חרירי. השניים האחרונים נידונו לפני שבועיים בבית המשפט המחוזי בירושלים לתקופות מאסר, בגין חלקם בתכנון השוד המוזן.

מקורות משטרתיים אישרו ל"הארץ" את הידיעה, והוסיפו, כי כהן לא מסר למשטרה אינפורמציה שקידמה את החקירה בעניין שוד הכספות.

סופר "הארץ" מציין, כי מאיר כהן התנה את ההסכם בכך שגם ויליאם נקש יהיה פטור מעונש. ההסכם עם כהן נחתם ביום 31.3.85 במעמד פרקליט מחוז ירושלים ורפ"ק אבי כהן, ראש מחלק החקירות של משטרת מרחב ירושלים.

בעבר אמר רפ"ק אבי כהן על הסכם זה את הדברים הבאים: "לפי ההסכם התחייב מאיר כהן לפעול למעננו בעניינים אחרים. שיחררנו אותו כדי שיוכל לפעול במסגרת הפרשיות האחרות בקרב עבריינים אחרים. . . שיחרור השניים נעשה על ידינו משיקולים מקצועיים ואופרטיביים בלבד", כמוסבר. הפרשיות האחרות שמאיר כהן היה מעורב בהן, שבהן הסכים לסייע בידי המשטרה הינן פרשיות חמורות שעניינן פשעים בעלי עניין ציבורי רב".

תא"ל דנון — קצין רפואה ראשי

מאת סופר "הארץ"

אל"מ ד"ר יהודה דנון התמנה היום לקצין רפואה ראשי ומועלה לדרגת תא"ל, בא במקום תת אלוף ד"ר משה רווה, המסיים את שירותו הפעיל בצה"ל.

הוא נולד ב־1940 בבולגריה, עלה ארצה ב־1948. גדל והתחנך בקיבוץ אפיקים. בוגר בית הספר לרפואה הדסה באוניברסיטה העברית בירושלים התחנך למינהל רפואי באוניברסיטת חיפה. החל ב־1967 הוא בחיל רפואה.

"ורייטי" אימץ מחלקות ילדים בבתי חולים פסיכיאטריים

מאת שמעון סאמט

"ורייטי ישראל", שהוא הסניף הישראלי למועדון "ורייטי העולמי" שמקיים אמצעים כספיים ניכרים לטיפול בילדים מוכי גורל בגוף ובנפש, כלל שירותי שיקום, אימץ מחלקות ילדים ונוער בבתי חולים פסיכיאטריים בישראל. על כך מסר אתמול נשיא מועדון "ורייטי ישראל", שבתאי אגבל, בהצגת הבכורה של האופרה "מהגוני" בתיאטרון הקאמרי, שכל הכנסותיה מוקדשות למטרה זו.

קפה תיאטרון הבימה

חמים וטעים

המזנון העשיר של יום שישי
להנאתכם
בין השעות 12.00-16.00.

באופן חד־פעמי
לא תתקיים
הופעתם של
שוקי ודורית
ביום שישי 9.1.1987

קפה תיאטרון הבימה פתוח לארוחות בוקר, צהרים וערב
בין השעות 09.00-01.00
טלפון 204113

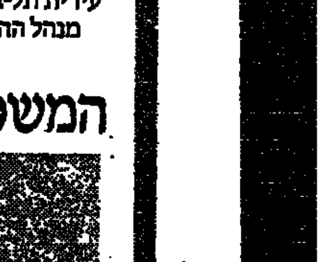

עיריית תל-אביב יפו, מנהל ההנדסה | קרן תל-אביב לפיתוח | המשכן לאמנויות הבמה במרכז גולדה מאיר

המשכן לאמנויות הבמה במרכז גולדה מאיר

הצגת התכניות והדגמים ודיון פומבי

בהשתתפות:
מר שלמה להט - ראש העיר
מר יצחק כספי - סגן ראש העיר וראש מנהל ההנדסה
מר שמאי אסיף - מהנדס העיר
מר יעקב רכטר - אדריכל המשכן
מר אורי עופר - מנהל המשכן
מר ליאור דושניצקי - מנהל "עזרה ובצרון"

באולם רקאנטי במוזיאון תל-אביב
ביום ב' 12.1.87 בשעה 8.00 בערב בדיוק!
הדגמים יוצגו בכניסה לאולם רקאנטי החל משעה 6.00 בערב.

אנשי מקצוע בעלי עניין והקהל הרחב מוזמנים להשתתף בדיון.

הבימה התיאטרון הלאומי | בית התפוצות ע"ש נחום גולדמן | קרן תל־אביב לספרות ואמנות ע"ש יהושע רבינוביץ | המועצה הציבורית לתרבות ואמנות

מחווה לתיאטרון האידי ב"הבימה"

11.1.87 — 17.1.87

יום א' — 11.1.87
17.00 — הסרט "הדיבוק" אידיש בתרגום לאנגלית, באולם רוביני
23.30 — הסרט "מירלה אפרת" אידיש באולם רוביני

יום ב' — 12.1.87
17.00 הסרט "המלך ליר היהודי" אידיש בתרגום לאנגלית באולם מסקין

יום ג' — 13.1.87
11.00 — הסרט "אידל מיטן פידל" אידיש בתרגום לאנגלית, באולם רוביני

יום ד' — 14.1.87
18.00 הסרט "טוביה החולב" אידיש בתרגום לאנגלית, באולם רוביני
23.00 — הסרט "מירלה אפרת" אידיש — באולם רוביני

יום ה' — 15.1.87
17.00 — הסרט "שדות ירוקים" אידיש, באולם רוביני
23.00 — הסרט "שתי אחיות" אידיש בתרגום לאנגלית, באולם רוביני

יום ו' — 16.1.87
14.00 — מופע משותף לגלי צה"ל, מחלקת תרבות ובידור ול"הבימה" של שירים והומור מהתיאטרון האידי

בית התפוצות מציג:
"רגעים בתיאטרון האידי"
באכסדרה אולם רוביני תצוגה על תולדות התיאטרון האידי במרכזיו השונים בביצוע בית התפוצות

תמונות, כרזות, סרטי וידאו, שיקופיות, חלקי תלבושות ועוד ועוד..
שעות פתיחה: מ־16.00—20.00

מדי ערב הצגת התכניות של "מירלה אפרת"

לתערוכה ולהקרנת הסרטים — הכניסה חופשית

ערב ערב, מופעי זמר באידיש, לפני ההצגות. הפסטיבל בחסות פולגת תעשיות בע"מ

המודעה מטעם בית התפוצות

צים
נציגת הסחר הישראלי
ב־250 נמלים
38 ארצות
7 יבשות

לטוקיו או לניו־יורק
לסאו־פאולו או לסינגפור
ולרוטרדם, לסידני ולקייפטאון,
ללונדון ולדאר א־סאלאם,
למרסיי או לטריאסט —
לנמלים בכל העולם מגיעות
אניות המכולה המשוכללות של "צים"
בתדירות גבוהה ובלוח הפלגות
יעיל ואמין.
אם יש לך מה להוביל בכל צורה
שהיא, לשרותך מכולות מסוגים
שונים — רגילות וממוזגות —
בשרות אחראי ומהימן של "צים"
"צים" — שרות שבעה כוכבים.

צים ZIM
חברת השיט הישראלית בע"מ.

هكذا من الاصل

صكرا من الاهل

שערי המניות 8.1.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אוצה"ת ש	19840					
המסחר 0.1	1800		1748	+50	+4	+2200
המסחר א 0.5	815		2692			−1572
המסחר אופ 2	930		4409			−1295
כללי לא בהסדר	21500		25	−200	−0.9	−17
בנק צפאמר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפאמר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3760		3989	+100	+2.7	+6024
פ.ג.י. 0.5	4740		2905	+5	+0.1	+458
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אי.די.בי רג 100.0	84730		1044	+510	+0.6	+1571
אי.די.בי ב 100.0	84900		74	+2100	+2.5	+208
אי.די.בי בב א	514510			+3510	+0.7	+2
אגוד 0.1	63380		123	+560	+0.9	+124
דיסקונט ב	108500		77	+1580	+1.4	+311
דיסקונט א	108160		708	+780	+0.7	+841
דיסקונט שה ב	12570		55	+120	+1	+259
המזרחי ש	34860		1509	+340	+1	+2152
המזרחי מ	34870		54	+550	+1.6	+458
המזרחי שה 9	15760		3			−3
הפועלים מבב	101080		.5	+1018	+1	+2.5
הפועלים ש	58180		2110	+840	+1.5	+3811
הפועלים מ	57180		60			−6
בל"ל א 1.0	149700		48	+4000	+2.8	+160
בל"ל שה 5	115000	שב				
בל"ל שה 7	7080	שב				
בל"ל 0.1	36900		2920	+540	+1.5	+5084
בל"ל שה 11	13710		164			−154
מימון ישיר 1.0	49650		4	+200	+0.4	+4
מימון ישיר 5.0	24399	שב				
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	27951		36			−6
לאומי משכ' ש	7550		371	+180	+2.5	+536
לאומי משכ' מ	7400		100			
כרמל ש			—	הפסקת	מסחר	—
כרמל שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
בנין כ' 5.0	8001		42.6	+1		+67.4
פת משב ש	2505		1972			
משכן ב ש	2620	תב	947	+150	+5.2	+1692
עצמאות 0.1	18500		61			+46
טפחות מבב ש			—	הפסקת	מסחר	—
טפחות רג ש			—	הפסקת	מסחר	—
טפחות שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
טפחות שה 2			—	הפסקת	מסחר	—
ישור 1.0	2540	תב	601	+140	+5.8	+595
ישור 5.0	1373		2163	+50	+3.8	+2465
מרב 1.0	6200		89			
מוסדות מימון						
שלמון אש	522		3755	+22	+4.4	+9869
החקלאות מבכ א	138600	לג				
החקלאות מבכ ג	154500	לג				
לאומי תעש' א ש	9710		288	+250	+2.6	+348
פתוח תעש' מבב	101114	לג				
פת תעש' בב ג	323897	לג				
פת תעש' בב גג	204338	לג				
פת תעש' בב גגג	201538	לג				
פת תעש' בב ד	218063	לג				
פת תעש' בב דד	65801	לג				
מרכז קבלנים 5.0	1570	תב	7406	+88	+5.9	+9953
תיירות בב	160357	לג				
כלל ליסינג א0.1	19099		32			−4
כלל ליסינג ב0.5	14280		44	+680	+5	+267
כלל ליסינג אופ	12200		41			
ביטוח						
איילון	277		3042	−4	−1.4	−8002
ארדש 0.1	1458		366	+18	+1.3	+174
ארדש א 0.5	725		1143	−14	−1.9	−1843
בטוח משנה 0.1	541					−2
בטוח משנה 0.5	180		2900	+5	+2.9	+5950
הדר 1.0	360		500	−5	−1.4	−500
הדר 5.0	212		980	+5	+2.4	+4020
הסנה ש	337		41286			−640
הפניקס 0.1	798		4154	+8	+1	+4493
הפניקס 0.5	664	תב	3123	[illegible]	[illegible]	[illegible]
המשביר-הראל 1.0	6810	שב				
המשביר-הראל 5.0	8660		153			[illegible]
מנורה 1.0	2100		50			
מנורה 5.0	1055		454			−281
סהר ב 1.0	5101		150	+50	+1	+290
סקורטס 0.1	868		614			−114
צור ש	322		1434			−828
ציון החזקות 1.0	9350	שב				
ציון החזקות 5.0	2582		24	+2	+0.1	+486
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש	5915		135			−33
אינטר גאמא 5 ש	3399		985	−51	−1.5	−1985
מאיר עזרא 1.0	1455		3629	−10	−0.7	−1271
כלל סחר	247		12218			+516
קיסטל 1.0	767		4900	−30	−3.8	−5422
רפק 0.1	31310					
רפק 0.5	9000		11			−1
שופרסל א 2.0	7860		1195			−549
שופרסל ב 10.0	6500		1007	+83	+1.3	+1045
שירותים						
דלק ג ש	3660		5115			−755
הראל 1.0	3340	שב				
הראל 5.0	2446	שב				
ספנות הספקה 0.1	14200		115			+3
ספנות הספקה 0.5	6070		1022	+50	+0.8	+416
קדר 0.1	1489		2737			−272
קדר 1.0	216		54119			−15701
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס' עזרה 0.1	3040	בח	68	+40	+1.3	+215
מוס' עזרה 0.5	1234		11757			
קונכורדים 0.1	4500	בח	265	−170	−3.8	−589
קונכורדים 0.5	3120		1355	+123	+4.1	+5133
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0	2515		109	+30	+1.2	+287
קופל אופ 1	1405			+30	+2.2	+150
גלי זהר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מלונות דן 1.0	1561		506	+11	+0.7	+199
מלונות דן 5.0	1030		300	−10	−1	−180
חוף האלמוג 1.0	5210		22			−22
כנס מר 1 ש	2009		37.7	−24	−1.2	−37.7
מלונות הירדן	2650		210			−133
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות מחשבים	1650		482			
דטה מיכון 1.0	7893		141	+303	+4	+1610
תיג.ל. 1.0	21500		12			−12
יעקא 1.0	10530		425	+29	+0.3	+10
כלל מחשבים 1.0	15000		38	−60	−0.5	−40
מ.ל.ל. 1.0	25010		77	+210	+0.9	+71
מ.ל.ל. 5.0	8970	תב	781	+800	+9.8	+965
משוב מחשבים 1.0	774		170	+30	+4	+999
משוב אופ'	619		1387	−12	−1.9	−1749
ניקוב מחשבים 1	15500		68	+200	+1.3	+13
ניקוב מחש' 5	7500		155			
תים מחשבים 1.0	1000		2877			−2513
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אבודם בינוי 1ש			—	הפסקת	מסחר	—
אבודם בינוי 5ש			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 1.0	837		2838	−38	−4.3	−3232
אורן 5.0	400		2560			+3985
אזורים 1.0	885		9773	+26	+5	+11298
אזורים אופ	571		1482	+5	+0.9	+2018
אזורים אגח	115		21043	+3.5	+3.1	+73700
אילון 1.0	582		12287	+15	+2.5	+8806
אל-רוב 1.0	1350		1149			−681
אבגנים 1.0	3400	תב	987	+220	+6.9	+1750
אפריקה 0.1	39500		542	+900	+2.3	+550
אפריקה 1.0	34550		707	+850	+2.5	+715
אפריקה אופ	19200		118	+800	+4.4	+219
ארזים	2250		148	+50	+2.3	+356
אלרן 0.1	2500		287			−192
אלרן 0.5	1430		2022	+32	+2.5	+2446
בן-יקר גת 1.0	4997		240	+220	+4.6	+276
ברנוביץ 1.0	3210		222			−243
ברנוביץ 5.0	2585		169			−539
דנקנר 1.0	4849		174	+39	+0.8	+22
דוקו 1.0	375		959			
דוקו 5.0	315	קב		+15	+5	+1363
הדער 0.1	8700	תב	35	+500	+6.1	+185
הדער 0.5	6100		475	+200	+3.4	+482
המגדל 1.0	1649	תב	589	−120	−6.8	−997
המגדל 5.0	1286		627	−65	−4.8	−1285
תלב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	3782		2120			+1586
גבים 0.1	5140		1471	+200	+4.1	+3156
גבים 0.5	4035	תב	1520	+320	+8.6	+1644
הכשרת הישוב ש	64900		428	+2000	+3.2	+447
ישפרו 0.1	3432		348			−59
ישראלום 1.0	1550		1324	+55	+3.7	+1231
ישרס 10.0	13700		178	+350	+2.6	+356
כנן פיתוח 1.0	9403		117			+20
כלל נדל"ן	585	תב	11082	+28	+5.9	+36596
לוסיר 1.0	5399		300			+41
לוסיר 5.0	1995		1406	+87	+4.6	+1604
מ.ת.ת. 1.0	450		4865			−4035
מ.ת.ת. אגח	100		80000	+2	+2	+84280
מגורי בניה 1.0	838		3582	+33	+4.1	+1771
מישאל 5.0	380		3920			−362
מנרב 5.0	1600		988			−588
מרילו 1.0	913	תב	3180	+75	+9	+4196
לוינשטין 1.0	421	בח	980	+88	+9.9	+5051
לוינשטין 5.0	144.5		8874	+2	+1.4	+247
ליפשיץ 1.0	1720		660			−666
ליפשיץ 5.0	958		3119			−1826
נאות אביב 0.5	8360		142			−37
נכסי אדרים	891		1200	+28	+3.2	+2880
סהר החזקות 1.0	14450		65	+250	+1.8	+57
סהר החזקות 5.0	11258		35	+300	+2.7	+82
עמי 1.0	6405	שב				
עמי 5.0	3385	שב				
עמר תלע מר 1 ש	769		4840	−1	−0.1	−3281
עמר 3.0			—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	2690		544			−493
קיסריה 0.5	1570		659	+10	+0.6	+2316
רוגובין 1.0	400		1271	+10	+2.6	+1919
רוגובין 5.0	170		9001			−8001
רוגובין אופ'	1000		385			−336
רוגובין אג"ח	101		30641	+2	+2	+97809
רסקו מבכ	7019	תב	233	−780	−10	−391
רסקו רג	6210	תב	144	−600	−8.8	−105
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2950		413	+30	+1	+118
מטעי הדר 0.5	2100		111			
מהדרין 0.1	8030		126	+110	+1.4	+282
נכסי הדרים 1.0	1375		2200	+16	+1.2	+1705
פרי אור 0.5	3100		340	+50	+1.6	+74
שניר 5.0	11300		276	−600	−5	−408
מזון וטבק						
אסגאם	1370		255	−30	−2.1	−451
גולדפרוסט 1.0	3850		100			−2
גולדפרוסט 5.0	1965	תב	441	+150	+8.3	+1325
גולדפרוסט אופ 1	1300		5	−13	−1	−5
דובק מב ש	4590		2549	+178	+4	+4021
דובק מב מ	4590		2589	+120	+2.7	+3689
טלכל 1.0	1170		1099	+40	+3.5	+1201
טלכל 5.0	845		1106	+5	+0.6	+356
פרי-הר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-הר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	19695		5			−5
טמפו בירה 5.0	16800		27	+800	+5	+42
יטבר 1.0	1250		500			−360
יטבר א 5.0	750		907	+26	+3.6	+2007
מן 1.0	819	תב	589	+49	+6.4	+1565
מן 5.0	418	תב	700	+30	+7.7	+731
מעדנות 1.0	12000		105			−52
עלית	18600		169	+848	+4.8	+176
עסיס ב 0.5	353		1270	+5	+1.4	+1545
אנגל שקל 1	2700		500	+19	+0.7	+73
שמן מבב א	5020		282			−25
טכסטיל והלבשה						
אורגד מר 1 ש	570		4129	+15	+2.7	+3614
אופיס 1.0	1380	תב	600	+80	+6.2	+1165
אופנת ברוך 1.0	677		1550	+30	+4.6	+1892
אופנת ברוך 5.0	410	תב	410	+20	+5.1	+1735
אורגון רג ש	17900		10			−10
דלתא-גליל 1.0	3210		2474	+100	+3.2	+3977
דלתא-גליל א 3.0	2435		1956	+80	+3.4	+2357
מטוויות מאוחד 1	1699		20	−51	−2.9	−20
מטוויות מאוחד 5	924		15			
ויטלנו 1.0	1469		232	+19	+1.3	+332
ויטלנו 5.0	1000	תב	307	+65	+7	+807
חדיגון 1.0	7950		49	+150	+1.9	+227
טקית 1.0	1910		545			−182
טקית 5.0	1335		690	+60	+4.7	+199
לודזיה 0.1	2750		234			−234
לודזיה 0.4	1528		1887	+20	+1.5	+1424
ליבת 1.0	750		1901	+10	+1.4	+863
מים גליקר	599		200			−150
מקס 0.1	5081		141			−242
מקס 0.5	2755		1264	+65	+2.4	+1834
עיט 1.0	19650		171			−59
עיט 5.0	10550	תב	586	+683	+6.9	+2011
עסק פרינה 1 ש	1520		2538	+39	+2.6	+2601
פולגת א 0.1	3650		310			−237
פולגת ב 0.4	2655		2697	+55	+2.1	+3514
פולינן א 0.5	8800		273			−221
פרגוד	3565		100			−71
גיבור סברינה	14000		100			−16
תעש רוגוזין 1.0	2520		580			−177
מתכת ומוצריה						
אקסמן 5.0	3220	תב	784	+271	+9.2	+2438
אורדן 0.1	7293	תב	357	+400	+5.8	+233
אורדן 0.5	5990		5			−25
תעשיות שונות						
אלומות 1.0	6500		121	+110	+1.7	+96
אלומות 5.0	4500		71	−100	−2.2	−146
כבלים ש	25600		18	+300	+1.2	+18
התכוף 1.0	7200	בח	206	−117	−1.6	−207
התכוף 5.0	4600		87	+105	+2.3	+183
התכוף אופ	3800		60			−30
זיקה 1.0	4910	תב	35.5	−545	−10	−35.5
זיקה 5.0	2200		520			
קומבאות פז 1.0	3870		3084	+116	+3.9	+5150
קומבאות פז 5.0	3000		459	+49	+1.7	+221
מתכת סדום 1.0	3470		1458	+100	+3	+941
כבלי ציון 1.0	2241		800			−690
כבלי ציון 5.0	1255		1866	+30	+2.5	+3659
כבלי ציון אופ	630		1990	+54	+9.4	+1479
מרגן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מרגן אופ א			—	הפסקת	מסחר	—
קרגל 1.0	224		11426	+4	+1.8	+557
קרגל 5.0	140		27676			−13094
נחושתן 0.1	36300		7	+182	+0.5	+2
נחושתן 0.5	12250		169	+350	+2.9	+217
פקר פלדה 1.0	14900	תב	200	+900	+6.4	+147
קינג 1.0	1000		780			
קינג 5.0	595		1095	−6	−1	−1095
קליל 1.0	7310		394			−9
קליל 5.0	4580		609			
שלות 5.0	6800		340	+110	+1.9	+262
תעשיות לכיש 1.0	1075		670			+138
תעשיות לכיש 5.0	631		700			−655
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	412800		15	+8500	+2.1	+37
אלקו 0.1	7200	תב	153	+550	+8.5	+208
אלקו 0.25 ש	4040		550			−580
אלקו 0.25 מ	3998		29	+98	+2.5	+26
אלקטרה 0.1	2165		870	−100	−4.4	−941
אלקטרה א 0.5	1080	תב	1398	+80	+8	+1459
אלרון 3.0	305000		28	+13000	+4.5	+54
אורית 1.0	32500		70	+1000	+3.2	+65
כלל תעש אלק	2000		1345	+95	+5	+2239
מכטרוניקס 1.0	2228		1088	+30	+1.4	+1937
מכטרוניקס 5.0	1655		1850	+40	+2.5	+3508
פיבנוגר 1.0	531		660			+340
פיבנוגר 5.0	352		1888			+112
ציקלון 1.0	2290	תב	98	+180	+8.5	+63
ציקלון 5.0	970		47	+20	+2.1	+100
קנשטין אלד 1.	4700		152	+200	+4.4	+96
קנשטין אלד 5.	3400					
תאת. 1.0	4999		150			
תאת. 5.0	2165		2965			−2985
תאת. אופ 1	18450		22			+9
תדיראן	8812		94	+350	+4.1	+161
מוצרי בניה						
אי.מ. תעשיות 1.	1000		1000	+39	+4.1	+650
אי.מ. אופ	488		2258			−2458
אי.מ. אגח	108.5		20880	+1	+0.9	+12532
אלקול 5.0	7700		166			+74
אקרשטיין 1.0	940		1851			
אקרשטיין 5.0	679		2044	+4	+0.6	+307
אקרשטיין אופ'	368		2155	+12	+5.5	+895
אקרשטיין אגח	101		48248	+1.5	+1.5	+106815
בטון תעיד 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בטון תעיד 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בי-סון 1.0	1780		395			−241
בי-סון 5.0	730	תב	7633	+65	+9.9	+19769
פרומאגנט 1.0	6770		2	+70	+1	+1.7
פרומאגנט 5.0	2450		59			−59
מגלב 1.0	818		160	+10	+1.2	+123
מגלב 5.0	540					
מודל השק בנעש			—	הפסקת	מסחר	—
מזאיקה ולפבן 1	15175	לג				+7
מזאיקה ולפבן 5	13700					
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0	16350		41	+300	+1.9	+20
אליאנס ב	2300		1094			−692
גל העשיות 1.0	12508		62			+8
גל העשיות 5.0	7770		68	+200	+2.6	+102
דקסטר 1.0	2745		234			−184
רשפים 0.1	4800		20			
רשפים 0.5	1305		561			−561
חיפה כימ' 10.0	497	תב	23839	+44	+9.7	+50687
טבע ש	9100		1716	+100	+1.1	+508
ליפסקי 1.0	2450		916	+50	+2.1	+844
ים המלח	4040		9885	+140	+3.6	+15158
מודרכימיים 10.0	544		6295	+14	+2.6	+7158
מקסימה 1.0	7315		46			−21
מקסימה 5.0	3730	בח	762	+39	+1.1	+1230
מקה כימיקל 1.0	6760		85	+80	+1.2	+21
סנו 1.0	19450		184	+800	+4.3	+804
סנו 5.0	14400		180	+600	+4.6	+112
פריקלאס	515	תב	28669	+25	+5.1	+34387
פריקלאס אופ'	214		24747	+10	+4.9	+22245
קרם כימיקל 1.0	9600	תב	226	+629	+7	+300
תגל. 1.0	3709		27	−1		−38
תגל. 5.0	2870	שב				
תיא 5.0	10550		29	+50	+0.5	+31
פרוטרום 10.0	14800	שב				
תור א 5.0	10810	תב	38	+510	+5.4	+366
עץ, נייר ודפוס						
רשתון 1.0	6899		74	−50	−0.7	−128
רשתון 5.0	4380		97	+60	+1.4	+79
תבנ. 1.0	7600		225	+94	+1.3	+274
יאה 1.0	4950		150			−150
לבידי אשקלון 1	510		1567	+9	+1.8	+1653
לבי'אשקלון אופ	838		365			−565
מלט ב 0.5	38000		9	−2000	−5	−9
מפעלי נייר 10.0	295800	תב	65	+16000	+5.7	+167
סקופריה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רים 0.1	2400		162	−70	−2.8	−162
רים 0.4	1405		543			−603
תעל ב 0.2	14900		60			
אברין 1.0	7700		48	−100	−1.3	−48
אברין 5.0	3600		358	+40	+1.1	+446
המישה יוד	10850		51	+150	+1.4	+60
הנפלק 1.0	1820	תב	362	+90	+5.2	+1061
הנפלק 5.0	1180		990	+48	+4.2	+868

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	ההצע/ביקוש ש"ח ע"נ
השקעות בתעשיה						
מרכזית ב 0.1	8558		2530			−1690
כור בב' ש	7150000		.1	+50000	+0.7	.2
כלל תעש' 1.0	1650		26427	+73	+4.6	+54710
מאגרי טכנולוגיה	578	תב	4162	+45	+8.4	+12828
חברות השקעה						
אמיקו ש	6080		504			−215
אי.די.בי פתוח 2.0	5600	תב	5163	+301	+5.7	+8339
אינקובה 0.1	122		108113			
אלבר ש	11750		54			−35441
אלבר מ	12081			+301	+2.6	+50
אלרן ש	4016	שב	2982	+230	+6.1	+7124
אלרן מ	5835		80			−2
אמישר בב'			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 1.0	248		13764	+3	+1.2	+13376
אפיק 5.0	180		500			
גולת 1.0	1440		473			−275
חברה לישראל 1.0	13367		2166			−436
חברה לישראל 5.0	11385	תב	640	+1035	+10	+1580
ולמכן 0.1	112800		1.3	−1000	−0.9	−1.3
ולמכן 1.0 ש	25400		60	+200	+0.8	+50
נמבא א 0.5	17000		33			
פועלים השק ש	7000		752	+165	+2.4	+1508
דיסקונט השק ש	3530	תב	8154	+180	+5.4	+18255
מזרחי השק ש	21340		77			−60
מר השקעה 1.0	11200	שב				
ורדון 1.0	2931		51	−80	−2.7	−143
ורדון 5.0	1379		2170			−1469
ישום החזקות	242		4385			
יצוא ש	10350		28	+150	+1.5	+33
ירדן א 0.1	3400	תב	463	+176	+5.5	+387
כלל 10.0	975		4533	+36	+3.8	+15942
כלל 50.0	875		2060	+20	+2.3	+690
לנדקו 0.1	3600		157	+100	+2.9	+101
לנדקו 0.1	1095		1500			−1146
מגור 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מגור א 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
עוז השק ב 0.1	3519	שב				
עוז השק ב 0.5	1890		462	+8	+0.4	+13
פז השק ש	6899		560	+194	+2.9	+848
מבה א 0.1	11000		136	+50	+0.5	+100
מבה 0.5	6420		475	+250	+4.1	+417
פריון ב 2.5	6000		1132	+280	+4.9	+2541
צנאמריקנס 1.0	330		1423	−17	−4.9	−1135
צנאמריקנס 5.0	266		1378	+1	+0.4	+223
סראויל 1.0	879		2861			+54
סראויל 5.0	700	תב	7460	+64	+10.1	+14212
גליל טכנולוגיות			—	הפסקת	מסחר	—
חיפושי נפט						
דלק חיפושים 1.0	3649		976			−964
דלק חיפושים 5.0	2252		1661	+38	+1.7	+1762
דלק חיפ' אופ 2	1421		1879	+22	+1.6	+2367
פז חיפושי נפט	22700		87			−46
יונאל 5.0	4160		527	−42	−1	−428
מ.נ.ב. 1.0	7200	תב	834	−400	−5.3	−1051
מ.נ.ב. 5.0	2595		2200			+482
סראויל ב 0.5	7300		258			−141
נפטא ש	1740000		1	−20001	−1.1	−5
סחורות במט"ח						
בוית מ	221					

גלגל הבורסה/ יהודה שרוני

הבורסה מתעוררת

שבוע מסחר 'רדום בבורסה, הס־תיים אתמול במגמה ברורה של עליות שערים. הגופים המוסדיים שהזרימו את הביקושים, היו קרנות בנק הפועלים ובנק דיסקונט וכן מנהלי תיקים הפועלים באמצעות בנק כללי. מקור אחר לביקושים היו מנהלי תיקים הפועלים באופן עצמאי. ההתעוררות המסתמנת ב־שוק המניות מוסברת בידיעות על התקרבות בריבית על אפשרות של חתימת עסקת חבילה במשק. כמו כן, בבורסה נפוצו אתמול ידיעות על אפשרות כי בסוף השבוע יהיה פיחות חד פעמי אפשרי של השקל לעומת הדולר. מחזור המסחר במניות חופשיות גדל לעומת הימים האחרונים, והסתכם ב־7.2 מיליון דולר. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה בסיכום השבועי ב־2.05 אחוז.

מדד	יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	101.92	+1.56
כללי ללא בנקים	103.04	+2.18
מדד אג"ח כללי	100.77	+0.52
אג"ח צמוד מדד	100.77	+0.40
אג"ח צמוד מט"ח	100.76	+1.25

התשואה בבנקאיות מתחת ל־14 אחוז

ביקוש של 8 מיליון שקל שהופנו לבנקאיות שבהסדר, הפיא את רמת התשואה לפידיון בחלקן (כלל ופועלים), אל מתחת לרמה של 14 אחוז. הביקוש החריג לבנקאיות זה יום המסחר השני ברציפות, מו־סבר בהשפעת הפתרים מפיחות חד פעמי של השקל לעומת הדולר. מניות בנק הפועלים המסתוק של כלל עלו ב־1.5 אחוזים. מחזור המסחר בבנקאיות הסתכם אתמול ב־3.2 מיליון דולר.

	תשואה שנתית דולרית ב־%
בל"ל 0.1	13.54
הפועלים ש	13.51
אי.די.בי. רג	14.10
דיסקונט א	14.09
המזרחי ש	14.11

תזוזה בחברות

ביקושים גדולים מהרגיל למניות החברות, סופקו בעליות שערים גבו־הות מהרגיל. הביקושים הופנו לניירות ערך המוחזקים עם קרנות בנק הפועלים ובנק דיסקונט, הנ־הנים מנזילות כספית גבוהה. כך למשל, ביקוש גדול מהרגיל למניות כלל תעשיות, סופק בעליה של 4.6 אחוזים. ביקושים למניות אי.די.בי. פיתוח, דיסקונט השקעות ונייר חדרה, סופקו בעליות שערים של 5 אחוזים ומעלה. גם למניות ים המלח נרשם ביקוש חריג, שסופק בעליה של 3.6 אחוזים. הביקושים למניה זו סופקו על ידי לאומי פיא (שמכרו ככל הנראה 5000 ע.נ.) ובנק דיסקונט.

עליה חריגה בחיפה כימיקלים

ביקוש חריג למניות חיפה כימיק־לים, סופק בעליה חריגה של 9.7 אחוזים ובמחזור מסחר נמוך יחסית. הביקושים סופקו בעיקר על ידי קרנות בנק הפועלים המחזיקות כמות גבוהה יחסית מהנייר. פעילות ערה, שלוותה בעליות שערים חדות יחסית, נרשמה למניות גב ים 5, כלל נדלן ועיט 5.

ביקושים לאגרות הדולריות

ביקוש של 4.4 מיליון שקל שהופנו לאגרות החוב הדולריות, סופק בע־ליות שערים מתונות של 1.5־2 אחוזים. לאגרות החוב צמודות המדד, נרשם ביקוש של 3 מיליון שקל שסופק בעליות שערים מתו־נות יותר. מחזור המסחר באגרות החוב הסתכם ב־4 מיליון דולר. בנק ישראל ביים אתמול 30 מיליון שקל באמצעות שתי סדרות של אגרות חוב. לאגרות החוב הללו נרשם ביקוש כולל של 106.5 מיליון שקל, והם נמכרו מעל למחירי המינימום.

הצלחה להנפקת כתר

ביקושים גדולים נרשמו למניות כתר שהוצעו שלשום לראשונה למשקיעים. למניות נקבע מחיר של 2.12 שקל, והם בהשוואה למחיר מינימום של 1.92 שקל למניה. 937 הזמנות במחיר הנמוך ממחיר ההנ־פקה נדחו. 400 הזמנות במחיר העולה על מחיר ההנפקה נענו במ־לואן, ו־12 הזמנות במחיר ההנפקה נענו בחלקן, ולמזמינים יוקצו 92.5 אחוז מהזמנותיהם.

עליה בפעילות במק"ם

היקף הפעילות במלוות קצרי המועד עלה במקצת לעומת הימים האחרונים והסתכם ב־3.5 מיליון דולר.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
127	5	99.73	1.66
137	12	99.37	1.61
147	19	98.99	1.64
217	26	98.61	1.65
227	33	98.25	1.64
237	40	97.86	1.66
247	47	97.51	1.65
317	54	97.14	1.65
327	61	96.76	1.66
417	82	95.60	1.68

הודעות בורסה

● בנק מסחרית התם עם משקיעי חוץ על הסכם למכירת 67.6 אחוז מזכויות ההצבעה בבנק כרמל תמורת 2.25 מיליון דולר. ההסכם מותנה בקבלת אישור בנק ישראל.

● פקטורית הרווחה בחודשים אפריל־ספטמבר '86 75 אלף שקל לעומת הפסד של 150 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● מבנה הרווחה בחודשים אפריל־ספטמבר '86 58 אלף שקל לעומת רווח של 34 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● פרדיל בגוון תחלק 1000 אחוז מניות הטבה. יום ה"אקס" יהיה ה־9 בפברואר.

דחפון
שרות הודעות טלפוני של דחק
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יזידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	4494.77	4430.99	65.54	1.50
אבוקה	406.31	398.56	6.49	1.66
אגוז	211.62	207.49	1.13	0.55
אדיר	1426.55	1398.42	14.60	1.06
אודם	2113.39	2072.59	33.76	1.66
אופיר	1730.56	1696.71	5.37	0.32
אור	398.35	390.13	3.99	1.03
אורין	146.02	143.12	1.32	0.93
אוריל	232.39	230.67	1.82	0.80
אורן	682.80	669.50	5.40	0.81
איל	3407.58	3340.57	28.69	0.87
אילת	4357.30	4263.88	68.84	1.64
אירים	4405.22	4385.04	47.00	1.08
איתן	636.48	623.61	4.32	0.70
אלון	535.73	524.60	3.35	0.64
אלמוג	622.76	610.65	3.37	0.55
ארז	555.62	544.94	10.94	2.05
אש	133.07	132.47	3.06	2.36
אשל	172.88	169.51	1.05	0.62
אתרוג	207.82	205.79	1.49	0.73
בדולח	2093.44	2053.00	36.53	1.81
ברוש	452.40	443.66	11.30	2.61
בריק	448.76	439.78	8.69	2.02
ברקת	787.12	783.36	9.27	1.20
גביש	1273.19	1248.53	11.76	0.95
גבע	934.14	920.25	15.48	1.71
גדרון	651.21	638.66	5.93	0.94
גיא	8500.22	8374.24	77.65	0.94
גיל	2713.05	2661.57	16.52	0.62
גלית	546.97	540.29	4.86	0.91
דובדבן	344.00	340.73	3.86	1.15
דוכיפת	606.30	594.42	8.14	1.39
דולב	201.21	196.95	1.68	0.86
דורון	1325.02	1299.39	5.15	0.40
דגון	230.91	226.52	1.54	0.68
דליה	458.22	449.98	2.81	0.63
דרור	384.68	377.48	7.75	2.10
דקל	350.26	343.50	6.29	1.87
הדס	338.64	335.44	5.43	1.65
ורד	451.12	442.70	1.61	0.37
זהבית	2701.61	2645.35	12.85	0.49
זוהר	17872.15	17607.00	123.26	0.70
זיו	16651.11	16404.07	135.07	0.83
זמיר	829.73	813.72	18.56	2.33
זמרת	134.29	131.36	2.15	1.66
חליפין	120.78	120.25	0.59	0.49
חלמיש	584.90	582.06	3.91	0.68
חן	121.96	121.47	0.99	0.82
טופז	1240.27	1212.30	10.91	0.91
טל	4666.58	4611.99	5.28	0.11
יובל	732.41	718.45	5.80	0.81
יהלום	1927.75	1890.03	25.97	1.39
יהודית	368.95	365.61	4.89	1.36
יערה	606.33	593.29	2.19	0.37
כוכב	978.40	959.58	19.14	2.04
כחל	121.40	119.02	1.58	1.35
כלנית	509.42	500.33	3.43	0.69
כספית	655.01	651.63	6.96	1.08
כרמל	127.96	125.38	1.41	1.14
כתר	1001.86	982.34	7.83	0.80
להב	3944.92	3868.85	22.67	0.59
למשקיע	105675.48	103732.14	763.07	0.74
לפיד	329.95	323.61	4.59	1.44
לקט	1587.50	1555.49	12.09	0.78
לשם	887.39	882.88	4.93	0.56
מבחר	1090.00	1068.59	7.56	0.71
מבטח	3136.64	3107.00	31.51	1.02
מגד	209.57	206.49	4.16	2.06
מגן	2952.14	2923.76	38.48	1.33
מגל	686.05	673.39	4.10	0.61
מור	1516.20	1494.56	37.63	2.58
מורן	783.65	776.19	12.11	1.58
מטה	25703.54	25179.21	277.84	1.12
מימר	811.62	795.52	8.46	1.07
מעוף	3606.06	3536.17	59.29	1.71
מעיין	687.40	674.12	5.16	0.77
מקשה	917.39	913.18	5.18	0.57
מרגלית	[illegible]	[illegible]	15.10	1.35
מרום	1066.77	1045.76	10.63	1.02
נוגה	23788.55	23436.18	248.67	1.07
נופך	783.20	779.83	15.79	2.07
נטע	437.16	428.23	5.80	1.37
נילי	5270.39	5194.97	81.31	1.59
סביון	516.36	506.79	6.08	1.21
סגולה	124.79	122.34	0.84	0.69
סלע	902.33	897.88	3.15	0.35
סנונית	641.24	628.70	5.03	0.81
סער	699.34	686.16	8.60	1.27
ספיר	507.71	507.71	4.87	0.97
עדיף	761.30	752.56	10.68	1.44
עידית	2012.92	2003.20	31.55	1.60
עידן	6530.54	6435.06	62.55	0.98
עינבר	1139.08	1114.71	11.69	1.06
ענת	2173.01	2151.54	23.39	1.10
עפרוני	590.61	582.82	4.65	0.80
ערמון	135.42	132.81	0.70	0.53
פיא	1382.58	1355.56	15.28	1.14
צבר	518.23	507.99	6.37	1.27
צופית	582.49	575.35	10.46	1.85
צוק	107.63	107.63	0.54	0.50
צמיד	922.17	903.02	5.55	0.62
צמרת	7138.41	7035.80	65.17	0.93
צפרת	1611.18	1579.79	15.00	0.96
קלע	1920.85	1911.25	23.78	1.26
רונית	16073.27	15924.93	163.09	1.03
רימון	110.53	110.30	0.49	0.45
רקפת	618.69	607.81	6.49	1.08
רשף	687.66	673.11	7.19	1.08
שבולת	715.35	706.65	5.72	0.82
שוהם	851.69	844.08	7.81	0.93
שירה	360.92	358.24	5.85	1.66
שמיר	334.65	328.09	1.82	0.56
שנהב	735.94	725.58	13.61	1.91
שסק	720.20	702.73	−10.08	−1.41
שקד	168.70	165.39	0.95	0.58
תאנה	212.90	210.89	3.72	1.80
תבור	738.39	730.17	−19.41	−2.59
תדהר	461.75	459.45	6.43	1.42
תירוש	458.42	452.86	3.11	0.69
תמר	201.57	197.73	0.94	0.48
תפוז	185.26	184.01	0.88	0.48
תרשיש	1330.49	1304.81	8.99	0.69
תשרי	429.45	423.37	3.63	0.86

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמודה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	36131	−957
3602	32734	+20
3603	30840	−246
3604	27870	+74
3605	25276	+356
3606	23515	−289
3607	22712	+352
3608	21619	+28
3609	20767	+4
3610	18904	+48
3611	18152	−12
3612	17768	−63
3613	16762	+94
3614	16092	+92
3615	14860	+86
3616	13605	+80
3617	12758	−50
3618	12107	−49
3619	11141	−46
3620	10612	+56
3621	10283	+55
3622	9275	+50
3623	8608	−3
3624	8106	−3
3625	7407	+1
3626	6851	— —
3627	6355	+1
3628	5841	— —
3629	5473	— —
3630	5175	+1
3631	4749	+19
3632	4475	+18
3633	4311	+17
3634	3795	+15
3635	3589	+14
3636	3457	+14
3637	3233	+2
3638	3010	+1
3639	2756	+2
3640	2269	+3
3641	1966	+2
3642	1759	— —
3643	1526	−1
3644	1557	— —
3645	1249	+1
3701	974.9	−11.7
3702	766.3	+21.4
3703	658.5	−10.3
3704	563.5	−9
3751	299.1	+0.2

סדרה	שער	שינוי
3752	121	+2.6
3753	116.2	+2.6
3754	104.2	+1.4
3755	103.4	+1.4
3756	99.8	+1.5
3757	97.8	+1.4
3758	95.9	+1.4
3759	95.5	+1.4
3760	94.2	+1.5
3761	92	+1.3
3762	89.6	+1.4
3826	108.4	+0.1
3827	106.2	— —
3828	102.5	+0.1
3829	100.5	+0.1
3830	98.5	+0.1
3831	98.1	+0.1
3832	96.7	+0.1
3833	94.5	— —
3834	92	+0.1
3901	111.2	+1.2
3902	105.8	+1.1
3903	104.9	+1.1
3904	103.2	+1.1
4.25% שגיא		
4101	133.3	−0.7
4103	128.1	−0.7
4104	123.4	+1.6
4301	123.4	+1.6
4302	117.5	+1.6
4303	116.6	+1.5
4304	114.8	+1.6
4105	99.5	+0.9
4106	96.8	+0.8
4201	110.6	+0.9
4204	105.7	+0.9
4205	103.6	+0.9
4206	101.6	+0.9
4207	101.2	+0.9
4208	99.8	+1
4209	97.5	+0.9
4210	94.9	+0.9
5203	211500	— —
5204	206355	— —
5205	207000	— —
5206	205600	−400
5210	202200	−300
5211	202000	−395
5212	192000	— —
5213	190900	−680
5214	182867	— —
5501	183237	— —
5502	172000	+2200

סדרה	שער	שינוי
3503	181416	— —
3504	154230	— —
3505	154500	+515
3521	149500	— —
3522	144000	+1780
3523	134100	— —
3524	133870	— —
3525	131800	— —
3526	130501	— —
3527	127850	— —
3528	124050	— —
3529	124900	— —
3530	122831	−347
3531	122543	−368
3532	118956	−358
3533	118817	−378
3534	112050	−360
3535	112464	+65
3539	105995	+62
3536	112331	+66
3537	112198	+65
3538	105607	+62
3540	105431	+62
3541	101868	+59
3542	101758	+59
3543	96787	+56
3544	97121	+238
3546	98932	+250
3547	98699	+250
3548	98585	+251
3550	93479	+242
3551	93094	+243
3545	94231	−287
3549	92952	−275
3552	85332	−265
3554	85186	−277
3555	85186	−277
3553	84845	+49
3571	73620	+43
3556	81595	+393
3558	81313	+406
3559	78433	+392
3560	74262	+383
3561	74042	+382
3557	81632	+47
3572	74233	+43
3573	73653	+45
3574	67914	+40
3577	67871	+40
3578	62691	+57
3575	67671	+315
3576	67469	+314
3579	62281	+299
3580	58565	+35
3581	53287	+51
3582	49160	+28
3583	45706	+26

סדרה	שער	שינוי
3584	43118	−164
3585	42662	−157
3586	38642	−146
3588	38597	−150
3587	39058	+23
3591	35605	+21
3592	35563	+21
3593	35500	+20
3589	35588	+20
3594	33944	+20
3590	35041	−402
3595	33391	−396
5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)		
2001	144000	— —
2002	143750	+900
2003	137620	— —
2004	138900	— —
2005	131000	— —
2006	131000	— —
2007	127700	— —
2008	127500	— —
2009	127720	— —
2010	126850	— —
2011	124700	— —
2012	123850	— —
2013	124500	— —
2014	121200	+100
2015	121400	— —
2016	122150	−200
2017	120133	+159
2019	119865	+164
2020	116357	+159
2018	120914	+513
2021	117043	+520
2022	113354	+654
2023	110364	+158
2024	106206	+57
2027	102588	+55
2031	95263	+48
2025	103798	+60
2026	103450	+60
2028	101570	+1932
2030	96683	+1909
2029	96234	+201
2033	91552	+198
2035	84119	+188
2032	96360	+865
2034	91070	+847
2036	83634	+807
2037	81865	+43
2052	69077	+36
2038	79582	+915
2040	76576	+915
2051	72472	+892
2039	76275	+1736

סדרה	שער	שינוי
2041	72238	+1698
2053	65887	−1099
2054	64819	−468
2056	60107	−448
2058	54794	−423
2060	50651	−404
2055	62567	+1747
2057	57748	+1668
2059	52535	+1565
2061	37989	+1130
2062	35533	+905
2063	34147	+1014
רמון		
7001	235.7	+7.6
7002	228.4	+7.4
7003	214.7	+7
7004	204.6	+6.7
7005	196.7	+8.2
7006	178.8	+0.7
7007	170.1	+5.5
7008	161.6	+5.2
7009	154.9	+0.6
7010	146.3	+4.8
7011	137.8	+3.2
7012	133	+3.1
7013	123.8	+2.5
7014	108.2	+2.6
7015	93.2	+1.4
7016	92.5	+1.5
7017	91.7	+1.5
7018	91.5	+1.5
7019	91.9	+1.5
7020	91.7	+1.5
7021	90.9	+1.6
7201	88.5	+3.1
גלבוע		
6101	12071	+201
6102	6981	+26
6103	6250	+98
6104	5869	+22
6105	5560	+21
6106	5286	+63
6107	5079	+61
6108	3619	+49
6109	3448	+47
6110	3407	+47
6111	2854	+77
6112	2766	+75
6113	1858	+30
6151	733.7	+5.2
6152	702.5	+5
6153	612.7	+2.4
6154	601.4	+2.3
6155	408.8	+22.2
6156	317.1	+4.5

סדרה	שער	שינוי
6157	235.8	+2.6
6158	223.3	+2.4
6159	191.2	+5.5
6160	180.1	+4.5
6161	173.6	+4.4
6162	155.8	+2.9
6163	144.2	+2.1
6164	138.6	+2
6165	130.8	+2.3
6166	123.7	+2.3
6167	121	+2.3
6168	119.1	+2.3
6169	112	+2.2
6170	104.1	+1.2
6171	74.4	+0.7
6172	73.3	+0.7
6801	81.9	+1.5
ארמון		
2501	159.7	+1.7
2502	156	+1
2503	151.6	+1.6
2504	150.5	+1.5
2505	144	+0.5
2506	140.3	+2.2
2507	138.5	— —
2508	108	+4.7
100% מט"ח		
אל אופ	1033	+2
אלביט	187.5	+0.2
אלתא	1134	+14
אלסינט	59.4	— —
האירסקס	677	+5
תעד 84	115.7	— —
תעד 85	447	+15
הב הים	199.5	— —
דים הש	161.9	— —
כור	148.5	+0.6
כלל	445	— —
מצם ך	202.7	— —
מצם ם	277.1	— —
מצם *	348	— —
דן	96.1	— —
סל בנב	149.3	— —
תרשיש	179.8	+1
מדד/מט"ח		
בלת	124	+1
דים הש	123.1	— —
כור	121.7	— —
כלל	155.1	−0.4
לאומי	110.3	+0.9
מ דים	123	+0.3
כשא מז	122.2	— —
משא מז	117.5	— —
משא מז	108	— —

שערי מטבע חוץ

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.45	1.52	1.4778	1.4962	1.44	1.51	1.4773	1.4957	1.44	1.50	1.4758	1.4944	1.4859	0.0056
1 לירש"ט	2.12	2.23	2.1709	2.1979	2.13	2.23	2.1676	2.1947	2.13	2.23	2.1716	2.1989	2.1820	0.0067
1 מארק גרמני	0.75	0.79	0.7665	0.7760	0.75	0.79	0.7662	0.7758	0.75	0.79	0.7650	0.7746	0.7701	0.0025
1 פרנק צרפתי	0.22	0.24	0.2299	0.2328	0.22	0.24	0.2295	0.2323	0.22	0.24	0.2294	0.2323	0.2312	0.0008
1 גולדן הולנדי	0.67	0.70	0.6785	0.6870	0.67	0.70	0.6789	0.6874	0.66	0.70	0.6777	0.6862	0.6822	0.0024
1 פרנק שוויצרי	0.90	0.94	0.9133	0.9247	0.90	0.94	0.9120	0.9234	0.89	0.94	0.9109	0.9224	0.9175	0.0051
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2177	0.2205	0.21	0.22	0.2176	0.2203	0.21	0.22	0.2175	0.2203	0.2191	0.0004
1 כתר נורבגי	0.20	0.21	0.2000	0.2025	0.20	0.21	0.1998	0.2023	0.19	0.21	0.1997	0.2022	0.2011	0.0004
1 כתר דני	0.20	0.21	0.2020	0.2045	0.20	0.21	0.2025	0.2050	0.19	0.21	0.2019	0.2044	0.2032	0.0006
1 מרק פיני	0.30	0.32	0.3091	0.3129	0.30	0.32	0.3088	0.3127	0.30	0.32	0.3087	0.3126	0.3111	0.0007
1 דולר קנדי	1.06	1.11	1.0779	1.0913	1.06	1.11	1.0783	1.0918	1.05	1.11	1.0762	1.0898	1.0838	0.0051
1 דולר אוסטרלי	0.91	1.00	0.9813	0.9935	0.94	1.02	0.9787	0.9909	0.95	1.02	0.9802	0.9925	0.9867	0.0639
1 ראנד דרא"פ	0.45	0.54	0.6872	0.6957	0.47	0.70	0.6867	0.6953	0.43	0.61	0.6853	0.6939	0.6904	0.0021
10 פרנק בלגיים	−	−	0.3674	0.3720	−	−	0.3667	0.3712	−	−	0.3667	0.3713	0.3693	0.0008
10 שילינג אוסטריים	1.07	1.12	1.0858	1.0993	1.07	1.12	1.0846	1.0982	1.06	1.12	1.0867	1.1004	1.0918	0.0016
1000 לירות איטלקיות	1.06	1.12	1.0844	1.0979	1.06	1.13	1.0852	1.0988	1.06	1.13	1.0839	1.0975	1.0896	−0.0075
100 יינים יפאניים	0.92	0.96	0.9335	0.9452	0.92	0.96	0.9318	0.9432	0.91	0.96	0.9321	0.9438	0.9375	0.0024

שערים בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 8.1.1987 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

ל־1 שטרלינג	$ ארצות הברית	1.4705/1.4715
ל־1$ ארה"ב	מרקים גרמניים	1.9290/1.9300
"	פלורינים הולנדיים	2.1775/2.1785
"	פרנקים שוויצריים	1.6200/1.6210
"	פרנקים בלגיים	40.24/40.27
"	פרנקים צרפתיים	6.4280/6.4320
"	לירות איטלקיות	1361.50/1362.50
"	יינים יפאניים	158.32/158.42
ליב.ר.ה.	$ ארצות הברית	1.2127/1.2132

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה לכיוון פיקסינג 401.60

מסירה מאוחרת (פורוארד)

	$/ליש"ט	$/פר"ש	מרק/$
1 ח':	1.4643/1.4654	1.6161/1.6175	1.9263/1.9276
3 ח':	1.4526/1.4539	1.6103/1.6117	1.9221/1.9236
6 ח':	1.4362/1.4377	1.6017/1.6034	1.9162/1.9177

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

هكذا من الأصل

صكذا من الأهل

בעסקה הטעונה אישור של בנק ישראל:

בנק טפחות מכר השליטה בבנק "כרמל למשכנתאות" למשקיעים

ב־2.25 מיליון דולר • זהו ניסיון שני של "טפחות" למכור השליטה ב"כרמל" לאחר שבנק ישראל סירב להתיר את מכירתו לקבוצת "מגרית"

מאת אריה לביא
סופר "הארץ"

בנק טפחות הגיע להסכם למכירת השליטה בבנק כרמל למשכנתאות לקבוצת משקיעים מישראל וכנראה גם מבריטניה. זהו ניסיון שני של בנק טפחות למכור את כרמל: לפני קצת יותר משנתיים הושג הסכם על מכירת בנק זה לקבוצת מגרית. אך העיסקה לא יצאה אז לפועל מאחר שבנק ישראל סירב לתת הסכמתו למכירת הבנק למגרית.

את בנק כרמל מבקשת לרכוש הפעם קבוצת משקיעים שמייצג עו"ד חיים כצמן. קבוצה זו כוללת משקיעים זרים, כנראה מאנגליה, ומשקיעים ישראליים. גם הפעם, בדומה לעבר מותנית מכירת הבנק בהסכמת בנק ישראל שהודיע שיבדוק את הבקשה לקניית הבנק עד 15 באפריל.

ההסכם שהושג עם בנק טפחות לגבי מכירת בנק כרמל קובע כי הבנק יימכר תמורת 2.25 מיליון דולר, ברבע מיליון דולר יותר מאשר מגרית הציעה בזמנות לשלם. 100 אלף דולר ישולמו במזומן ועוד 400 אלף דולר עד 15 בפברואר. היתרה תיפרע ב־10-10 תשלומים רבעוניים. מגרית היתה אמורה לשלם עבור הבנק במשך 7 שנים.

בנק כרמל מוכר את מניות השליטה בבנק וכן 55 אחוז ממניות ההון. שווי בנק כרמל בבורסה מגיע ל־2.84 מיליון דולר.

יהודה שרוני, סופר "הארץ" מוסיף: דירקטוריון הבורסה דן אתמול במכירת השליטה בבנק כרמל על ידי בנק טפחות למשקיעי חוץ. הדירקטוריון החליטה להפסיק את המסחר במניות הבנק עד ליום ה' בשבוע הבא, ועד אז לקבל את פרטי העיסקה, ולבחון את האפשרות שהרוכשים יצאו בהצעה לרכישת אחזקותיהם של בעלי מניות המיעוט בבנק.

יצוא פולגת: 100 מיליון דולר ב־86'

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

פולגת הצטרפה בשנת '86 לקבוצה המצומצמת — המונה פחות מעשר חברות תעשייתיות — שיצואן הגיע ל־100 מיליון דולר במאת השנים.

דיווח על כך נמסר במועצת המנהלים של החברה, שהתכנסה שלשום. 90 אחוזים מהיצוא בשנת 86' היה לבריטניה וארה"ב, ובהשוואה לשנת '85 גדל היצוא ב־23 אחוזים (מ־82 מיליון דולר בשנת 85).

מועצת המנהלים של "פולגת" קבלה את הנתונים על יצוא השיא בסיפוק רב. אך התריעה בסיכום הישיבה, על השחיקה החזה בריווחיות היצוא, שעשויה לסכן השנה את ההישג של שנת '86.

בפולגת ציינו, כי הבעיה העיקרית בתחום ריווחיות היצוא היא עליית מחיר התשומות עקב התייקרות שכר העבודה בארץ. מאחר שרוב היצוא של המפעל הוא לבריטניה, אין פולגת נהנית מהתחזקות המטבעות האירופאים, כפי שנהנות יצואניות טקסטיל אחרות.

גור תובע מהממשלה למלא חלקה בהסכם סולל בונה

ההסכם הסתמך על גידול צפוי של 3%־5% בפעילות ענף הבניה
• מנכ"ל הקונצרן: מספר העובדים שפרשו גדול ב־300 מהמוסכם

מאת עדנה אבירור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

יו"ר מועצת המנהלים של סולל בונה, מרדכי גור, תבע אתמול מהממשלה למלא את חלקה בהסכם סולל בונה.

מרדכי גור

לדבריו, הסכם ההבראה של סולל בונה שנחתם עם הממשלה מבוסס על תחזיות האוצר ומשרד הבינוי והשיכון, כי צפוי גידול שנתי של 3%־5% בהיקף פעילות ענף הבניה. תחזית זו לא רק שאינה מתממשת, אלא ההאטה בענף מעמיקה עקב מדיניות הממשלה בשנה האחרונה, והיא אף עשויה להתגבר בשל התכנית הכלכלית. לנוכח הדרישה לקצץ בתקציבי פיתוח.

אילו התממשה תחזית האוצר, לא היתה סולל בונה זקוקה לסיוע מהממשלה בסך 25 מיליון דולר כדי לממן הסכמי פרישה ל־1500 עובדים נוספים, מעבר למה שמתחייב מהסכם ההבראה, כדי להתאים את מצבת כח האדם שלה לרמת הפעילות המתחייבת מההאטה בענף, אמר אתמול גור לחברי ועדת הכספים של הכנסת שזימנה את ראשי הקונצרן לדיווח על ביצוע תוכנית ההבראה.

3500 כבר פרשו

מנכ"ל סולל בונה, אהוד שילה, דיווח לוועדה, כי עד סוף 1986 פרשו 3500 עובדים, אף שבהסכם ההבראה הוסכם על צמצום 3200 עובדים עד סוף מארס 1987.

סולל בונה התחייבה למכור נכסים בשווי של 110 מליון דולרים עד סוף 1990. בפועל הצליח הקונצרן לממש סעיף זה במכירת חברת "דיור" בשווי של 90 מליון דולרים לבנק הפועלים. התמורה שהתקבלה ממכירת "דיור" הועברה להקטנת מצבת החובות של החברה לבנק.

עוד ציין שילה, כי מאז 1980 צמצמה החברה את היקף הפעילות שלה מ־800 מליון דולרים ל־300 מליון דולרים. שילה הדגיש, כי הסכום שהחברה מבקשת — 25 מליון דולרים — אינו מענק, אלא הלוואה בערבות הממשלה באותם תנאים של הסיוע שניתן לה במסגרת ההסכם שהתממה עם הממשלה.

מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, דיווח לוועדה, כי חברת העובדים מילאה מעל ומעבר את התחייבויותיה בהסכם ההבראה. חברת העובדים הזרימה לקונצרן 65 מליון דולרים, במקום 45 מליון

אהוד שילה

דולרים כפי שחויבה.

ח"כ יורם ארידור, טען כי בהסתדרות יש עקרון של אחריות וערבות הדדית. לכן על חברת העובדים להגדיל את הסיוע שלה לסולל בונה על ידי מימוש נכסים שבבעלותה. לא שמענו, אומר ח"כ ארידור, שחברת העובדים פושטת רגל, לכן היא זו שצריכה לסייע למפעליה, ולא להפנותם בבקשות סיוע לממשלה ולוועדת הכספים.

לא יופסקו הרמזורים בככר קוגל בחולון בעת העומס לפעול

מאת זהר בלומנקרנץ

משרד התחבורה דוחה הצעה להפסיק בשעות עומס התנועה את פעולות הרמזורים בכיכר קוגל (הכיכר המרומזרת היחידה בארץ) שבכניסה לחולון. לפי ההצעה, נועד הדבר כדי למנוע עומס ופקקי תנועה בעטיים של הרמזורים.

בעקבות בדיקה הגיע משרד התחבורה למסקנה, שמערכת הרמזורים פועלת לפי התכנון וללא תקלות.

במכתב לראש העיר, פנחס אילון, כותבה המפקחת על התעבורה במחוז תל־אביב והמרכז, במשרד התחבורה, אינג' אירית מירון, כי בשעות השיא בבוקר אין בעיות בככר. ההמתנה מגיעה לשיעור זמן בין 5 ל־7 דקות (שלושה מחזורי רמזור). בשעות שיא בערב, מכיוון צפון, לתקופה קצרה של כחצי שעה ישנם תורי רכב מעבר לתחנת הדלק, עם זמני המתנה של עד עשר דקות. זמני המתנה שיעור כזה אינם יוצאי דופן באזור מטרופוליטני צפוף. עוד כותבה כי לאחר שיבוצעו השינויים המתוכננים בצומת, ניתן יהיה לשנות במקצת את זמן "הגל הירוק" בכיכר.

ירידי תיירות פנים ארצית במארס — בתל־אביב

מאת זהר בלומנקרנץ

יריד תיירות פנים־ארצית, שיהיה פתוח גם לקהל הרחב, יתקיים במרכז הירידים בגני התערוכה בתל־אביב, במארס, בחסות משרד התיירות. ישתתפו בו כל גורמי התיירות הפנים ארציים. לקראת היריד יציעו גורמי התיירות מבצעי הנחות מיוחדות.

מטוס נוסעים של "אל על" הוסב להוביל מטענים

מאת זהר בלומנקרנץ

"אל על" הסבה מטוס נוסעים מדגם "בואינג" 707, לשמש כמטוס מטענים, כדי להוסיף לקיבולת היצוא החקלאי מישראל בעונת החורף הנוכחית. מטוס המטען הנוסף יטיס פרחים הישר לבורסת הפרחים, בהולנד, לאור הגידול הצפוי בתנועת היצוא בענף זה מישראל. חברת "אל על" תפעיל בסך הכל חמישה מטוסי מטען.

קרקע חינם לצעירים בראש העין בחלקת הוריהם

מאת נורית אמיתי

שר החקלאות מתכוון להביא החודש לקבלת החלטה, במנהל מקרקעי ישראל, לאפשר לבנות בראש העין ארבעה בתים או דירות בחלקת המגורים של ההורים, בלא תשלום בעד הקרקע.

הצעה זו באה עקב סיור שקיים אתמול אריה נחמקין בראש העין, ובו הוצגה לו נטייתם של צעירים לעזוב את הישוב בגלל המחירים הגבוהים הנדרשים מהם בעבור בניית בתים או קנייתם במקום.

השר הדגיש כי מדובר בהחלטה המיוחדת לעירה ראש העין בלבד. השר גם הבטיח כי מנהל מקרקעי ישראל יוריד את מחיר הקרקע, העולה כיום כששת אלפים ושבע מאות דולרים ליחידת בניה, וזאת כדי שהמעוניינים ברכישת קרקע בישוב יוכלו לרכוש הקרקע במחיר מוזל.

מדובר בהוזלה עד כחמישים אחוז.

בדיקת עיניים לשרת הבריאות

שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, סיימה את ביקורה בבית החולים רוטשילד בחיפה בבדיקת עיניים יסודית.
(תצלום: פול מלינג)

"סאיטקס" תפטר עוד 10 אחוזים מעובדיה

רוצה להתרכז בדפוס ובהוצאה לאור

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

סאיטקס מצמצמת שוב את פעילותה והיא מתכוונת לפטר עוד 10% מעובדיה בקרוב.

החברה שכבר פיטרה מאות עובדים בשנה שעברה וקיצצה בשכר יתר מועסקיה, החליטה להקטין את מספר המועסקים על ידה ב־120 עובדים נוספים בארץ ובחו"ל, במגמה למקד את פעילותה בתחום הדפוס וההוצאה לאור.

שטחי הפעילות האחרים של סאיטקס — מערכות לייצור מעגלים מודפסים ומערכות מתוחכמות לחישה מרחוק — לא הצדיקו את התקוות שתלו בהם בתחום המכירות והרווח.

ההודעה על הצמצומים החדשים, נמסרה על רקע השמועות המתמשכות בדבר קשייה של החברה ואי יכולתה לעמוד ביעדים שנקבעו בתוכנית ההבראה.

אפי אריה, יו"ר מועצת המנהלים מסר השבוע, כי לשמועות אלו אין כל בסיס.

סאיטקס הודיעה כי המכירות ברבעון הרביעי של 1986 יעלו על אלו שברבעון השלישי, שהגיעו ל־33 מיליון דולר.

שביתה צפויה בשבוע הבא במפעל ת.א.ת.

יונתן שרמן

הנהלת ת.א.ת. מסרה אתמול, כי נודע לה שעובדי המפעל מתכוונים להשביתו בשבוע הבא וכי הוחלט על כך בהצבעה חשאית באסיפת עובדים.

נראה, כי הסיבה להשבתה היא הודעת החברה, כי בכוונתה לפטר 77 מהעובדים הקבועים. הודעה זו כפופה לערעור נציגות העובדים, אך נראה כי כבר עתה היא הביאה לתסיסה בקרב העובדים.

במפעל מועסקים כ־400 עובדים והוא מייצר אבזרי תעופה ובכלל זה חלקים לפרוייקט הלביא.

אספקת המים לבית החולים בצפת נותקה בגלל חוב לעיריה

(ע). עיריית צפת ניתקה את אספקת המים לבית החולים הממשלתי ע"ש זיו בצפת בגלל חוב מצטבר של 60 אלף ש"ח.

אמרכל בית החולים אמר כי בית החולים הסדיר את כל חובותיו בנושא מים, אולם נותר חוב למיסים, וקיים ויכוח בין בית החולים והעירייה על גובהו של החוב.

"הבטחנו להסדיר את התשלומים, אך משום מה העירייה הורידה וניתקה את אספקת המים לבית החולים", אמר האמרכל.

לפי שעה משתמש בית החולים במאגרי החרום שלו ומקווה שהעירייה תחזור בה בהקדם ותחדש את אספקת המים למוסד הרפואי.

דובר עיריית צפת, דוד הרטום, מסר, כי בית החולים אינו מסדיר את חובותיו לעירייה מזה כמה חודשים. העירייה חייבת סכומי כסף גדולים לחברת מקורות. הדובר ציין, כי העירייה גם לא תפנה אשפה מבית החולים ולא תתן למוסד הזה כל שירותים מוניציפליים, כל עוד לא יוסדרו החובות.

הוא מסר, כי הנושא כבר הועלה בעבר בדיונים משפטיים בין בית החולים לעירייה, והשופטים קבעו, כי על בית החולים לשלם את החוב הזה לעירייה.

378,495 תודות

מבצע "נוסעים באגד" - הסתיים.

תודה אישית לכל 378,495 המשתתפים, ולך-על שנסעת, נהנית והשתתפת במבצע "נוסעים באגד" תודה על התגובות החמות, על שיתוף הפעולה
... להתראות בנסיעה הבאה!

אגד משתלם לך בכל דרך.

פרסום של נשוח

אנו מוכרים אותו!

פיאט 127	מודל 1985
פיאט רגאטה 1.3	מודל 1985
רנו 5 1.1	מודל 1986
רנו 9 ספרינטר	מודל 1986
אופל קורסה	מודל 1985

europcar רח' המסגר 43 תל־אביב טלפון: 03-337951

קואופרטיב דן

אבל על מות חברו הגימלאי

שלמה מאושר ז"ל

ומשתתף בצער המשפחה

ביום ראשון י' בטבת תשמ"ז 11.1.87
בשעה 15.30 יום השלושים לפטירת יקירתנו

רבקה (רנה) אקשטיין ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית הקברות באבן יהודה.
נפגשים ליד בית המנוחה בשעה 5.15

המשפחה

תודתנו נתונה לציבור המנחמים
בהלקח מאתנו

יוסף סוגבי ז"ל

ויקטוריה, ארמונד, אלפרד, ויצחק סוגבי.
אלינור. שני נאג'י סיגאוי
שלמה הדר שגיב אבלין חורין

לברכה קשת ולמשפחה

אתך באבלך על מות

אביך ז"ל

שרנוע בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחה"כ חיים קופמן

תנחומינו הכנים באבלך הכבד
על מות אמך

עליזה ז"ל

בנחמת ציון וירושלים תנוחמו

"כרמל" בי"ח למשקאות קלים בע"מ

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו היקרה

דבורה פרנקל

ההלויה תצא היום יום שישי ח' טבת תשמ"ז 9.1.87 בשעה 10.30 לפני הצהרים מבית ההלויות העירוני רחוב דפנה 5 תל אביב לבית העלמין בחולון יצחק
יושבים שבעה בבית משפחת מושקטבליט

האבלים:
בתה וחתנה: עליזה ומונדיק מושקטבליט
בתה וחתנה: עדה ועזרא טנקוס
נכדיה: דרור, ריקי, רונית ודנה

לידידי ח"כ חיים קופמן

תנחומים כנים לפטירת

אמך ע"ה

המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
ולא תוסיף דאבה עוד

ח"כ הרב אברהם י. שפירא

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

ברקוביץ: איבדתי הביטחון אבל אשתחרר בהקדם מהלחץ

עוזר־המאמן יאיר שרון בשובו מאורתז: מכבי כבר נחלץ ממצבים קשים יותר

מאת שמואל קליגר, כתב "ספורט הארץ"

בקול דממה דקה הם חזרו אמש, שפופים אך כלל לא מיואשים. הגביע האירופי הולך ומתרחק, אך לפניהם המישחקים עם אלופת ברית המועצות ז'אלגידיס קובנה — כך נראו כדורסלני מכבי תל אביב לאחר ההפסד המרגיז (77־78) לאורתז, אלופת צרפת.

בנמל התעופה לא פגשנו בצבי שרף, מאמן הקבוצה, שנשאר באירופה כדי לחזות אמש במילאנו במישחק נגד הרוסים. אבל עוזרו יאיר שרון הסכים לסכם את המישחק: "נוח יותר לסכם ניצחון מאשר הפסד. אבל צריך לזכור כי שלטנו במישחק, הכתבנו את הקצב אבל בשלוש־ארבע הדקות האחרונות איבדנו מעט את העשתונות וגם כמה כדורים לא צפויים. טעות שיפוט אחת או שתיים סללה את הדרך לניצחון צרפתי. מכבי תל אביב היא קבוצה ספורטיווית הנדע להתגבר. כבר התגברנו במצבים יותר קשים מזה", הטעים שרון.

מה הסיכויים לגבי ההופעה בגמר? שרון: "האמת היא שאין לנו סיכויים מוחדים להופיע בגמר, אך כבר היו דברים מעולם. אם נצליח נגד הרוסים ייתכן שכל המאבק ייפתח מחדש".

ומה באשר להפרת המשמעת מצד גרג קורנליוס? "גם אירוע כזה יכול לקרות בכל קבוצה וההנהלה תצטרך לתת עליו את הדעת. אבל לא זה היה הגורם להפסד. שיחקו הטובים ביותר שיש למכבי".

בזהירות רבה, כמו עטוף בצמר גפן את מיקי ברקוביץ, סירב יאיר שרון לפתוח ביקורת על הכדורסלן הוותיק. "מיקי עדיין לא גמר את הקאריירה", אמר. "בישראל נוטים לחשוב ששחקן בגיל 32 או 33 חייב לפרוש, אבל לברקוביץ עוד יהיו מישחקים טובים. אמנם לא חזרנו מאושרים, אבל תוך ימים אחדים בעבודה נכונה נחזור כולנו, גם ברקוביץ, לעצמנו. ככלות הכל צריך לזכור, שהפסדנו רק בספורט".

מיקי עצמו הגיב אמש באיפוק על הופעתו באורתז: "שיחקתי לא טוב. איבדתי את הביטחון. עלי להשתחרר מהלחצים, ואני מקווה כי אחזור לעצמי וכי התקופה הרעה תסתיים כבר בשבוע הבא בבריסל. לא הצרפתים ניצחו, אלא מכבי הפסיד את המישחק".

קווין מגי המגביהין קולע מעל האווארד קארטר (משמאל), בקבוצה של אורתז, שניצחה את מכבי 78־77 במהפך מרהיב בסיום. (צילום רדיו איי־פי)

מבט נוסף על הלילה העגום באורתז

פרשן צרפתי: אתם מנצחים את עצמכם

לא השופטים גזלו את הניצחון ממכבי, שאינו מסוגל למחוץ את יריביו כבעבר

גביע אירופה

מאת מיכאל קרינן, שליח "הארץ" לצרפת

פאריס (מיוחד לספורט הארץ). בשעת לילה מאוחרת ביום רביעי היתה גם לנו הזדמנות נוספת לחזות באירועי המחצית השנייה של המישחק בין מכבי לאורתז, בבית הגמר האירופי לאלופות. הטלוויזיה הצרפתית הקליטה את מהלך המחצית הזו ושידרה אותה כשעה ומחצה אחרי סיום המישחק (77־78).

באולם הכניסה של מלון אגורה בעיר פו, במרחק כ־35 ק"מ מאורתז, ניצבו שחקני מכבי, כמה מהמלווים והאוהדים וילדי ההנהלה שמטו מזרחי מול מקלט הטלוויזיה. התגובות העיקריות שנשמעו התייחסו לשיפוט. אין ספק שהצפייה החוזרת בטלוויזיה חשפה כמה הוקלות שגויות, ובמקרה הטוב ביותר מעורפות מחלוקות. מי שרוצה יכול לומר שהשופטים "גנבו" את המישחק לאורתז. הסל האחרון של השחקן מס' 11 בנקאלי קאבה, שש שניות לסיום, נקלע אחרי ביצוע עבירות תוקף על לאסוף. אבל הפגבע עצמו אומר: "השופטים היו זקוקים להרבה אומץ לב כדי לשרוק במצב כזה נגד השחקן הצרפתי". זו ראייה מפוכחת של המצב ולאסוף, כמו יתר הגביה, יודעים שלא השופטים גזלו ממכבי את הניצחון.

חבר ותיק למקצוע, לאפיפיר דיטו מיומן הספורט הפאריסאי ל'אקיפ, שפגש בי ביציאה מן האולם, ראה גם הוא את האירועים בצורה הנכונה. כאשר העירותי לו כי "לא הולך לנו בצרפת, ואנו לא יכולים לנצח כאן", השיב העיתונאי הצרפתי: "אתם לא מנצחים אותנו. אתם מנצחים את עצמכם". הוא לא ידע, כמה הוא צודק.

הניצחון חמק מהיד

בפעם השנייה בתוך שנה "הצליח" מכבי תל אביב להפסיד בצרפת במישחק, שהניצחון בו כבר היה כמונח בכיס. לאורתז הוגשה מתנה, שבכלל לא היתה ראויה לה, כדי לזכות בניצחונה השלישי ברציפות. בבריכת השלבים היה למכבי יתרון מוחלט. אורתז נראתה קבוצה בינונית שבקושי הגיעה לבית הגמר לאלופות. מכבי של הימים הטובים היה מוחץ אותה ללא רחם. מכבי של היום ככל הנראה אינו מסוגל לכך.

קבוצה הקולעת 30 נק' בלבד במחצית השנייה, למרות יתרון גובה ניכר, מול קבוצה הבנויה על שני שחקנים בלבד — אינה רשאית לבוא בטענות לשופטים או לכל גורם אחר. קבוצה המשחקת בצורה יוצאת מן הכלל מחצית אחת, אבל שוב אינה אך לעזור במחצית השנייה ותנסה להתבסס שוב על מבצעי יחיד, בהחלט לא מוצלחים.

הדבר המוזר ביותר הוא שמכבי תל אביב כבר מתרגל להפסדים. וכך הוא גם מרגיל את אוהדיו. אבל אם את ההפסד הכבד למילאנו בחודש שעבר ביד אליהו קיבלנו בהבנה, מאחר שמכבי שיחק רע מאוד ומילאנו היא קבוצה טובה מאוד, קשה לעבור על ההפסד בצרפת לסדר היום. דווקא משום שמכבי שיחק בשלבים רבים של המישחק כדורסל טוב שהותיר רושם רב על הפרשנים הצרפתים, ובעיקר משום שאורתז כפי ששיחקה ביום רביעי אינה בשום פנים קבוצה גדולה.

מעתה — חן והדרן

עתוני צרפת יצאו אתמול מכליהם מרוב התלהבות. "אורתז — התאוששות פנטאסטית", כותב העתון הנפוץ ביותר של צרפת "סוד ווסט". "לה רפובליק" מכתיר את הכתבה שלו "הניצחון של הבלתי אפשרי". בכותרת מישנה כותב העתון: "אורתז גילתה את ראשם של מלכי גביע אירופה עם 16 אליפויות רצופות". הכותרת הראשית של יומון הספורט ל'אקיפ: "אורתז — נקודה קטנה היכולה להביא הישג גדול".

צריך להבין את הצרפתים. הם פשוט לא מאמינים מה קרה לאורתז. פרדריק הופנאגל, הרכז המצויין של האלופה הצרפתית, הודה, שהוא הוכייד חששו מפני מכבי. "ראיתם אותם במחצית הראשונה? קבוצה יוצאת מן הכלל. אני עדיין מתקשה להאמין שעשינו זאת".

גם אני מתקשה להבין איך שמט מכבי ניצחון בטוח. מיקי ברקוביץ אומר שזה כבר לא מכבי. אבל הוא והאחרים מסרבים להשלים עם העובדה, שהם כבר לא מיקי ומוטי הגדולים שהיו שנים רבות הלב והנשמה של מכבי. כל מי שראה אותם ביום רביעי באורתז השתכנע בכך.

מאמן מכבי תל אביב צבי שרף צריך להתעלם מהסנטימנטים ולהחליט, שמעתה ואילך חן ליפין ודורון ג'מצ'י הם שחקני הזינוק של הפתיחה. מיקי ומוטי יצטרכו ללמוד לקום מן הספסל ולתרום את חלקם כמו שעשה טל ברודי בשתי העונות האחרונות שלו במכבי.

זה, כמובן, אינו מבטיח דבר מול אלופת ברית המועצות ז'לגידיס קובנה בשבוע הבא בבריסל. אבל אין שום סיבה להתרפק על הימים היפים של בלגראד ושטרסבורג. צריך לחשוב קדימה. גם אם כבר החמיץ מכבי את הכרטיס לגמר בלוזאן, אין זו סיבה להרכין את הראש. כל אחד, שחקנים ומאמנים, חייבים לבדוק את עצמם, ויש הרבה מה לבדוק.

כבר בשבוע הבא, בבריסל, יהיה הכרח לשכוח את אורתז ולהביט קדימה.

הרוסים נוצחו במילאנו והיוגוסלווים במאדריד

בית הגמר

מילאנו (שרות "ספורט הארץ"). האלופה האיטלקית טרייסר מילאנו הנחילה כאן אמש הפסד שני לז'אלגידיס קובנה, כאשר גברה עליה 75־71 במישחק חמישי בבית הגמר האירופי. מילאנו הובילה במחצית 40־27 ואחרי כן עלתה ליתרון 44־27, אבל אלופי בריה"מ הגיבו בסידרת סלים במחצית השנייה ואיימו על הניצחון האיטלקי.

שחקן־הרכש האמריקאי בוב מקאדו והוכרזו פרמייר קלעו 21 נקודות כל אחד למילאנו. המצטיין היה הקלע המצטיין של קובנה (23) והסאבוניס הוסיף 19 נקודות.

במישחק נוסף שהיה אמש במאדריד, הביסה ריאל 92־79 את אלופת יוגוסלאוויה, זאדאר.

טבלת בית הגמר

1. אורתז	3	237—258	6
2. מילאנו	3	225—245	5
3. זאדאר	3	269—244	4
4. קובנה	3	237—240	4
5. ריאל	3	265—262	4
6. מכבי	3	258—255	4

מתחיל הסיבוב השני בגביע הטוטו

בית"ר ירושלים בבאר שבע בני יהודה מחכים לאלוף

גביע הטוטו

מאת אילן פיש, כתב "ספורט הארץ"

הליגה הלאומית יצאה לפגרת בת שלושה שבועות, בשל הופעת נבחרת הנוער בטורניר הגביע העולמי בניו זילנד, ואת החלל ימלאו מעתה מישחקי גביע הטוטו.

עניין רב, עם פתיחת הסיבוב השני, מעורר בית ב'. שלוש קבוצות צברו בו 6 נקודות: הפועל כפר סבא, שמשון תל אביב ומכבי חיפה. הקבוצה הרביעית, בית"ר נתניה, עדיין ללא נקודות. שמשון ישאף לנצל את העובדה שכפר סבא וחיפה יתמודדו ביניהם (בכפר סבא), כדי להעפיל לראש הבית. השמשונים ישחקו בנתניה מול בית"ר המקומי (מישחק מוקדם במיגרש מכבי נתניה, 12.30).

בבית א' יתמודדו המובילים, בני יהודה, עם הפועל תל אביב המנסה לייחל לניצחון הבכורה במסגרת זו. מישחק שני בבית זה יהיה ב־14.30 בין מכבי נתניה (מקום שני) להפועל פתח תקווה, הממוקם אחרון עם נקודה אחת בלבד.

מוליך בית ג', מכבי תל אביב, יוצא לפתח תקווה למיפגש עם מכבי המקומי שעדיין לא הבקיע בשלושת מישחקיו בגביע הטוטו. שתי הקבוצות האחרות בבית זה יתמודדו כבר היום, כשבית"ר תל אביב יארח ביפו את מכבי יבנה.

המישחק המרכזי בבית ד' יפגיש היום ב־14.00 את הפועל לוד ומכבי יפו. שתי הקבוצות מקדימות באופן מפתיע את בית"ר ירושלים, המדורג שלישי. הירושלמים ישחקו מחר בבאר־שבע עם הפועל המקומי.

השעה הראשונה למישחקים 14.30.

טבלת בית א'

1. בני יהודה	3	4—6	7
2. מכבי נתניה	3	3—4	6
3. הפועל ת"א	3	4—3	2
4. הפועל פ"ת	3	5—3	1

טבלת בית ב'

1. כפר סבא	3	4—9	6
2. שמשון ת"א	3	3—6	6
3. מכבי חיפה	3	5—4	6
4. ב. נתניה	3	12—5	0

טבלת בית ג'

1. מכבי ת"א	3	3—6	7
2. מכבי יבנה	3	4—5	4
3. בית"ר ת"א	3	2—2	3
4. מכבי פ"ת	3	4—0	1

טבלת בית ד'

1. מכבי יפו	3	2—5	7
2. הפועל לוד	3	5—5	6
3. בית"ר ים	3	5—4	3
4. באר שבע	3	6—4	1

60 שנה להארלם גלובטרוטרס

הינקלי, אילינוי (איי־פי). הארלם גלובטרוטרס, להקת הכדורסל הכושית המהוללת, חזרה למקום בו החלה במסעה המפואר לפני 60 שנה — כאשר אברהם לבן משיקאגו בשם אייב ספרשטיין יצא לדרך במכונית פורד מתפרקת, עמוסה חבורה של כדורסלנים שחורים.

הינקלי, פרבר של שיקאגו בו נערך המישחק ההיסטורי הראשון של הלהקה, אירח אמש ליום המישי גם את המיפגש החגיגי רווי הזכרונות. הגלובטרוטרס ניצחו בו 94־74 את הוושינגטון ג'נראלס, לעיני אלף צופים באולם בית הספר המקומי. אדוארד קינג, אשר שיחק לפני 60 שנה במדי קבוצה מקומית נגד הגלובטרוטרס, נתכבד בזריקת כדור־הפתיחה.

ב־1927 הופיעה הלהקה באותו אולם, לעיני 300 צופים בלבד. ומאז רכשה מיליוני מעריצים בחמש יבשות בסידרה בלתי פוסקת של להטוטי כדורסל מעוררי ההפעלות.

אן. בי. איי.

בוסטון גמלה למילווקי

ניו יורק (איי־פי). גם בלעדי לארי בירד החש בגבו, הביסה כאן בוסטון סלטיקס את מילווקי באקס 119־92, עם 28 נקודות של קווין מקהייל. הפסדה האחרון של בוסטון בליגה המקצוענית היה 120־100, ב־20 בדצמבר במילווקי, שחסרה הפעם כמה שחקנים פצועים.

תוצאות אחרות: לוס אנג'לס לייקרס — דנוור 147־100, פילדלפיה — אטלנטה 109־102, ניו ג'רזי — וושינגטון 118־96, דאלאס — סן אנטוניו 108־103, דטרויט — ניו יורק ניקס 122־111.

ותיקים: בראזיל — אורוגוואי 0—0

סאנטוס (ע"ד). נבחרות הכדורגל של בראזיל ואורוגוואי, שכללו שחקנים בני 35 ומעלה, סיימו כאן 0—0 לעיני 15 אלף צופים בטורניר הוותיקים על גביע פלה.

בפורטואלגרה נפרדו נבחרות פורטוגל ויוון ב־1—1 במסגרת ידידותית.

גביע אנגלי

דרבי במנצ'סטר מחר בסיבוב ה־3

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). הדרבי הגדול של מנצ'סטר, בין יונייטד לסיטי, יעמוד השבת במוקד הסיבוב השלישי של הגביע האנגלי. מחזיקת הגביע, ליוורפול, תתארח ביום א' אצל לוטון — במישחק מעורר סקרנות, שמהלכו ישודר בטלוויזיה.

בגלל המיגרשים הקפואים, השלג והערפל עלולה התכנית להשתבש כליל, ונראה כי מישחקים רבים יידחו למועד אחר.

מיפגשים רבי עניין יהיו בין אולדהם לסאות'המפטון, אסטון וילה וצ'לסי וקווינס פארק ריינג'רס ולסטר. ארסנל, מוליכת הליגה הראשונה, תשחק במיגרשה של רידינג מתחתית הליגה השנייה, אשר תנסה לנצל את גורם ההפתעה — התבלין האמיתי של מאבק מסורתי זה. ליטון אוריינט, המדורגת 21 בליגה הרביעית, תארח בדרבי לונדוני את וסטהאם. טוטנהאם תשחק בביתה נגד סקאנטורפ מהליגה הרביעית, וגם כמה סינדרלות נוספות מהליגות הנמוכות ינסו "לגנוב את הכותרות" (אם להזכיר רק את בולטון, כיום בליגה השלישית, שתתארח אצל קובנטרי; אולדרשוט נגד אוכספורד, האדרספילד מול נוריץ' ומידלסבורו נגד וטפורד).

טניס

מקנרו הפצוע פרש מאליפות אוסטרליה

מלבורן (ע"ד ואיי־פי). הטניסאי האמריקאי ג'ון מקנרו נאלץ לפרוש מאליפות אוסטרליה שתחל ביום ב', מחמת מיחושים בגבו.

הטניסאית האוסטרלית הוותיקה וונדי טרנבול בת ה־34 חוללה הפתעה גדולה בשמינית גמר הטורניר בסידני, כשניצחה את המדורגת מספר 1, הצ'כית הנה מנדליקובה. הצעירה ממנה בעשר שנים 6—3, 3—6.

בניצחון ביתי על טבריה יוכתר מחר הפועל חיפה אלוף החורף

ליגה ארצית

מאת כתב "ספורט הארץ"

הליגה הארצית תגיע בשבת למחצית הדרך. המוליך הפועל חיפה ישאף לנצל את יתרון הביתיות, כדי לגבור על הפועל טבריה ולזכות באליפות החורף. השני בדירוג, הפועל חדרה, יצא למישחק חוץ קשה באיצטדיון וינטר, שם יצפו לו שחקני הכח רמת גן הזקוקים לנקודות במאבק התחתית.

באמצע השבוע נקטע מסע ההצלחות של הפועל ירושלים. מחר ביסק"א, מול מכבי שעריים שהחליף מאמן, יעלו חניכיו של יהושע פייגנבוים במטרה להוכיח שההפסד בחולון היה בבחינת תקלה.

השלישי בדירוג, הפועל יהוד, ישחק כבר היום (14.00) בבאר־שבע עם סוגר הטבלה הפועל דימונה, שיעשה כל מאמץ להפתיע. מישחק נוסף יהיה היום (14.30) בעכו, כאשר הפועל המקומי יארח בדרבי צפוני את בית"ר נהריה השקוע בתחתית.

שני מישחקים יפגישו קבוצות מחלקה התחתון של הטבלה: בית"ר רמלה יארח את הפועל רמת גן וברחובות יתמודדו הפועל מרמורק ובית שאן. עימות מעניין צפוי בין מכבי רמת עמידר להפועל חולון.

השעה הראשונה בשבת — 14.30.

טבלת הליגה הארצית

1. הפועל חיפה	14	9—20	26
2. הפועל חדרה	14	15—22	25
3. הפועל יהוד	14	14—18	24
4. הפועל חולון	14	8—15	23
5. הפועל ים	14	17—17	22
6. הפועל עכו	14	14—17	21
7. מכ. שער'	14	8—13	20
8. רמת־עמידר	14	15—12	20
9. הפ. טבריה	14	19—20	18
10. ה. בית־שאן	14	17—14	18
11. בית"ר רמלה	14	16—13	17
12. הפועל ר"ג	14	10—6	17
13. הכח רמת־גן	14	16—9	15
14. ב. נהריה	14	12—10	14
15. הפ. מרמורק	14	22—16	14
16. הפ. דימונה	14	19—9	8

חדשות חוץ

"אני מרגיש נהדר" — צועק הנשיא רונלד רייגן לעבר כתבים, לפני צאתו את בית החולים של הצי בבסיס בתסדה. שלושה ימים לאחר ניתוח הערמונית התאושש רייגן עד כדי שהתאפשר לו לעלות על מסוק בדרכו חזרה אל הבית הלבן. (צילום: איי־פי)

הודח בכיר בק.ג.ב בגלל חשיפת מחדלים בעיתונות

חצי שנה ניסו ראשי הק.ג.ב לחפות על האירוע • לאחר שנכשל ניסיון לעצור את העיתונאי ולהכריחו להכחיש את גילוייו הורה התובע הכללי על פרסומה המלא של ההפרשה

מאת אליהו זהבי, סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

"פראוודה", רדיו מוסקווה ו"טאס" מסרו אתמול על הדחת ראש הק.ג.ב וחבר הפוליטבירו מארשל צ'אבריקוב, להדיח מכהונתו את ראש הק.ג.ב בעיר האוקראינית וורושילובגראד, ולהעמידו למשפט. יחד עמו הודחו כמה מעוזריו שהסתבכו בפרשה הדומה לזו של פרשת השב"כ בישראל: עיתונאי מקומי בשם ויקטור בארזין, פרסם סדרת מאמרים על מחדלי ההנהגה המפלגתית בעיר וורושילובגראד וניצול לרעה של סמכויות.

אנשי הק.ג.ב בעיר עצרו את העיתונאי לחקירה במשך שבועיים וניסו לאלצו להכחיש את הפרסום. מעצרו נודע לכמה מחבריו ולאחר שנודע על המעצר במוסקווה ניתנה הוראה לשחרור מיידי של בארזין.

הפרשה שאירעה בחודש יולי 1986 נחקרה במשך כחצי שנה, כאשר אנשי הק.ג.ב בעיר מחפים זה על זה ועל ראשי המפלגה בעיר. בסופה של החקירה הורה התובע הכללי על פרסומה המלא, ולפני שבוע זכתה לפרסום בעיתונות מוסקווה. רדיו מוסקווה שידר אתמול על העמדת אנשי הק.ג.ב למשפט ומוסיף: "היה זה ניסיון למנוע נורמות של דמוקרטיה בחברה הסובייטית".

מעצרם של מפקדי ק.ג.ב, בהוראת ראש הק.ג.ב, מהווה אירוע חריג ביותר ופרסומו בפראוודה הפך לסיפור היום במוסקווה.

אמצעי זהירות באלמה אטה

באלמה אטה בירת קאזאחסטאן נקטו השלטונות אמצעי זהירות לקראת יום השני הקרוב, בו יחוג המנהיג המודח של קאזאחסטאן, דין מוחמד קונאייב, את יום הולדתו ה־75.

הדחת קונאייב גרמה למהומות דמים באלמה אטה ב־18־19 בדצמבר, מוסר אתמול כתב הרדיו השוודי במוסקווה. לדבריו נהרגו במהומות אלו, עליהן גם דיווח "טאס", 14 אנשי ביטחון. לא ידוע מספר ההרוגים מבין המפגינים, רובם סטודנטים מבני הלאום הקאזאקי־מוסלמי.

אתמול פרסם "טאס", תוכן נאום התקפה חריף של גאנאדי קולבין שירש את כהונת דין מוחמד קונאייב: קולבין, (רוסי), טען נגד קונאייב כי ב־22 שנות כהונתו פשתה שחיתות ברפובליקה. לא השיגו מטרות הייצור ואפילו הלחם שאפו המאפיות לא היה ראוי למאכל אדם" — עד כדי כך היה איכות המוצרים גרועה.

באמצע מלחמת צ'אד החליט קדאפי שהוא רוצה עיר בירה חדשה ללוב

אל־ג'ופור, במרחק 650 ק"מ מדרום לטריפולי, שוכנת באיזור סירטה, מחוז הולדתו של קדאפי • משרדי הממשלה כבר עוסקים בהעברה

טריפולי (ע"צ). בעיצומה של מלחמת צ'אד קיבלו המיניסטריונים והשירותים הציבוריים הגדולים בלוב הוראה להעתיק את משרדיהם לאל־ג'ופור, במרחק 650 ק"מ מדרום לטריפולי, באיזור סירטה, מחוז הולדתו של הקולונל קדאפי.

אל־ג'ופור תשמש כבירה מינהלית חדשה של לוב, במקום טריפולי.

בנאום שנשא ב־1 בינואר, נימק שליט לוב החלטה זו בצורך להביא לביזור מינהלי ולהקלת העומס מעל טריפולי.

לפי ידיעות שנתקבלו מחוגים דיפלומטים, כבר עוסקים משרדי הממשלה במעבר לבירה החדשה.

גם המטות הכלליים של חיל הים, חיל האוויר וחיל היבשה, ומעון רשמי של נשיא לוב, ייקבעו באל־ג'ופור.

משפחתו של קדאפי נטשה את מעונו הקודם של הקולונל בבסיס הצבאי באב אל־עזיזיה, שהופצץ באפריל אשתקד ע"י חיל האוויר האמריקאי.

אין יודעים אם אל־ג'ופור תשמור על שמה הנוכחי, או שתזכה לשם חדש לרגל קביעתה כעיר בירה.

הבירה החדשה, השוכנת במרחק 350 ק"מ מהחוף, נמצאת במקום מרכזי יותר מאשר הבירה הנוכחית, במחצית הדרך בין טריפולי, בנגאזי וסבהא, עיר בדרום לוב, המשמשת כבסיס עורפי ראשי לפעולות הצבאיות הלוביות בצפון צ'אד.

לנציגויות הדיפלומטיות הזרות בטריפולי עדיין לא נמסרה הודעה על אפשרות של העתקת משרדיהן.

משערים, כי השגרירויות יישארו בטריפולי עד שתושלם בניית העיר והקמת איזור מגורים באליהון, בקרבת אל־ג'ופור, שתיועד למשפחות של הדיפלומטים והפקידים הלוביים הבכירים.

גורל בית גולדה מאיר בדנוור עוד לא הוכרע

דנוור, ארה"ב (עסט"א). סכנת הריסה נשקפת לבית גולדה מאיר בעיר דנוור שבמדינת קולוראדו בארה"ב.

עיתון יהודי מקומי מסר, כי מועצת הערעורים של אגף הבנייה העירוני עומדת להצביע ב־15 בינואר אם לצוות על הריסת הבית בו התגוררה גולדה מאיר בשנים 1913־1914.

המועצה החליטה בחודש שעבר לדחות את החלטתה הסופית בעקבות ערעור שהגישו שני תושבים יהודים מקומיים, מל ואסתר כהן, לאחר שקודם לכן הוצא צו הריסה בתמיכת ראש העיר פדריקו פנה.

המועצה דרשה מ"האגודה לזכר גולדה מאיר" להוכיח עד ל־15 בינואר, כי היא מסוגלת לשפץ את הבניין ולהשתמש בו. שיפוץ הבניין אמור לעלות עד 150 אלף דולאר.

בינתיים הזמינה האגודה לדאוג לבטיחות הבניין הרופף, שתומך ע"י עמודי־תמיכה.

פקחי אגף הבנייה הודיעו למועצה, כי הבית מסוכן, ולמעשה אי אפשר לשקמו כראוי.

מסורב־עלייה שובת רעב

מוסקווה (ע"ד). מסורב העלייה, המתמטיקאי אלכסנדר יופה, פתח אתמול בשביתת רעב, ושיגר מכתב למנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב, לאחר שנאסר על בנו ועל בני משפחתו לעלות לישראל.

אלכסנדר יופה סיפר לכתב רויטר במוסקווה בשיחה טלפונית, כי בחודש נובמבר סירבו השלטונות להעניק היתרי יציאה לבנו דימיטרי בן ה־23, לרעייתו בנו ולבתם הצעירה. השלטונות קבעו כי לזוג הצעיר "סיבות בלתי מספיקות ליציאה מבריה"מ, שכן הוריהם נשארים במדינה".

יופה, אשר השלטונות מסרבים להעניק לו היתר יציאה מזה יותר מעשר שנים, אמר שהסביר במכתב לגורבאצ'וב את מצבו של בנו, וביקש מן המנהיג הסובייטי להתיר לבנו ולבני משפחתו לעלות לארץ.

"מצרים לא הסכימה לקבל את אכרם הניה"

קאהיר (ע"מ). מצרים סירבה לקבל לארצה את אכרם הניה שגורש מישראל, מוסר העתון המצרי "אל שעב".

לדברי העיתון פנו כמה אישים פלשתינים אל ממשלת מצרים שתרשה לעורכו הראשי של העתון "אל שעב" היוצא לאור בשטחים הכבושים, אשר גורש ע"י השלטונות הישראליים, להיכנס למצרים אולם היא לא נענתה לבקשה. אלג'יר היא המדינה הערבית היחידה שקיבלה בברכה את אכרם הניה.

שידורי טלוויזיה מלוקסמבורג

יום שישי 9.1.1987

10.15	חדשות חל סגרים
16.20	מוסיקה (MUSIC BOX)
16.25	סטרינגפלו—סדרה
18.54	חדשות
19.15	סופי
19.25	איך הולך — בריאות
19.53	חדשות הספורט
20.22	קילבן — סדרה
20.30	בלאנשי — סדרה
21.30	מבחר סרטים
23.10	חדשות
23.30	מראות קטלניים — סרט
1.15	חדשות הבורסה מניו־יורק

יום שבת 10.1.1987

18.07	ארץ קשת בענן — סדרה
18.20	אנימציה
19.00	שירי עמים
19.53	חדשות היום
20.25	תחזית סרטים
22.15	שירי הסבאים — סרט
23.40	לא המתן בי יסתור
0.45	סיום התכנית

לקליטת תוכניות מאירופה

פנורמה

טל. 3462530 3460850 260799 268303

הארץ

עיתון לאנשים חושבים

עורכת את המדור: אורית גלילי

עיסוק חדש לזייפנים: תעודות המעידות על אי־זיהום באיידס

ג'אקארטה (ע"צ). משטרת ג'קארטה עצרה חמישה אנשים, המואשמים כי ייצרו תעודות מזויפות על אי־זיהום במחלת האיידס, אותן דורשת סעודיה מאינדונזים המבקשים לעבוד בתחומה — מסרה אתמול סוכנות הידיעות האינדונזית.

היא הוסיפה, כי תעודות מזויפות אלה נמכרות במחיר 10 דולר, דהיינו שלושה דולרים פחות מהתעודות האמיתיות המונפקות ע"י בתי החולים הממשלתיים.

הסוכנות ציינה, כי כ־600 תעודות מזוייפות נמכרו עד היום.

כ־90,000 אינדונזים, ביניהם 70 אחוז נשים, עובדים כיום בסעודיה בתור נהגים, בנאים, ועוזרות בית.

סקנדינאוויה "נקברת" בשלגים וקרה עד 52 מעלות מתחת לאפס

מאת אליהו זהבי, סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

סערות השלג שהחלו לפני ראש השנה האזרחית, כיסו בשתי היממות האחרונות את צפון אירופה וגרמו לשיבושים כבדים בדרכי תחבורה יבשתית ואוירית. רכבות עוכבו מחמת הקור העז שמנע הזזת מסילה בצמתים. בצפון שוודיה נמדדה אתמול מידת שיא של קרה: מינוס 52.

בפינלנד — מינוס 42. בנורווגיה — מינוס 41. קור של מינוס 25־30 הפך ל"רגיל".

בשדה התעופה של קופנהאגן התכרבלו במעילי פרווה נוסעים לישראל שלא הסתירו את ציפייתם לנחות באילת תוך 5 שעות.

"לא יאומן: 22 מעלות פלוס" עודדו זה את זה תוך ציפיה להמראת המטוס שהתעכבה בשל התכסות מסלולי ההמראה בשלג כבד.

שיא־קור בבריה"מ: 39 מעלות מתחת לאפס

מוסקווה (ע"צ). שיאי־הקור נשברים זה אחרי זה בבריה"מ ואין צופים שיפור כלשהו בימים הקרובים, מסרו ביום חמישי עתוני בריה"מ.

הטמפרטורות הנמוכות ביותר זה 15 שנה נרשמו בלנינגראד — 39 מעלות מתחת לאפס, 60 מעלות מתחת לאפס ביאקוטיה שבמזרח סיביר. ביום חמישי ירדה הטמפרטורה במוסקווה ל־36 מעלות מתחת לאפס, כאשר השיא הוא 42.2 מעלות מתחת לאפס, ב־17 בינואר 1940.

קור זה משבש בצורה חמורה את התחבורה: נהגים רבים אינם מסוגלים להתניע את מכוניותיהם, מטוסים אינם ממריאים זה יומיים ליקוטסק בסיביר, ואלפי עובדי רכבת וסתם פועלים גוייסו כדי לסלק את השלג ואת גושי הקרח ממסילות הברזל.

בעיות קיימות גם במשרדים, בהם החימום מיועד עד לטמפרטורה של 25 מעלות מתחת לאפס.

'86: שנת שפל בהגירה מבריה"מ

וואשינגטון (ע"ד). בשנת 1986 התירו שלטונות בריה"מ לתשע מאות וארבעה עשר יהודים בלבד להגר מהמדינה, ומספר זה ממחיש ירידה נוספת במספר המהגרים בתקופת שלטונו של מיכאיל גורבאצ'וב — על כך הודיע "הקונפרנס הלאומי למען יהודי בריה"מ" במסיבת עתונאים בוואשינגטון, אתמול.

הארגון ציין כי היתה זו שנת שפל בהגירה יהודית מבריה"מ. בשנה שקדמה לה, 1985, היגרו מבריה"מ 1,140 יהודים, ואילו בשיא ההגירה, בשנת 1979, עזבו את בריה"מ חמישים ואחד אלף יהודים.

עוד קבע דובר מטעם הארגון, כי 380,000 יהודים בבריה"מ ממתינים עדיין לתשובה לבקשותיהם להגר מן המדינה. הדובר גם מנה שורה של מקרי הטרדה ואיומים על היהודים — תופעות הסותרות את מגמתו המוצהרת של גורבאצ'וב להנהגת "פתיחות במדינות הסובייטית".

הדובר ציין כי שיחרורם של כמה פעילים יהודים בולטים בשנת 1986 — כגון אנטולי שצ'ראנסקי והזוג גולדפארב — מעודד רושם מטעה על "רפורמות" בתחום זה, שהונהגו, כביכול, על ידי גורבאצ'וב.

"בולטת לעין העובדה, כי למעשה אין קץ למקרים של הטרדה אישית ושל מעצרים", הוסיף הדובר.

הארגון גם מתח ביקורת חריפה על חוק ההגירה החדש בבריה"מ, אשר לדעת מומחים במערב מקשיח למעשה את המגבלות המוטלות על הגירה מבריה"מ.

ארה"ב לא רצתה להביך את יוון ועל כן לא נתנה פומבי לעניין

אוניית משא יוונית שיגרה טיל אל מסוק אמריקאי במפרץ הפרסי

ויינברגר: איני מופתע מן העובדה שאוניות משא באיזור חמושות

וואשינגטון (ע"ד). אוניית משא יוונית שיגרה בשבוע שעבר טיל לעבר מסוק אמריקאי שערך סיור מעל למימי המפרץ הפרסי, אך החטיאה את המסוק — על כך מסרו אתמול פקידים במשרד ההגנה האמריקאי.

הפקידים, שביקשו לשמור על עילום שמם, סיפרו לכתב רויטר כי יש להניח שצוות האוניה חשב את המסוק לכלי־טיס עוין במלחמה האיראנית־העיראקית.

הפקידים סירבו לנקוב בשמה של האוניה, אך הדגישו כי כלי השיט זוהה במקור הדדי, לאחר בדיקה קפדנית.

משרד ההגנה האמריקאי הודיע ביום ב' השבוע, כי טיל נגד־מטוסים שוגר מ"אוניית משא שלא זוהתה" לעבר מסוק אמריקאי שהיה בסיור שגרתי. בהודעה צויין כי הטיל החטיא את המסוק בכחמש מאות מטרים.

פקידים בפנטאגון מסרו עתה, כי קברניט האוניה הכחיש בשיחה אלחוטית עם אוניות צי אמריקאיות, כי הטיל שוגר מאונייתו. "אולם מצאנו, ללא צל של ספק, מאין נורה הטיל", הוסיפו הפקידים.

ה"ניו יורק טיימס" מסר ביום ה' כי שר ההגנה האמריקאי, קספר וויינברגר, ביקש שלא לתת פומבי לתקרית ולא לפרסם את השתייכותה הלאומית של האוניה, מכיוון שלא רצה להביך את יוון, שהיא חברה בברית נאט"ו.

בראיון שהעניק השבוע לכתבים של סוכנויות החדשות אמר ויינברגר, שאינו מופתע מן העובדה שאוניות־משא באזור המפרץ הפרסי חמושות בטילים נגד־מטוסים להגנתן, שכן באחרונה נפגעו אוניות רבות על ידי התקפות איראניות ועיראקיות כאחת.

שותפות בתחום שירותי הרפואה

למוסד רפואי פרטי בקנה מידה ארצי שהוקם ע"י אנשי רפואה

דרוש שותף

(חברה או יחידים)

לניהול שיווקי, אדמינסטרטיבי, פיננסי, שוטף ופיתוח תוכניות חדשות

דרושה השקעה כספית לא גבוהה

הצעות יש לשלוח בהקדם בכתב לת"ד 71151 ירושלים

עבור: "שותפות בתחום הרפואה"

לציבור הנרשמים לפנסיה הגרמנית!

(לאלו שנרשמו עד 1983, ולא מימשו זכותם)

עתה כדאי לחדש הטיפול בזכאות ולקבל רנטה חודשית גבוהה ללא כל השקעה עצמית*

איגוד מקבלי גמלאות מגרמניה בע"מ קורא למי שנרשם ל"פנסיה הגרמנית" עד 1983, עפ"י האמנה לביטחון סוציאלי בין ממשלות ישראל ומערב גרמניה, ולא מימש זכותו, לחדש הטיפול בזכאותו באמצעות האיגוד.

* בנק גרמני ישלם עבורך את ההשקעה הנדרשת ע"י הביטוח הסוציאלי הגרמני (או רובה).
* התכנית באישור בנק ישראל.
* התכנית מיועדת לכל הנרשמים המתאימים, לאו דווקא נרדפי הנאצים.

פנה עוד היום למשרדינו המורחבים:

ת"א, בן יהודה 1 (בניין מגדלור) ק.א.

טלפונים חדשים: 659728, 659155/6 (03)

בשעות 8.00—15.00

איגוד מקבלי גמלאות מגרמניה בע"מ בנין מגדלור

מריאל תקשורת

صورة عن الأصل

هكذا من الاحل

הארץ

קבלת מודעות: 03-371261

המחיר למילה 6.13 ש"ח

המחיר למודעה 49 ש"ח

המחירים כוללים מע"מ

רח' הגנה 4 ת"א

הלוח הארצי

הארץ חדשות

חדשות העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הדרום | הלוח הבטוח

להיות מזכירה ולהרגיש פרסום

- אם את רוצה לעבוד עם מנכ"ל
- אם את רוצה להיות בענין וגם יודעת להדפיס בעברית (ואולי גם באנגלית)
- אם יש לך ראש טוב על הכתפיים
- ואינך מפחדת משעות עבודה ארוכות

יש לך מקום אצלנו!

לקביעת ראיון נא לפנות לפרסום מיטל טל. 03-281188 לליאורה.

למשרד רו"ח דרושה

כתבנית

בעלת ידע במעבד תמלילים

30 שעות בשבוע. פעמיים-שלוש אחה"צ

טל' 625292

החל מיום א'

החברה להגנת הטבע

איש אחזקה

לבית ספר שדה איילות-ת"א

נסיון בעבודות אחזקה

משרה חלקית

טלפון: 03-375063

שלוחה 240 — לרינה

---

pilat פילת

למפעל תעשייתי הפותח קו ייצור חדש

דרושים

מפעילים

לאיוש צוות תפעול מכונות אוטומטיות ועמדת בקרה.

כישורים דרושים:

- ★ השכלה טכנית - רצוי ברמת טכנאות
- ★ נסיון קודם בהפעלת מכונות אוטומטיות ועמדת בקרה
- ★ לאחר שירות צבאי
- ★ עד גיל 35, כושר פיזי תקין

מקום העבודה - באיזור מפרץ חיפה.

נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה וניסיון בעבודה לפילת בע"מ, רח' ירושלים 24, חיפה 33131.

נא לציין על המעטפה: "מפעיל", מס' משרה 1960.

המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

סודיות תשמר בקפידה.

בגיר בע"מ קרית גת

דרושים

- ★ **מהנדס תעשייה וניהול**
- ★ **הנדסאי תעשייה וניהול** (אפשרי הנדסאי מתחיל ללא ניסיון קודם)
- ★ **מודליסטים** לתפירת דוגמאות, רצוי בעלי ניסיון (אפשרות לקידום)
- ★ **חייטים** או בעלי רקע בקונפקציה. הדרכה תינתן במקום
- ★ **פקידה** דוברת אנגלית
- ★ **מזכירה** ידע בהדפסת, ניסיון בעבודה חובה
- ★ **דוגמנים לאופנה קלאסית**

בעלי הנתונים, היקף חזה 100 ס"מ, מותן 86 ס"מ ירכיים 106 ס"מ גובה 1.76 מ'-1.86 מ'

לפנות לאלוש יולנד אגף כוח אדם

גזירה על מפעלי ת.ד. 187 קרית-גת

טלפון: 051-873958

חברת דרוקר בע"מ

חברה לבנין, פיתוח ועבודות אזרחיות

דרושים

מנופאי צריח לעבודה באיזור המרכז

טל': 03-256847 לרחל

למוסד ממלכתי

דרושים

קציני מילואים

ליחידה מיוחדת העוסקת במשימות בלתי שגרתיות

אנו מציעים:

- תפקיד דינמי ומעניין.
- אפשרות לקידום ולמיצוי היכולת האישית.
- קביעות בעבודה.
- שכר גבוה, כולל הטבות מיוחדות.
- תנאי שירות טובים.
- אפשרויות מגוונות לשינוי בתחום העיסוק, לרבות יציאה לחו"ל או ללימודים אקדמאיים לאחר מספר שנות עבודה.
- אווירת עבודה נעימה, בצוות צעיר ומגובש.

אם גילך עד 28 שנים בוגר תיכון לפחות ובריאותך תקינה אנא פנה בכתב לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד 61393) עבור ר"ח וציין קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת"ז וטלפון

פונים מתאימים יוזמנו

ארגון יוצאי פרס

החברה הקדישא שליד ארגון יוצאי פרס, ירושלים

דרוש

עובד מסור ונאמן לתפקיד אחראי

לעבודה במשרה מלאה, בתוספת כוננויות בשכר הולם, רצוי עם רשיון נהיגה

המעוניינים יגישו מועמדותם בכתב, בצירוף קורות חיים עם המלצות לת.ד. 6134 ירושלים. כל מועמד יוזמן לראיון אישי. נא לציין מספר טלפון.

סוין SAVIN

סוין אלקטרוניקה בע"מ

לחברתנו המייצרת מערכות אל פסק ומערכות הספק אלקטרוניות דרושים:

1. הנדסאי אלקטרוניקה

לבדיקה, איתור תקלות והפעלה של ציוד אלקטרוני בתחום הדיגיטלי והאנלוגי

2. מבקר טיב

אלקטרונאי לבדיקה ויזואלית ובדיקות חוזט של מכשירים ומכללים אלקטרוניים

3. עובדי ייצור והרכבה

למשרות 1 ו-2 נדרש נסיון קודם של שנתיים לפחות

למשרה 3 באים בחשבון גם עובדים ללא נסיון קודם

לפנות החל מיום א' בשעות העבודה טל. 03-703885, או בכתב לסוין אלקטרוניקה בע"מ רח' הירקון 8 בני ברק מיקוד 51261

AKIM אקים

אם

- אתה מחפש אתגר, מוכן לעבוד קשה להתעקש ולהצליח
- אתה מעונין למלא תפקיד בו הינך יוזם, מציב מטרות ופועל לממשן
- **אותך** אגודת אקי"ם מחפשת לפרויקט מיוחד באזור הדרום (המרכז בבאר-שבע):

1. עובד סוציאלי במשרה מלאה

יעסוק באיתור אוכלוסיה, צרכים ותיכנון שרותים למפגרים באזור הדרום.

2. עובד סוציאלי במשרה מלאה

יעסוק בעבודה עם סניפי אקי"ם באזור הדרום, הפעלת הסניפים, הדרכה, ייעוץ ועזרה ארגונית והפעלת שרותים להורים.

הכישורים: עובדים סוציאלים עם נסיון בעבודה קהילתית ובעבודה קבוצתית, רשיון נהיגה ובעלות על רכב.

פניות בכתב נא להפנות למרכז אקי"ם ת.ד. 24003 ת"א.

עירית ראשון-לציון

עירית ראשון-לציון מבקשת הצעות לתפקידים הבאים:

א. מנהל/ת אגף לחינוך מכרז פנימי / חיצוני מס' 1/87

תאור התפקיד:

1. אחראי/ת לתפעול ותפקוד מערכת החינוך הפורמלי (גנ"י, בתי"ס יסודיים ועל-יסודיים).
2. הקמת והפעלת פרוייקטים בין-יחידתיים בנושאי חינוך.
3. תכנון תקציב האגף, מעקב אחר ביצועו בהתאם להנחיות העיריה ומשרדי הממשלה.
4. קיום קשר בכתב ובע"פ עם מוסדות, ארגונים ויזמים שונים.

הכישורים הדרושים:

1. השכלה אקדמאית במדעי החברה והרוח, או החינוך, רצוי תואר שני במינהל חינוכי.
2. בעל/ת תעודת הוראה או רשיון הוראה קבוע.
3. ידיעת השפה העברית ושפה זרה נוספת עלבורית.
4. בעל/ת ניסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול וארגון מערכת חינוכית גדולה.
5. כושר ניהול מרס בדרג בכיר.
6. הכרה טובה של המערכת המוניציפלית.
7. בעל יוזמה, כושר תבנה ושיקול דעת.
8. כושר קיום יחסי אנוש טובים עם עובדים ומרמי חוץ.
9. נכונות לעבוד מעבר לשעות המקובלות.
10. תושב העיר ראשל"צ או המתעתד לגור בה עם תום תקופת הניסיון.

תנאי העסקה: כמקובל לתנאי העסקה של מנהלי אגפים בעיריה, מתח דרגות 8-11 עפ"י דרוג המח"ר.

המועמדים המתאימים ישלחו למבחן פסיכולוגי.

ב. מנהל בי"ס תיכון מקיף ו' מכרז פנימי / חיצוני מס' 2/87

הכישורים הדרושים:

1. תואר אקדמאי ראשון ותעודת הוראה אקדמאית.
2. ניסיון של 10 שנים בחינוך הפורמלי מהם 5 שנים בתפקידי ניהול.
3. בעל ידע בעקרונות המינהל החינוכי.
4. הכרת המערכת המוניציפלית.
5. הכרת מערכת החינוך העירוני והמקצועי.

תנאי העסקה: כמקובל לגבי מנהלי בתי"ס תיכוניים ובהתאם לכישורי המועמד.

כפיפות: מנהל המחלקה לחינוך על-יסודי.

ג. עוזר מכני למנהל אגף תעשית והחזוקה מכרז פנימי/חיצוני מס' 3/87

תאור התפקיד: פקוח על מתקני שאיבת מים וביוב.

הכישורים הנדרשים:

1. מהנדס/הנדסאי מכונות.
2. ניסיון בעבודת צנרת מים, ביוב ומערכות שאיבה של 3 שנים לפחות.

כפיפות: מנהל אגף תשתית והחזקה.

תנאי העסקה: עפ"י כישורי המועמד.

ד. קצין בטיחות בתעבורה. מכרז פנימי/חיצוני מס' 4/87

הכישורים נדרשים:

1. השכלה של 12 שנות לימוד.
2. בעל תעודת קצין בטיחות בתעבורה ומכונאי רכב מוסמך.
3. ניסיון של 3 שנים בעבודה.

ה. סייעת לרופא שיניים בבי"ס במשרה חלקית

להתקשר לטלפון מס' 7/993003 - גב' פראדס בעיריה.

המועמדים יגישו הצעות בכתב-יד בצרוף תולדות-חיים ותצלומי מסמכים, למחלקת כ"א בעיריה, רחוב רוטשילד 26, ראשון-לציון, במעטפה סגורה נושאת ציון מס' המכרז, עד יום ג', ל"ט בטבת תשמ"ז 20.1.87 שעה 13.00.

מאיר ניצן ראש העיריה

טמפו

לטמפו תעשיות בירה בע"מ — חולון

דרושים

מנהלי עבודה — רצוי בוגרי קורס מנהלי עבודה, לניהול קוי ייצור, הכשרה במקום**

מפעילים למכונות ניפוח — בוגרי בתי ספר מקצועיים, בעלי רקע בסיסי בהידראוליקה ופנאומטיקה. הכשרה תינתן במקום**.

**העבודה במשמרות

מכונאי אחזקה — בעלי וותק של 4-5 שנים לפחות לאחזקת קוי ייצור, רצוי ידע בפנאומטיקה, הידראוליקה, מנועי חשמל ו"גיר-בוקסים"**.

מולקי מגזרת — בעלי רישיון נהיגה למשאית מעל 15 טון.

מועמדים מתאימים תושבי גוש דן יפנו טלפונית למחלקת כוח אדם טל' 800-131 החל מיום א' משעה 09.00

לחברת ספנות ושילוח בת"א

דרוש/ה

פקיד/ה

ידע וניסיון מוכח בהכנת מסמכים יצוא/יבוא. אוויר/ים

לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 50475 תל-אביב 61500, תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה

מגדל חברה לביטוח בע"מ

אנו חברת ביטוח ותיקה ומבוססת

לרגל הרחבת פעילותנו אנו פותחים קורס יועצי ביטוח חיים ופנסיה.

אנו מציעים:

- ★ הכשרה ע"י מומחים.
- ★ גיבוי וליווי צמוד בזמן העבודה.
- ★ שעות עבודה גמישות.
- ★ הכנסה גבוהה למצליחים.

להתקשר לטל. 03-647273

מקבוצת בל"ל

משרד רואה חשבון

מחפש עבור לקוחותיו

1. רואה חשבון

הכישורים הדרושים:

- ★ רשיון רואה חשבון.
- ★ נסיון בעבודה עם מערכת ממוחשבת.
- ★ כושר ניהול ופיקוח על עובדים.

2. מנהלת חשבונות עצמאי/ת

הכישורים הדרושים:

- ★ נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול חשבונות באופן עצמאי.
- ★ סוג ד' בהנהלת חשבונות.
- ★ נסיון בעבודה עם מערכת ממוחשבת.
- ★ שליטה בחישובי שכר-עבודה וניכויים.
- ★ מקום העבודה בקרית מלאכי.

3. עוזר/ת למנהל חשבונות

הכישורים הדרושים:

- ★ נסיון של שנתיים לפחות בהנהלת חשבונות.
- ★ נסיון בעריכת התאמות בנקים, ספרים וכדומה.
- ★ סוג ג' בהנהלת חשבונות.
- ★ מקום העבודה בקרית מלאכי.

לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון: 03-201381

לחברה תעשייתית שמניותיה שכירות בבורסה

דרוש

חשב

מועמדים רואי חשבון בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בתפקיד דומה

מתבקשים לפנות לת.ד. 4529 ת"א

למפעל באשקלון

דרושה

מזכירה למחלקה הטכנית

- ★ השכלה אקדמאית - יתרון
- ★ ידיעת השפות עברית אנגלית על בוריין
- ★ ניהול עצמאי של משרד כולל טלקס
- ★ ידע בהדפסה עברית ואנגלית
- ★ ידע ביצוא יבוא - יתרון

בדבר פרטים נא לפנות לטל. 051-29173/4

לחברה קבלנית בענף המעליות

דרושים

1. מהנדס חשמל
2. טכנאי שירות
3. מזכירה
4. פקידת שירות

נא לפנות בכתב לת.ד. 1969 ת"א עבור מעליות

משרד התקשורת

אגף התפעול

דרושים/ות

עובדים/ות לחלוקת דואר במחוז תל-אביב-יפו

מועמדים/ות יפנו לגב' גילה עיני

מנהלת יחידת כח-אדם במחוז תל-אביב, יפו

דרך ההגנה 137 ת"א קומה ה'

פרטים ניתן לקבל גם בטל' 03-307245

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרוש:

מהנדס פרויקטים

הכישורים הדרושים:

- בוגר הנדסת מכונות
- ידע וניסיון של 3-5 שנים בניהול ומעקב אחר פרויקטים בתעשייה.
- ידיעת השפות אנגלית עברית
- גיל 25-35

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, ניסיון קודם וממליצים לת.ד. 1416 חיפה

היפרכל תלפיות

דרושות

עובדות מעדניה

בעלות ניסיון

קופאיות

אין צורך בניסיון קודם

הכשרה תינתן במקום

העבודה במשמרות בוקר ואחה"צ לסירוגין

המעוניינות מתבקשות לפנות למנהל ההיפרכל, רח' פייר קניג 35 מול בי"ח "הדר"

נציבות שירות המדינה מודיעה על

פרסום מכרז צוערים/ות במשרד החוץ מק/1/87

[illegible]

---

hp

מהנדס מכירות מחשבים טכניים

- ★ בוגר הנדסת אלקטרוניקה או מחשבים.
- ★ בעל שנתיים-שלוש שנות נסיון בעבודה.
- ★ ניסיון במכירות - יתרון.

מהנדס מכירות רכיבים

- ★ תואר B.s.c. בהנדסת אלקטרוניקה.
- ★ שנתיים ניסיון במכירות ו/או שלוש שנות ניסיון בפיתוח מעגלים.
- ★ הכרת התעשיה האלקטרונית.
- ★ יחסי אנוש טובים.

הכשרת המועמדים כוללת השתלמויות במפעלי החברה בחו"ל.

לכל התפקידים דרושים יחסי אנוש מעולים, נכונות לעבודה מאומצת בעלת אתגרים, שליטה בשפה האנגלית.

כל התפקידים הם במשרה מלאה - 5 ימי עבודה בשבוע. התפקידים הינם עבור נשים וגברים כאחד.

המעוניינים יפנו בכתב יד עם פרוט רקע ונסיון מקצועי לחברת מערכות מחשוב ומדידה בע"מ, מחלקת כח אדם.

HP מחשבים. הבחירה האינטליגנטית.

HEWLETT PACKARD

מערכות מחשוב ומדידה (CMS) בע"מ

הדסמר 11 תל אביב 67060

ת.ד. 9501 תל אביב 61094

מפיצים בלעדיים

למחלקת מריקה (שליכט)

דרושים:

מורקים

- ★ תנאים טובים לאנשים המתאימים
- ★ סודיות מובטחת

טלפון: 03-790117 מ-06.00 עד 12.00

AKIM אקים

דרוש

עובד/ת בכיר/ה

לחצי משרה באיזור תל-אביב

לתוכנית העסקה באוכלוסיית תינוקות נכים. הכישורים: רצוי מתחום עיסוק עבודה סוציאלית או פסיכולוגית, בעל/ת ותק ונסיון בתחומי שרותי בריאות ו/או רווחה ובעל/ת יכולת אירגונית

נא לפנות בצרוף קורות חיים למרכז אקי"ם ת.ד. 24003 תל-אביב

עיריית ת"א יפו

מינהל החינוך הנוער והתרבות

החברה למוסדות חינוך ותרבות בתל-אביב

דרוש

מנהל בריכת שחייה עירונית

בתל-אביב יפו

הנתונים הדרושים:

- ניסיון בניהול צוות עובדים ועבודה עם קהל
- כושר ארגון והפעלה
- ניסיון קודם בניהול בריכות שחייה ומתקני ספורט
- עדיפות תינתן לבוגרי קורסים רשמיים בניהול תיפעול וניהול בריכות שחיה, קורסי מצילים והגשת עזרה ראשונה.
- העבודה מחייבת שעות עבודה חריגות

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים וניסיון בעבודה [illegible] עד יום 27.1.87 לחברה למוסדות חינוך רח' אידלסון 29 תל-אביב. (נא לציין על המעטפה עבור מנהל בריכה)

ליפאורה יצרני שופס ומיץ פז

דרושים:

מוכרנים

לאזור חיפה

- 12 שנות לימוד
- מגורים באזור
- הופעה נאה
- גיל 25-35
- נכונות למאמץ מעבר למקובל

לקביעת ראיון לפנות טלפונית למקס 04-725318

לבית ספר תיכון מקצועי בת"א

דרוש/ה

מורה

למתמטיקה ומחשבים

(12 ש"ש)

ימים א', ב', ד' (חצי יום) יום ג' (כל היום) רצוי בעלת רשיון הוראה

טל: 03-621987

בין השעות 08.00-13.00

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לע. בודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

הלוח הארצי
הארץ חדשות

תושבת נוה אמירים
את יכולה להרוויח כסף בבית!
ארגני חוג בית לתבריך בשעות הערב
ההנחיה תעשה ע"י איש מקצוע
ממשרד הפרסום
טלפני למחלקת מחקר בפרסום
ויעזר סמיר כהן (יעקובסון)
טל: 03-268251

דרושים/ות
צעירים/צעירות לעבודה אחה"צ
לפנות ליפה 055-57920

משרד החוץ קורא
לבוגרי אוניברסיטאות
להצטרף לשירות החוץ
בימים אלה מתפרסם בעיתונות ובלוחות המודעות באוניברסיטאות
מכרז צוערים
באמצעותו ניתנת הזדמנות להשתלב במסגרת שירות החוץ של ישראל.
המעוניינים יפנו ללשכות המתאוזיות של נציבות שירות המדינה לקבלת פרטים ולהרשמה:
★ בירושלים, הקריה, רח' קפלן 3
★ בתל־אביב, הקריה, רח' קלמרמן 10
★ בחיפה, רח' חאסן שוקרי 11
★ בבאר־שבע, בניין לשכת הבריאות
המועד האחרון להגשת בקשות הוא 8.2.87

AKIM אקים
דרוש
עובד/ת בכיר/ה
לחצי משרה
באזור ירושלים
לתכנית העסקה באוכלוסית תיעוקות נכים.
הכישורים:
רצוי מתחום עיסוק עבודה סוציאלית או פסיכולוגיה.
בעל/ת ותק ונסיון בתחומי שרותי בריאות ו/או רווחה ובעל/ת יכולת ארגונית.
נא לפנות בצרוף קורות חיים
למרכז אקים ת.ד. 24003 תל־אביב

לכל בו חיפה
של
המשביר לצרכן
דרושה
מנהלת מחלקת כלי־בית / תמרוקים
דרוש ניסיון קודם
לראיון טלפן 04-660936

יותר טוב מנפאואר
היה מנפאואר וקבל יותר
לסניף רחובות דרושים
★ **כלכלן/ית**
ניסיון בהכנת דוחות המחיר.
ליום עבודה מלא
★ **מנהל/ת חשבונות**
סוג 2, 3
ניסיון במפעל תעשייתי.
לתפקיד גיזבר/ית.
ליום עבודה מלא
★ **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה מנוסים**
1. לבדי"ס, אינטגרציה וביקורת איכות.
2. לשירות ותיקונים מערכות וידאו ושמע.
3. לבדיקות מכשירות מערכות אלקטרואופטיות.
★ **נגר** עצמאי ומנוסה בתיקון, שיפוץ ובניית רהיטים
★ **דפסים**
מנוסים - לעבודה במשמרות
הרצל 190, א'-ה'. 08:00 — 14:00
ו' 08:00 — 12:00
טל: 08-473734, 461717
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

ארטיק־מונוגיל בע"מ
דרושים
★ **מקדם מכירות**
לאזור המרכז עם רכב.
★ דרושים **מחלקים**
לאזור המרכז לחלוקת גלידה.
לקביעת ראיון נא לפנות
לטלפון: 08-475686/7
למר גולדמן

למוסד ציבורי בקרית מלאכי
דרושה
מזכירה בכירה
כישורים נדרשים:
★ כושר ניהול משרד
★ עבודה עם צוות
★ הפעלת מעבד תמלילים (רצוי)
★ שכר בהתאם לכישורים
נא לפנות בכתב
לת.ד. 22242 תל־אביב

לפארק שעשועי מים אשקלון
דרושים
1. **מנהל מסעדות**
מומחה בתחום מזון ומשקאות.
2. **טבח ראשי / שף**
3. **עוזרי טבח**
4. **מנהל חשבונות**
רצוי נסיון בעבודה עם מחשב.
5. **מנהל לשכת מנכ"ל**
רצוי ידע באנגלית.
נא לפנות לטל' 051-39971
בין השעות 8.00—12.00
לבקש את יהודה
★ יתרון לתושבי אשקלון.

טבע
למפעלנו בירושלים
דרושה
מזכירה
לעבודה בריכוז עבודות משרדיות
של מחלקה טכנית
הכישורים הדרושים:
• שליטה בעברית ואנגלית כולל התכתבויות והדפסה.
• נסיון בעבודה על מחשב-יתרון.
התפקיד הוא במשרה מלאה 5 ימים בשבוע.
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות למחלקת כח-אדם טל. 02-810790.

ל"תנובה" מחוז תל־אביב
דרוש/ה
קבלן/ית להפעלת חדר אוכל
הדרישות:
• הכנת והגשת ארוחות לעובדים ב - 2 משמרות.
• נקיון המיתקן ושמירה על סביבה תברואתית נאותה.
הצעות יש להגיש בכתב למחלקת המשק של "תנובה" מחוז תל־אביב
ת.ד. 282 תל־אביב 61002 עד ליום 20.1.87.
נא לצרף המלצות ונסיון קודם בהפעלת חדרי אוכל.
– סודיות מובטחת –

מינרב אחזקות בע"מ
דרושה
מזכירה למנהל הכספים
★ בוגרת תיכון
★ ידע בהדפסה + ניהול משרד
★ לאחר שרות צבאי
★ משרה מלאה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מלאים עם נסיון קודם לת.ד. 153 אשדוד 77101 עבור "מזכירה". סודיות מובטחת

לקום מחר בבוקר בכיף!
לפרוייקט מעניין
בשילוב עם ציון חב' לביטוח
דרושים
★ **מועמדים לנציגי מכירות מורשים**
בעלי כושר ניהול משא ומתן, הופעה ייצוגית ובעלי יוזמה
★ **מנהל יחידת מכירה**
מתאים במיוחד לסופרוויזר בענף הביטוח
בעל נסיון מוכח בהפעלת אנשים
למתקבלים תינתן הכשרה גבוהה, הכשרה מקצועית, חוזה אישי ואפשרויות קידום נרחבות
עבודה באווירה חמה
טל. 03-658478, 03-660938

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
דרוש
מנתח מערכות
לפיתוח מערכות מידע ניהוליות
בסביבה רבת־משתמשים
כישורים:
★ נסיון מעשי של 3 שנים לפחות
★ נסיון במחשבי דיגיטל והכרת מערכת הפעלה VMS — רצוי.
★ נסיון במחשבים אישיים — רצוי
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח־אדם:
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

ל'תנובה' סניף פתח-תקוה
דרושים
מפיצים
לחלב ותוצרת חלב
בפתח־תקוה וסביבתה
הכישורים הדרושים:
✶ רשיון נהיגה למשאית
✶ ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
✶ כושר גופני טוב
✶ ידיעה טובה בחשבון
תינתן עדיפות למועמדים בעלי נסיון מעשי בחלוקת מוצרי מזון.
● התחלת העבודה משעה 3.00 בבוקר.
אחראי משמרת
למחסני פירות וירקות
הכישורים הדרושים:
★ בעל נסיון בניהול הארגון
★ בעל יכולת לקיום יחסי אנוש תקינים
★ השכלה תיכונית
★ העבודה במשמרות וחילופין
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית למחלקת המנגנון בסניף פתח־תקוה, רחוב חיה פינשטיין (לפני היפרשוק פתח-תקוה), למר צבי דגמי. נא להתקשר טלפונית לתיאום פגישה: 03-906591.
– סודיות מובטחת –

לחברת השמירה בע"מ
ליחידת אבטחת מסופים
גבול ישראל מצריים
דרושים
בוגרים לתפקידי ביטחון
שכר גבוה והטבות נוספות רבות
כגון: דיור, נסיעות ומענקים
הכישורים הדרושים:
★ שירות צבאי מלא
★ פרופיל 65 ומעלה
★ בוגרי 12 שנות לימוד
★ עבר ללא דופי
★ עד גיל 27
ועדת קבלה תערך ביום ב' 12.1.87
בין השעות 15.00-18.00 במשרדנו
באזור א' במגדל המים הישן
(מול המשביר)
טלפונים: 055-34590, 055-31506, 055-35619
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור, פנקס שבי ושתי תמונות

לסניף „טונה" בב"ש
דרוש
סגן מנהל סניף
לפנות למנהל הסניף
ברח' קרן קיימת 139
טל' 72454

תנון דור שירותי מיון, אבחון והשמת כח אדם
תל־אביב, רח' יהודה הלוי 108, טל. 295445
ללקוחנו - חברה תעשיתית בענף הטכסטיל באזור המרכז
דרושים:
מחסנאים - עדיפות לבעלי ניסיון קודם כשנתיים - העבודה במשמרות
לפנות טלפונית ממנון דור טל. 03-295445

לודזיה רוטקס
דרושים
1) מנהל תפ"י
2) ראש צוות תפ"י
● ניסיון מוכח בתפקיד דומה
● עדיפות לבוגר שנקר
לפנות בכתב (בציון מספר טלפון) אל ת.ד. 34 חולון 58100
בוא תרגיש לודזיה

למפעל תעשייתי באזור ת"א
דרוש
איש אחזקה
הכישורים הדרושים:
1. ניסיון בעבודה כמכונאי תעשייה.
2. ידע וניסיון בהפעלת דודי קיטור.
3. מגורים באזור ת"א.
4. עבודה במשמרות.
מעמדים מתאימים יפנו טלפונית
ל: 03-490793 לשם קביעת ראיון

נשר מפעלי מלט ישראליים בע"מ
למפעלינו ברמלה דרושים
1. **טכנאי / הנדסאי חשמל**
2. **חשמלאי מנוסה**
בעל רשיון מוסמך לפחות.
3. **מסגר רתך**
בעל ניסיון בתחזקת מכונות
4. **נהג ציוד מכני כבד**
בעל רשיון מעל 15 טון וניסיון במסגרות/מכונאות.
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לקביעת מועד לראיון אל מנהל כ"א, מפעל נשר ברמלה.
טל: 08-229851
- סודיות מובטחת -

לחברה ציבורית (מלכ"ר)
דרוש
ראש אגף כספים
תיאור התפקיד:
אחריות ברמת ניהול למערכת הכספית של המוסד כולל אחריות להכנת התקציב ופיקוח על ביצועו, אחריות למערכות הממוחשבות וכן ייצוג המוסד בתחומים אלה.
הכישורים הנדרשים:
השכלה אקדמאית בראיית חשבון, כלכלה או מינהל עסקים. ידע מקיף בתחומים השונים של הפעילות הבנקאית. ידע וניסיון במערכות ממוחשבות של נשאים פיננסיים. הבנה בקידום מכירות. ניסיון נרחב (ברמת ניהול) בתפקידים דומים. יכולת ניהול, הפעלה ופיקוח על צוות עובדים. כושר גבוה להבעה (בע"פ ובכתב) ויכולת ניהול מו"מ. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
הדרגה ותנאי השכר ייקבעו בהתאם לכישורי המועמד
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ופירוט ממליצים, לת.ד. 91 ירושלים 91000, עד לתאריך 23.1.87

דרושים באיזור ת"א:
* רוקח רציני
בעל ותק של 3 שנים
* עוזר/ת רוקח/ת
תנאים מצויינים למתאים
לטלפן: 03-595116
בין השעות 10:00-15:00 פרט לשבת
ולפנות לגב' וסרמן או למזכיר שלה

למוסד ממלכתי
דרושים
אנשי תחזוקת מבנים
★ גיל 35 — 23.
★ לאחר שרות צבאי מלא.
★ ידע ונסיון בשרברבות, רתכות ומסגרות.
(בעל תעודת הסמכה של משרד העבודה באחד הנושאים).
★ ידע בנושאי תחזוקה כללית.
★ תושבי השרון והסביבה.
מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 77 ירושלים
(מיקוד 91000)
ויציינו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים
כולל מ"ס ת.ז. וטלפון
– פונים מתאימים ייענו –

תנון דור שירותי מיון, אבחון והשמת כח אדם
למשרד עורכי דין במרכז ת"א דרושה
מזכירה-כתבנית
עדיפות לבעלת ניסיון בעיבוד תמלילים
לפנות מכון דור
טל: 295445

לעבודה בחברת לאלקטרוניקה ברמת החייל
דרושה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2 לפחות
10-5 שנות ניסיון
ידע בחשבונות יבוא
5 ימים בשבוע
שכר ואוירה טובים
טלפן מיום א' 03-497614

למרפאה מבוססת בגבון ת"א
אנדודונט ופריודונט
★ דוברי אנגלית
★ למשרה חלקית
03-237981; 03-243235

היפרכל ראשל"צ
דרושים
★ אחראי מחלקת חלב
★ עובד מחלקת חלב
★ עובד/ת מאפית
★ עובדי/ות מחלקת הלבשה וכלי־בית
★ קופאיות
- העבודה במשמרות בוקר ואחה"צ לסירוגין
- אין צורך בניסיון קודם - הכשרה תינתן במקום
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל.
שד' לישנסקי 83, אזור התעשיה החדש ראשל"צ. מול בית גירון. אוטובוסים: 19, 73.

תושבת נוה גרנות
את יכולה להרוויח כסף בבית!
ארגני חוג בית לחבריך בשעות הערב
ההנחיה תעשה ע"י איש מקצוע
ממשרד הפרסום
טלפני למחלקת מחקר בפרסום
ויעזר סמיר כהן (יעקובסון)
טל: 03-268251

המרכז לייעוץ ולמידע תעסוקתי
דרוש/ה
פסיכולוג/ית
(חצי משרה)
בדבר פרטים נא לפנות
טל: 02-249146

---

hp
מהנדס מכירות מחשבים לאזור הצפון
★ אקדמאים בתחומי הנדסה וניהול/מחשבים/מנהל עסקים.
★ הכרות קרובה עם שוק המחשבים בישראל.
★ ניסיון במכירות - יתרון.
הכשרת המועמד כוללת השתלמויות במפעלי החברה בחו"ל.
לתפקיד דרוש יחסי אנוש מעולים, נכונות לעבודה מאומצת בעלת אתגרים, שליטה בשפה האנגלית.
התפקיד הוא במשרה מלאה - 5 ימי עבודה בשבוע.
התפקיד עבור נשים וגברים כאחד.
המעוניינים יפנו בכתב יד עם פרוט רקע ונסיון מקצועי לחברת מערכות מחשוב ומדידה בע"מ, מחלקת כח אדם.
HP מחשבים. הבחירה האינטליגנטית.
HEWLETT PACKARD
מערכות מחשוב ומדידה (CMS) בע"מ
הדמסר 11 תל אביב 67060
ת.ד. 10592 תל אביב 61094
מפיצים בלעדיים

ל"אורטק"
מפעל המתמחה במערכות (אלקטרואופטיות)
דרושים:
מנהל אפ"א/בחינה
כישורים דרושים: פיזיקאי/ מהנדס אלקטרואופטיקה/ מהנדס מכונות בעל 5 שנות נסיון באלקטרואופטיקה. עבר צבאי במכשירנות ראיית יום ולילה ונסיון בכתיבת מפרטים, תקנים ותעוד טכני — יתרון. (משרה 2100)
מכשירן אופטי בכיר
כישורים דרושים: הנדסאי־אלקטרו אופטיקה: נסיון עיסוק צבאי כמכשירן אופטי רב 5 שנות נסיון בתחום מוצרים צבאיים (משרה 2100/1)
הערה: אתר העבודה בשדרות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 1165 רחובות, מיקוד 76110 או טלפונית לרמי גמא טלפון 08-486684 בציון מספר המשרה. (סודיות מובטחת)

לעיתון "חדשות"
דרושים/ות
מגיהים/ות
העבודה במשמרות
חובה בוגרי חוג ללשון
או בעלי ניסיון
טל: 8-336702 שלוחה 259, אליעזר

מרום טורס (אשדוד) בע"מ
MAROM TOURS (ASHDOD) LTD.
דרושים
סוכני מכירות
בתחום תיירות חוץ ופנים
לאזורים הבאים: קרית מלאכי, יבנה, גדרה, מושבי באר־טוביה, אזור גדרות
נא לפנות
לטל' 055-22502, 055-22503

הרוויקס בע"מ
מפעל לייצור עדשות אופטיות
דרושים:
★ עובד ייצור בכיר
★ עובדי ייצור מתחילים
★ טכנאי מכונות / חשמל
★ איש בקרת איכות
ת.ד. 3025 רמת־החייל
טל. 03-474142

לצ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ
יבואנים כלליים של פולקסווגן אודי
דרושים **מכונאים**
בוגרי בית־ספר מקצועי
עם ניסיון של 5 שנים לפחות.
למוסך מע"פ:
לפנות למר עמי ענבר ביום א'.
למוסך מרכזי:
לפנות למר מאיר דאי ביום א'.
טלפון: 03-785111

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים בע"מ)
למעוניין בשליחות עם אתגר
לרוצה ומוכן לתרום
בתחום הקהילתי־חברתי
מוצע תפקיד של - מנהל/ת מתנ"ס
בבאר יעקב
דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות).
יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות ובוגרי תכנית שורץ.
★ ניסיון בניהול בהיקף נרחב, ניהול עצמאי של תקציב וצוות.
★ ניסיון קודם בחינוך ו/או מנהל חינוכי: רצוי בתחום החינוך הבלתי־פורמלי והעבודה הקהילתית.
★ נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות.
מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בצרוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים, תעודות ותחומי הלימוד.
המעוניינים יפנו בכתב עד 16.1.87 אל עמי שגב החברה למתנ"סים, גבעת גונן ירושלים 91034 - בציון המקום המבוקש.
ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

פארק שעשועי מים אשקלון
מחפשים - הצעות להשכרת חנות
לצרכי ספורט
בדבר פרטים נא לפנות למיקי
טל' 051-39971

לעיתון יומי בת"א
דרוש
עורך כלכלי
הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמאית בתחומי כלכלה ו/או מנהל עסקים, נסיון בעריכה, כושר ביטוי בכתב ויכולת לנהל צוות עובדים
נא לפנות בכתב לת.ד. 32330 ת"א
עבור "עורך כלכלי"

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה התשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

هكذا من الأهل

صكنا من الاهل

הלוח הארצי | הארץ | חדשות

ביצועיסט/ית גרפית
למשרה מלאה
נישיון חברתי בפירסום
טל: 03-9234424 למחלקת פרסום

למועדון אורנטל דרושים:
★ מקדמי/ות מכירות
נמרצים (לשעות אחה"צ)
תושבי גוש דן + באר שבע
★ רוכשי מודעות
חמשה ימי עבודה בשבוע
משכורת בסיסית +
אחוזים + בונסים
לתאום ראיון נא לפנות
03-838118-0
או: 057-73118 או: 057-39512

תלמה
לסניף המכירות בירושלים
דרושים:
1. מחסנאי
הכישורים הדרושים:
- השכלה תיכונית
- נסיון בעבודת מחסן ממוחשבת
- ידיעת השפה העברית
- גיל 25-40
2. סדרנים, סדרניות, מדגימות
לסידור והדגמת תוצרת החברה באזור ירושלים
- ידיעת השפה העברית
- גיל 35-50.
המעוניינים מתבקשים להתקשר לסניף ירושלים לטל: 02-851822 או 02-853547
בימים א'-ה' בין השעות 14:30-15:30

לקרן קיימת לישראל
דרוש/ה
עורך/ת פירסומים לבתי הספר — 1/87
השכלה אקדמאית משלמת בתחום לשון וספרות עברית;
ידיעת שפות לועזיות; נסיון רב בכתיבה יצרת, בכתיבת תכניות לימודים לבתי ספר, בהוצאה לאור של פירסומים חינוכיים.
העבודה כרוכה גם בנסיעות ברחבי הארץ.
מקום מגורים בירושלים
מועמדים/ות מתאימים/ות המלאים/ות אחר דרישות המשרה הנ"ל מתבקשים/ות לפנות בכתב, בציון תולדות-חיים, השכלה ונסיון, עד ליום 18.1.87 לאגף האדמיניסטרציה של הקק"ל, ת"ד 283, ירושלים 91002, ולציין על-גבי המעטפה "מועמד למשרת עורך פירסומים לבתי-הספר".

לחברה מסחרית דרושה
פקידה למחלקת גזברות
הכישורים הדרושים:
★ ידע בהנהלת חשבונות סוג 1-2
★ נסיון של שנתיים לפחות
★ רצוי עד גיל 35
לפרטים נא לפנות לטלפון 03-381281
לבקש את דני

מדינת ישראל
למוסד ממלכתי בחיפה
מזכירה
דרישות התפקיד:
- לאחר שרות מלא בצה"ל.
- שעות עבודה:
ימים א'-ה' 08.00-17.00
יום ו' 08.00-13.00
- נכונות לעבודה גם בשעות חריגות.
- יכולת נהול וארגון משרד.
- גיל 30 מעלה.
- כושר בטוי מלא בעברית בכתב ובע"פ.
- ידע בהדפסה בעברית.
- מקום מגורים - חיפה.
- נסיון קודם בעבודה הכרחי.

המעוניינים, העונים בדרישות לעיל, יפנו בכתב לת.ד. 2133 חיפה, מיקוד 31020 ויצרפו קורות חיים, מקומות עבודה קודמים, פרטים אישיים מלאים כולל ת.ד. וטלפון.
יש לציין בפניה - מזכירה
רק פונים מתאימים יענו

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש עלפי החוק.

דרוש הנדסאי/ת ושרטט/ת
בנושא קונסטרוקצית בניה
לפנות לפלקל בן יוסף 14 רמת אביב ג' 03-421773

מדפיסי רשת
בוגרי בצלאל
עם ידע בהדפסות רשת/ליטוגרפיה
לעבודה בסדנת הדפוס
טלפון: 03-334502
03-332550

לחברת שיווק ארצית
דרוש
איש מכירות
● לסניף תל-אביב
תאור התפקיד: ★ קשר רצוף עם גורמים מוסדיים, בתי-מסחר, קבלנים ומפעלים ★ קידום מכירות החברה והגדלת מעגל לקוחותיה. כישורים: ★ השכלה תיכונית לפחות ★ שפות עברית על בוריה, אנגלית וערבית יתרון ★ יוזמה וחריצות ★ רשיון נהיגה ★ למועמד המתאים מסלול קידום נאות
מקום העבודה א.ת. חולון
נא לפנות בכתב-יד בצירוף קורות חיים לת"ד 9197 ירושלים 91091 ולציין ע"ג המעטפה "עבור איש מכירות"

משען אגף בתי אבות
MISHAN משען
לבית אבות כרמל
דרושים
★ אחיות ★ כתות עזר
★ רוקחים במשרה חלקית
שעות עבודה גמישות
לפנות לכלכלה בין השעות 8.00-15.00 טלפון 04-241441

לחברה מסחרית
דרוש/ה
לעבודה במשרה מלאה
★ קופאית
★ עובד/ת למחלקת מלאי לתפקיד הנפקת חומרים
★ רצוי בוגר/ת תיכון
★ יתכן מעבר תוך שנה מת"א לאור-יהודה.
טל' 03-625281

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
בית מרכז הרשת, תל-אביב, רח' קהלת קיוב 15
ת.ד. 303 מיקוד 61002 טלפון 497444
המוסד להכשרה, להשתלמות ולהכוונה מקצועית למבוגרים המרכז הטכנולוגי למקצועות הדפוס
תל-אביב
"עמל" ע"ש לוידי דיויס תל-אביב
רח' מיטרני 228, תל-אביב
דרושים/ות
מורים / מדריכים / מרצים במקצועות הדפוס
(תנאי שכר מיוחדים)
לקורסי בוקר במקצועות הבאים:
★ צילום אופסט ★ מונטז' ולוחות ★ הדפסת אופסט
נא לפנות למר בני שדה, מנהל מגמת הדפוס
טל. 03-477237 למנהל, טל. 03-267774 הערב
"עמל" - רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים, טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לתעשייה ובתי ספר למקצועות, מרכזים טכנולוגיים בתעשייה, במרכזי הכשרה למבוגרים.

פילפס מדיקל (ישראל) בע"מ
עם הרחבת הפיתוח והיצור, בתחומי המכשור האלקטרוני הרפואי דרושים:
מנהל כספים ואדמיניסטרציה
לנהול המערכת הכספית וכוח האדם של החברה (תחזית יצוא השנה: מספר מליוני דולרים, כוח אדם: כ-30 איש) ולהשתתפות בגידולה המהיר.
נדרשת השכלה אקדמאית עסקית/כלכלית.
מספר שנות נסיון רלבנטי בתעשיה, מרץ רב.
אנגלית טובה, כפיפות למנכ"ל.
מוביל נושא הדמייה רפואית
להובלת הפיתוח של מערכות הדמייה רפואיות מתקדמות נדרש מהנדס אלקטרוניקה בעל נסיון של 5 שנים בפיתוח חומרה ותוכנה של מערכות עבוד תמונה בזמן אמיתי, נסיון בניהול צוות פיתוח, נסיון בפלאורוסקופיה רפואית - יתרון.
כפיפות למנהל הפיתוח.
לפנות לת.ד. 8264 חיפה 31080 ולציין שם המשרה על המעטפה.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
במרכז מחקר מיקרואלקטרוניקה
דרוש
מכשירן לתפקידי זווד מיקרואלקטרוניקה
תאור התפקיד:
- זווד רכיבים מיקרואלקטרוניים, טיפול ובניית מערכות ואקום קטנות והכללת דרישות לדיוקים מכניים גבוהים, טיפול ברכיבים אופטיים, הכנסן מכני של רכיבי מכניקה עדינה.
- העבודה בעלת אופי מקצועי רב ועצמאית במסגרת צוות מדעי-הנדסי גדול.
הכישורים הדרושים:
- בוגר בי"ס מקצועי ארבע שנתי במגמות מכשירנות/מכניקה עדינה או מיכשור ובקרה.
- בעל תעודות בגרות מלאה וטובות.
- ידיעה טובה באנגלית טכנית, שרטוט טכני ובאופטיקה.
- דרושה מיומנות ועניין בתחומי המכשירנות והמכניקה עדינה.
- לאחר שירות צבאי מלא
- נכונות לעבודה בשעות גם מעבר למשרה המלאה.
הערות: 1. רק מועמדים העונים לכל סעיפי הדרישות יפנו למכרז.
2. רצוי נסיון קודם בתחומים שהוזכרו, אך לתפקיד יוחדר זה יקבל המועמד הכשרה בעבודות המרכז.
מכרז מס' 63/86
המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב-יד בצירוף העתקי תעודות המפורטות את ציוניהם וכן המלצות ממקומות קודמים אל מחלקת משאבי אנוש מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ, הטכניון חיפה 32000 עד 18.1.87 בציון מס' המכרז.

אסם
תעשיות מזון בע"מ
דרושים/דרושות
נהגים מחלקים/ נהגות מחלקות
להובלת תוצרת וחלוקתה
★ בעל/ת רשיון נהיגה על משאית
★ 10 שנות לימוד לפחות
★ מגורים בגוש-דן
נא לפנות טלפונית ליוסף פוגל בטלפון מס' 03-9265293.

משטרת ישראל
דרושים
לתפקידי אבטחה ושמירה
דרישות התפקיד: השכלה תיכונית חלקית לאחר שירות צבאי, בריאות תקינה, גיל עד 35
מקום השירות: תל-אביב
על המעוניינים לפנות בצירוף תעודות השכלה ופנקס מילואים ללשכת הגיוס בתל-אביב רח' הרכבת 14 טלפון: 03-628290

שופר-סל
לסניף נווה פינת שד' הרצוג
דרושות
קופאיות
אין צורך בניסיון קודם
הכשרה תינתן במקום העבודה במשמרות בוקר ואחה"צ לסירוגין
המעוניינות מתבקשות לפנות למנהל הסניף במקום

משרד התקשורת
לבית המיון המרכזי ביד אליהו בתל-אביב דרושים:
עובדים/ות לעבודה מגוונת במשמרות אחה"צ והלילה
א. שעות העבודה גמישות ביותר במבנה נאה וממוזג עם מערכות טכנולוגיות חדישות.
ב. העבודה מתאימה גם לסטודנטים/ות.
ג. שכר התחלתי 775 ש"ח.
ד. הסעה מאורגנת.
פרטים נוספים ניתן לקבל אצל מר ניסים חקק, מנהל כח אדם, בית המיון המרכזי, דרך התנועה 137 ת"א, 61999
ובטלפון 03-307281 בין השעות 08.00-14.00

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון-חיפה
לשנה"ל תשמ"ח
דרושים
1. מדריכה פדגוגית למסלול גננות
2. מדריכים פדגוגים למסלול בי"ס יסודי (ג'-ו')
3. מורה למתמטיקה
4. מורה להוראת הערבית
5. מורה לטכנולוגיה חינוכית
6. מורה ללשון עברית - בעל תואר שלישי

דרישות:
א. תואר שני למשרות (1-5)
ב. נסיון חינוכי בגן - למשרה מס' 1
נסיון חינוכי בבי"ס יסודיים - למשרות 2-5

ספרן/מנהל ספריה
בוגר בי"ס לספרנות ובעל תואר אקדמי
לבורנט בעל תעודת לבורנט מוסמך.
העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב לפי הכתובת:
רח' טשרניחובסקי 73, חיפה

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר-שבע וברמת חובב
הנדסאים או טכנאי חשמל
בעלי רשיון חשמלאי מוסמך לפחות
נסיון של 3 שנים בעבודה במפעל תעשייתי
שליטה במערכות פיקוד (רצוי PLC)
מכונאי בוגר בי"ס מקצועי
רצוי מכונאי בעל נסיון של 5 שנים לפחות במתקני תעשיה כבדה,
או בציוד מכני כבד. רצוי ידע בהידראוליקה.
מועמדים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר-שבע, 84100
סודיות מובטחת

אררט
חברה לביטוח בע"מ
לסניפינו בחיפה
עבור מח' ביטוח חיים
דרושים
מנהל מכירות
פקידת ביטוח חיים
נסיון קודם בתחום ביטוח חיים — הכרחי
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית לרבקה 04-520213

דרוש
הנדסאי/טכנאי חשמלאי
להדרכה
052-910134
052-910871

רשת אורט - אמריקה לטינית
לבית ספר תיכון בהקמה
דרושים
1. מורה בקי בתחומי היהדות (תלמיד-חכם) לתפקידי הוראה וריכוז הלימודיים העבריים (M.A. בתחום הנדון)
2. מורה מומחה למדעי הטבע בעל נסיון בהוראת מחשבים (M.Sc או מהנדס)
- רצוי מאד כי בן/בת הזוג יהיה/תהיה מורה למקצועות עבריים.
- העדפה תינתן לשולטים בלשון הספרדית.

המעונינים יפנו בכתב, תוך פירוט תולדות חייהם, אל המחלקה הטכנית-פדגוגית, אורט ישראל, ת.ד. 16087 תל-אביב (61160) (עבור "רשת אורט - אמריקה הלאטינית")

מנהל אורט באמריקה הלטינית ישהה בארץ במחצית השנייה של חודש ינואר וישמח לפגוש מועמדים מתאימים.

רשות שדות התעופה בישראל
נמל תעופה בן-גוריון
דרושים
בחורים / בחורות לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן-גוריון
העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לתקופה מינימלי של שנה. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית (לסטודנטים).
תנאי הקבלה:
★ לאחר שירות צבאי.
★ 12 שנות לימוד לפחות.
★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך בשפה האנגלית).
★ מצב בריאותי תקין.
★ מגורים באזור גוש דן - חובה לתקופת ההוראה.
- למועמדים שימצאו מתאימים יוצעו תנאי עבודה נאותים.
- למעונינים בעלי הכישורים המתאימים ותקיים ועדת קבלה במינהלת נמל התעופה בן גוריון, בבניין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס), בתאריך 12.1.87 ביום ב'.
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 06.00 ועד השעה 08.00.
מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הועדה.
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל, רב 2 תמונות.

שת שרות התעסוקה
המרכז לתעסוקת אקדמאים
מדור חו"ל
הודעה חשובה למעסיקים
מדור חו"ל בשרות התעסוקה שמח להציע למעסיקים בארץ, ישראלים חוזרים ועולים חדשים בעלי מקצועות מיוחדים.

עובדים אלה רכשו ידע נסיון ומיומנות במפעלים ובמרכזים תעשייתיים מהמתקדמים ביותר בעולם. אין ספק שהם עשויים לקדם מפעל השואף להתפתח.

מעסיקים המעוניינים לקבל מידע ו/או קורות חיים של המועמדים, יפנו למר מיכאל זיו, מנהל המדור, טל: 694-444, 02-694-413, או למרגלית אילת 02-694-412.
כמו כן ישמחו חברי צוות המדור להפגש עם המעסיקים ולמסור מידע נוסף.

להלן חלק מהמועמדים:
- **מהנדס אלקטרוניקה**, ישראלי חוזר, נסיון מעשי בחב' בקנדה. פיתוח לומדה חומרה, תקשורת, נמצא בארץ.
- **פיסיקאי**, ישראלי חוזר, תואר שלישי בפיסיקה של אנרגיות גבוהות. רקע בתכנות מדעי.
- **מהנדס אלקטרוניקה**, ישראלי חוזר. הנדסת תוכנה וחומרה. רקע במיקרופרוססורים ומערכות דיגיטל. חוזר ארצה בינואר 87'.
- **מהנדס חומרים**, ישראלי חוזר, תואר שני, רקע בסמיקונדוקטורים. חוזר בתחילת 87'.
- **מהנדסת תוכנה**, עולה חדשה, תואר שלישי במדעי המחשב, רקע באינטליגנציה מלאכותית. תעלה בפברואר 87'.
- **עו"ד**, עולה חדש, ב.א. במינהל עסקים. מעונין בעבודה ניהולית המשלבת רקע משפטי וכלכלי. נמצא בארץ.
- **רואה חשבון**, ישראלי חוזר. בעל רשיון אמריקאי, מעונין באזור המרכז, מגיע דצ' 1986.
- **חשב בכיר**, ישראלי חוזר, ב.א. מינהל עסקים, נסיון כחשב בחברות אמריקאיות, מגיע החודש.
- **עו"ד**, ישראלי חוזר, תואר שלישי, רשיון ישראלי ואמריקאי, נסיון בשוק פרטי ואקדמיה.
- **גנטיקה מולקולארית**, ישראלית חוזרת, אחרי פוסטדוקטורט.
- **מהנדס מכונות**, ישראלי חוזר, 14 שנות נסיון בחברות גדולות בארה"ב כולל במחקר ופיתוח.
- **מהנדס מכונות**, ישראלי חוזר, 4 שנות נסיון כמהנדס, ולפני כן כהנדסאי.
- **מהנדס מכונות**, עולה חדש, מארה"ב, נסיון כמנהל תפעול, תאום פרוייקטים וכמהנדס מכירות.
- **תולדות האומנות**, תואר שלישי (אמנות יהודית), מעונין במחקר והוראה במוסדות אקדמיים ובמוזאונים.
- **מהנדס תעשיה וניהול**, ישראלי חוזר, נסיון מגוון במפעלים בארץ ובחו"ל. חוזר בקרוב ארצה.
- **ב.א. מינהל עסקים**, עולה חדשה, נסיון בעיבוד תמלילים, דוברת 3 שפות + עברית בסיסית, נסיון במכירות ועבודה בנקאית.
- **יעוץ טכני**, ואיש מכירות לציוד צילום. בעל נסיון רב וקשרים עם אנשי מעבדה וציוד צילום בארה"ב (ישראלי חוזר).
- **דוק' בסוציולוגיה**, ישראלי חוזר. נסיון בהוראה, פרסומים, רקע במחקר שווקים, תקשורת, טלויזיה ורדיו. מגיע החודש.
- **כלכלן צעיר**, עולה חדש. נסיון כשכיר ועצמאי.
- **ב.א. במדעי המדינה**, עולה חדש. שש שנות נסיון בשווק ומכירות של כתבי עת ועתונות (אנגלית). נמצא בארץ.

לפרסום מי-טל דרוש נסח-רעיונאי
עם ניסיון בכתיבה עיתונאית-מסחרית וראש פתוח
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית ל-03-281824 לליאורה

יותר טוב מנפאואר
כתבניות!
מעבדות תמלילים
עברית
עברית/אנגלית
אנגלית
יש לנו הצעות עבודה מיידיות, מעניינות מאוד ובתנאים מצויינים.
כמו כן ינתן קורס עיבוד תמלילים למתאימות
פני למנפאואר בהקדם — זה משתלם
רח' בן-יהודה 12, א'-ה', 08:00—14:00
טל: 284128, 03-298877
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

Ford חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
דרוש
איש מכירות
דרישות התפקיד:
נסיון של מספר שנים במיכון חקלאי.
הכרת ההתיישבות החקלאית.
יתרון לבוגרי בית ספר חקלאי במגמה למיכון חקלאי.
עדיפות לבעלי ידיעה טובה בשפה האנגלית.
מקום העבודה תל-אביב.
פניות בכתב עם קורות חיים תוך פירוט נסיון קודם והמלצות יש להפנות לת.ד. 9191 תל-אביב 61091
סודיות מובטחת

ערן יצרני אופנת עור
דרושים
*מתפרות חוץ
המתמחות בתפירת בגדי עור
*חייטים ותופרות
לעבודה במפעל
*עובדים/ות
לעבודות יד
בלתי מקצועיים
ערן בע"מ הגדוד העברי 31 ת"א טל: 03-493430

ציון
קבוצת הביטוח הראשונה בישראל
אנו מעוניינים לקלוט מכל רחבי הארץ
10 מועמדים
לקורס מכירות בענף ביטוח חיים
אנו מציעים:
- הדרכה מקצועית מושלמת;
- מסלול של קריירה עסקית לכל החיים;
- אפשרויות בלתי מוגבלות להכנסה;
- מענק ;תמריצים והטבות;
- אפשרויות קידום לתפקידי ניהול מכירות;
- הכנסה במשך תקופת ההכשרה — למועמדים שיעמדו בדרישות החברה.

הקורס יפתח ביום ה', 22.1.87

אם הנך:
בגיל 27, לפחות, נשוי, שותף לקבוצות כלכלית. בעל/ת יכולת ליצור קשר עם הזולת, שאפתן/ית ומוכן/ה להשקיע זמן ומאמץ בלימוד ובעבודה -
נא להתקשר טלפונית לקבלת ראיון בשעות 16.00-9.00 החל מיום א' 11.1.87 כדלקמן:
לתושבי ירושלים, ת"א, המרכז והדרום להתקשר למר מייק קיגן טל: 03-646214
לתושבי חיפה, הקריות והצפון להתקשר למר אריה כהן טל: 04-531271

חברת החשמל לישראל בע"מ
ליחידת המהנדס הראשי בחיפה
דרוש/ה:
מהנדס/ת מטלורג
כשורים דרושים:
★ תואר ראשון בהנדסה מטלורגית או חומרים, רצוי תואר שני.
★ נסיון של 5 שנים בתעשיה בשטח מטלורגי
★ נסיון מעשי בחומרים מתכתיים. לא מתכתיים, חקר כשלונות קורוזיה ותהליכי ריתוך
★ ידע במטלורגיה פיסיקלית
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית

המעוניינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, למחלקת כ"א יחידת המהנדס הראשי ת.ד. 10 חיפה.

הלוח הארצי — הארץ חדשות

למשרד מהנדסים בתל-אביב
דרושה
מזכירה למנכ"ל
הכישורים הדרושים:
★ גיל מעל 25.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
★ יכולת לקרוא ולתמצת חומר בשפות עברית ואנגלית.
★ הפעלת מעבד תמלילים בשתי השפות.
★ נסיון קודם מוכח.
לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4333 ת"א 61042 למס' 250
— סודיות מובטחת —

מוקד 99
סניף כפר סבא - רעננה
דרושים
★ **מנהל מכירות אזורי**
בעל נסיון מוכח במכירות.
ניהול והפעלת צוות
אנשי מכירות.
★ **מקדמי/ות מכירות**
שאפתנים, בעלי יכולת שכנוע.
שעות עבודה גם אחה"צ.
משכורת בסיסית ומעלות.
הדרכה מקצועית
והזדמנויות לקידום.
נא להתקשר לטל. 03-706181/2 - לענת

לחברת יבוא בתל-אביב
דרושה
מ ז כ י ר ה
• בעלת ידע באנגלית
• ידע בהדפסה אנגלית/עברית — חובה
• למשרה מלאה
תנאים טובים למתאימה!!
03-810947

דרושים **קנטיסטים**
לעבודות גמר לשטיחים
קנטים + פרנזים
ת.ד. 4362 רמת אליהו ראשל"צ.
- סודיות מובטחת -

ORS
או.אר.אס שרותי כח אדם
שירותי כח אדם

לאו.אר.אס חיפה
דרושים:
למחלקה הטכנית
★ **מהנדס/הנדסאי חשמל**
נסיון בשיווק — חובה, נסיון בספקי כח ותכנון מערכות חשמל עצמאיות, אנגלית טכנית, רשיון נהיגה — חובה.
★ **טכנאי חשמל**
נסיון בשיווק חובה, נסיון במערכות אספקת חשמל ממקורות עצמאיים סולרים וגנרטורים. רשיון נהיגה — חובה אנגלית טכנית.
★ **לבורנט כמיה**
תושב הקריות, עכו, נהריה לעבודה במשמרות.
למחלקה המשרדית:
★ **מזכירות בכירות**
הדפסה עב/אנ' + עבוד תמלילים.
★ **מנהל/ת חשבונות**
סוג 2 וסוג 3 בעל/ת נסיון בתעשיה
★ **כתבניות עברית/אנגלית**
★ **קלדניות עברית/אנגלית**
בעלות נסיון
באו.אר.אס. תנאים סוציאלים מלאים
מועמדים מתאימים לפנות לאו.אר.אס
הרב הרצוג 2 חיפה ת.ד. 5346 חיפה
טל. 04-664002, 04-663703

עיריית ירושלים
מודיעה בזה על המשרות הפנויות הבאות:
ללשכת ראש העירייה
מזכיר/ה
לעבודה בשעות אחר-הצהריים (במשרה מלאה)
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין כולל הדפסה
פרטים נוספים אודות המשרה ניתן לקבל אצל האחראית להנהלה עובדים ביחידה המעונו רח' יפו 22 קומה ב' חדר 207
רכז/ת ענף גביה
בגזברות העירייה/מערכת השומה והגביה (מכרז מס' 68/86). הדרגה: טו-יח בדרוג האחיד (ד-7 בדרוג האקדמאים במח"ר)
פקיד/ת רשוי עסקים בכיר/ה
במחלקה לשפור פני העיר (מכרז מס' 82/86) הדרגה: טו-יח בדרוג האחיד (ד-6 בדרוג האקדמאים במח"ר)
מהנדס/ת רשת פרטית
במחלקה להספקת המים (מכרז מס' 100/86) הדרגה: 4-6 בדרוג המהנדסים
פרטים נוספים אודות המשרות והכשורים הדרושים, וכן טפסים להגשת מועמדות, אפשר לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכת המשנה למנהל הכללי לאמרכלות, רח' יפו 22, קומה א', חדר 213
מועד אחרון להגשת מועמדות: יום חמישי י"ד בטבת התשמ"ז (15.1.87)
המנהל הכללי

BREEDING CENTER
חוות דגי הנוי
ראשל"צ - נחלת יהודה
דרושים
משוחררי צה"ל
בעלי רקע ביולוגי
לעבודה בחוות הדגים
בנחלת יהודה
נא לפנות לת.ד. 189, רמת-גן
או בטלפון 9614893 (03)
יישום - מערכות שווק ותדמית בע"מ

לחברת שיווק
דרוש
סוכן משנה
למוצרי חומרי ניקוי של
"זוהר דליה"
בדבר פרטים נא לפנות
לטלפון 718211

דרושים
למרכז קהילתי גילה
1. מנהל חשבונות
50% משרה, סוג 3 + 5 שנים נסיון מוכח
2. עוזר/ת אדמיניסטרטיבי/ת
75% משרה, אקדמאי/ת, רצוי בוגר/ת קורס עוזרי מינהל, 3 שנים נסיון מוכח
3. מדריכי נוער
עבודה עם נוער גילאי 14—17
4. מורה לגיטרה
לטרום-כלי, וחצוצרה
לפרטים לפנות למזכירות המתנ"ס טל' 02-761656

אינטל
אינטל אלקטרוניקה היא החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי וצ.א למחשבים ולמערכות ספרתיות.
✱
מפעילים/ות
להפעלת ציוד מתוחכם
לטכנולוגיות מתקדמות
★ בוגרי 12 שנות לימוד בעלי רקע/נטיה טכנית
★ נסיון בעבודה מקצועית
★ גיל 40—25
★ נכונות לעבודה במשמרות
★ יכולת הבנת חומר טכני בשפה האנגלית
נא לפנות בכתב קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה.
מס' תעודת זהות ומס' טלפון אליו
אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת"ד 3173 ירושלים 91031
"ייצור מעגלים משולבים בישראל"

נעמ"ת ירושלים
דרושות
מנהלות
למעונות יום
על המעוניינות לפנות
לטל' 02-226670 02-228203

לחברת גלשן—שירותי סטודנטים בע"מ
חברה לשרותי אחזקה ונקיון
מיסודה של הסתדרות הסטודנטים
דרוש
מנכ"ל
★ יכולת לנהל מחזור כספי שנתי של לפחות 250.000 דולר
★ ניהול של 30—50 או יותר עובדים
★ נסיון בתחום השיווקי מינהלי עדיף השכלה אקדמאית
★ יכולת לנהל משא ומתן עם גורמי חוץ
★ תנאים טובים הכוללים חוזה אישי משכורת גבוהה ותנאים סוציאלים מקיפים
פרטים: 02-882396, 02-813604
02-813620
לפנות לאורנה, או למזכירות
בימים א—ה, 11.00—16.00
תאריך אחרון להגשת מועמדות 25.1.87

יותר טוב מנפאואר

לסניף חיפה
למחלקה הטכנית דרושים:
* *שרטטי מים וכבישים*
אזרחי
* *שרטטי אלקטרוניקה*
* *שרטטי מכונות*
* *מכונאי אחזקה*
ידע בפנאומטיקה, הידראוליקה ועבוד שבבי.
* *מהנדס/ הנדסאי*
בייזוד אלקטרוני
* *מהנדס פרוייקטים*
נסיון בתב"ר
* *מהנדס/ הנדסאי חשמל*
ידע באנרגיה סולרית, ידע שיווקי 3-5 שנות נסיון
* *טייח/ בנאי*
מנוסה. יוצא צבא בלבד.
* *הנדסאי אלקטרוניקה*
אנלוגי ודיגיטלי מיקרו קונטרולרס ומיקרו פרוססורים
נא לפנות לגיור
למחלקה המשרדית דרושים:
* *מעבדות תמלילים עברית/ אנגלית*
* *קלדניות מנוסות*
* *תמחיר/ חשב/ת שכר*
מנוסה לעריכת משכורות, מגורים קריות עד נהריה
נא לפנות ליהודית
נסיון של שנתיים לפחות הכרחי בכל המקצועות
שכר גבוה תנאים סוציאלים מלאים ועבודה לתקופה ממושכת מובטחים למתאימים.
העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

טריומף אינטרנשיונל בע"מ ירושלים
Triumph INTERNATIONAL
למפעלינו דרושות:
1. פקידה למחלקת קניות
•השכלה תיכונית •נסיון בעבודת מזכירות רצוי •יכולת לעבודה עם דפי מחשב.
2. אחות
•בוגרת בית ספר לאחיות •נסיון בעבודה כאחות תעשייתית רצוי •שפה ערבית, הבנה ודיבור חובה •העבודה בחצי משרה.
3. עובדת ביטחון
•השכלה תיכונית •לאחר שירות צבאי •העבודה בחצי משרה
שעות העבודה 07.00-16.00. 5 ימי עבודה בשבוע
המעוניינות יתקשרו לטל' 02-715255 מחלקת כח אדם.
או בכתב לת.ד. 10146 ירושלים 91101

(קפ) **חברה ישראלית לקופסאות פח בע"מ**
דרושים
למפעלינו בפתח-תקוה ובכפר-סבא
מכונאי תעשיה
בוגרי ב"ס מקצועי 4 שנתי במגמת מכונות או מכניקה עדינה
עדיפות לבעלי נסיון בתעשיה או בצבא
אלקטרונאים
בעלי תעודת אלקטרונאי מוכרת, רשיון חשמלאי מוסמך הכרחי.
בוגרי ב"ס מקצועי 4 שנתי במגמת אלקטרוניקה.
עדיף בעלי נסיון בעבודות חשמל.
לשתי המשרות העבודה ב-3 משמרות,
5 ימי עבודה בשבוע, שכר ותנאים טובים +
הכשרה מקצועית במסלולי קידום מיוחדים נושאי שכר
לקביעת ראיון נא להתקשר
לטלפון 03-9225321 לאנקי כ"א, או 052-25241 למר שרון

Eltop
אנו חברה צעירה עתירת ידע
למפעלנו במגדל העמק
דרוש/ה
חשב/מנהל כספים
התפקיד כולל:
• מו"מ עם בנקים וגורמים ממשלתיים.
• נהול מערכת תקציב.
• ניהול מערכת תמחיר
דרישות * כלכלן (רצוי רואה חשבון)
* שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית
* ניסיון מוכח בתעשיה. (3 שנים לפחות)
עדיפות לניסיון בתעשית יצוא עתירת ידע
* רצויה שליטה בעבודה עם מחשב
* תנאים טובים למתאים
לפנות טלפונית להדסה
5 ימי עבודה, הסעות, ארוחות במקום, אוירה נעימה
טל. 065143568/69 065143488

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער והחלוץ
מפעלי קיץ
דרושים/ות
מדריכים/ות
לעבודה חינוכית בארץ עם נוער וסטודנטים מחו"ל
המטרה: לעזור למשתתפי התוכניות להכיר את הארץ על מרכיביה השונים ולחזק את זיקתם לעם היהודי
★ ★ ★
★ המדריך יהיה צמוד לקבוצה במשך כל שעות היממה, במקומות שונים בכל רחבי הארץ.
★ עבודה רצופה מ-6—3 שבועות בתקופה שבין מאי-אוגוסט 1987.
★ המועמדים נדרשים להשתתף בסמינר בן 5 ימים בחודש מאי.
הכישורים הנדרשים:
— השכלה תיכונית מושלמת כולל בגרות
— לאחר שירות צבאי/לאומי
— שליטה טובה באנגלית
— נסיון בהדרכת נוער (בתנועה מתנ"ס, מחנות קיץ)
— עד גיל 30
★ ★ ★
להצעת מועמדות יש לפנות באחת מהאפשרויות הבאות:
בטלפון: 5-4-02-208522
אישית: (עם תמונה) ירושלים,
רח' קרן היסוד 19א' בשעות 15.00 — 09.00
ההרשמה תסתיים 27.2.87
אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל הצעה כלשהי

לעיריית יבנה
דרושה
מזכירת מחלקת החינוך
בעל השכלה אקדמאית
בדבר פרטים נוספים נא לפנות למח' המנגנון
08-433310
ח"כ מאיר שטרית
ראש-העיר

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ-8 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81335
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00-20.00
בימי ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433500, 03-435500
"שקט" — שרות רפואי לקש
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24
טל' 03-7549111 "שקט" קוד מנוי 222
ש"רן - שירות רפואי ניד
ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום - 660585, 02-669531
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מנוי 3752 ול-השאיר הודעה לרופא תורן מכון כ"ד
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00. אחרי חצות בתנאים סלקטיביים בלבד
חיפה:
רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-521245. שעות הקבלה כל יום 20.00-23.00
מרכז מידע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל-אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
קופ"ח לבית —
שרות מיוחד לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 איתורית 1500
ש"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3.
תל-אביב 03-261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3.
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111.
מרכז רפואי באר יעקב 03-223958
[illegible]
א' ו-ה 11.00-13.00
ב' ו-ד' 16.00-18.00
רח' טאגור 13 תל-אביב
תורנות רופאים וטרינריים
ד"ר אלבלבי שלמה אשכנזי 9, יהוד 359694

תורנות בתי חולים

תל אביב
השמר — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)
ירושלים
שערי צדק — (ילדים,פנימית)
הדסה ע"כ — (נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב
שדה דב האגדר 3 תכנית ל' 428510
ויזה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
ירושלים
אלבא יפו 42 223703
חיפה
נוה שאנן התיכון 57 235530
חולון
אגודת קרמנסלר 4 5058197
בת ים
גני בת ים הנביאים 3 5515671
רמת גן
הרצל הרצל 52 722372
פתח תקוה
פינסקר פינסקר 2 910505
נתניה
קופ"ח לאומית סמילנסקי 9 58053
הקריות
הרמן מסחת מרדיגן קרית מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח כללית רוטשילד 35884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ר' — 17.00-20.00. בגרושת 66 ת"א, טל. 9-281228. חיפה: ימים א', ד' — 16.00-19.00 רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ-8 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-61335
נהריה 925335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד-רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00-20.00
בימי ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433500, 03-435500
ש"רן - שירות רפואי ניד (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום - 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון כ"ד
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00. אחרי חצות בתנאים סלקטיביים בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-521245. שעות הקבלה כל יום 20.00-23.00
מרכז מידע לקורבנות אונס — 24 שעות ביממה:
תל-אביב טל' 234819.
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611
ש"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל-אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3.
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111.

תורנות בתי-חולים

תל אביב
השמר — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים
בקור חולים — (ילדים, נשים)
הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב
שדה דב האגדר 3 תכנית ל' 428510
ויזה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378403
כורש שדה דב, ויזה
ירושלים
מרפאת רוממה הנ"א 28 523191
מג"ש, כיה"ה שערי צדק בית וגן 555502
חיפה
הדר הדר 53 252214
חולון
קופ"ח עין יהב 2 884854
בת ים
מוזר תבינה רייך 20 583360
פתח תקוה
גמ"א חפץ חיים 6 910541
רמת גן
סיני הרות ציון 43 782821
נתניה
קופ"ח כללית ברודצקי 31 91123
הקריות
הרמן מסחת מרדיגן קרית מוצקין 715136
חדרה
קופ"ח כללית רוטשילד 35884

מרכזי מידע — אגד

02-528231-2 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור ע"י
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ער"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.16	5.31
תל אביב	4.34	5.33
חיפה	4.24	5.30
באר-שבע	4.32	5.31

למשרד פרסום בירושלים
דרוש/ה
גרפיקאי/ת
ביצועיסט/ית
עם נסיון - בערב
02-914301

סלע — ספרות לעם
רק אצלנו! שכר קבוע + עמלות
120 ש"ח לערב
צעירים וצעירות
לעבודת מכירות רווחית
בשעות אחה"צ
לפרטים והרשמה:
"סלע ספרות לעם", רח' רש"י 7 רמת-גן
(מול קולנוע רמת-גן)
טל: 03-7515452, 18.00-0015
בירושלים 02-248379 (כמי)

המרכז למשקפי שמש
דרושים
סוכני מכירה
לכל אזורי הארץ
נא לפנות לטלפון: 03-721929

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
לעבודה במשרה מלאה
תנאים טובים למתאימים
051-49802/3

גרבי דלתא DELTA Socks בע"מ
למפעלנו בכרמיאל
הנמצא בתנופת פיתוח
דרושים
בוגרי בתי ספר מקצועיים
ללימוד מקצוע מכני יחודי
הכישורים:
1. יוצאי צבאי
2. נכונות להתמודד עם אתגרים
★ למתאימים תינתן הכשרה בארץ ובחו"ל.
★ העבודה ב-3 משמרות.
★ מגורים בכרמיאל - חובה. תינתן עזרה בדיור
בדבר פרטים נא לפנות למזל. טל. 04)985753-4)

דנאל
שירותי כח אדם
לסניפנו בירושלים
דרושים
1. מבקר טיב
מנוסה, בוגר בי"ס מקצועי מגמת מתכת, ידע בקריאת שרטוט ומכשירי מדידה.
2. מיבנאי מטוסים
לעבודה ממושכת במפעל בטחוני בירושלים.
3. שרטט/ת מכונות
רקע תעופתי, 5 ימי עבודה, הסעות + ארוחות.
4. מנהח"ש סוג 2
אנגלית שפת אם, רצוי ידע בספרדית.
5. מזכירה עברית/אנגלית
לניהול משרד במפעל תעשייתי.
שכר גבוה
ותנאים טובים למתאימה.
תל-אביב · ירושלים · באר-שבע
רחובות · אשדוד

Elden
אלדן ציוד אלקטרוני בע"מ
דרושים
1. מקדם מכירות
עבור קיטים דיאגנוסטיים למעבדות בתי חולים RIA, EIA.
2. מקדם מכירות
לכרומטוגרפיה ותואר ראשון או שני במדעי החיים; ביוכימיה או ביולוגיה
נא לפנות בצרוף קורות חיים + המלצות לת"ד 1270 ירושלים 91012
3. טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
למתן שרות באזור רחובות ובאר-שבע, לציוד אלקטרוני, מדעי ורפואי דרוש בעל כישורים מתאימים ונסיון בעבודה במערכות דומות. רכב צמוד, השתלמויות בחו"ל, ידיעת השפה אנגלית. **למשרה 3**
נא לפנות לטלפון 03-814563
בין השעות 08.00 — 13.00
4. מזכירה
ידיעת השפה האנגלית + הדפסה חובה, לשעות 08.00—17.00.
5. איש מכירות למחשבים
נסיון במכירת מחשבי PC ותוכנות.
ידע נסיון בסיוע טכני למערכות. רשיון נהיגה + השפה האנגלית חובה
למשרות 4-5 יש לפנות טלפונית 02-528211
בין השעות 08.00 — 17.00 יום ראשון
סודיות מובטחת

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים - צפויים לעונש על-פי החוק.

למושב לכיש
דרוש
מנהל מערכת שיווק ורכז משק
בעלי כישורים מתאימים עם נסיון
יפנו בכתב בצרוף קורות חיים למושב לכיש
ד.נ. לכיש דרום מיקוד 79340

صكنا من الاصل

صكنا من الاهل

נאות הככר — לגלות עולם נסתר

הרצאה בליווי שיקופיות
לקראת טיולינו
בדרום אמריקה
בתקופת הקרנבל
במוצ"ש 10.1.87 בשעה 20.00
בבית ציוני אמריקה בתל־אביב
המרצים: מוש סביר ודורי גורן
הקהל מוזמן — הכניסה חופשית

הפתק שהוסתר בספר היה גזר דין מוות נגד אסיר בטחוני

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בשרון

סוהר שערך ביקורת בתאי מעצר באגף האסירים הבטחוניים בכלא "אשמורת" בשרון גילה מכתב ובו הוראה לרצוח אסיר בטחוני בחשד שהוא משתף פעולה עם שלטונות הכלא.

הסוהר, נורק סאלמה, גילה את הפתק כשהוא מוסתר בין דפיו של ספר בספריית האגף הבטחוני של הכלא ודאג מיד להודיע על כך לממונים. אלו בודדו את האסיר האבטחוני.

המקרה היה ביום רביעי בלילה, והחיפוש נערך כחלק מפעילות מעקב הביטחון בכלא. הפתק שנמצא משמש למעשה הוראה להוצאת גזר דין מוות, לגבי האסיר מטעם גורמים מחוץ לכלא. ככל הנראה הועברה המכתב לתוך הכלא על ידי מבקרים או אסירים שהועברו מבתי כלא אחרים.

המקרה הובא לידיעת נציב שרות בתי הסוהר, גונדר דוד מימון, ששיבח את עירנות הסוהר.

מבקר העיריה בדו"ח חמור על המועצה:

המועצה הדתית בתל אביב שילמה בעד החשמל בביתו של עובד בכיר בלא הסבר

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

המועצה הדתית בתל אביב נהגה לשלם את חשבונות החשמל בביתו של עובד בכיר שלה בלא שנמצא לכך הסבר מתקבל על הדעת — עובדה זו ואחרות כלולות בדו"ח חריף שפירסם מבקר עיריית תל אביב שמואל רוביצ'ק.

בין השאר התברר בבדיקה מדגמית, כי במועצה הועסקו קרובי משפחה של עובדי המועצה, וזאת בניגוד להוראות חוזר המנהל הכללי של משרד הדתות מנובמבר 1982.

השתתפות המועצה הדתית בתשלום הוצאות הטלפון בביתם של עובדיה הותנתה בהצגת חשבון הטלפון, ואולם מתברר בבדיקה המדגמית, כי לא נמצאו בתיקים האישיים של העובדים תצלומים של חשבונות טלפון או טפסי הצהרה, כי בבית העובדים יש טלפון.

הרוב המכריע של כרטיסי הנוכחות של חודש אפריל 1985 למשל, לא הוחתם על ידי העובדים בעת סיום עבודתם. ברוב כרטיסי הנוכחות לא צויינו הסיבות להיעדרות מהעבודה.

מתוך בדיקה מדגמית של 10 מתוך למעלה מ־40 עובדים שפרשו התברר, כי חלקם קיבלו הטבות בצורת תוספת אחוזים חריגה לפנסיה ומענקי פרישה. עובד אחד קיבל העלאה בדרגה כשמונה חודשים אחרי שפרש.

המבקר ממליץ על שורה של פעולות כדי להכניס סדר בניהול המועצה הדתית.

בתגובה על הדו"ח הודיעה המועצה הדתית לעיריית תל אביב, כי חלקן של ההמלצות יושמו, והחלק האחר נמצא בהליכי יישום.

גן החיות של פתח תקוה יועבר לאיזור לא בנוי

מאת נורית אמיתי

גן החיות של פתח תקוה, המוקם בשכונת מגורים בשטח הכניסה לעיר — יועבר אל מחוץ לשטחה הבנוי של פתח תקוה. כדי להוציא לפועל את החלטתה זו של העיריה הוקם צוות היגוי בראשותו של ראש עיריית פתח תקוה דב תבורי וראש מנהל התרבות בעיריה, פנחס חנין.

מהנדסי העיריה מנסים למצוא שטח קרקע חלופי שעליו יוקם גן החיות. השטח שיפנה יהווה המשך לפארק יד לבנים העירוני, ובעתיד יוקם בו היכל תרבות.

5 נעצרו בפרשת שוחד וגניבות במחצבות השייכות לסולל בונה

מאת נורית אמיתי
וסוכנות עתי"ם

חמישה אנשים, ובהם שני פקידים בכירים בסולל בונה, שני בעלי חברת הובלה ונהג שהועסק מטעם סולל בונה, נעצרו בחשד קבלת טובות הנאה ושוחד.

צפויים מעצרים נוספים בפרשה. החמישה שנעצרו חשודים כמעורבים בפרשה מסועפת של גניבות ואי סדרים שהתגלו אחרי חקירה ממושכת במחצבות מודיעין, בחברת אבן וסיד ובחברת אספלט פלגס, חברות בנות של סולל בונה, הפועלות בטירת יהודה ובמודיעין.

5 החשודים יובאו בפני שופט לדיון בהארכת מעצרם הבוקר.

אחד מהחמישה, פקיד בכיר מהסניף האזורי של סולל בונה באזור המרכז, נעצר אתמול בחשד לקבלת שוחד וטובות הנאה על מנת להעדיף חברת הובלה מסויימת.

במאי אשתקד הגישה מחלקת הביקורת של סולל בונה תלונה במשטרה על חשד גנבות ואי סדרים בחברות הבנות הנזכרות.

במשטרת מרחב השפלה הוקם צוות חקירה מיוחד שאסף חומר המצביע על שיתוף פעולה בין חברות הובלה פרטיות לעובדים מטעם סולל בונה, ועל חשד לשיתוף פעולה בביצוע גניבות של חומרי בנייה וסולר משטח המחצבות.

האדריכל יורם רסקין נעצר בחשד ששיחד פקיד מס הכנסה

המשטרה: רסקין טוען כי נתן לפקיד ציון כוכבי הלוואות בסך 17,500 ש"ח

צבי הראל
סופר "הארץ"

האדריכל יורם רסקין (49) מתל־אביב חשוד במתן שוחד לפקיד מס הכנסה בתל־אביב, ציון כוכבי (37) מראשון־לציון.

רסקין שוחרר שלשום בערבות, ואתמול הותרה הפרשה לפירסום. רסקין היה עצור חמישה ימים. כוכבי עצור זה שבעה ימים, ומעצרו הוארך אתמול עוד בשמונה ימים.

יורם רסקין

נציגת המשטרה, רפ"ק עו"ד רות חופרי, טענה בבקשת המעצר, כי עד יולי בשנה שעברה עבד כוכבי בחוליית גביה של מס הכנסה, וביקש מנישומים אלפי דולרים תמורת סיוע להקטין את סכומי הקנסות והריבית במס הכנסה ובמע"מ. לטענת המשטרה, אחד הפונים אל כוכבי היה האדריכל רסקין. טענתו של רסקין, ציינה נציגת המשטרה בבקשת המעצר, היא כי נתן לכוכבי שתי הלוואות: האחת — 10,000 ש"ח והאחרת — 7500 ש"ח.

נציגת המשטרה אמרה, כי בשלב מסויים לא היה רסקין שבע רצון מטיפולו של כוכבי, ודרש ממנו להחזיר את הכסף אך כוכבי לא החזירו עד היום.

עוד אמרה התוקרת, כי כוכבי קיבל 1500 דולר (חלק מסכום כולל של 5000 דולר) מנישום אחר.

חשוד נוסף בפרשה זו, שמעצרו הוארך השבוע בבית המשפט בשישה ימים, הוא שלום נגר (56) מחולון המשמש מבקר חוץ במשרד פקיד שומה 4 של מס הכנסה, החשוד שקיבל שוחד מנישומים.

239 נספו בתאונות עבודה ב־'86

מאת נורית אמיתי

239 איש נהרגו בשנה שעברה בתאונות עבודה. כך מסר שר העבודה והרווחה, משה קצב, בכינוס הוועדה לפעולה מונעת ומחקר בבריאות בעבודה, שנערך בבית לווינשטיין ברעננה.

מדי יום, סיפר השר, נפגעים בתאונות עבודה במדינה 230 עובדים, ומהם 13 נותרים נכים.

מתאונות עבודה בשנים '85־'86, אבדו למשק יותר ממיליון ימי עבודה בעלות כוללת של יותר מ־300 מיליון דולרים. עם זאת, על אף הגידול במספר המועסקים, חלה ירידה בנפגעי עבודה, מ־6.7% ל־4.1%.

מטען חבלה התפוצץ מתחת לרכב בקרית מלאכי

מאת איתן רבין

מטען חבלה התפוצץ אתמול בשעה 6 בבוקר מתחת לרכב סובארו ברחוב וייצמן בקרית מלאכי. לרכב נגרם נזק כבד אך לא היו נפגעים בנפש. ממשטרת מרחב לכיש נמסר כי הרקע לפיצוץ הוא חבלני.

מונדייל ופרס בים־המלח

"הממשל האמריקאי הוא שהחליט על מכירות כמות מוגבלת של נשק לאיראן. ארה"ב ביקשה עזרה מישראל, וישראל נענתה לבקשה". כך אמר אתמול סגן נשיא ארה"ב לשעבר, וולטר מונדייל, בכינוס של המכון הלאומי הדמוקראטי בארה"ב, שהתקיים במלון "מוריה" בים המלח. מונדייל אמר: "איני סבור שהפרשה תשפיע על יחסי ישראל — ארה"ב". (כתב: איתן רבין, צילמה: ורה עציון)

פשרה עם דיירי הרחוב: בבית "יד לבנים" בחיפה יקפידו לשמור על השקט

מאת נורית בהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

הסדר פשרה, על פיו תותר פעילות מוגבלת ושקטה בלבד בבית יד לבנים ההולך ונבנה בשדרות הנדיב בחיפה הושג אתמול בין דיירי הסביבה לעיריית חיפה. שופטת בית משפט השלום בחיפה, מיכאלה שידלובסקי, נתנה תוקף של פסק דין להסדר הפשרה, שהושג בין בא כח העיריה עו"ד עמיחי ברנבלום, ובא כח הדיירים עו"ד פנחס מרינסקי.

בהסדר הפשרה נאמר בין היתר, כי השימוש בבנין יהיה רק למטרת הנצחת הבנים, מורשת קרב והרצאות במסגרת חוגים בלבד. נקבע כי הבנין יכלול אולם אחד בלבד להרצאות וכינוסים, אשר מספר המקומות בו לא יעלה על מאה, במקום שני אולמות בעלי תפוסה כוללת של 200 איש. בשום מקרה לא תותר כניסה לאירועים בבנין ליותר ממאה איש. לא יותר לקיים בבנין מופעי בידור או מופעים שמטרתם ואופיים מסחרי. כל פעילות תוגבל עד לשעה עשר בלילה.

לאוטובוסים לא יותר להחנות בשדרות הנדיב, והשדרה לא תיפגע.

הפשרה הושגה לאחר שדיירי סביבת בית יד לבנים פנו ב־1983 בנובמבר לבית משפט, והוציאו צו מניעה נגד המשך בניתו. עם השגת הפשרה פג תוקפו של צו המניעה.

דובר עיריית חיפה הביע שביעות רצון מכך שעתה תושלם בנית בית יד לבנים ללא עיכובים. הדובר אמר, כי הסכם הפשרה הוצע כבר לדיירים בפגישות שנערכו איתם לפני פתיחת המשפט.

חברת מועצת העיר, פרופ' יהודית נאות ("שינוי"), שהיתה פעילה במאבק, הגיבה בסיפוק על הסדר הפשרה. "מה שאי אפשר להשיג עם ראש עיריה בשיחה — היה צריך להשיג באמצעות בית המשפט", אמרה.

עו"ד אבנר מרוויץ הגיב בשם הדיירים: "זה מה שרצינו להשיג מתחילת הדרך, וחבל שנאלצנו להגיש את התביעה, ולא יכולנו לקיים דיון ענייני עם עיריית חיפה לפני הגשת התביעה."

פרקליט ישראלי הסכים לייצג עם עו"ד אוקונור את דמיניוק תמורת הסכם:

דמיניוק יודה בזוועות טרבלינקה אך יאמר: איוואן האיום — לא אני

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

עו"ד יורם שפטל הודיע אתמול לבית המשפט המחוזי בירושלים, כי הוא מסכים לייצג את ג'ון דמיניוק במשפט שייפתח באמצע חודש פברואר. שפטל מסר את הודעתו לבית המשפט לאחר שחתם על הסכם עם פרקליטו של דמיניוק, עו"ד ג'ון אוקונור. השניים ייצגו יחדיו את דמיניוק.

על פי ההסכם יודה דמיניוק כבר עם תחילת המשפט בכל העובדות הכלולות בכתב האישום, למעט עובדה אחת ויחידה — שאלת זהותו של הנאשם. משמעות ההסכם היא, כי בבית המשפט כלל לא יתנהל ויכוח על קיומו של מחנה ההשמדה טרבלינקה, על קיומם של תאי הגאים בו ועל קיומו של אחד — איוואן האיום, שביצע מעשי זוועה בקורבנותיו היהודיים.

בפיו של דמיניוק תהיה טענה אחת ויחידה: אני, אינני אותו "איוואן האיום" המתואר בכתב האישום, אלא איוואן אחר.

עקב כך יתנהל המשפט כולו סביב שאלת זהותו של ג'ון דמיניוק והוא עתיד להיות קצר ממה שחשבו תחילה.

ראש אגף החקירות אימץ חוות דעת:

"אין ראיות להעמיד לדין משתתפי הפגישה הלילית בפרשת עמר"

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, נותן גיבוי מלא לראש אגף החקירות יגאל מרקוס, התומך בדרך טיפולו בפרשת ח"כ שלמה עמר.

המפכ"ל סבור כי היה זה מתפקידו ומחובתו של ראש אגף החקירות לפעול כפי שפעל בפרשה. בכמה הזדמנויות בימים האחרונים, ובכלל זה בשיחה עם חברי כנסת, דחה המפכ"ל בתקיפות את הביקורת נגד ראש אגף החקירות.

אין ראיות

משפטנית בכירה באגף החקירות במטה הארצי של המשטרה, שעברה ביסודיות על תיק החקירה וחומר הראיות בפרשת "הפגישה הלילית" שהתקיימה ב־8.1.86 במשרדו של עו"ד יגאל ארנון בתל־אביב עם אלברט אוחלאי, העד המרכזי נגד ח"כ שלמה עמר, היא שחיברה חוות דעת מנומקת, הקובעת כי אין ראיות להעמיד לדין את משתתפי הפגישה הלילית, ובהם עורכי הדין יגאל ארנון ורם כספי, בחשד של שיבוש הליכי חקירה או נסיון להדיח עד.

חוות דעתה של המשפטנית הבכירה מנוגדת לחוות דעתם של חוקרי היחידה הארצית לחקירות פשעים חמורים כי יש להעמיד לדין אחדים ממשתתפי הפגישה.

מאמץ חוות הדעת

ראש אגף החקירות, יגאל מרקוס, שהעביר ליועץ המשפטי לממשלה את תיק החקירה בפרשה, וכתוכו גם את חוות הדעת וההמלצות המנוגדות של המשפטנית מזה, ושל חוקרי היחידה לחקירות פשעים מזה, ציין כי לטעמו הדו"ח המנומק שחיברה המשפטנית, הוא מאמץ את עמדתה, אך משאיר בידי היועץ המשפטי הדיש את ההחלטה הסופית אם לנקוט הליכים משפטיים נגד המעורבים בפרשה.

נראה כי חוות דעתה של המשפטנית, הנתמכת בידי ראש אגף החקירות במשטרה, נובעת מהעובדה שהתשמעו לפני החוקרים עדויות שסתרו את הטענה וההשערות כאילו כונסה הפגישה כדי ליצור לחץ על העד המרכזי אלברט אוחלאי, יום לאחר שנחקר במצ"ח בפרשת החשד להשתמטותו של ח"כ עמר משירות בלבנון.

לא ידעו

מהעדויות התברר כי אחדים ממשתתפי הפגישה כלל לא ידעו לפני שכונסה שאלברט אוחלאי נחקר יום לפני כן במצ"ח.

הפגישה במשרדו של עו"ד ארנון, שבה נכחו ח"כ עמר, עו"ד כספי, עו"ד שרגא בלוך ועוד כמה אנשים, ובהם החוקרים הפרטיים ידידיו של עמר — אהרון יקים ואביטל לבנדסקי — נמשכה כרבע שעה בלבד.

ארנון הפסיק הפגישה

מיד לאחר שהחל אלברט אוחלאי לספר את גירסתו שאכן סידר לח"כ עמר את השירות הצבאי בקרית שמונה במקום בלבנון, גילה לפתע לנוכחים שיום לפני כן נחקר בענין הזה במצ"ח. על פי העדויות שנמסרו לחוקרים הפסיק עו"ד ארנון את הפגישה מיד עם שמיעת הדברים האלה וכל משתתפי הפגישה התפזרו.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

בית האומן על שם אליכס דה רוטשילד
מכריז על תחרות שנתית
בתחומים: קרמיקה, צורפות, טקסטיל, זכוכית ואמייל.
לזוכה יוענק פרס בסך כולל של $5,000
את תקנון ההשתתפות ניתן לקבל: בבית האומן, רח' אור החיים 4, העיר העתיקה, ירושלים 97500
טל' 02-286076
פתוח מ־2 עד 6 אחה"צ כל יום פרט לששי ושבת

זה עתה הופיע
בין פריס לירושלים
פרקים בהגות יהודית בת־זמננו בצרפת
בעריכת ד"ר יאיר אורון
הספר מציג בפני הקורא הישראלי, לראשונה בעברית, מבחר מיצירותיהם של בני דור חדש של אינטלקטואלים יהודים צרפתים שיצירתם זכתה לתהודה רבה בצרפת, בקהילה היהודית ובחברה הצרפתית כאחד. בין המשתתפים: אנדרה גלוקסמן, מרק האלטר, שמואל טריגנו, בני לוי, ברנאר־הנרי לוי, דניאל סיבוני, אלן פינקלקראוט וברנאר שוראקי.
מלחמת ששת הימים ומאורעות מאי 1968 — על רקע נוכחותה המתמדת של השואה בהווייתם — היו גורמים מרכזיים בגיבוש זהותם היהודית. ספריהם, שיצאו לאור בצרפת, זכו בה להצלחה רבה ועוררו ענין רב בארצות אירופה אחרות.
ש
הוצאת שוקן/ירושלים ותל־אביב

מטבחים — דיור 2000
עד 10 תשלומים "ביתה לדיור"
הדרי שינה, סלונים, מזנונים, פ. אוכל
מול היפר כל החודש
מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל' 04-720720
תכנון אדריכלי ועיצוב פנים

מה מתבשל?

קראו החודש ב־מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.
עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העתונים.
המחיר: 2.50 ש"ח בלבד
קראו החודש: ★ כריכוני בשר ודגים ★ מתכוני פרי הדר ★ מפת הטעמים של אירופה ★ כיצד מייצרים פירות מסוכרים ★ הגוד וחשיבותו ★ מליסה רפואית ★ הסויה — מזון העתיד? ★ מוצרים חדשים בענף המזון ★ "אוקטוברפסט" — פסטיבל הבירה הגדול בעולם ★ מדור יינות, ועוד.
הפצה ע"י: "נר" — חברה להפצה.
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

איש עסקים קנדי
שוהה בישראל
ב־10–18.2.87
מעונין
בהצעות רציניות לייצוא
ת.ד. 1334 ת"א
עבור א/42940

„בזר שטיחים" אשר
רח' דיזינגוף 184 ת"א
המרכז לשטיחים פרסיים וסיניים!!!
למכירה: שטיחים פרסיים סיניים
בוכרה בלוצ'סטן קווקז קשמיר
אפגן ושטיחים טורקיים.
שטיחים עתיקים!!
ושטיחים במחירי הזדמנות!!!
„בזר שטיחים" אשר
ת"א דיזנגוף 184 טל' 243598
190 טל' 234580

לציבור לקוחותינו
סניפי בנק לאומי יהיו סגורים היום, יום ו' 9.1.87, עקב עיצומים הננקטים ע"י ארגון העובדים.
לקוחות הבנק יוכלו להשתמש בשירותים הבאים גם כשהסניף סגור: מסוף בל"יל, כספומט ותיבת חיש בנק עומדים לרשות הלקוחות מחוץ לסניף, למשיכת מזומנים, להפקדות שיקים ולקבלת מידע על חשבונותיך במשך כל שעות היממה, וזאת באמצעות כרטיס הכספומט או כרטיס ויזה משולב.
במקרים דחופים במיוחד ניתן היום, עד השעה 12.00, להתקשר:
באזור הצפון 04-547971
באזור תל־אביב 03-423286
באזור ירושלים והדרום 02-244320
באזור המרכז 03-709135
בהנהלה הראשית 03-632400
על אובדן כרטיס ויזה יש להודיע לטלפון 03-261116, במשך כל שעות היממה.
אנו מתנצלים על אי הנוחות ונעשה כל מאמץ להקל על ציבור הלקוחות.
הנהלת בנק לאומי לישראל בע"מ
בנק לאומי

הלוח הארצי

הארץ חדשות

הלוח הבטוח

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261
המחיר למלה
בימי ג', ו' וערבי חג
6.13 ש"ח כולל מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הרום

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5—3 חדרים

3—3.5 חדרים

2.5—2 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בדמ"פ

דירות בשכ"ח

מכוניות

מכוניות כללי

אודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

סובארו

מסחריות

לנצ'יה

מגדים

וולבו

דייהטסו

ב.מ.וו.

אלפא

פולקסואגן

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

אמריקאיות

מסחריות

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

חבר

או.אר.אס.

هكذا من الاصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

פרצה רחבה של פרץ

הרב יצחק פרץ הפך שלא בטובתו לגיבור השבוע בציבור הדתי. בשיחותיו עם ראש הממשלה יצחק שמיר ועם שרים אחרים, לא הסתיר הרב־השר את צער הפרידה מהשררה. עד לפני שנתיים היה רב אלמוני ברעננה, המחשבה על שיבה לשם אינה קוסמת לו במיוחד. פרץ אמר, וחזר ואמר, שאין הדברים אמורים בתיק אלא בעיקרון, אולם בקרבתו של שמיר אומרים, שהוא לא היה דוחה את תיק השיכון.

אך שמיר אף לא העז להציע לדוד לוי להשתתף במשחק הכיסאות המוסיקליים. ניסיונות שעשו העוזרים בשיחות טלפון מהססות. בנה את הדיעין בעורך באבו. "זהו לא פראייר", אמר לי אחד מהם. "מה הוא יעשה עם כל הדיקטורים מהמתנה שלו בתנרעת" תיקים אחרים לא באו בחשבון. פרץ למד במהירות באלו משרדים מונחים התקציבים השמנים. למעשה, לא היה שום דיון ממשי בחילופי תיקים.

פרשת פרץ היתה יכולה לשמש הזדמנות מצוינת לפתרון בעיית השרים המתוסכלים, עזר ויצמן ויצחק מודעי. גם בכיוון זה לא נעשה מאמץ רציני. המערך הבהיר, כי הוזה בעניין הקצאת תיק למודעי עומד בעינו, ואילו בליכוד לא נמצאו תומכים להצעה להפקיד את תיק הפנים בידי ויצמן בתמורה לסידור עבודה בשביל מודעי. שמיר מצא, אפוא, את עצמו במצב שהוא מרגיש בו נוח במיוחד — קיפאון. הניתוק הקשה של פרץ מכיסאו מכאן, והקשיים בשיבוצם של ויצמן ומודעי מכאן, הובילו את ראש הממשלה לפתרון הסביל ביותר. כך יכול פרץ להישאר בהישג ידו של הליכוד גם לאחר שהציבור ישכח מדוע הוא נאלץ לעזוב את לשכתו.

שני צעירים, סגן השר רוני מילוא והמנכ"ל אריה דרעי, יצאו נשכרים מהעניין. הראשון זכה להזדמנות להתקרב לעבודת שר ולמשול על משרד רחב־ידיים. מאז העתיק את מקומו ללשכתו הישנה של עזר ויצמן במשרד ראש הממשלה, סובל מילוא משעמום. בסדר היום שלו אין כבר ארוחות־צהריים עם חברי קונגרס ואורחים חשובים, שסעדו על שולחנו במשרד החוץ. מאז הדר מאציה, הדיקו המנכ"ל יוסי בן־אהרן ומזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין את אורחים במעגל הסובב את שמיר. מילוא מצא את עצמו מחוץ לחבורה המשפיעה על ראש הממשלה, ולמעט עסקנים מהשורה השניה, לא פקד איש את משרדו. הטיפול בתיק הפנים הקפיץ אותו באחת לפחות שתי כיתות.

ההערכה שפתרון בעיית הגרים לא יימצא על נקלה, יאפשר למילוא, בראשונה, "להביא קבלות" לדרישתו לקבל משרד של ממש. אולם ש"ס לא ויתרה על תיק הפנים, בעיקר על תקציביו המיוחדים. תוך גילו הצעיר, יכול המנכ"ל אריה דרעי להתהדר בעסקים ותיקים, ומילוא ימצא בו יריב קשה, שיקפיד לשמור על האינטרסים של שולחיו הוותיקים. דרעי נכפה בשעתו על פרץ, בלחצם של רבני מועצת חכמי התורה. דרעי לא "ישב שבעה" על התפטרותו של פרץ וספק אם ידחק בו לשוב.

סיבוב בעולם

מצרים: השר עזר ויצמן הכחיש השבוע בכנסת את הידיעות בדבר סירובה של מצרים להזמין את ישראל להשתתף, כבכל שנה, ביריד הספרים שנפתח החודש בקהיר. בתשובה לשאילתא של ח"כ יהושע מצא, אמר וייצמן כי ישראל היא שהחליטה לוותר על השתתפותה בגלל קשיים ארגוניים ותקציביים. הוא ציין כי במקום זאת תשתתף השנה ישראל בצורה בולטת ביריד הסחר בקהיר. חברי הכנסת מצא ואליהו בן אלישר מהליכוד לא היו מרוצים מהתשובה ורמזו כי הם מפקפקים בכך שישראל ולא מצרים היא שוויתרה על הדוכן הישראלי ביריד. כתבנו שהדבריו פשוטים ביותר. מו"לים ישראלים שהציגו את ספריהם ביריד בשנים עברו התקשו לעורר עניין בקרב המצרים ולכסות את הוצאותיהם. לעומת זאת, לבורות שאשתקד נרצחה ישראלית בהתקפת מחבלים ביריד הסחר, בבקשות השנה 60 הבירות (לעומת 40 בשנה שעברה) להציג בו את מרכולתן. המצרים מתעניינים באמבטיות של "הכוך" יותר מאשר בספריו של עמוס עוז. זו, כנראה, משמעותה של נורמליזציה: כאשר פותחים דוכן על מנת לעשות עסקים ולא כדי להוכיח למישהו שיש נורמליזציה.

אוסטרליה: מי צריך ללוות את ראש ממשלת אוסטרליה בוב הוק במהלך ביקורו בארץ בסוף החודש: השגריר הישראלי היוצא מקנברה או השגריר הנכנס לשם? במשרד החוץ הוליטו לססות מנוהל הדיפלומטי המקובל ולהוסיף לשגרירנו באוסטרליה יששכר בן יעקב את הטיסה הארוכה ארצה בלווית הוק ופמלייתו. הביקור ישמש הזדמנות חד־פעמית לשגריר המיועד, צבי קידר, להכיר מקרוב את צמרת השלטון בקנברה, לשם יצא בעוד כחודשיים. בן יעקב נעלב והדיח מבריק מחאה לשר החוץ שמעון פרס שבו הוא מסביר עד כמה חשובה נוכחותו כאן בצד מידעיו האוסטרלים. השגריר נעלב עד כדי כך שהציע לממן מכיסו את הוצאות הדרך. הוא ממאן לצאת לגימלאות עם מזכרת פרידה שמקומו נפקד מאורע הנחשב לאחד השיאים בעבודתו של דיפלומט. אגב, בן יעקב שלח מבריק דומה משגרירותו בקשתו להקצות לו שלושה חודשים לצורכי פרידה מאוסטרליה וסביבתה.

סיירה ליאונה: המדינה הקטנה הזו במערב אפריקה תופסת מזה זמן רב את אחד המקומות הראשונים ברשימת המדינות המחוזרות ביותר על ידי ישראל ביבשת השחורה. אמנם שהיא תבואה בתור אחרי שכבתה טוגו, אולם זו הגישה אותנו על הפרסום המוזר מדי של ההחלטה בעניין זה העמידה את ישראל בפינה למשך שנה לפחות. בינתיים התפנתה ממשלת סיירה ליאונה לאשר לאש"ף לפתוח שגרירות אצלה ואת ללא צורך בחידושים מיותרים. במשרד החוץ מסבירים שנשיא סיירה ליאונה עשה זאת כדי להעמיד במקומם גורמים לבנוניים בעלי השפעה במדינה. הדבר אינו מפריע לחברות ישראליות לעשות שם עסקים ענפים.

ועוד משהו מאותה סביבה: שגריר ישראל בקמרון גד גולן הגיש לפני שבועיים את כתב האמנתו לנשיא וצריין (במעט חצי שנה אחרי ביקור פרס) מתקשים הקמרונים למצוא מועמד לשגריר בישראל.

רומניה: לרגל יום הפיכה הפלשתינית שיגר נשיא רומניה ניקולא צ'אושסקו מבריק ברכה חם במיוחד למנהיג אש"ף יאסר ערפאת. בין השאר כתב צ'אושסקו: "ברכות חמות וסימפטיה עמוקה לעניין הצודק של העם הפלשתיני". הוא מאחל לפלשתינים לזכות במדינה עצמאית משלה, אך אינו שוכח להזכיר את הצורך להבטיח את ריבונותן של כל מדינות האיזור ובטחונן. שגרירות ישראל בבוקרשט הזהות כי עיתוני בוקרשט פרסמו את המבריק בהבלטה רבה.

ארה"ב: משלחת ישראל באו"ם הפיצה השבוע איגרת בין חברות מועצת הבטחון בעניין רצח שלושת היהודים בידי קבאים שיעים בלבנון. באיגרת טוענת ישראל כי במעשה זה נחשף פרצופו האמיתי של הטרור הבינלאומי, אשר חשף את שיניו גם בפיגוע בבית הכנסת "שער שמים" באיסטנבול. האיגרת היתה מעין מענה לטענה של כתב העיתון הצרפתי "לה מטאן" בירושלים, כי ישראל איננה מגיבה על רציחתם של יהודים אלא בלחצם של כתבים זרים.

משרד החוץ מבקש דרך

מה מעיב דיפלומט ישראלי, הנשאל על עמדתה של ישראל ביחס לוועידה בינלאומית? את גירסת ראש הממשלה יצחק שמיר — או שמא את זו של הבוס הישיר, שר החוץ שמעון פרס? זו היתה אחת השאלות שהמנכ"ל המדיני יוסי ביילין נתבקש להשיב עליהן בפגישה עם מנהלי המחלקות במשרד. הפקידים הוותיקים אמרו, שבמשך השנים ליבוהו אותם כיצד שוכחים את הדעות הפרטיות ומציגים בפני העולם את עמדות הממשלה. בימי יצחק שמיר במשרד החוץ לא היתה להם בעיה מיוחדת. בדרך כלל, הם השכילו להפיק את התעמולה האנטי־אש"פית ואת הלאומים של ירושלים. עם כניסתו של פרס למשרד, הסתבך המצב. האמריקאים שואלים, לדוגמה, אם הקונפדרציה שעליה דיבר פרס בשיחתו עם נשיא מצרים חוסני מובארק באלכסנדריה, היא התוכנית המדינית של ישראל, ומה אומר על כך ראש הממשלה. הדיפלומט הישראלי המצוי יודע מעט מאוד על רעיונות השלום של פרס והיועצים שבאו עמו.

ביילין התאמץ לשכנע, כי כל ממשלות ישראל, לרבות ממשלות רבין ובגין, לא נבהלו מוועידה בינלאומית. הוא הבטיח לעובדים להתוות בפניהם את הדרך שתהיה בעיקרה חזרה אל הגישה של אור לגויים ולא נשק לגויים. במקום שישראל תצטייר כמוצא המפציץ כורים גרעיניים של שכנים, מדוע לא נעביר מסר מתחום ההתמחות שלנו — מחקר גרעיני, שאל ביילין.

הפגישה הסירה מעט ממעטה התשובות המסתוריות שאפף את המנכ"ל המדיני החדש. תרומה חשובה בכיוון זה תהיה להבטחתו להגביל את המינויים הפוליטיים. בקיץ ישובו לארץ ארבעה מאלה שהובאו בחסדי שמעון פרס למשרד: השגריר בוונצואלה אוסקר פרישר הקונסולים הכלליים יורם אטינגר (יוסטון), יששכר קציר (אטלנטה) ויעקב סלע (סן פרנציסקו). פרס הסתפק, לפי שעה, במינויו של פרופ' שלמה בן־עמי לשגריר בספרד, ובקרוב צפוי מינוי פוליטי של שגריר בארצות־הברית.

השבוע דחה ועד עובדי משרד החוץ את בקשתו של ביילין למנות את מנהל לשכת העיתונות הממשלתית ישראל פלג לציר הסברה בוואשינגטון, בטענה כי הוא נעדר ניסיון דיפלומטי. אחרי פלג משתרך תור ארוך של עסקני מפלגת העבודה הלוטשים עיניים גדולות על המינויים המתפנים, בעיקר ביבשת אמריקה. כאן יהיה מבחנו האמיתי של ביילין בקרב העובדים, לא בהוראה לגנוז את האמנה הפלשתינית.

סוף שבוע משגע במלון הילטון

בוא עם כל המשפחה למלון הילטון ירושלים. לסוף שבוע מלא משחקים ואושר. בכל סוף שבוע בחודשים ינואר ופברואר, מיום שישי אחה"צ ועד מוצאי שבת תתקיים תכנית מלאת פעילויות לילדים, להורים ולכל המשפחה. פעילות במשך כל שעות היום... ספורט, משחקים, סיורים, ארועים מיוחדים והרבה פרסים. תמורת 53.50 ש"ח ליחיד, בחדר זוגי, לינה וארוחת בוקר אתה מקבל סופשבוע מושלם. (המחיר אינו כולל מע"מ).

תוכניות מונחות לילדים:
- חדר משחקים
- אומנות ומלאכה
- בדמינטון ופינג־פונג
- טניס ומיני גולף
- סיור מיוחד במלון הילטון
- הופעת קוסם

פעילויות למשפחה:
- עונג שבת – שירה בציבור
- בינגו נושא פרסים
- סיורים רגליים ומודרכים בירושלים
- סיורים מודרכים באוטובוס למקומות מיוחדים בירושלים והסביבה

פעילויות למבוגרים:
- משחקי שולחן
- מועדון בריאות + ג'קוזי + סאונה (בתשלום)
- טניס
- ג'וגינג
- טעימת יינות
- טיפוח החן
- עיתונים ושבועונים

תוספות:
מחירים מיוחדים במבצע למשפחה 15% הנחה על כל הארוחות והמשקאות במסעדות המלון והטרקלין כולל ארוחות ערב שבת וצהרים. בחודשים ינואר ופברואר 87. יוגרל כרטיס טיסה ללוס־אנג'לס עם T.W.A.

הזמנת מקומות אצל ... או ישירות למלון הילטון בירושלים 02-536151.

jerusalem hilton

Leading the way to the USA

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

ועידת חרות: אתמול, היום, מחר

המגעים האינטנסיביים האחרונים בצמרת תנועת חרות, שיובילו — קרוב לוודאי — לכינוס המושב השני של ועידת התנועה בסוף מארס, נולדו משני מהלכים עיקריים: יוזמה של השר אריאל שרון, לכנס צירים ארצי, המתוכנן ליום ראשון הקרוב, וניסיון מצד מקורבי השר לוי לשכנע את שמיר להודיע על תאריך לוועידה, כדי לנטרל את הישגו האירגוני־פוליטי של שרון, יריבו הגדול של לוי.

שרון השקיע בשבועות האחרונים מאמץ אירגוני עצום, כדי להביא למרכז הקונגרסים בבנייני התערוכה בתל־אביב את 2,000 צירי ועידת התנועה. מאז המושב הראשון של הוועידה קיימת הערכה, כי שרון הפסיד רבות מכוחו בתנועה, ובכנס זה הוא מבקש להוכיח את היפוכו של דבר. במשרד המסחר והתעשיה בירושלים הוקם מטה אירגוני, בראשו עומד עוזר השר ישראל כץ, ובעזרת צוות פעילים גדול, נשלחו עוד לפני כחודש הזמנות לצירים "להחליף דעות בנושאים הלאומיים והאידיאולוגיים של התנועה, ובחופש חדך לכינוסה המחודש של הוועידה". כץ ועוזריו לא הסתפקו בהזמנות שנשלחו, אלא הקפידו להתקשר טלפונית לכל אחד מצירי הוועידה, ובסוף השבוע האחרון נשלחו הזמנות נוספות, הפעם בחתימתו האישית של שרון, שהקדיש לכך את כל השבת האחרונה.

הכינוס המתוכנן של שרון עורר דאגה רבה במחנהו של השר לוי. ביום שלישי, לפני שבוע ימים, כינס סגן ראש הממשלה את מקורביו בלשכתו. בפגישה הובעה דאגה רבה מההישג הפוליטי הצפוי לשר שרון עם כינוס הכנס. על לוי הופעל לחץ לכנס כינוס נגדי, ימים מספר לפני כינוסו של שרון, אולם מספר חברי כנסת, ביניהם עוזיה עלי ומיכה ריישר, הוליכו ליום מהלך טקטי שונה, שיביא מצד אחד לנטרול כינוסו של שרון, ומצד שני יקרב את המושב השני של הוועידה, ויהדק את הקשר בין שמיר ולוי.

זה זמן רב שומר ח"כ ריישר על קשר הדוק עם ראש הממשלה יצחק שמיר. לפני שבועות מספר, באחד העימותים עם השר לוי, הדגיש ריישר בפני שמיר כי הצלחתו במשרד ראש הממשלה בשנתיים אלה, תציב אותו בראש רשימת הליכוד לכנסת גם לקראת הבחירות הבאות. במגעים בין ריישר לשמיר, ניסה מקורבו של לוי להגיע להבנה עם ראש הממשלה לסדר יום של הוועידה, שיכלול את בחירתו של שמיר כיו"ר התנועה והנהלתה, לוי במקומו, הפיכת צירי הוועידה לחברי מרכז, ואישור האיחוד עם הליברלים.

שמיר שעד עתה טען, כי אין לכנס את הוועידה ללא הסכמה מוקדמת בין כל השרים, ניאות לתת יד לכינוס, גם אם תהיה הסכמה רק על סדר היום.

באותה ישיבה בלשכתו של לוי, הציע ריישר כי חברי הכנסת מטעמו של לוי ייפגשו עם שמיר ויבקשוהו לצאת בהכרזה על תאריך לוועידה ועוד היום, כדי לנטרל את הכינוס. ביום שלישי השבוע, בעת שהשר לוי שהה בסיור בחו"ל, קיבל שמיר בלשכתו את ראשי מחנהו של לוי. שמיר שטח בפניהם את הסיכום המוקדם עם ח"כ ריישר, וההודעה שיצאה מלשכת ראש הממשלה שפעה אופטימיות לקראת כינוסה של הוועידה. בינתיים, נועד שמיר עם יו"ר נשיאות הוועידה, השר משה קצב, ונתן לו אור ירוק להיפגש עם השרים כדי להביא לכינוס המושב. שמיר חייב היה לקבל גם את הסכמתו של שרון לסדר היום עליו סוכם עם אנשי לוי. בפגישה בין השניים, ביום רביעי, העלה שרון מספר הסתייגויות, במיוחד לגבי הדרישה, כי במקביל לבחירות מ"מ ליו"ר התנועה יתקיימו בחירות גם לבעלי התפקידים האחרים, כמו יו"ר מרכז ויו"ר מזכירות.

שרון ושמיר: ההסכמה רחוקה

רק אתמול הבין שרון, כי הפעם הוא זה שנגרר למהלך של אנשי לוי, שביקשו לנטרל את כנס הצירים החשוב לו כל־כך. בהודעה שפירסם אתמול בבקר נאמר, כי ההסכמה בצמרת עדיין רחוקה, ואין הוא מוכן להסכם שיהיה בין שמיר ללוי, שיביא לבחירתו של זה האחרון כמ"מ. לשכת ראש הממשלה השיבה, כי שרון מנסה להביא לכינוס פלגני בתנועה, ונרמזה הכוונה של שמיר בכינוס ותיקי התנועה ביום שלישי, בה אמר כי יש אישים בתנועה המתבצרים בעמדתם, שלעיתים היא לא־הגיונית. מיכה ריישר וחבריו חככו ידיים בהנאה. המהלך שתכננו הצליח מעל ומעבר למצופה: שיתוף פעולה בין שמיר ללוי, והצגתו של שרון כמי שמבקש לעורר פלגנות בתנועה.

דמותו של עסקן

יצחק קעטבי: יו"ר מועצה להשכיר

מאחורי מאבק הכוחות העכשוי בצמרת המפלגה הליבראלית, מסתתרת דמותו של עסקן מקומי בן העדה התימנית, יצחק קעטבי, ראש המועצה המקומית בקריית עקרון. קעטבי, שזכה בתפקיד יו"ר מועצת המפלגה הליבראלית בוועידת הליבראלים ב־1980 בזכות תמיכתם בשרים אברהם שריר וגדעון פת, עוקף למחנהו של השר מודעי, עדיקה שהיקנתה לו נשק פוליטי רב חשיבות במאבקיו עם יריביו לצמרת. בעזרתו ביקש מודעי לכנס את מועצת המפלגה לשינוי התקנון, כינוס שביטל אתמול לפנות בקר בית הדין של המפלגה, במקביל לביטול הכינוס שיזמו מתנגדי מודעי.

קעטבי עבר למחנה תומכיו של השר מודעי במפלגה הליבראלית לפני כארבעה חודשים, ומאז החל מודעי לנצל את תפקידו המפלגתי של יו"ר מועצת קריית עקרון, ולהביא לכינוס מועצת המפלגה הליבראלית, כדי לנטרל את השפעתם המפלגתית של יריביו הוותיקים: שריר, פת ותסים. למעשה, עוד לפני שהוצה קעטבי את הקודים, ושימש אחד מחברי לוח השומט במחנהו של שריר, הוא רחש אהדה רבה לאנשי מחנה מודעי. קעטבי היה זה שניהל את ישיבת מועצת המפלגה הליבראלית לפני כשנה וחצי, בה ניסו שריר, פת ותסים לקבל החלטה מהירה לאיחוד עם הליבראלים. מודעי, בעזרת איגוד העובדים, ועזרה מסוימת מיושב ראש הישיבה, זכה בבכורה באותו מעמד והוסמך לנהל את המהלך.

יצחק קעטבי

בין חברי המפלגה הליבראלית נחשב יצחק קעטבי לדמות מפלגתית מיוחדת במינה: איש נעים הליכות, המנסה להוכיח כי גם בני עדות המזרח מסוגלים להשתלב במפלגה הנחשבת אשכנזית במהותה. קעטבי (50), בעל תואר ראשון באוניברסיטה, מסוגל לרתק שיחה ארוכה מאוד מבין חברי המפלגה, בנאומיה. הוא נחשב לאחד הבודדים מבין חברי מפלגתו הרואים בפוליטיקה שליחות לשמה. ידידיו טוענים, כי על ידי השתלבותו ומרצו הרב, הוא מנסה להשכיח את מוצאו, ולהוכיח כי גם בני עדות המזרח מסוגלים להשתלב בצמרת הפוליטית.

את דרכו למפלגה הליבראלית עשה באמצע שנות ה־60 כחבר ב"כח השלישי" בראשותו של פרופ' קלינגהופר, שהצטרף לציונים הכלליים ולפרוגרסיבים בעת שנוסדה המפלגה הליבראלית המאוחדת. גם מודעי היה בין הבולטים בקבוצה זאת, ולא לחינם טען בכנס שאירגן שלפני כשבועיים ושעורר את המהומה המפלגתית, כי קעטבי חזר אליו הביתה, לאחר מספר שנות גלות.

זאת הפעם השנייה שהוא משמש כראש מועצת קריית עקרון. בהפסקה בין שתי תקופות כהונה אלו, שימש קעטבי כמזכיר עיריית חדרה. אז התקרב לראש העירייה דאז, דב בר־וילי, מקורבו של השר גדעון פת במפלגה הליבראלית. כך קרה, שלקראת ועידת המפלגה הליבראלית ב־1980 מצא עצמו קעטבי בין התורים הבכירים בקבוצתם של השרים פת ושריר. בתמיכת שרים אלו היה יו"ר מועצת המפלגה. תפקיד זה טכסי בעיקרו, אך בחודשים האחרונים, הוכח כי גם בו טמון כוח פוליטי רב ביותר.

יעקבי הולך (אולי) לוואשינגטון

סוף שבוע זה הוא המועד אותו הגדירו ראש הממשלה יצחק שמיר וממלא מקומו שמעון פרס, כמועד בו יוכרע מי יהיה שגרירה הבא של ישראל בארצות הברית. בנספח להסכם הקואליציוני בין הליכוד והמערך שנוסח עם ביצוע הרוטציה, נאמר כי פרס יגיש לשמיר תוך שלושה חודשים רשימה של אישים שמתוכה יבחרו השניים מועמד מוסכם.

בשבועות האחרונים שב ועלה שמו של שר הכלכלה והתיכנון גד יעקבי כמועמד לתפקיד זה. לראשונה הוזכר שמו של יעקבי לתפקיד, בשיאו של המשבר בין המערך לליכוד ערב ביצוע הסכם הרוטציה. באחת הישיבות הלוהטות של פורום "שרינו" של המערך, התלונן פרס, כדוגמה לאטימותו של שמיר, כי הציע לו חמישה שמות של מועמדים לתפקיד השגריר, ביניהם נקב בשמו של יעקבי ושמיר השיב בלאו מוחלט. יעקבי הופתע ביותר מהזכרת שמו כמועמד למשרה בארצות הברית. עוד באותו יום פירסם הודעה בה טען כי מעולם לא הוצע לו התפקיד ופרס כלל לא שוחח עימו על כך. בפני ידידיו קבל אז יעקבי, כי פרס, נוכח המתיחות ביניהם מבקש להרחיקו משולחן הממשלה. בשלושת החודשים האחרונים, חל, ככל הנראה, מיפנה בדעתו של יעקבי. לאחר מספר פגישות שקיים עם פרס בנושא השר ליציאה לוואשינגטון, נחשב כיום יעקבי כמועמד הרציני ביותר של מפלגת העבודה. ליעקבי עדיין לא הוצע התפקיד רישמית, והוא מסרב להתייחס לעניין לפי שעה. אך מקורביו הסבירו השבוע, כי אם תהיה אליו פנייה מפרס ושמיר לקבל את התפקיד, הוא ישמח לצאת לוואשינגטון.

יעקבי, הרואה עצמו נאבק על מקום טוב בצמרת מפלגת העבודה, הגיע, כנראה, למסקנה, כי תקופת כהונה בעיר הבירה החשובה ביותר בעולם תהווה עבורו, מקפצה טובה ביותר לרשימת המועמדים לרשת את פרס.

מועמדותו האפשרית של יעקבי למישרה זאת יצרה שרשרת של ספקולציות במסדרונות מפלגת העבודה, מי ימלא את מקומו ליד שולחן הממשלה. מקורביו של יו"ר הקואליציה ח"כ רפי אדרי, טוענים, כי לאחר מינויה של שושנה ארבלי אלמוזלינו כשרת הבריאות, הבטיח פרס לאדרי כי הוא הבא בתור. גם מקורביו של אליהו שפייזר יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת טוענים כי הובטח לו התפקיד. בינתיים, המפתח לשינויים אלו הוא בידי ראש הממשלה יצחק שמיר, החייב להסכים למועמדותו של יעקבי. מלשכתו נמסר השבוע כי עדיין לא היתה התייחסות לנושא, מכל מקום הודגש, כי מועמדותו של יעקבי היא הרצינית ביותר מכל השמות שהועלו עד היום שמעון פרס.

ערעור בתוך יחד

לישכת מפלגת העבודה תידון ביום חמישי הבא את ישיבתה לאישור הסכם האיחוד בין מפלגת העבודה לתנועת יחד. החלטת הלישכה, תהווה המלצה בפני מרכז המפלגה, שיתכנס לאישור סופי של ההסכם בסוף החודש.

לקראת כינוס הלישכה גברו ההתרצצויות במפלגה, בעיקר מצד אותם חוגים המתנגדים לאיחוד עם תנועת יחד, בעיקר מהחשש ששריון המקומות לשלושת חברי הכנסת של יחד, יצמצם את הסיכוי להשתלב במקום ריאלי ברשימת המערך לכנסת הבאה.

בינתיים מסתבר כי כמה עשרות פעילים מתנועת יחד בראשותו של השר עזר וייצמן, טוענים כי החלטת יחד להתאחד עם מפלגת העבודה, היא החלטה דיקטטורית של וייצמן ומספר מצומצם של מקורביו, כשרבים אחרים מעוניינים להשאר כתנועה עצמאית, ויש ביניהם המבקשים לשתף פעולה דווקא עם הליכוד. קבוצת פעילים, בראשותו של משה שפריר מאשדוד, יזמה בימים האחרונים מגעים עם גורמים בכירים במפלגת העבודה, המתנגדים להסכם האיחוד בין התנועות. שפריר עצמו קיים שיחה ארוכה עם ח"כ אליהו שפייזר, המבקש לשאת את דגלם של המתנגדים להסכם במפלגת העבודה.

כינוסה של לישכת מפלגת העבודה לדיון בנושא יחד בשבוע הבא, בא לאחר סיכום שהיה לפני ימים אחדים בין מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס לשר עזר וייצמן, לאחר התפרצותו של האחרון שטען כי ראשי מפלגת העבודה בוגדים בו, ואם לא יומש האיחוד לאלתר תנתק עצמה יחד מהמערך. פרס הבטיח לוייצמן כי לא ישנה ההסכם בו הובטח יצוג של ששה אחוזים ליחד במוסדות התנועה ושריון של שלושה מקומות ריאליים בכנסת. אגב, כבר בימים אלה ניתן לראות את ניצני הויכוח שעשוי להתעורר בין יחד לראשי העבודה ערב הבחירות הבאות לכנסת. פרס מעוניין כי חבר הכנסת השלישי מטעם יחד, במקומו של שלמה עמר, המסומן בחקירות פליליות שונות, יהיה שלמה בוחבוט, ראש מועצת מעלות־תרשיחא. פרס מאמין בו ואף זימן אותו באחרונה לפורום מנהיגי העתיד שקיים יחד עם רבין. מקורבי וייצמן מבקשים כי את מקומו של עמר יירש רואה החשבון גד פניני, המשמש באופן רישמי כמנכ"ל התנועה.

הטור השלישי / לילי גלילי

רב זקהיים מגיע: לא רק צדיק, גם חכם

מי מפחד מדב זקהיים?

על פי הידיעות בעיתונות שקדמו לביקורו של דב זקהיים, אפשר היה לחשוב שמדובר בעיזה אסון טבע המתמשמש ובא. "בעוד 6 ימים יגיע זקהיים לישראל"; "עוד 3 ימים לביקורו של זקהיים"; "זקהיים יגיע מחר", ועקב הכותרות בספירה לאחור הסרת תקיים. כשהגיע לבסוף, נאנחו לרווחה. הדב, מסתבר, אינו נורא כל כך. הוא אפילו שונה מזקהיים שהופיע בארצנו לפני שלושה חודשים, בתופים ובחצוצרות, והקדים אז לפגישתו עם רבין מסיבת עיתונאים גלובת שקיים בשגרירות בתל אביב. משהגיע בסופו של דבר לפגישה עם שר הבטחון, העיר או רבין ביובש: "אולי אפשר כבר לוותר על הישיבה את הכל כבר שמענו במסיבת העיתונאים." אבל יותר מכל הרגיזה את כולם העובדה, שעל אף הסרוב הרשמי להפגישו עם ראש הממשלה, הצליח זקהיים לארגן לעצמו פגישה עם שמיר. איך? — פשוט מאוד. הוא ומזכיר הממשלה, אליקים רובינשטיין, נהגו להתפלל באותו בית כנסת בוואשינגטון. חוץ מזה, האבות של שניהם באו מאותה עיר בפולין, והאבא של זקהיים, נוסף לכל, הוא גם חבר הנהלת צה"ר־בית"ר בארה"ב. בקיצור, הוא עיצבן את כולם.

אלא שזקהיים הוליש הפעם להיות לא רק צודק, אלא גם חכם. הוא שומר על פרופיל נמוך יותר, אומר יפה "תודה" ו"בבקשה", ומודה בכל הזדמנות על "שיתוף הפעולה הישראלי". בביקורו זה, ממעט זקהיים גם בקשרים עם העיתונות, ומסתפק בתגובות קצרות. השינוי, אגב, אינו רק יוזמה אישית: יש אצלנו מי שדואג לכך. סיפרו לנו, כי ביוזמתו של יועץ התקשורת של רבין, איתן הבר, נמנעו שני בעלי גוף מעשרות הצלמים להנציח בתמונה את פגישת זקהיים־רבין. הסיבה: שלא ירגיש שהוא באמת חשוב כל־כך.

מה היית עושה לו היית ארנסט יפת?

פנסיונר בקטמונים, 300 שקלים לחודש. מה היה הוא עושה עם 30 אלף דולר?

הפנסיה של 30 אלף הדולר של ארנסט יפת, הפכה לא רק לשיחת היום בשכונות העוני, אלא גם נושא לפולקלור. "מסכן", אומרים שם, "עשיר חושב שהוא צריך 1000 דולר ליום. אבל מה יעשה בחודש של 31 יום? יהיה לו דפיציט. אבל מה, אולי ה־28 ימים של פברואר יאזנו לו את התקציב".

צוחקים, אבל דווקא שם העניין לא רק מרגיז, אלא גם כואב. כל תקציב פעולות השיקום בקטמונים ל־12 אלף איש, היה פחות מ־200 אלף דולר לשנה. כמעט מחצית מן הפנסיה השנתית של יפת. הלכנו אצל פנסיונר ומובטל בקטמונים, שמקבלים 300 שקל לחודש, ושאלנו: "מה היית עושה לו היו לך 30 אלף דולר לחודש?".

וכך דיברו יעקב איטח ומאר לאה אליה:

— בחיי, אני לא יודע. אפילו בדמיון לא יכול לספר סכום כזה. אפילו שאני קורא את זה בעיתון, אני לא מאמין. מה הייתי עושה הייתי עוזר לילדים שלי, קונה אוכל, ומזמין רופא פרטי לאישה שלי. רק היום הלכה לקופת חולים. ואחרי שלוש שעות חזרה בלי תרופות. למה? למה שלא היה לה 30 שקל לשלם. וההוא, יפת, מרים טלפון ומזמין רופא פרטי אפילו לכלב שלו.

— עוזר לילדים, קונה תרופות, הזמנת רופא, ולדעתי נשאר לך עוד איזה 29 אלף דולר. מה הלאה?

— מה אני אגיד לך, אני לא יכול לחשוב על זה. הכי בדמיון שלי זה "בנה ביתך" ברמות. אני רק כועס עליו ועל כל המדינה הזאת. כבר יותר טוב שלך לחיות בין הערבים הנוצרים, ולא נראה יותר את המדינה הזאת. אני חושב כל הזמן מה בן אדם כזה אוכל, מה אני אוכל? אני מתבייש לספר לך. ביצה, מרגרינה, בשבת אולי חתיכת עוף. אחד שוחט פרה ביום. לשני אין מה לאכול.

— הצעתם להזמין את ארנסט יפת לשכונה שלכם. מה הייתם מראים לו?

— שיבוא לבית שלנו, ויראה שכל הדיירים ניתקו את החשמל בחדר המדרגות בגלל ההוצאה. שישאר איתנו לראות טלוויזיה. אבל רק עד תשע וחצי, כי אחר כך סוגרים. אין כסף לשלם חשמל עד חצות. הייתי מזמין אותו גם למכולת שלנו בשכונה. כל היום נכנסים לוקחים רק לחם־חלב, כולם. ילדים קטנים באים לפני בית ספר, ומבקשים "שוקו ולחמניה". פותחים את היד, ויש להם 10 אגורות. לאמא כבר קשה להגיד "אין לי", או יותר קל לה שבעל המכולת יגיד לילד שזה לא מספיק. הילד יוצא בוכה. ואולי גם לארנסט יפת יעמדו דמעות בעיניים?

פרס עם חסן וחוסיין (בלוויין)

צמרת פוליטית ומקצועית של לוחמה בטרור תשתתף בסימפוזיון בן יומיים שמארגן החודש בניו יורק הירחון היוקרתי "דיסקבר" שבבעלות "טיים־לייף" בנושא "טרור בעולם טכנולוגי". בראש הכנס יעמוד סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, ובין המשתתפים קספר ויינברגר מן הפוליטיקה, המפקד לשעבר של "כוח דלתא", יוג'ין מאייר, מן "השטח". המארגנים ביקשו גם את השתתפותו האישית של מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, והצטערו לשמוע כי עקב התחייבויות קודמות לביקור באירופה, לא יוכל להגיע. כפשרה, הציעו כי פרס יקליט את הרצאתו מראש, והיא תשודר בסימפוזיון באמצעות הלוויין. פרס יהיה שם בחברה טובה: גם הוד מלכותם המלך חוסיין והמלך חסן ה־2 של מרוקו, ישאו דברים שיועברו בלוויין בסימפוזיון על הטרור. שלושתם, כך שמענו, יהיו נגד.

עשה לך רב(נים)

האחד רב, לא כל כך ציוני על־פי ההגדרות של הדתיים; השני ציוני, לא כל כך רב על פי אותן הגדרות. אז מי יהיה רב ראשי לצה"ל? — אולי שניהם.

אם זה יימשך כך, עוד נגיע באחד הימים לחלק את כל המדינה לשניים, משוך ברוח המודל של יהודה וישראל. התשתית, למעשה, כבר קיימת: שני ראשי ממשלה מתחלפים, שני רבנים ראשיים, שני מנכ"לים למשרד החוץ; ועכשיו — אולי — גם שני "רב צבאי".

ראשית לכל, הרקע: הרב הצבאי הראשי, גד נבון, מסיים עשר שנות כהונה, אך הוא מתכוון לפרוש רק בתנאי שימונה לו ג'וב כחבר בית הדין הרבני העליון. לכך, שמענו, יש התנגדות נמרצת ברבנות הראשית.

מצב עניינים זה אינו מונע את המגעים הקדחתניים שמאחורי הקלעים למינויו של היורש. לצורך זה, יש ברבנות הצבאית שני מועמדים: הרב אברהם אבידן, עוזרו של הרב הראשי לענייני הלכה, והרב יוסף הראל, עוזר הרב לענייני הווי דתי. את ההבדל בין השניים, מתארים יודעי הדבר כך: אבידן, בעל סבר פנים רבני, בקיא בהלכה. מגרעתו היחידה, אומרים, שהוא "שחור". לא, חלילה, בשום משמעות גזענית. "שחור", בעגה הדתית, הוא אחד השולח את ילדיו לחינוך העצמאי, ועל פי אותו סולם, החוששים שהוא גם "לא כל כך ציוני". הרב אבידן מסביר, שדווקא את החינוך הציוני הוא מוסיף לילדיו בבית. בכל זאת זוכה אבידן גם לתמיכתם של אנשי שם במפד"ל. לעומתו, הראל הוא טיפוס שונה לחלוטין: צנחן עם כיפה סרוגה, מוכשר בענייני ארגון, קצת שוויצר, ("מאפיונר", אומרים בחיבה) ציוני טוב, אלא מאי? — לא כל כך רב. גד נבון, להפתיע, תומך דווקא במינויו של הראל, ומוכן אפילו להוציאו לשנת חופשה ללימודים לחזק צד זה באישיותו.

לצידם, יש גם מועמדים חיצוניים, שהבולט בהם הוא הרב יצחק כהן, ראש המדרשה לבנות בבני אילן. לכהן יש מגרעת בולטת אחת: שמו. כהן, לא יוכל הרב הצ"ל לבוא לבית הקברות ללוויות, אזכרות, או לזיהוי חללים במלחמה, והמצב ליצלן.

לאור המצב העלה ובולמן הבר, בפגישותו עם רבין בשבוע שעבר הצעת פשרה אופנית (לו, ולימים אלהים: אם אינך יכול לבחור באחד מהם — קח את שניהם: יהיה אבידן רב ראשי מורה הלכה, והראל יהיה "קצין דת ראשי". זה ידאג בעיקר לרוח, זה ידאג יותר לגוף, זה "רב צבאי ראשי", והוא "הראשון לצה"ל". ושיטת הכפלות פועלת שוב.

ציטותים

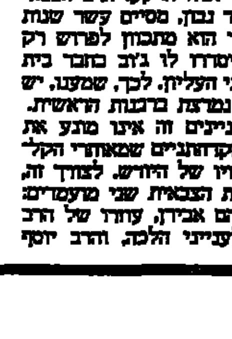
אוקונור: מקל ונזיר משמיר

● את יחסו האמביוולנטי לביקור של אוקונור, ביטא ראש הממשלה, יצחק שמיר, ב"מקל ונזר" תקשורתיים. את "הנזר" המיוחד לאוקונור אישית, העביר שמיר בראיון לגייל פרסמן באקי־יס"י של ניו־יורק. שם הרעיף על הקרדינל שבחים שנועדו בעיקר לאוזני מיליוני היהודים של ניו־יורק. את ה"מקל" היפנה שמיר לאותם חוגים בוותיקן, שרצו, להערכתו להכשיל את הביקור. יועצו לתקשורת, אבי פזנר, הצליח לסדר ביקור של נציגי רשת טלוויזיה איטלקית, שיבואו בשבוע הבא ללשכתו של שמיר (אלא מה), שם יגיע באוזני האיטלקים את דעתו הנחרצת.

● פרנק סינטרה יגיע לישראל בחודש יוני לקונצרט מיוחד בתיאטרון ירושלים. סינטרה נענה להזמנתו של ידידו טדי קולק, ויופיע במסגרת חגיגות ה־20 לאיחוד ירושלים. בעבר הופיע סינטרה בארץ בשני קונצרטים שהכנסותיהם הוקדשו לנוער בישראל.

● איזו נוסחת קסמים לחש עזר וייצמן על אוזנו של הקרדינל אוקונור בארוחת הערב אצל השגריר פיקרינג, ששיכנעה את הקרדינל לבקר במשכנו של הנשיא ובביתו של פרס? מסתבר, שלא נוסחת קסמים, ואפילו לא הקסם הווייצמני הנודע פעלו כאן. בארוחת הערב, היה זה דווקא אוקונור שלחש על אוזנו של וייצמן: הייתי מבקש ללכת לביתם הפרטי של הנשיא ושל פרס. וייצמן השיב ב"אין בעיה", וסידר את העניין. השניים מצאו שפה משותפת גם בענייני צבא, אם כי הרקע שונה. זה בא מחיל האוויר. בעוד השני נושא בדרגת אדמירל (מיל.) דווקא מן הצי.

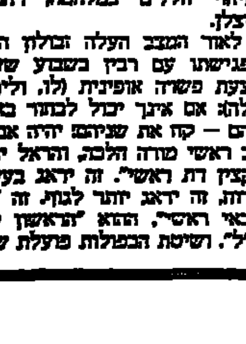
וייצמן: לא שאלה של קסם

המשך ת"א גוש דן והשרון

1—1.5 חדרים

גוש דן

4 חדרים ויותר

קבלת מודעות
ללוח ה"עיר"
לא מכרב — לא שילמת
"רשפים"
טל 611389 611623

3—3.5 חדרים

ראשל"צ

2—2.5 חדרים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

3—3.5 חדרים

ויצמן 52
כפר סבא
85
052-32343

מכירה השכרה
דירות וחנויות
בשיטת
"קאופמן יעקב"
מודיעין 171 ר"ג
03-778824

1—1.5 חדרים

איזור השרון

4 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

חולון ובת־ים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

صكذا من الاصل

מרגיש יותר טוב מאשר בגורקי

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

ראיון עם אנדריי סחארוב לאחר שובו למוסקווה

אנדריי סחרוב: אני מייצג רק את עצמי

שאלה: אנדריי דימיטריאביץ', איך אתה מרגיש במוסקווה?

תשובה: כמובן, הרבה יותר טוב מאשר בבית־החולים בגורקי. בית־החולים הזה היה לי לכלא. בכל הכניסות עמדו שומרי הק.ג.ב. מצאתי את עצמי בידיהם של רופאים מנוסים ומקבלי פקודות, שלא פעלו באורח עצמאי.

שאלה: מה עשית לאחר שובך למוסקווה?

תשובה: השתתפתי בשני סמינרים במכון לפיסיקה. יותר מכך לא נותר לי זמן. נוסף על כך, כתבי אמצעי התקשורת המערביים השתלטו עלי והטרידו אותי לסירוגין. אפילו את המזוודה עדיין לא פתחתי.

שאלה: הסמינרים האלה...

תשובה: עסקו בפיסיקה תיאורטית. במקרה, הסמינר הראשון הוקדש לאסימטריה של היקום, נושא שהעליתי אותו ראשון, בזמנו. המנחה, המדען הצעיר ספרונובסקי, פתח את הדיון באומרו שסחארוב הציע ב־1967 שלושה תנאים לקידמה של אסימטריה זו. הוא רשם אותם על הלוח ובהתאם לכך ניהל את הדיון. זה באמת מצא חן בעיני.

שאלה: חבר הוועד המרכזי לשעבר וכיום שגריר בבריטניה, ליאוניד זמיאטין, אמר לא מכבר שבמשך האקדמיה למדעים קיבלת אפילו בגלות 900 רובל לחודש, היינו כמעט פי חמישה מאשר משכורתו הממוצעת של אזרח סובייטי.

יילנה בונאר: אף פעם בכל חייו הוא לא קיבל את הסכום הזה.

סחארוב: קיבלתי סכום קטן יותר. אם נחשבים הכל ביחד, אם מצרפים גם את ההכנסות של אשתי, כלומר פנסיה והתוספת המגיעה לה כנכת מלחמה. יילנה בונאר נפצעה במלחמת העולם השנייה כאשר שירתה בצבא כאחות, אז אכן הסכום הכולל הוא 900 רובל. אך נסיבות החיים שלי הם כאלה שיש לי הוצאות רבות גם מחוץ לחוג המשפחה.

יילנה בונאר: האקדמיה טענה פעם שלסחארוב יש בגורקי נהג, מבשל ועוזרת בית. הנהג הזה זו אני. המבשל — אני. ואני גם הייתי עוזרת הבית.

שאלה: האם אתה נהנה מפריווילגיות של חבר האקדמיה? האם עומדת עכשיו לרשותך מכונית שרד?

תשובה: במוסקווה — כן. בגורקי היתה לנו מכונית משלנו שהק.ג.ב. חיבל בה ללא הרף.

שאלה: מה בעצם היתה הסיבה להגלייתך?

תשובה: הסיבה העיקרית, לדעתי, היא המאבק הבינלאומי הנרחב להגנתי שבוצע על־ידי מדענים כמו גם על־ידי עיתונאים ודמויות ציבור אחרות.

שאלה: אבל תמיכה כזאת העניקו לך כבר קודם.

תשובה: כן, אבל בתקופה האחרונה [illegible]. בעבר התרכזו כל המאבקים בדרישה לתת לי אשרת יציאה מברית־המועצות. ביקורת זאת התגלתה כמוצדקת. אפשר היה לענות עליה בקלות בטענה כי ניהלתי פרויקטים חשאיים, בלי שום קשר לשאלה אם נימוק זה נכון או כוזב. תמיד אפשר היה להעלותו. בשנים האחרונות התרחבו המאבקים — הם התרכזו [illegible] וגם בהשתתפותי בדיונים על [illegible] גרעינית שבגילויה השתתפתי לפני 35 שנים.

איני חושב על הגירה

שאלה: מה דעתך על הטענה שאי אפשר להרשות לך לצאת לחו"ל מכיוון שאתה יודע סודות מדינה?

תשובה: קשה לי לענות על כך. בפעם האחרונה השתתפתי בעבודות הסודיות במסגרת הראשונה של 1965. ב־11 ביולי עזבתי את העיר הסודית שבה הייתי וחזרתי לשם רק לאחר שנה כדי לקחת את חפצי. הידע הסודי שלי הוא איפוא מאוד מיושן. בשאלה זו חייבת להחליט המנהיגות, ואני מקווה שהיא עושה זאת באורח ענייני. כאשר דרשתי אשרת יציאה לאשתי, מסרתי תצהיר שבו נאמר שאני מכיר בזכות השלטונות להחליט בנושא.

שאלה: כלומר, תקבל את הנימוק שמניעה לחו"ל אינה אפשרית בגלל הידע שלך?

תשובה: ברגע, איני חושב כלל על הגירה. זאת כבר אמרתי לעתים קרובות. הייתי שמח מאוד לצאת מניה, כדי לראות את ילדי ולהיפגש עם מדענים זרים. אני פשוט מצפה לראות מה יעשו השלטונות. איני מוציא את לגמרי מכלל אפשרות שיאמרו — לסחארוב מותר לנסוע. פקיד סובייטי כלשהו כבר אמר זה לומר זאת.

שאלה: האם יש עוד נסיבות שאיפשרו את שובך למוסקווה?

תשובה: ברור הוא שבארצנו יש צעדים לקראת פתיחות, גם אם הם רצופי סתירות העשויים בלב ולב.

שאלה: למה אתה מתכוון?

תשובה: הדוגמה הבולטת ביותר היא, שאמנם יש מידה רבה יותר של פתיחות וגילוי לב אך בה בזמן יושבים בכלא האנשים שביקשו דרשו את אותן שקיפות ואמירות האמת במסגרת כיבוד זכויות האדם. ולא זו בלבד שהם בכלא, אלא הם גם סובלים מדיכוי אכזרי.

שאלה: על מי אתה חושב?

תשובה: על רבים מאוד, למשל סרגיי חודורוביץ', [illegible], שנאבק נגד השימוש לרע בפסיכיאטריה. אני חושב על אסירים כמו רובקין, גריגוריאן, אלפר גיאן, קוסטאווה, אוגורודניקוב, סמירנוב. רבים גם סובלים בגלל שאיפתם להגר. למשל סרגיי ביגון, הבשפוה רוסית יוסיפוביץ', יהודים וגרמנים. האנשים שהזכרתי ואסירי מצפון אחרים סובלים כעת מדיכוי קשה יותר מאשר קודם. מאלצים אותם להתנכר לפעילויותיהם ודנים אותם לעונשי "מאסר ארוכים". רבים מהם מוכים. רבים נואשו.

לא מתחתי ביקורת אישית על גורבצ'וב

שאלה: בסופו של דבר התיר מיכאיל גורבצ'וב לאדם שאינו נוח לו לחזור למוסקווה, אדם שמתח עליו ביקורת ושימשיך למתוח עליו ביקורת בעתיד. מדוע בעצם נטל על עצמו הימור כזה? האם רצה להראות שהוא באמת מתכוון לבצע ליברליזציה בברית־המועצות?

תשובה: מעולם לא יצאתי באורח אישי נגד גורבצ'וב. גם על קודמיו לא מתחתי מעולם ביקורת אישית. התבטאויותי הרשמיות חלו תמיד על תופעות שליליות, כגון פגיעה בזכויות האדם ודיכוי אסירי מצפון. דיברתי גם בנושא האלכוהוליזם. וכאן אני אפילו מסכים עם מה שגורבצ'וב עושה כעת. אני מברך על כך מקרב לב. עסקתי בבעיות השלום ופירוק הנשק. דעתי לא תמיד תאמה את העמדות הרשמיות.

שאלה: למשל, בנושא הפלישה לאפגניסטאן.

תשובה: ב־1980 פירסמתי מכתב גלוי לראשי המדינות של החברות הקבועות במועצת הביטחון. גישתי לאפגניסטאן לא השתנתה מאז.

שאלה: האין זה מפתיע אותך שהשלטונות אפילו התירו לך לתת ראיון לכתב אמריקאי באולפן של הטלוויזיה הממלכתית?

תשובה: חלו שינויים בארצנו. הייתי רוצה לקוות שאין זו רק הפגנה פוליטית למטרות זמניות, אלא השתקפות של שינויים מבקיים.

שאלה: האם ציפית לכך?

תשובה: כללית, לא ציפיתי שישחררו אותי ואת אשתי. מבחינה נפשית השלמנו עם תקופת גלות ארוכה. אולי אפילו לצמיתות. אבל הכל התפתח במהירות מסחררת.

שאלה: אפשר שתעמולת המפלגה רואה אותך כאמצעי. למשל, אתה מדבר נגד תוכנית מלחמת־הכוכבים של ארצות־הברית.

תשובה: אני מאמין שהשחרור אכן מסייע לגורבצ'וב. אבל אני מקווה שאין זו תעמולה גרידא אלא שהדבר מצביע על מגמות ממשיות הנוהגות בשלב הנוכחי של התפתחות החברתית.

הזכרת את כלי הנשק נגד טילים. דעתי בבעיה זו אינה תואמת לא את העמדה הסובייטית הרשמית ולא את נקודת המבט של ממשל רייגן. במאמרי "הסכנה של מלחמה גרעינית", שנכתב עוד לפני הודעת רייגן על מלחמת־הכוכבים, הסברתי שמערכת כזאת המשתמשת בנשק לייזר וקרינת חלקיקים אינה יעילה מבחינה הצבאית־אסטרטגית. אני סבור שאפשר לפתח נשק לייזר, נשק קרינת חלקיקים ותותחי חלל שנים שיוכלו לשגר טילים במהירות עצומה. אבל יריב חזק יוכל למצוא תגובה הולמת, ולהתגבר על כל אותם דברים. אפשר למצוא דרך להתגבר על כל מערכת הגנה. כאן אני מסכים עם העמדה הסובייטית הרשמית.

שאלה: היכן אינך מסכים עם העמדה הרשמית?

תשובה: לגבי החבילה שגורבצ'וב קשר יחד בריקיאוויק. פירושה הוא, שלא יהיה אפשר להשיג שום התקדמות בשיחות על פירוק הנשק עם ארצות־הברית.

שאלה: הטיעון של גורבצ'וב הוא להורים אין שום משמעות אם האמריקאים ישתו את פרויקט מלחמת־הכוכבים, מכיון שתנות מסרייה כזאת הם יוכלו להלום מהלומה ראשונה.

תשובה: זו טעות להתנות את ההכרעה בשאלה אחת בשאלה אחרת. מלחמת־הכוכבים היא נושא לעתיד הרחוק. פיתוחה מנוטרל בתקופה של חשדנות בינלאומית הדדית רבה. ואכן, אמנם מלא אפשרי רק כאשר פותרים מכלול גדול של בעיות, למשל בעיית פתיחותה של חברה, בעיית אזוריות ובעיית פירוק נשק. ברית־המועצות לא תעמוד בעתיד הקרוב מול סכנה שיחסי הכוחות ישתנו לרעתה, שכן מלחמת־הכוכבים נמצאת עדיין בשלב התפתחות מוקדם מאוד, ודבר זה יימשך עוד שנים רבות.

עבודתי המדעית סבלה

שאלה: איך עבדת בגורקי? האם ביקרו אותך עמיתיך?

תשובה: עבדתי בעיקר עם ספרות מדעית שקיבלתי מחו"ל וממכון המידע הכלל־ארצי במוסקווה. בתוך חבר האקדמיה, היתה לי הזכות לקבל ספרות זאת. אבל סבלתי מהעדר ויכוחים ושיחות עם אנשי מדע. דבר זה השפיע כמובן לשלילה על עבודתי המדעית. היו ביקורים תקופתיים מעטים של עובדי המכון הפיסיקלי, אולי כ־15.

שאלה: האם היו לך מגעים עם האוכלוסייה בגורקי?

תשובה: הק.ג.ב. מנע אותם לחלוטין.

שאלה: איך הגבת על סרטי הווידיאו שתיעדו אותך, בין השאר, מבקר אצל רופאים וששימשו כהוכחה לכך שאתה עדיין חי?

תשובה: שמעתי על קיומם כאשר אשתי חזרה ביוני בשנה שעברה מחו"ל. הסרטים הללו מעוררי גועל. הם זיופו. התבטאויותי הוצאו מהקשרן והורכבו מחדש בצורה כזאת שאמרו את ההיפך ממה שאכן אמרתי.

שאלה: איך אתה רואה את מצבן העכשווי של זכויות האדם בברית־המועצות? האם אתה שותף לדעה שתנועת הדיסידנטים מתה?

תשובה: תנועת זכויות האדם קמה לפני 20 שנה על בסיס מוסרי בלעדי ומילאה תפקיד חשוב בעיצוב עקרונות זכויות האדם בעולם כולו. היא קיימת כל עוד קיימים אנשים המדברים למען זכויות האדם. על קבוצות דיסידנטים אחרות אני יודע מעט מאוד. ייתכן גם שלא כל מה שאני יודע מוצא חן בעיני.

שאלה: מה פירוש הדבר?

תשובה: איני יכול להעלות דוגמאות. אבל אני רוצה לומר שאין זה כלל לרוחי כאשר מציגים אותי כמנהיג תנועת הדיסידנטים. אני מייצג רק את עצמי. איני מפרסם את רעיונותיהן של קבוצות.

שאלה: מותחים עליך ביקורת מכיוון שאתה פועל למען דיסידנטים מהאינטליגנציה ולא למען אנשים פשוטים, למשל אלה שהקימו איגודים מקצועיים בלתי תלויים במפעליהם.

תשובה: איני עושה הבחנות בין אנשים פשוטים ולא פשוטים. באשר לאיגודים המקצועיים הבלתי תלויים, לא הכל מצא חן בעיני. למשל, הדרך שבה "נמכר" הרעיון. ניפחו את כל הפרשה. אין דמיון בינם לתנועת "סולידריות" הפולנית.

שאלה: איך תפעל עכשיו למען זכויות אדם?

תשובה: אני רואה כחובה לעצמי לעסוק בבעיות חברתיות מסוימות. בראש ובראשונה בשאלת החנינה לאסירי־מצפון. לא רק בברית־המועצות אלא בעולם כולו. אני חושב ששחרורם של אסירי מצפון בברית־המועצות יהיה כעין נייר לקמוס לתהליך הדמוקרטיזציה.

שאלה: האם אתה אופטימי בנוגע לצעדי הדמוקרטיזציה שאותם שוקל גורבצ'וב?

תשובה: אני מאוד שמח על תופעה כמו שקיפות גדולה יותר. אני חושב שבהשוואה לעבר, היא אכן רבה יותר אבל עדיין לא מספקת. יש לשחרר מהכלא את האנשים שפעלו למען מטרה זו. עכשיו שוברים אותם. התקופה הנוכחית אינה הקלה לדידם, אלא הרעה.

נחישותו של המערב חשובה גם היא כדי שפתיחות החברה (בברית־המועצות) תהיה בלתי הפיכה. הפתיחות צריכה לכלול לא רק את שחרורם של אסירי המצפון, אלא גם מימוש של כל זכויות האדם, חופש הדעה והמידע, הזכות לבחור את מקום המגורים — ולא רק במסגרת איחוד משפחות.

חולמי הדמוקרטיה בכיכר טיאנאנמן

שרות
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

הצורך בדמוקרטיה בסין בצורה כלשהי, היה לאני־מאמין בסיסי. מחאות הסטודנטים האחרונות נתנו לכך ביטוי ברור

רועדים מהקור העז, הם פרצו לכיכר טיאנאנמן בפקינג, כאשר חלפו על פני מחסום השוטרים הדליל, שרו 2000 הצועדים בקולי קולות את ה"אינטרנציונל" ואת ההימנון הלאומי הסיני. רובם היו סטודנטים מאוניברסיטת פקינג, משולהבים לא רק מהגיגות השנה החדשה בלילה הקודם אלא מאידאל של דמוקרטיה פוליטית, ככל שאינו ברור ואינו מגובש. ובמשך 18 השעות הבאות, בעודם צועקים קריאות למען "חירות" ו"זכויות אדם", יצאו המפגינים למפגן של תגיגה פוליטית חסרת תקדים בבירה, מאז הימים הסוערים של "קיר הדמוקרטיה" ב־1979.

אלה ימים מעניינים בקמפוסים של סין. מהומות הסטודנטים שפרצו באחרונה ב־12 ערים, לרבות עצרת בת 50 אלף איש בשאנגחאי לפני כשבועיים, נראו כדועכות. אך ההפגנות האחרונות בפקינג, שנערכו חרף אזהרות מחמירות של המשטרה, אפשר שהיקנו להן תנופה חדשה. בפלשם לכיכר טיאנאנמן הנחשבת לקודש הקודשים של המפלגה הסינית, בגלל האנדרטאות הרבות שלה, ההול מאלה של העיר הקיסרית וכלה בקבר מאו (ששבה גם נערכה ההפגנה הפוליטית הראשונה נגד המשטר לאחר "מהפכת התרבות" ב־1975), אותתו הסטודנטים כי שום דבר באורתודוקסיות הפוליטית של המדינה אינו מקודש.

ההפגנות המחודשות הרגישו לכל הפחות את הסיכון העומד בפני דנג שיאופינג אם יעודד אפילו מידה מצומצמת של רפורמה פוליטית. דנג ויועציו היו ככל הנראה מוכנים להרשות את קיומן של כמה הפגנות סטודנטים. אך כאשר המחאות נראו כשלוחות־רסן יותר על המידה מבחינתם, נסוגה הממשלה במהרה. כעת מופעל על דנג לחץ להשיב את הסדר, לפני שדברים ייצאו מכלל שליטה.

"זה טוב לסין"

העצומים האחרונים בפקינג נרמו בכלתי אפשריים עוד לפני החודשים ספורים. שישה ימים לפני יום השנה החדשה, הטילו הפקידים איסור חמור על הפגנות ללא רשות. מדי לילה אפשר היה לראות באוניברסיטאות של פקינג סטודנטים קוראים עיתונ־קיר אנטי־ממשלתיים לאור פנסים ונרות. לאחר שעות של ויכוחים החליטו הסטודנטים להפר את האיסור.

היקף ההפגנות ועוצמתן הפתיעו משקיפים מערביים רבים בבירה. במהלך הגיחה הראשונה לטיאנאנמן אסרו השוטרים למעלה מ־20 מפגינים. מאוחר יותר באותו לילה התאספו כמה אלפי סטודנטים מול מעונו של נשיא האוניברסיטה כדי לגנות את המעצרים. כאשר שיחררה המשטרה 11 מהסטודנטים, הם הריעו בשובם למעונות. ואז בסופת שלג יצאו 1000 סטודנטים פעם נוספת לכיכר טיאנאנמן כדי לקרוא לשחרור העצירים שנותרו, שכולם שוחררו לבסוף.

באותו יום אחזה התרגשות בעיר כל אימת שהופיעו הסטודנטים. נוסעי אוטובוס בשדרת צ'אנגאן, השדרה העיקרית של העיר, הרימו אצבעות בסימן וי כאות תמיכה במפגינים, בעוד עוברים ושבים אחרים התבוננו בהם בתדהמה. "זה טוב לסין", אמר פקיד דואר לכתב "ניוזוויק" ג'יימס פרינגל. "אם הייתי סטודנט גם אני הייתי מפגין". נערי מעלית ומלצרים הרגו משתקנותם הרגילה בנושאים פוליטיים ושאלו זרים לפרטים על ההפגנות, כדי להשלים את שידורי קול־אמריקה בשפה הסינית שלהם מאזינים תושבים רבים דרך קבע.

קשה לדעת מה בדיוק רוצים הסטודנטים. בהפגנות בשאנגחאי נשאו מפגינים דגלים שעליהם התנוסס פסל החירות ודוקטן סיני כבול בכבלים. אחרים נראו מודאגים יותר מעלייה בשכר הלימוד ומהמזון הגרוע בקמפוסים.

מכל מקום, הצורך בדמוקרטיה בצורה כלשהי היה לאני־מאמין בסיסי. "אני נמצאת כאן כדי לתרום את חלקי ללידתה החדשה של סין חדשה", אמרה מורה בת 37 בפקינג בשבוע שעבר. "המפלגה הקומוניסטית מדכאת ומחניקה אותנו. אין לנו שום חופש לבטא את הרעיונות שלנו". הוסיף סטודנט בפקינג: "אנחנו רוצים סין חדשה וטובה יותר. המנגנון של המדינה הוא כל־כך חזק ואנחנו חלשים. אולי המחאה שלנו לא תשנה הרבה, אבל אנחנו צריכים להראות את האומץ שלנו".

אין לכפור בלהט ובמחויבות של הסטודנטים. אלה הלומדים באוניברסיטת פקינג נחשבים כבנים של העילית של מערכת החינוך במדינה; יחד עם סטודנטים מאוניברסיטאות ספורות נוספות, נתון להם החופש לבחור את עיסוקיהם, במקום לקבל עבודה מהמדינה. אי לכך הם ייצאו נפסדים יותר מכולם אם יוטבע עליהם את הקלון של עושי צרות ומחוללי מהומות. רבים מהסטודנטים גם חרדו שקיבלו מכתבים מהוריהם, שהפצירו בהם לא להיות מעורבים בתנועת מחאה. "למרות כל זאת, הסטודנטים החליטו לסכן את הכל כדי להפגין", אומר דיפלומט מערבי אחד בפקינג. "זה מפתיע אם לדבר בלשון המעטה".

עם זאת, עיתוי ההפגנות לא היה מקרי. חסידי הרפורמות במשטר השתמשו בסטודנטים כדי להעניק משענת־תוקף למערכה הזוהרה שלהם למען דמוקרטיזציה מסוימת בששת החודשים האחרונים. מיניסטריון התעמולה עודד לאחרונה את התאגדות הסטודנטים הבוגרים באוניברסיטת פקינג להזמין עשרות נואמים, שידברו בפניהם על שינוי דמוקרטי.

איש אינו מאמין שדנג התכוון אי־פעם להנהיג חירויות מלאות בסין. אמנם קיימת הקלה ניכרת בהגבלות בתחומים כגון העיתונות והמצאות בשליטת הממשלה. אך גם אלה התולים תקוות ברפורמות יודעים כי יש גבולות ברורים למה שיוכלו לצפות להשיג.

תוצאה אחת של הליברליזציה הכלכלית היתה הקמת מעמד ניהולי בלתי תלוי המתנגש לעתים קרובות עם המפלגה במאבק על השליטה במשרדים ובבתי־החרושת. "זהות כלכלית־פוליטית", אומר דאנג פאר־שינג ראש המחקר הלא כלכלי במכון המחקר למען רפורמה בתשתית הכלכלית, "קיימת האפשרות של סכסוך (בין המדינה לאינטרסים פרטיים). מבחינה פוליטית, צריך שיהיו לך האמצעים לתת ביטוי לאינטרסים כאלה".

חשש מברית סטודנטים־פועלים

לדנג יש אולי סיבות טקטיות לעודד את המערכה למען דמוקרטיה. יש פרשנים הסבורים כי אפשר שהוא מנסה לאלץ את יריביו השמרנים במפלגה להיחשף, בכך שייאלצו לגנות בפומבי את תוכנית הרפורמה הכללית שלו. הוא בוודאי נקט טקטיקות דומות בעבר. לפני למעלה משלוש שנים אישר דנג את הולדת מה שכונה המערכה נגד זיהום רוחני, שניסתה למגר את הצדדים המפוקפקים יותר או הנחשבים לכאלה של החיים המערביים שהסתננו לסין, רק כדי לבטל את המערכה זמן קצר לאחר מכן. על־פי תיאוריה אחרת, משתמש דנג בשמרנים שרעותיהם וכן לסיקור עיתונאי נרחב הסר־תקים בתקופה האחרונה, כדי למתוח את הסטודנטים.

הסטודנטים מודעים היטב לתוצאות האפשריות, אם תחליט הממשלה לצאת במסע דיכוי. בשאנגחאי הזכירה כרזת קיר אחת את גורלו של חיי דינגשאנג, מהרדיקאלים ביותר בקרב המיליטנטים של "קיר הדמוקרטיה", שנידון ל־15 שנות מאסר לאחר התקפות בוטות וגלויות על המשטר וקריאה לדמוקרטיה מלאה. "אם אתם רוצים לדעת מה היא חירות", נאמר בכרזה, "לכו ותשאלו את חיי דינגשאנג".

אפשר שהחשש הגדול ביותר של המשטר הוא שהסטודנטים יתחילו לזכות בתמיכת הפועלים במדינה. לכאורה, נראה ששתי הקבוצות הן בעלות אינטרסים מנוגדים. סטודנטים רבים נוטים לתמוך ברפורמות הכלכליות המואצות, בעוד הפועלים מתמרמרים יותר ויותר על ניסויי השוק החופשי המביאים לעליית מחירים. לא מכבר עלו כמעט פי שניים מחיריהם של מוצרי יסוד כדגים ובשר, דבר שעודד רטינות רבות בקרב הפועלים, שמשכורותיהם נותרות קבועות.

אך בכימיה המורכבת של החברה הסינית, חל לא אחת מיזוג [illegible] בין מתנגדים מגוונים שונים המוצאים עצמם מאוחדים. קבוצה של פועלים הצטרפה להפגנות בשאנגחאי ובנאנג'ינג כדי לתת ביטוי לקובלנותיהם, ובעוד שלא נראו כמעט פועלים בעצרת בפקינג, דיפלומטים מערביים סבורים שפקידים יגיבו נחרצות אם נראה יהיה כי נרקמת ברית כזאת. "יש קו גבול מבושש שמעבר לו יודעים האנשים שאינם יכולים לחצות, שאם לא כן דיכוי מלא יונחת על ראשיהם", אומר דיפלומט בפקינג. "שיתוף פעולה בין סטודנטים ופועלים בהפגנות טומן בחובו חומר־נפץ".

מכל מקום, לדעת כמה משקיפים אפשר שההפגנות ידעכו במהרה מעצמן, בגלל הבחינות הקרבות. אך לאחר שהתנסו בהרגשה המופלאה להביע בגלוי את שאיפתם לדמוקרטיה, עלולים סטודנטים רבים להתקשות להמשיך ולקבל בשתיקה את הדיכוי. אך דנג עצמו אמר שבחירות אמיתיות לא ייערכו בסין במשך 20 השנים הבאות, וגם תחזית זאת היא אופטימית, שכן אין כמעט סיכוי שתונהג שיטה רב־מפלגתית. לדידה של המנהיגות הסינית, דמוקרטיה אינה מטרה בפני עצמה אלא אמצעי. ודנג יודע בוודאי שאת השד שהשתחרר מהבקבוק בחודש האחרון יהיה קשה להחזיר.

מחוז געגועים תמידי

שרות
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

מאה שנה להופעת שרלוק הולמס, הבלש שקנה לעצמו חיי ממש ונצח. חסידיו המאוגדים והאחרים חוגגים

בשביל "הבלתי סדירים של בייקר סטריט" בניו־יורק, התאחדות שרלוק הולמס בלונדון ועוד חוקרים ומלומדים בנושא זה ברחבי העולם, יום השנה הבאה להופעתו של שרלוק הולמס אינו מבחינה בשמיה תאריך. שיש להתרגש ממנו. יום השנה בזה הרדינה, הם אומרים. היה ב־1954, מאה שנים להולדתו של הבלש שאין דומה לו. המובן שהוא לא מת אלא ממשיך להיות בסאסקס ראתנם ולגדל דבורים.

אולם שאר העולם מגלה עניין רב: חובבי ספרי מתח ומסתורין מארצות רבות ומשלוש יבשות לפחות יתמכרו לסרטאות, לסימפוזיונים ולמסעות לאתרים התופסים מקום בולט ב"כתבי הקודש" (או הסאגה או הקובץ הרשמי, כפי ששרלוקיאנים מכנים את כלל הסיפורים על גיבורם). אפילו התאחדות שרלוק הולמס והבלתי סדירים של רחוב בייקר (על שם הנערים שהבלש הסתייע בהם פעם בפעם), לא בדיוק התעלמו מיום השנה בארוחות הערב השנתיות שלהם.

"מחקר בשני": תרפיס מיקרופילמי של ג'ון ה' ואטסון, דוקטור לרפואה, לשעבר מחיל הרפואה של הצבא" נזחה על־ידי כמה הוצאות לאור לפני שחברת וחד לוק ושות' קנתה את כתב־היד תמורת 25 ליש"ט באוקטובר 1986. יותר משנה לאחר מכן קרא העולם בראשונה ב"שנתון חג המולד של ביטון" את המלים בנות האלמוות: "ד"ר ואטסון, מר שרלוק הולמס" אמר סטמפורד בהציגו אותנו זה בפני זה. 'מה שלומך?' הוא אמר בלבביות... 'אני רואה שהיית באפגניסטאן'".

אב־טיפוס של רב־הבלשים המודרני

השאלה מדוע דווקא שורות אלה עתידות היו להיעשות בנות אלמוות, עמדה ביסוד עבודות מלומדות רבות, כמו גם פסודו־מלומדות. אך נשארה במידה רבה ללא תשובה. לכך לא נודעת כל חשיבות: מאחר של שרלוק הולמס בדמיון הציבור מעולם לא נחלש במאה השנים הראשונות שלו. עדות אחת למידה שבה קנה לעצמו הבלש הגדול חיים עצמאיים, היא השורות המוקדשות לערך זה באנציקלופדיה בריטניקה, אם גם באות שין ולא הא. נראה שלא זו בלבד שזה הערך היחיד המוקדש לדמות (ואם נעז להוציא את המלים מפיתוי) בלש בדיוני, הוא ארוך יותר מערכים רבים בבריטניקה שעניינם דמויות אמיתיות. הולמס, כך נאמר, "נעשה לאב־טיפוס של רב־הבלשים המודרני, ופתח את הסוגה בר־הקיימא ביותר בספרות הבלשית".

חברי הבלתי סדירים של רחוב בייקר טוענים שמסורת זו שואבת את עצמתה מואטסון, שסוכנו הספרותי היה אחד בשם ארתור קונאן־דויל. בעולם האמיתי המעניין הרבה פחות מזה הבדיוני, חש עצמו קונאן־דויל כאסירו של האיש שיצר. ב־1893 במסע לשווייץ עם אשתו, ביקר קונאן־דויל ב"מפלי רייכנבאך, מקום נהדר שלדעתי יהיה קבר ראוי לשרלוק, גם אם יחד אתו אקבור את חשבון הבנק שלי". כמה חודשים לאחר מכן הרג קונאן־דויל את הולמס, כפי שחושב, בעימות עם פרופסור מוריארטי המרושע במפלי רייכנבאך. כיום המפלים והעיר הסמוכה מיירינגאן שבהם שהו הולמס ואטסון, הם אתרי עלייה לרגל לשרלוקיאנים אדוקים. בתחילת מאי יקוים את פיוטם של חברי התאחדות שרלוק הולמס שיבואו לבושים בבגדים ויקטוריאניים. הנס סאני, מנהל מלון הספודס שרלוק הולמס במאירינגאן, הוא יתלווה אליהם למפלים, שם ישוחזר המאבק הגורלי.

מקום משיכה נוסף בשווייץ לתלמידי הסאגה, הוא שאטו דה לה־סגנ, בין לוזאן לברן, שם שיכן בנו של קונאן־דויל אדריאן את אוסף הולמס שלו. פרנסואה לוג'ון מקרן קונאן־דויל בלוזאן אמר, כי חסידי הולמס שיבקרו במקום יזכו מקבלת פנים בארמון, שמוזיאון שרלוק הולמס שלו כולל את מה שנראה בעיני רבים כשחזור המעולה ביותר של חדר ההסתנה ברחוב בייקר 221 ב'.

אירוחה שרלוקיאנית

האיל הולמס וגם ואטסון שהו תקופה מסוימת בארצות־הברית. כפי שהוכיחו חוקרי "הקובץ" בצורה משכנעת פחות או יותר, יש מקום להימצאות כמה מהתאחדויות ה־שרלוקיאניות הפעילות ביותר בארץ זו. ואכן הבלתי סדירים של רחוב בייקר, קבוצה שהוקמה על־ידי הסופר כריסטופר מורלי וחסידים נלהבים אחרים בניו־יורק ב־6 בינואר 1934, הייתה אב־טיפוס לקבוצות אלה. פיטר בלאו מוואשינגטון, עורך "בייקר סטריט ג'ורנל", אמר כי אירועי יום השנה יכללו ועידה באזור לוס אנג'לס במרס, ארוחה אנינת טעם שרלוקיאנית במאי במכון הקולינארי של אמריקה הנמצא בהייד פארק שבניו־יורק, שתכלול את כל סוגי המזון הקשורים ל"מחקר בשני", סדנה ב"קולג' על שם ויליאם ומארי בוויליאמסבורג שבווירג'יניה ביולי, וסימפוזיון בן שבוע באוניברסיטת סטאנפורד בפאלו אלטו שבקליפורניה באוגוסט. "אני לא רוצה לעודד את הרושם שכל אותם כינוסים נערכים בגלל יום השנה המאה, אך הם בוודאי יהיו קשורים לכך", אמר בלאו. "מתוכננת הוצאתם לאור של כמה ספרים. קבוצה של שרלוקיאנים עובדת על ספר שיציג את 12 סיפורי שרלוק הולמס שלדעת קונאן־דויל היו הטובים ביותר".

גם בקרב היפאנים אפשר למצוא חסידי הולמס נלהבים. מועדון שרלוק הולמס היפאני, שלו סניפים בטוקיו, בקיוטו, בנאגויה, בקובה, בסנדאי ובשיזואקה, מתכונן לחגוג לא רק את יום השנה המאה להופעתו הראשונה של שרלוק, אלא גם את יום השנה העשירי להקמתו הוא. מקים המועדון, טסר קאסה קובייאשי, פרופסור לייעוץ פסיכואנליטי באוניברסיטת סופיה, אמר כי חסידי הולמס היפאנים יערכו בפברואר מסיבת יום הולדת כפולה. אירוע רציני יותר יהיה גיליון מיוחד שיכלול מאמרים על הולמס ועל "הקובץ", מאת 20 סופרים. המועדון "מפרסם סקירה שנתית על פרסומים הקשורים לשרלוק, המופיעים ביפאנית", אמר קובייאשי, "אבל גיליון מיוחד זה יופיע בסוף השנה".

היכן שהשנה היא תמיד 1985

בלונדון, שבה אירעו רבות כליכך מהרפתקאותיו של הולמס, שבה הופיע מחדש הבלש כאשר קונאן־דויל נאלץ בגלל חשבון הבנק שלו ודעת הקהל להחזיר לחיים את מעשה ידיו המודרני ב־1903 — חברת הבניין "אבי נשיונל בילדינג סוסייאטי" מחזיקה את המשרד הראשי שלה ברחוב בייקר באתר שהיה כולל את 221 ב', אילו בכלל היתה אי־פעם כתובת כזאת. החברה מעסיקה "מזכיר לשרלוק הולמס", שמתפקידו לטפל במכתבים הרבים שעדיין נשלחים אל האיש הגדול. להוציא ארוחה חגיגית בווסטמינסטר, לא ייערכו אירועים מיוחדים רבים בבריטניה. נוגע אופייני הוא [illegible] המחקר ההולמסיאני, ש־6 בינואר נקבע ליום הולדתו של הבלש; חובבי הולמס שבדקו בעיון את כתבי הקודש הללו, הבחינו כי בעוד שהולמס מצטט לעתים קרובות את שקספיר, "הלילה ה־12" הוא המחזה היחיד שממנו הוא מצטט פעמיים.

סטנלי מאקנזי, בעל ספריית עזר בנושאי שרלוק הולמס בלונדון, פירסם גלויית־הנצחה המקושטת בכריכת "שנתון חג המולד של ביטון" ופריטים אחרים מהאוסף ההולמסיאני שאותו הוא צובר מאז 1946. והוא גם יהיה בארוחה. אך זה אירוע פרטי בלעדי לחברים בלבד. בבריטניה לא ייערכו אירועים המיועדים לקהל הרחב.

במולדתו של הבלש "אתה חבר בהתאחדות שרלוק הולמס או שאינך מעורב בנושא", אומר סרג ביל מישסל, מזכיר ההתאחדות הוד־דה שלה לשעבר. אולי מוטב כך. חובבים נלהבים תמיד עלו לרגל באורח פרטי לאתרים בעלי חשיבות ב"קובץ" — רחוב מונטאגיו ("בדיוק ליד הפינה מאחורי המוזיאון הבריטי" שם התגורר הולמס כאשר בא בראשונה ללונדון); היער החורש האהוב של ואטסון שם קבור קונאן־דויל; [illegible] מורטימר נתן בנו לרגע מבט מהור וקולו הונמך כמעט ללחישה כאשר ענה: 'מר הולמס, אלה היו עקבות הרגליים של כלב ענקי'". כל אותם מקומות אכן קיימים כפי שניסח זאת השרלוקיאני וינסנט סטארט במלים שחבריו לאמונה אוהבים לצטט: "בחדר רומנטי של הלב, בארץ נוסטלגית של הנפש, היכן שהשנה היא תמיד 1895".

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עירית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 17.1.87 ב־11.00
מוספשבת

בהשתתפות:
■ ד"ר דן מיכאלי – על מערכת הבריאות ומערכת האישפוז בת"א.
■ אורי אבנרי

במסגרת המחווה לתיאטרון ולתרבות האידיש
■ הסופר – יוסל בירשטיין
■ ישראל זוהר – נגן הקלרינט, הכליזמר הפילהרמוני
■ שמוליק סגל, שמוליק עצמון ושמוליק רודנסקי
■ אתל קובינסקה בליווי לב כוגן
■ השחקן – יצחק האוויס
■ השחקנית והזמרת – ז'ני קלסר
■ ירדנה ארזי
■ דודו דוטן

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'-ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 8 ש"ח.
הנחה 50% למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

אמ.קי. שירות רעיונות

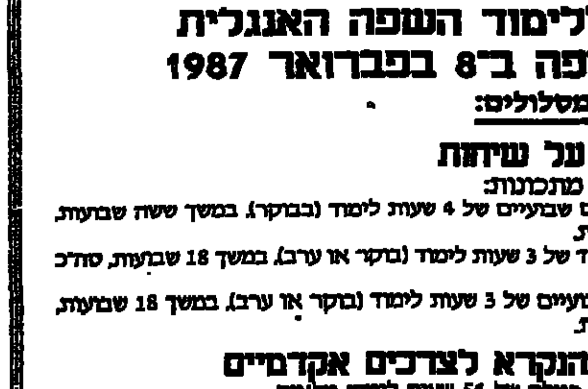

האוניברסיטה הפתוחה
בית הספר לשפות — המחלקה לאנגלית חיפה
קורסים ללימוד השפה האנגלית יפתחו בחיפה ב־8 בפברואר 1987
הקורסים מוצעים בשני מסלולים:
א. אנגלית עם דגש על שיחות
הלימודים יתקיימו בשלוש מתכונות:
1. לימוד אינטנסיבי – 5 מפגשים שבועיים של 4 שעות לימוד (בבוקר), במשך ששה שבועות, סה"כ 120 שעות לימוד מלאות.
2. לימוד רגיל – מפגש שבועי אחד של 3 שעות לימוד (בוקר או ערב), במשך 18 שבועות, סה"כ 54 שעות לימוד מלאות.
3. לימוד רגיל – שני מפגשים שבועיים של 3 שעות לימוד (בוקר או ערב), במשך 18 שבועות, סה"כ 108 שעות לימוד מלאות.
ב. אנגלית — הבנת הנקרא לצרכים אקדמיים
הלימודים יתקיימו רק במתכונת רגילה של 54 שעות לימוד מלאות.
הנרשמים יעברו מבחן מיון, ובייעוץ עם הסגל האקדמי ישובצו לקבוצת לימוד ברמה המתאימה. התהליך כולו כולל הרשמה בפועל, ימשך כשעתיים.
מקום ההרשמה ומועדיה:
ביה"ס למלונאות "דביר", רח' אלחנן 17, טל' 04-389131
בימים ראשון – שלישי 11–13.1.87 בשעות 09.00–12.00; 16.00–18.00
ביום רביעי 14.1.87 בשעות 09.00–12.00
ניתן לשלם את שכר הלימוד בתשלומים — באמצעות כרטיסי אשראי בלבד

משקיע בתיירות
תנאים מיוחדים מצויינים
טל. 02–241907
בין השעות 09.30–16.30

ח.ל. מימון והנפקות בע"מ
הודעה בהתאם לסעיף 30 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח־1968
במסגרת שלב א' של תשקיף החברה, שפורסם ביום 31 בדצמבר 1986, נתקבלו במכרז הזמנות בסך של 3,224,900 שקלים חדשים ערך נקוב. בנוסף, רכשה החברה לישראל בע"מ, לצורך הבטחת מסחר סדיר, סך של 225,000 שקלים חדשים ערך נקוב.
היתרה לרכישה בשלב ב', שנפתח ביום 8 בינואר 1987 ויסגר ביום 21.2.87, הינה בסך של 4,050,100 שקלים חדשים ערך נקוב.
בהתאם לכך, הוקצו – במסגרת שלב א' – אגרות חוב מהסדרה הנ"ל בסכום המתמן בשעור ריבית של 8.5%.

דובק בע"מ

הודעה על
אסיפה כללית שלא מן המנין
לפי סעיף 109 לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג–1983

ניתנת בזה הודעה שאסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי מניות החברה, שנועדה על פי דרישת חברים, לפי סעיף 109 לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג–1983 ותקנה 51 לתקנות ההתאגדות של החברה, תתכנס ביום ג', 10 בפברואר, 1987, בשעה 10.30 לפני הצהרים, במשרדיה הרשומים של החברה, ברחוב ליליינבלום 33, תל־אביב.

על סדר היום:
(1) לאשר החלטה להעברת המנהלים הנוכחים של החברה מתפקידם החל ביום ההחלטה ולמנות מועצת מנהלים חדשה במקומם ובהתאם לתקנה 85 לתקנות ההתאגדות;
(2) להחליט בכל ענין אחר שיבוא כהלכה בפני האסיפה האמורה.

בעל תעודת מניה רגילה ובעל תעודת מניה רגילה מבוטלת ע"ש יהיה רשאי להשתתף ולהצביע באסיפה הנ"ל אישית או באמצעות בא־כוח, אם יפקיד את יפוי הכח במשרדה הרשום של החברה, ברחוב ליליינבלום 33, תל־אביב, לפחות ארבעים ושמונה שעות לפני מועד האסיפה הנ"ל.

בעל תעודת מניה למוכ"ז יהיה רשאי להשתתף ולהצביע באסיפה הנ"ל, אם יפקיד את התעודה האמורה במשרדה הרשום של החברה, תל־אביב, רחוב ליליינבלום 33, לפחות ארבעים ושמונה שעות לפני מועד האסיפה הנ"ל.

בהעדר מנין חוקי תוך מחצית השעה מן המועד שנקבע כאמור, תבוטל האסיפה בהתאם לתקנה 55 של תקנות ההתאגדות של החברה.

בפקודת הדירקטוריון
רות חדש
מזכירת החברה

המשך ת"א גוש דן והשרון

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
בימי ג', ו' וערבי חג
6.13 ש"ח כולל מע"מ

קבלת מודעות
ללוח העיר
לא מכרת – לא שילמת
"רשפים"
טל 611623 611349

סימקה-קרייזלר

סיאט

פולקסוואגן

סיטרואן

פורד

פיאט

סוזוקי

סוסיתא

רנו

פיז'ו

מסחריות

משאיות

קרוואנים

אופנועים

הצעות עבודה

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק בלוח העיר

לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא
תוספת מחיר אפילו חודש.
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת
יוחזר לך כספך בחזרה
בקשות יתקבלו עד שבועיים
מסיום הפרסום.
בקשות ביטול והחזר יתקבלו בלוח העיר
בימים: א'-ד' בין השעות 8.00-15.00
טל' 03-371261

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

● דרוש קבלן אינסטלציה...

מוכרים/ות

ספרים/יות

חרטים/מסגרים

חשמל/אלקטרוניקה

עובדי מתכת

בתי אבות

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

עוזרות ומטפלות

מוכרות

סוכנים/ות

מחסנאים

נגרים

נהגים

מכונאים/הנדסאים

יהלומים

דפוס

הנהלת חשבונות

אחיות

גזירה ותפירה

פקידים/ות

עסקים

חבר (חבר המתרגמים)

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

תיגבור

פועלים/ות

קבלת מודעות
ללוח "הארץ"
לא מכרז - לא שילמה
"רשפים"
טל' 611623, 611389

מנהל חשבונות
שים לב!
תוכנת הנהח"ש דו צדדית + מחשב תואם 20 מגה + מדפסת רחבה
3.000 דולר
03-310350
(לעדי)

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

מבצע לא מכרז לא שילמה
זקוק דחוף למודעה?
מודיפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

חנויות

"גלי־פלסט"
עיבוד לוחות
פרספקט פי.וי.סי.
לכל העביים. חיתוך
ומכירה במקום, בכל
הצבעים, ייצור מגירות
דות ותעלות חשמל,
קופסאות מיכלים
לתעשיה ומוסדים.
מוצרים להלנות
ראווה ועוד...
אילת 41, יפו - ת"א
03-652014

מגרשים

קבלת מודעות
ללוח "העיר"
לא מכרת - לא שילמת
"רשפים"
טל' 611623, 611349
מכבדים ויזה
ישראכרט, דיינרס

בתי־מלאכה

מחסנים

אולמות

הלוואות

מקור ההלוואות
★ הלוואות
לשכירים קבועים
לרכב חדש ומשומש
גינונת צקים
ושטרות מסחריים
טל' 03-6505278

מבני תעשיה

משרדים

ניגון

מציעים
למכירה

הקלאות

ניקוי ופוליש

חיטוי והדברה

שיפוצים

שירותים

ח. כרמל
המפעל הוותיק
והמשוכלל בארץ
לניקוי ותיקון שטיחים
03-824120 ;03-9610721
03-839701

ניקוי שטיחים
מקיר לקיר ודפודים
ח. כרמל
03-9610721;
03-839701 ;03-824120

אותיות דביקות

מדחסי אויר

מוצרי חשמל

ריפוי והדיה

קרחת?
פתרון מהפכני
הדבקת שער בשיטה
אמריקאית חדשנית
המכון לשיער טבעי
03-297839

ציוד והאזנה

בריאות והמלח

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק בלוח העיר
לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא
תוספת מחיר אפילו חודש.
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת
יוחזר לך כספך בחזרה
בקשות יתקבלו עד שבועיים
מסיום הפרסום.

בקשות ביטול והחזר יתקבלו בלוח העיר
בימים: א'-ד' בין השעות 8.00-15.00
טל' 03-371261

הלבשה והנעלה

מלונות ושיוט

ציוד אלקטרוניקה

צילום

מקרר

נצא לאכול

חלביות צמחוניות

● מלינצ'י המחודש – המסעדה הראשונה בארץ לבלינצ'ס חלבי בלבד. מרקים וסלטים. ירמיהו 17 טלפון 443617

● נמלי בלינצ'ס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף. אוירה נעימה ומאכלים מעולים!!! הכניסה משערים 4 ר"ג. פתוח עד חצות!

סטקיות

● לה ולי – מסעדה בשרית. מעדני גריל ואוזרה. אצ"ל 61 שכונת התקווה.

● "בשובקי" הכי הכי בעיר, סלטים וממולאים ובשר על האש. הכניסה מדרך השלום 24. טלפון 336509

ישראלי מקורי

● מפגשים מסעדה השייכת לסוג המשובח! התפריט מזרחי וכולל גם ממולאים, סלטים, בשרים על האש ודגים. במפגשים – אולם שיקוד לארועים מכל הסוגים. במפגשים אוירה אמיתית!!! רחוב אהרון קציר תל־השומר. טלפון: 769427.

יהודיות

הפלעצל
מטבח מזרח אירופאי
בנוסח יהודי. ערב
ערב פסנתרן וכנר.
החידוש בפלעצל:
ארוחות צהרים
עיסקיות ב־17 ש"ח
בשעות 12.00-18.00
הזמנות לארועים
בטלפון: 238761
רחוב פרישמן 70 פינת
שלמה המלך

● בקימון, מטבח יהודי ביתי תפריט מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: 03-233679

רומני מקורי

● "מסעדת אלפיך הרומנית שלך מציעה "גריל רומני עשיר" ומבחר סלטים מעשי ידי "סבתו הטוב". מבחר יינות עשיר, לשירותכם כל השבוע 12.00-24.00 פרט ליום א'. הירקון 56 טלפון 658412 הכניה היום בעיצון הירדן והשירות אדיבו!!

בלקניות

● אלדאוויר. מסעדה מקסימה. ארוחה במטבח בלקני – מזרחי. זמר בכל ערב שישי. נורדאו 5 הרצליה ב'. 052-78850

דגים ומאכלי ים

● "מסעדת דגים באבאי – בנמל יפו ★ מטעמי דגים ★ מאכליים ומבחר סלטים באוירה מיוחדת הנוף – משגע! הכניסה משער ראשי. טלפון: 813871

פיצריות

● בפיצה דומינו – סוגי פיצה שונים ומאכלים איטלקיים על טהרת החלב. רחוב המאספים 4 ת"א. מול בית אליהו! פתוח כל השבוע עד 24.00 ובמוצ"ש!!

מהמזרח הרחוק

● סיני בנמל מטעמים סיניים ותאילנדיים. התמחות בדגים ומאכלי ים! אוירה מיוחדת! ארוחות עיסקיות פתוח מ־12.00-01.00 טלפון: 813872. נמל יפו שער ראשי.

אווירה בקמילה
גריל ומצי 15 ש"ח לארוחה – כולל כוס יין ומנה אחרונה – צהריים וערב
ביום ו' קבלת שבת עם תוכנית שנמל משעה 12–17
מתאים לארועים עד 80 איש.
יהודי הודית 1, ת"א ☎ 5462235
קמילה – המסעדה המבוקשת להנאת הכיס

יפאית אמיתית

● אבו נאסר. המסעדה המהימנה ביותר על הגבעה מול הים מציעה: מבחר דגים ופירות ים טריים, סלטים ומגוון בשרים עשיר. בשבת – עוף (כבש). האוירה ביתית. המחירים סבירים והנייה בשפע. רחוב שישים 130 (מול הדגולו ב') 834784.

מזרחית אהובה

● מסעדת אל־שירדרייב. ערב דגים הארוחה מלאה כל ערב שישי. אוכל במה שאתה יכול (ב 14 שקלים). גריל, בשרים וסלטים בתפריט הקבוע – כולל דגים בכל השבוע! תחנת דלק גלילות הרצליה.

פאב־מסעדה

● פרומפלדור!! השף דניאל מזמין אותך למטבח ב"פרומפלדור" – לארוחות צהריים עסקית ב־11 ש"ח!!! במטבחו של דניאל – מבחר עשיר של מטעמי בשר, דגים ופירות ים! "פרומפלדור" 4 662386

צרפתית נפלאה

מסעדת ורסאי
לאוהבי המטבח הצרפתי המשובח
ערב שהוא יותר מארוחה!!
מאכלים מעולים, יינות משובחים
והופעת אמן אורח.
באזלה 37 ת"א 655552

קונדיטוריות

● בסוד קונדיטוריה ובית קפה "חלב ודבש" – כשרה למהדרין. המוצרים בהשגחת הבד"צים. מבחר עוגות, עוגיות, בורקסים וכרוזה – עבודה עצמית! קרן היסוד 1 קרית שרת חולון טלפון: 803667.

בתי־קפה

● הכשר המפתח בית בדיזנגוף ומציע בלעדית:
★ הגופרה הבלגית המקורית – מוקפלת הזמנות לבתי קפה.
★ מבחר עוגות וגלידות.
★ ארוחות קלות: מרקים, סלטים, אומלטים וסנדביצ'ים – אוירה מיוחדת תחת גגפי הנשר.
דיזנגוף 178 ת"א 249311.

● יקפה בנורדאו – במרפסת הירוקה ניתן לאכול ארוחות בוקר, ארוחות קלות, מרקים ועוגות מתוצרת הבית, סלומון מעושן וכריכים. אוירה מיוחדת! פתוח רצוף מ־8 עד 24. כ"כ מחלקת פרחים ועציצים לשרותכם. בירהורה פינת נורדאו.

Don Alberto

פאב ומסעדה
דון אלברטו
המסעדה היחידה בארץ
למאכלים ספרדיים אמיתיים
פאייה, טורטיה, מריסקוס
ואוירה ספרדית מקורית
מבנים במקום מיוחד מהודר.
ארועים עד 80 איש.
פתוח מצות ועד אחר חצות.

בורקסיות

● חדש ויחיד, להודרשפורדה, לאוהבי מאכלים בורקסיים מבית אמא דושפרה, קסקוני, גושבינג'ה קלוס. תוכל 15 מאוהרי הבורסה ברמת־גן. להזמנות 7515305 פתוח גם בערבים!!!

ימתיכוניות

● בפונדק הציירים, רחוב סירקין 4 גבעתיים, מאכלי ציור ואוכלת פתוחים, התפריט מיוחד והאוירה מקסימה. טלפון 728200.

מסעדת הקונדיר
ממריאה בטעם טוב
ומציעה מבחר
סלטים, ממולאים,
תבשילים, בשרים על
הגריל ודגים על האש
בשבת בצהריים חמין
(טשולנט של האמא)
ובירה מתחבית
והמחירים עממיים.
מכבדים כרטיסי
אשראי. חניה במקום.
דרך הרצליה 19 ת"א
טלפון: 03-493979

ערוך ע"י מודיעין 38 38 38 03

صكذا من الاصل

صكنا من الاهل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

קשר אסטרולוגי

לפנויים ופנויות

חדש!

הכוכבים הבוחרים בוחרו למציאת בן/בת הזוג האידיאלי. למשתתפים נשלחות התמונות האישיות של המועמדים המתאימים להם.

יצירת קשר בין בני/מזלות מתאימים לפי מפתח האסטרולוגית. בהתכתבות בכל הארץ. לקבלת פרטים ודף השתתפות כתובו: לת.ד. 71004, ירושלים. טל' 02-720429.

ברצונך להיות זמר/ת? פנה למכון להכשרת זמרים/ות בהדרכת צבי כספי 03-658184

המשך ת"א גוש דן והשרון

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מלווזיות

מיזוג בלים

תן

סירות

ספר

מכונת כביסה

הדרכות

ברוק

קח

רוצים לקנות

מוני אויר

כלי נגינה

רהיטים

גאז רוק
נס "פנדר" בחנוכה
Fender
יבואני "פנדר" בישראל

וידאו

חיות בית

ציפי אמבטיות

הודעות לציבור

חימום והסקה

שיעור

מחשב

ספרים

מערכת סטריאו

אמנות

שידוכים

ניקוי ריפודים מקצועי ואמין בביתך
ת. כרמל
03-9610721
08-839701 ;03-842120

קבלת מודעות ללוח "העיד" לא מכרת - לא שילמת
"רשפים"
טל' 611623 ,611389

הלוח הארצי

כאן דרום

אזור הדרום

דירות למכירה

פיז'ו

אוסטין

אופל

רנו

אוטובוסים

אלפא רומיאו

הצעות עבודה

ב.מ.וו.

וולוו

סובארו

סוסיתא

סימקה

ביקוש עבודה

פורד

עסקים

פיאט

תעשיה

מכוניות

אאודי

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3 — 3.5 חדרים

2 — 2.5 חדרים

שכ"ח

חוגים

בת־זוג

קח תן
חצי חינם

קשר
עלון הפנויים/ות מס' 1 בישראל
כ־5500 פנויים/ות, שני משרדים, צוות מקצועי ומיומן, 10 שנות נסיון, והחשוב מכל כ־1175 פנויים/ות מציגים עצמם החודש בעלון "קשר" במודעות ספורטות מאוד (50% עם טלפונים) מחכים לקשר איתך.
03-733994
04-446023
21-9 ש'
גם נשבת

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך אזור הדרום

בריאות ים המלח

מציעים למכירה

מקררים

עירוזים

הלוח הארצי — הלוח הבטוח — חיפה והצפון

דירות למכירה

5 חדרים ויותר

בניה קונקטיבית

ביקוש דירות

4—4.5 חדרים

קבלנים

הזדמנות טובה

דמ"פ

וילות ובתים

קריות

וילות ובתים

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

נליל

דירות למכירה

נצרת

דירות למכירה

חנויות ועסקים

מגרשים

משרדים

מבני תעשיה

מיוצגים

הצעות עבודה

עסקים

ביקוש עבודה

למכירה

רהיטים

עוזרות ומטפלות

למפעל ביהוד
דרושים
עובדי ייצור
תנאים טובים
03-362607 03-351624

למוסך מרכזי גדול
דרושים
1. פחח רכב
2. חשמלאי רכב
★ בעל סוג 3 לפחות
3. מכונאי רכב בכירים
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לטל. 7550233

למתנ"ס בית פומרנץ
דרוש/ה
רכז/ת לתנועת הנוער
חצי משרה, רצוי נסיון בהדרכה, מתאים לסטודנט
לפנות לעוזי 813414 — 02

בי"ח לוינשטיין - מרכז לשיקום רעננה
דרושה
מרפאה בעיסוק מוסמכת
לחצי משרה
לפרטים טל. 052-911151, שלוחה 263 בשעות הבוקר

לבית מרקחת
דרוש/ה
רוקח/ת עם נסיון.
שעות גמישות. 02-822242

לימית — שמירה ואבטחה
דרושים
מאבטחים
יוצאי צבא לעבודה לפי שיבוץ אישי
תנאי שכר מצוינים
לקביעת ראיון טל' 233966, 245421, 02-244974

חלמיה
בעים חברה לשמירה אבטחה ושרותי נקיון
דרושים
עובדי נקיון
לעבודה בבוקר ואחה"צ
תנאים מעולים
רח' המלך ג'ורג' 30 טל' 227617, 233775

דרושים
מהנדסי והנדסאי אלקטרוניקה
בעלי 3-ד שנות נסיון
טל' 04-726369

לחברה תעשייתית דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3 או מדופלם • נסיון של שנתיים לפחות •
יכולת לעבודה עצמאית • גיל — עד 35
טל' 04-514265-7

למשרד רואה חשבון גדול בחיפה
דרושה:
מפעילה למרכזיה, וקבלת קהל
עם נסיון
(עדיפות למועמדות מעל גיל 35)
נא לפנות בכתב
לת.ד. 1256 חיפה 31013

בנצרת עילית דרושים
עובדי יצור
לעבודה במשמרות, שכר הולם
5 ימי עבודה, מתאים גם לסטודנטים
טל' 056-54618 065-55912

למושב בגליל המערבי
דרוש
מרכז משק/גיזבר
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים והמלצות
לזהל רותם העליה 29, נהריה

לחברה תעשייתית דרוש:
שליח + רכב (רצוי קטנוע)
לעבודה במשרה מלאה באזור חיפה והמפרץ
טל' 04-514265-7

שיאון
לשיאוני אבטחה, שמירה ושרותים בע"מ
דרוש
מפקח שמירה בכיר
הכישורים הדרושים: ★ נסיון בניהול צוות עובדים גדול ★ כושר ארגון וחוש מסחרי ★ גיל 30 — 40 ★ תושב ירושלים ★ בעל רשיון נהיגה וטלפון ★ העבודה רבת אתגר ועניין, בלתי שגרתית ומצריכה מהעוסק בה מסירות, נאמנות ושעות עבודה מרובות, כולל שבתות
עדיפות לקצין צה"ל בגמ"ל.
לקביעת ראיון להתקשר 02-227002, 02-227018

דרושה:
מנהלת קו תפירה עם נסיון
לפנות 065-74735/6

לחברת שיווק גדולה
דרושים
* **אחראי מחסן** + רשיון נהיגה.
* **איש שיווק** + רשיון נהיגה
תנאים טובים למתאימים.
לקביעת ראיון להתקשר לטלפונים: 330524 או 330543

השרונים
הרצליה רעננה טל'
052-448889
454468, 543870
יעוץ חינם לפני קניה
קונים חדשים במחירים
אורגן וגיטרה

לחברה העוסקת בעיצוב פנים (בדי ריפוד-וילונות)
דרוש
איש מכירות
* נסיון קודם
* ידע באנגלית
* הדרכה במקום
טל' 04-645534

למפעל באזור נהריה
דרוש
מכונאי אחזקה +
נסיון בעבודה: שבבי, C.N.C, הידראוליקה, פנאומטיקה, אוטומטיקה
+ ידע באנגלית טכנית
04-668166

מקצועיים
לגגות רעפים
תנאים מצויינים
למתאימים
נא להתקשר בערב
טל' 067-20828 לאמנון

לחברה מסחרית
דרוש:
מכונאי רכב דיזל
בעל הסמכה
ונסיון בעבודה
נא לפנות לטל' 726111
(מנהל המוסך). מיום א'

דרושים
למשרד הנדסי
דרושה **פקידה**
בוגרת תיכון
לאחר צבא
נסיון בניהול משרד
ובהדפסה ת.ד. 22239
ת"א 62032

לשם שינוי
מהנדס אירונאוטיקה
מושבים + מנהל עסקים
ניסיון רב בעיבוד
מקוון
בעבודת ניהול/הקמה
מאפיית ...
טל' 03-312012

למפעל הרוסים חזק
הגבוס דרושים
גורים מקצועיים
נסיון של 3 שנים לפחות
לפנות לרחלי
טל' 04-722117,8

דרושה
מנהלת חשבונות ומזכירה מנוסה
בעלת חוש
ויחסי ציבור
עם לקוחות
לניהול משרד
03-256745
03-259386
בין 16:00—19:00

לרהיטי קרית יובל
דרוש/ה
מוכר/ת עם נסיון
לשעות עבודה מפוצלות
לפרטים טלפון 02-434920, 02-416924

למשפחה
חד-הורית
(2 נפשות)
דרושה
עקרת בית לבישול וניקוי
5 פעמים בשבוע
לפנות טלפונית בעבודה
04-242503, 04-255159

למשרד תכנון אדריכלי
דרושים
1. אדריכל/ית
2. הנדסאי/ת אדריכלות
כישורים: 4 שנות ניסיון
בבניה למגורים ועיצוב
טל: 337561

למשרד עורכי-דין
המתמחה בשטחים
מגוונים של
המשפט האזרחי
דרוש/ה
עו"ד
אפשרות
לחצי משרה
טל' 04-521471
04-521343

לבית ספר תיכון עירוני מקיף
קרית חיים
דרוש/ה: מיידי!
מורה
לתכנות מחשבים
(בייסיק)
למשרה חלקית
נא לפנות למזכירות
הנתיב הטכנולוגי.
הגדוד העברי 48
טל' 727044

לבית החינוך
המשותף ברגוזה א'
דרוש
מורה למתמטיקה
לכיתות ד, ח
טלפון ביום
067-50018
בשעות הערב
067-58546
067-58550

למשרד תכנון
בראש פינה
דרושה
שרטטת למערכות מים והשקיה
למשרה מלאה
טלפונית ביום:
07:00—13:00
069-34140
בערב: 04-984219

صكذا من الاصل

هكذا من الاصل

הארץ חדשות — הלוח הארצי

למוזיאון ישראל
דרושים
מאבטחים
יוצאי צבא עד גיל 35. מתאים גם לסטודנטים
שעות עבודה גמישות, שכר גבוה למועמדים המתאימים
לפנות כל יום בין השעות 16.00—18.00 למשרד מודיעין אזורי רח' הסורג 2 בצירוף תעודת זהות ותמונה

דגאל
לסניפנו בירושלים
דרושות
לעבודות מזדמנות לפי שעות
★ כתבניות עברית ו/או אנגלית
★ מעבדות תמלילים
★ מזכירות עברית/אנגלית
★ קצרניות

דרוש
גרפיקאי/ת ביצועיסט מעולה
גרפיקאי/ת מעצב בעל ניסיון
תנאים טובים
055-25935
אתי או ג'ורג'
סודיות מובטחת

המועצה האזורית מטה יהודה
רח' אהליאב 29 רוממה, ירושלים
מכרז מס' 3/87
דרושים
1. עובדי נוער וקהילה
2. רכזי קינים תנועתיים
פרטים נוספים למועמדים מתאימים בעלי נסיון וכישורים בטלפונים: 02-534212, 02-551948, 02-551951
3. מפקחי בניה
עם רקע בדרגת טכנאי או הנדסאי
להתקשר לטלפון 02-551946/7

לחברת תוכנה
דרוש/ה
מתכנת/ת
מקום העבודה בקריות
● ניסיון מוכח בעבודה על IBM/PC
● הכרה מעמיקה של LOTUS 1,2,3
● ניסיון באחד או יותר מהשפות:
PORTRAN, COBOL, D.BASE III
רק פונים מתאימים ייענו!
נא לפנות בכתב לת.ד. 20175 תל אביב

דלתא גליל תעשיות בע"מ
למפעלנו בנהריה
דרושה
מזכירה בכירה
לניהול משרד, עבודות מזכירות, טיפול בכ"א והפעלת טלקס ומחשב.
המשרה מלאה לשישה ימים בשבוע.
הכישורים הדרושים:
● השכלה תיכונית לפחות
● הדפסה מושלמת עברית/אנגלית
● יכולת ניהול משרד באופן עצמאי
● יכולת ללמוד הפעלת טלקס ומחשב
● יכולת שיחה באנגלית
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 31 נהריה 22100

למעגלי מלתא בע"מ
מפעל לייצור מעגלים מודפסים לאלקטרוניקה
דרושים
1. מנהל משמרת
הכישורים:
• ניסיון בניהול (עדיפות לבעלי נסיון בייצור מעגלים מודפסים)
• השכלה טכנית
2. מהנדס/ הנדסאי יצור לתפ"י
הכישורים:
• נסיון שנתיים בעבודה בתפ"י במפעל יצרני.
• נסיון בעבודה עם מחשב
3. עובד/ת להכנת תיעוד הנדסי
הכישורים:
• נסיון בעבודות צילום
• נסיון בקריאת שרטוטים
על המועמדים לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 609 נצרת עלית
— סודיות מובטחת —

ב"ה
לפרויקט פרסום חב"די
דרושים
רוכשי מודעות מנוסים
טלפון: 03-873673 יוסי

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

חברת יוג'ין וולף C.A.T.V
לצורך צילומי תשדיר שרות דרושה
א. משפחה סימפטית ועליזה
אבא אמא + ילדים
הורים עד גיל 40, ילדים מגיל 12-17
ב. גבר בן 50 נאה וסימפטי
הטסטים יערכו ביום א' 11.1.87 משעה 17.00-18.00 רח' שוקין 9 ת"א.
טל: 285427 - אביבה

שטראוס מחלבת נהריה שטראוס בע"מ
לקונצרן "שטראוס" הנמצא בתנופת התפתחות דרושים אנשי מקצוע לעבודה מעניינת בעלת אתגרים
למפעלנו בנהריה
דרושה
פקידה
למחלקת יבוא/יצוא
כישורים נדרשים:
● הדפסה עברית אנגלית
● שליטה מלאה בשפה האנגלית
● נסיון קודם רצוי
מגורים — נהריה והסביבה הקרובה
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד למחלקת כח אדם — ת.ד. 5, נהריה 22100
סודיות מובטחת

קליל
קליל תעשיות בע"מ
דרוש
כרסס
הכישורים הדרושים
* בוגר בי"ס מקצועי
* בעל נסיון של 3 שנים לפחות
* תושב עכו או הקריות
המעוניינים יתקשרו למר שמואל בן־חקון
טלפון: 04-711161
סודיות מובטחת

אם יש לך קטנוע
יש לנו עבודה בשבילך
דרושים לנו מחלקי עיתונים בשעות הבוקר המוקדמות
06.00-04.00
פנה למאיר טלפון: 03-5121331; 03-5121332

לחברת נציגויות בינלאומיות בדניה, חיפה
דרושה
מזכירה/ כתבנית אנגלית
הכישורים הנדרשים:
* הדפסה מעולה באנגלית - עיבוד תמלילים יתרון
* שליטה מושלמת באנגלית - עדיפות לשפת אם אנגלית
* קצרנות באנגלית
* ניסיון עצמאי של התכתבות בינלאומית
* ידע בסיסי בעברית
* נסיון מוכח של 10 שנים לפחות
המשרה ליום עבודה שלם
מועמדות העונות לכל הדרישות מתבקשות להתקשר טלפונית 04-254401 (לרותי לוי)

לחברה ציבורית בכרמל
דרושים/ות
● **מזכירה**
לעבודה בשעות אחה"צ
● **עובדי אחזקה**
● **עובדי ניקיון ושרתות**
ת.ד. 3269 חיפה
סודיות מובטחת

למרכז קהילתי רמות אלון
דרושים
א. רכז/ת נוער וילדים (משרה מלאה)
הכישורים:
* נסיון מוכח בריכוז ועבודה עם נוער וילדים.
* הסמכה ו/או תואר אקדמי במדעי ההתנהגות.
תיאור התפקיד:
* ריכוז העבודה עם הנוער והילדים
* הנחיית צוות עובדים
* עבודה עם פעילים ומתנדבים
* יכולת ליצור קשר עם שירותים
* העבודה היא בשעות לא שגרתיות ומפוצלת.
ב. רכז/ת פרוייקט העשרה בבי"ס קהילתי 1/3 משרה
הכישורים:
* נסיון מוכח בעבודה עם ילדים.
* הסמכה במדעי ההתנהגות.
תיאור התפקיד:
* הנחייה והפעלת צוות עובדים.
* הפעלה ויזום תכניות.
* הפעלת מתנדבים ופעילים.
לפרטים נוספים 868667, 02-867662

עיריית ק. ים
המחלקה לשרותי רווחה
דרוש:
עו"ס לתחנה לייעוץ וטפול במשפחה
(הכשרה בטפול משפחתי) 0.75 משרה (משולב)
לפנות ליעקב שגיא מנהל המחלקה 04-751868

לסוכנות ביטוח
דרוש/ה
פקיד/ה מנוסה
בענף הביטוח או בענף המכירות
למשרה מלאה ומפוצלת
02-225840, 02-221106-7

למוסך צור באשקלון
דרושים
1. פחח רכב
2. צבעי רכב
3. מסגר
טלפון: 051-25521

דרוש
כימאי MS.C/pH.D
בעל רקע בסינטזה אורגנית
לעבודת מחקר מעניינת
באזור תל־אביב
נא לפנות בכתב יד ת.ד. 39296 תל־אביב 61392 עבור כימאי

לחברה מסחרית בענף התרופות
דרושים:
* **עובד/ת מחסן**
* **פקיד/ה להנה"ח**
* **קלדנית**
קריאה וכתיבה לועזית הכרחית לכל המשרות
לפנות לת.ד. 33009, חיפה

משא ש.מ.ב. יבוא ויצוא בע"מ
דרושה
פקידת יבוא
בענף הטקסטיל
★ קשר עם עמילי מכס וספקים מחו"ל
★ ידע באנגלית קרוא וכתוב חובה
★ הדפסה עברית אנגלית חובה
★ משרה מלאה
נא לפנות לטלפון 03-654926

דקסון DEXON
מפעל לתרופות
טירת הכרמל
דרושים
תעמלנית רפואית
● רצוי רקע פרה רפואי.
● ידיעת השפה האנגלית ורכב הכרחיים.
● עדיפות לבעלת נסיון קודם
טכנאי מכונות
● בעל נסיון באחזקת מכונות בתעשיה או לאחר שרות בחיל האוויר
עובדי יצור
● 12 שנות לימוד, שליטה בשפה האנגלית
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 2115 חיפה 31020

עיריית תל־אביב־יפו
דרושים
נהגים/נהגות לרכבי שירות
להסעת רופאים בתורנות לילה
במגן־דוד־אדום בתל־אביב־יפו
דרישות התפקיד:
בעל רשיון נהיגה מסוג ב' — 4 שנים, או מסוג ג' — 3 שנים.
תושב צ.ה.ל. או בעל הכשרה מקבילה.
פרופיל רפואי לפחות של 72.
מעל גיל 21.
בוגר שירות צבאי מלא.
דובר עברית על בוריה.
המועמד המתאים יעבור הכשרה מקצועית קצרה
השכר יקבע לפי תנאים מיוחדים.
המעוניינים המתאימים יפנו אישית ללשכתו של ראש אגף אישים ורשות ציבורית, בית העירייה, כיכר מלכי ישראל, קומה 8, חדר 818, לא יאוחר מאשר עד יום 13.1.87 טלפון: 244605 — 438401

בחור/ה אחראי/ת
עם ניסיון בעבודה ובניהול חנות ספרים
ידע במשומשים
למשרה מלאה בחנות ספרים במרכז ת"א.
לציין קורות חיים בכתב יד.
ת.ד. 2430 סביון רח' הר־דפנה 49 ב'

למוסד רפואי
דרושה
מרפאה בדיבור
חצי משרה, עבודה בשעות הבוקר
בדבר פרטים יש לפנות טלפונית אל: טל' 710145, או בכתב לת.ד. 770 ירושלים

למרפאת שיניים בבת־ים
דרושות
סייעות לרופאי שיניים
בשכר הולם
טל: 03-871323 זאב מרכז רפואי לשיניים

לעיתון יומי דרוש
כתב כללי
באזור ירושלים
רצוי עם ניסיון
נא לפנות לת.ד. 9350 ת"א
בצרוף פרטים אישיים וניסיון קודם - לגלי

המרכז לייעוץ ולמידע תעסוקתי
דרוש/ה פסיכולוג/ית
(חצי משרה)
דרוש/ה מתמחה בפסיכולוגיה תעסוקתית (חצי משרה)
בדבר פרטים נא לפנות טל': 057-34436

לחברת שווק למוצרי מזון
דרושה
דיילת מכירות
לטיפול ברשתות השווק
באזור השרון
★ רצוי עם רכב ★ 6 שעות עבודה
03-371180; 03-382879

שופר־סל
לסניף כפר־סבא
דרוש
מנהל מחלקת ירקות
המעוניינים יראיינו בסניף
ביום ראשון 11.1.87
בין השעות 16.00-18.00,
רח' רוטשילד 65, כפר־סבא

דרושות
מוכרות מנוסות
לבוקר ואחה"צ
לחנות טכסטיל לבית
טל. בעבודה — 722357
בבית — 5321101

למפעל במפרץ חיפה
דרוש
חשב שכר
נדרש נסיון של 3 שנים לפחות
במערכות שכר ממוחשבות בתעשיה
המעוניינים, תושבי חיפה, עכו או הקריות
יפנו בכתב בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה
אל. ת.ד. 4364 חיפה (31043) עבור מס' 125
* סודיות מובטחת

דרושים
לחברת
מנהל מכירות בכיר (רצוי בעל רקע במוצרי בנייה)
ניסיון מוכח במכירות. נכונות ליום עבודה ארוך כולל נסיעות
מנהל לאולמי תצוגה וענף הסיטונאות
ניסיון מוכח. רצוי רקע בענף הבנייה
איש מכירות מצטיין (רצוי רקע בענף הבנייה)
ניסיון מוכח במכירות. נכונות ליום עבודה ארוך כולל נסיעות
מנהל לחברת "עמלן ביצוע" (עבודות שיש, פיתוח וכד')
1. ניהול צוותות עבודה
2. יכולת ניהול משא ומתן ברמה גבוהה
3. רצוי בעל רקע בענף הבנייה
נא לפנות בצרוף קורות חיים — בכתב יד לת.ד. 4605 חיפה — 31045
סודיות מובטחת

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
לעבודה במשרה מלאה
תנאים טובים למתאימים
051-49802/3

לבעל שירותי טלויזיה בע"מ
דרוש
טכנאי טלויזיה
בעל ניסיון
052-23673

מעונין בהצעות לניצול משרד
ברחוב יפו בחיפה
משרד גדול + טלפון (3 קווים)
מכשירי קשר, צוות עובדים.
בהצעות נא לפנות
ת.ד. 412 חיפה מיקוד 31000

המועצה לענף הלול
דרושים
עובדים לתפקיד
פקח וטרינרי
במשחטות תעשייתיות לעופות באזורי התעשיה באר טוביה והר טוב
עדיפות לבעלי השכלה זואוטכנאית או בוגרי בתי"ס חקלאיים
הצעות מועמדים בכתב יד בפרוט גיל, השכלה, נסיון וקורות חיים לשלוח לת.ד. 7133 ת"א מיקוד 61071

מכון בר
לרשת מרפאות ב"ר
דרוש
מנהל סניף ירושלים
★ כושר שיווקי/ארגוני
★ חוש אחריות ומעורבות מפותח
★ ניסיון קודם מוכח
קורות חיים (בכתב־יד) למכון ב"ר ים
רח' רמב"ן 43 ירושלים טל' 02-869513
סודיות מובטחת

למוסד ציבורי בירושלים
דרוש
מנהל כח־אדם
היקף המשרה הינו 50%
נדרש נסיון קודם בניהול כח־אדם
קיימת אפשרות להרחבת היקף המשרה לתחומים נוספים בהתאם לכישורי המועמד
המעוניינים יפנו בהקדם לטלפון 02-698029

לעיתון כאן דרום
דרושים
גרפיקאים ביצועיסטים
עם נסיון מוכח
תנאים טובים למתאימים
לעבודה בימים ג' ו־ד'
טלפון 055-21935, 055-22080
055-34560
לבקש את יורי

לסער הפצה ופרסום
דרושים **מפיצים**
לשעות הבוקר המוקדמות
לאזורים: פתח תקוה והוד השרון
שעות עבודה: 06.00-04.00
שכר 400 — 600 ש"ח
קטנוע + טלפון - חובה
03-912264; 03-917268

ליבואנים וסיטונאים
בענף מכשירי כתיבה
דרושים/ות
1. מנהל/ת חשבונות
בעל/ת נסיון, רצוי ידע ונסיון בעבודה עם מחשב
2. סוכן מכירות
3. מחסנאי + רשיון נהיגה
טל. 03-810240

נציבות שירות המדינה
מודיעה
כי למשרד הבריאות
דרוש/ה
עורך/ת דין
(הופעה בבתי משפט)
להעסקה בחוזה מיוחד
פרטים אפשר לקבל במשרדו של סגן המנהל הכללי למינהל במשרד הבריאות בירושלים — טלפון 02-638212

בעתלית
דרוש
מחלק לחלוקת עיתונים
בבתי המנויים בשעות הבוקר המוקדמות
מתאים לפנסיונר, סטודנט, תיכוניסט,
תושב המקום בלבד
670696, 667124, 05-670715

לחברת שיווק גדולה של מוצרי חשמל כלי בית ומוצרי צריכה אחרים
דרושים
אנשי מכירות
בעלי נסיון עם ועדי עובדים וחנויות בענף
תנאים טובים למתאימים
טל' 02-248771 (יצחק)

לחברת יבוא ושיווק
דרושה
מזכירה בכירה
הכישורים הנדרשים: הדפסה מושלמת בעברית ואנגלית נסיון בהפעלת טלקס
משרה מלאה
02-533254
אשר/יהודה

למוסד ציבורי בת"א דרושה
כתבנית עברית — אנגלית מעולה
(אנגלית חלקית)
על מעבד תמלילים P.C תוכנת וורדמיל
המשרה חלקית בשעות אחה"צ
לפנות בכתב אל ת.ד. 4331 ת"א 31016
ולציין על המעטפה עבור ה/21,000

למוסד ציבורי
דרוש
מנהל אחזקה — מהנדס
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים
לת"ד 39 ירושלים

לבי"ח טלביה
דרושים/ות
אחים/יות
וחובשים/ות קרביים
לעבודה מיידית
טל': 02-662441

לאו.אר.אס חיפה
דרושים
רתכי אלקטרודה בעלי ניסיון – שכר גבוה למתאימים
טייח/ בנאי יוצא צבא לעבודה לתקופה ממושכת, שכר גבוה למתאימים
חרט C.N.C בעל ניסיון למפעל תעשייתי – שכר גבוה למתאימים
מועמדים מתאימים נא לפנות לאו.אר.אס. חרב הרצוג 2 חיפה ת.ד. 5346 טלפונים: 04-664002, 04-663703, 04-671937

חברת גב־ים לקרקעות בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
להנהלת חשבונות ממוחשבת
הכישורים:
● רואה חשבון או מנהל/ת חשבונות מדופלם/ת
● בעל/ת ניסיון של 5 שנים לפחות, עד גיל 35
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 4813 חיפה 31047

המכון לגרפולוגיה מעשית
בהנהלת חנה קורן
לאחד מלקוחותינו דרושים
צורפים ומשבצים מעולים
תנאים מצוינים למתאימים.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7234
עבור מפעל תכשיטים, חיפה.

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
* בעל/ת נסיון
* עצמאי/ת בעבודתו
לפנות בכתב יד כולל פרוט נסיון ודרישות שכר לת.ד 33749 חיפה 31337

ליאור מערכות בע"מ
למפעלנו במגדל העמק
דרושה:
מלחימה מחווטת
במשרה מלאה.
טל. 065-42845, 065 47761

עיריית תל־אביב־יפו
המחלקה לחינוך הנוער והתרבות
הסתדרות הנוער העובד והלומד
הנהגת צופי תל־אביב
לצופי תל־אביב־יפו
דרושים
— מרכז/ת שבט
— רכז/ת הדרכה
— מדריכי שכבות בוגרות
בוגרי תנועות נוער (רצוי צופים) יתקשרו לטלפון 438258, 438767

לבית אבות על הכרמל דרושים
1. אחיות למחלקה הסיעודית
משרה חלקית
2. מבשלת בכירה
משרה מלאה
3. עובדות נקיון
משרה חלקית
להתקשר מיום ראשון בין השעות 8.00 — 12.00
טלפון 04-243611/2

הארץ

יום ו', ח' בטבת, תשמ"ז
9 בינואר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 מקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב גורדון 20 טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזדהה בהכרח עם תכנן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

עד היכן מגיעה האחריות

מר ארנסט יפת עשה, בלי משים, שירות לעניין עריכת החשבון בין הציבור ובינו. אילו נעלם מיד אחרי מפולת מניות הבנקאיות, היה חוסך מעצמו ומאחרים את המטעמים הלארמוזיים (?) של ועדת בייסקי; ואילו לא נכנע ליהירותו הטבעית ולתאוות הכסף שלו, לא היה תובע פיצויים ופנסיה שגודלם היה נחשב מופרז גם אילו שולמו למי שניהל את עסקי בנק לאומי בהצלחה. השערוריה שגרם יצרה את העילה למיצוי הדין עמו. על כך הוא רשאי לבוא בטענות רק אל עצמו.

ואולם משעורר את הזעם בציבור בשל תובענותו, על משקל הרצחת וגם ירשת, הוא גרף עמו גם שותפים במעשה ובמחדל. חוש המידה של האדם המנצל (?) אינו יכול להשלים עם כך שיפת לבדו יישא בתוצאות על מעשים שלא ייעשו. היו לו שותפים פעילים בגרימת המפולת במניות; ולאחר מכן היו שסייעו לו, בהחלטה או בהתעלמות מודעת, בביצועו של מה שחבר כנסת כינה "שוד הבנקים הגדול בישראל". אנשים אלה, שהעדיפו, מטעמים אלה או אחרים, עניינים אישיים או ראש שקט על האינטרס של הבנק שעל ניהולו הופקדו, חייבים גם הם לשאת בחלקם באחריות.

חבר אחד במועצת המנהלים של הבנק — ואחר כך גם שני — הקדים לראות את הנולד, ופרש. אך אסור ששניים אלה יהיו היחידים שידעו להסיק מסקנות נכונות. חבריהם להנהלה, בין אם הכינו את התבשיל בעצמם, ובין אם הסבו את ראשם בזמן שאחרים העניקו ליפת פיצויים ופנסיה כיד המלך, חייבים גם הם ללכת. זה דרוש להבראת מוראל העבודה בבנק לאומי. זה דרוש לקיומה המינימלי של היגיינה ציבורית.

עם זאת, יש להיזהר מפני הפיכת מיצוי הדין לפוגרום. כך מחייב השכל הישר. שהרי לא רצוי להעביר את ניהול הבנק הגדול בישראל בידי ביורוקרטים בינוניים. כך מתבקש גם על פי הבנת הכללים שעל פיהם מתנהלים החיים העסקיים. לא נטען שקל למצוא את דרך המלך בין משיכת כתף ובין כריתת ראשים סיטונית. צדק צריך להיעשות ולהיראות, אך אין טעם במה שהאנגלים מכנים כריתת האף כדי לנקום בפנים.

החותרים לפלג את העם

היהדות הרפורמית מנעה התנצרות ומי שפעל לנידויה במדינת ישראל גורם לקיטוע ולפילוג בעם היהודי

מאת פולס

"איני יכול לתת יד לכך שגויים יירשמו כיהודים." במענה זו נימק הרב יצחק פרץ את התפטרותו מן הממשלה. כדי לבטל את רוע הגזירה הזו, ביקש בג"ץ (?) ש"ס ממשלת אחדות לאומית להוסיף את המלה "גיורת" למלה "יהודיה" במשבצת "לאום" בתעודת-הזהות של גב' שושנה מילר. ומאחר שבית המשפט הגבוה לצדק פסק, עקב עתירתה של גב' מילר, כי אין להוסיף דבר לנתוני תעודת הזהות, ניסה להניע את ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, שתדריך את משרד הפנים לרשום בתעודת הזהות את הנתון "לאום קודם". אפס, צפייתו של הרב פרץ כי ימצא רוב תומך להצעה זו, נתבדתה. בכירי הליכוד היו בדעה שלילית, וכך נוצר מצב שלא איפשר לרב פרץ להישאר בממשלה.

כלום המקרה הבודד של שושנה מילר מצדיק את המהומה ואם יתוספו לו עוד אי-אלו מקרים — הבשל קומץ עולים מארצות-הברית יש להרעיש עולמות? התשובה היא כן. ולא רק אורתודוקסים סבורים כך. גם כל האחרים, בין שהם רואים עצמם חילוניים מובהקים, בין שהם דתיים בני אסכולה זו או אחרת, חייבים להכיר במשמעותה העקרונית של השאלה.

חוד החנית של מתקפת ש"ס מופנה כנגד הרבנים הרפורמים בארה"ב. אלה מואשמים שאינם מקפידים בדיני הגיור "כהלכה", ומי שגוייר בידם לא נעשה יהודי אלא נשאר גוי. מאחר שילדי ה"גויים" הללו מקובלים לאחר גיורם כיהודים לכל דבר, בקהילה הרפורמית, עלולים הם לשאת חלילה חיתן (?) של נכריות, ואם יבואו בברית הנישואין עם בני זוג מעדה שלא הרחיקה מעליה את הגרים הפסולים, יפגעו בטוהר העם היהודי, והמבא ליצלה (?).

ראו עקא, האסכולה הרפורמית מקיפה כשליש מכל יהודי ארה"ב המסונפים לבית-כנסת כלשהו. אין הרבנים אמורים באיזו כת קטנה ושולית, כי אם בחלק ניכר של יהדות ארה"ב.

תנאי החיים, כפי שנוצרו בארה"ב בעשרות השנים האחרונות, גרמו — ומוסיפים לגרום — לריבוי נישואי תערובת. אך בעוד שבעבר הרחוק קרה לעתים נדירות בלבד, שבן-זוג או בת-זוג נוצרים ביקשו להתגייר, אלא הצד היהודי הוא שהשתמד, רבו מאוד המקרים כהם החתן או הכלה שנולדו נוצרים, בוחרים להסתפח ליהדות. ואם גרים אלה לא יתקבלו, לאחר עלותם לישראל, כיהודים, ללא דבר, עלול סירוב זה להתפרש כהטלת דופי ביהדותם של שליש מיהודי אמריקה, אם לא יותר מזה.

אין צורך להכביר מלים בגינוי — מטעמים לאומיים — המסע של ש"ס וסיעות "דתיות" אחרות. עם ישראל אינו יכול להרשות לעצמו להינתק ממיליון וחצי או שני מיליון יהודים בעלי הכרה יהודית-דתית, משום שהכרתם זו אינה תואמת את הכרת הרבנים האורתודוקסים כאן. יתירה מזו, גילויי השנאה כנגד הרפורמה, היוצאים לעתים קרובות מפי אלה, מסלפים את ההיסטוריה.

לא שלב בדרך לשמד

ההשמצה שרבנים אורתודוקסים נוהגים להפיצה, מבקשת להוקיע את הרפורמה כשלב בדרך לשמד. ולא היא. יהודים שהתנצרו שלא מאונס, היו בכל דורות הגלות. אחדים מהם אף נעשו מיסיונרים. אולם אותם 3000־4000 יהודי ברלין, ברסלאו וקניגסברג, שהתנצרו בתחילת המאה ה־19, לא נטשו את היהדות משום שבית-הכנסת הרפורמי הרגיל אותם להסתפק במינון מוקטן של יהדות, כך שהמעבר לנצרות הצטייר בעיניהם כמסקנה ההגיונית מן הרפורמה, אלא דווקא משום שבית-הכנסת האורתודוקסי שוב לא סיפק אותם, מאחר שנפרצו חומות הגיטו.

היו אלה הרבנים הרפורמים, שעצרו בעד גל ההתנצרות וריתקו את רוב יהודי גרמניה מחדש אל בית-הכנסת והמסורת היהודית, תוך ביטול הזיקה המחייבת לשולחן ערוך ותוך חופש הכרעה לגבי תלמוד ופוסקים. היה זה אברהם גייגר אשר עזר ליהודי ברסלאו שמאסו ברב גדליה טיקטין, לשמור על יהדותם. וכך פעל לאחר מכן גם בפראנקפורט ובברלין.

אם רובם המכריע של יהודי גרמניה נשארו יהודים גם בעידן האמנציפציה וההתבוללות התרבותית, יש לזקוף זאת לזכות התנועה הרפורמית, אשר קראה לעצמה "ליבראלית" (למעט קהילה אחת בברלין). ולולא רבנים ונבאים מאסכולה זו היו מביאים את הרפורמה לארה"ב, היה נגרם ליהדות אמריקה הפסד גדול אף מזה שגרמה הרפורמה בגרמניה (והאוסטרו-הונגריה).

חוקת הגוי

מיעוט קטן בלבד ביקש בזמנו להיבדל מהרוב וייסד קהילות נפרדות, בעוד שרוב המסורתיים האורתודוקסים נשארו יחד עם הליבראלים בקהילה משותפת. הקהילות הנפרדות, שאחת מהן היא "עדת ישראל" בברלין, זכתה באחרונה לאיזכור מאוחר שהממשלה הקומוניסטית של גרמניה המזרחית ניאותה לשקם את בית-העלמין שלה — זכו להתארגן וליהנות מהכרת השלטונות, על-פי חוק מיוחד שנתקבל בבית-הנבחרים של פרוסיה. למרבה האירוניה, איפוא, "בחוקת הגוי". אין לקפח את זכויותיהן של "עדת ישראל" ושל יתר הקהילות הנפרדות, במיוחד בתחום החינוך היהודי. אבל לא הן שמרו על יהדות גרמנית מסכנת סחיפה השמד (?).

הפורשים הם בחזקת תופעה שולית. בהיותם בגולה, נשללה מהם סמכות שלטונית ולא עמד להם כוח אכיפה כל שהוא. אולם אם ממשלת ישראל תאמץ לעצמה את הדוקטרינה של הפורשים בגרמניה מלפני מאה שנה, הרי כל כובד משקלה האדיר של המדינה יוטל ברוח זו על יהדות התפוצות בכלל ועל יהדות ארה"ב במיוחד. עלול הדבר להביא במרוצת הזמן לידי תגובת-נגד — התנכרות הרפורמים למדינת ישראל. הם עלולים להתייחס אליה, יותר ויותר, כשם שאורחי קהרה דוברי הצרפתית התייחסו, מתוך דבקות במסורת הקלריקלית (?), הבורבונית, אל צרפת של הרפובליקה השלישית.

היהודים הרפורמים רחוקים מלהצית ביחס כוח. אבל יצחק שמיר ושמעון פרס, אם לא יחדלו לחזר אחר הרב יצחק פרץ הרומיה, עלולים לרדוף אותם להתנכרות כזאת, ומי שמתיימר לשמור על "שלמות העם" יפעל, למעשה, לקיטוע ולפילוג.

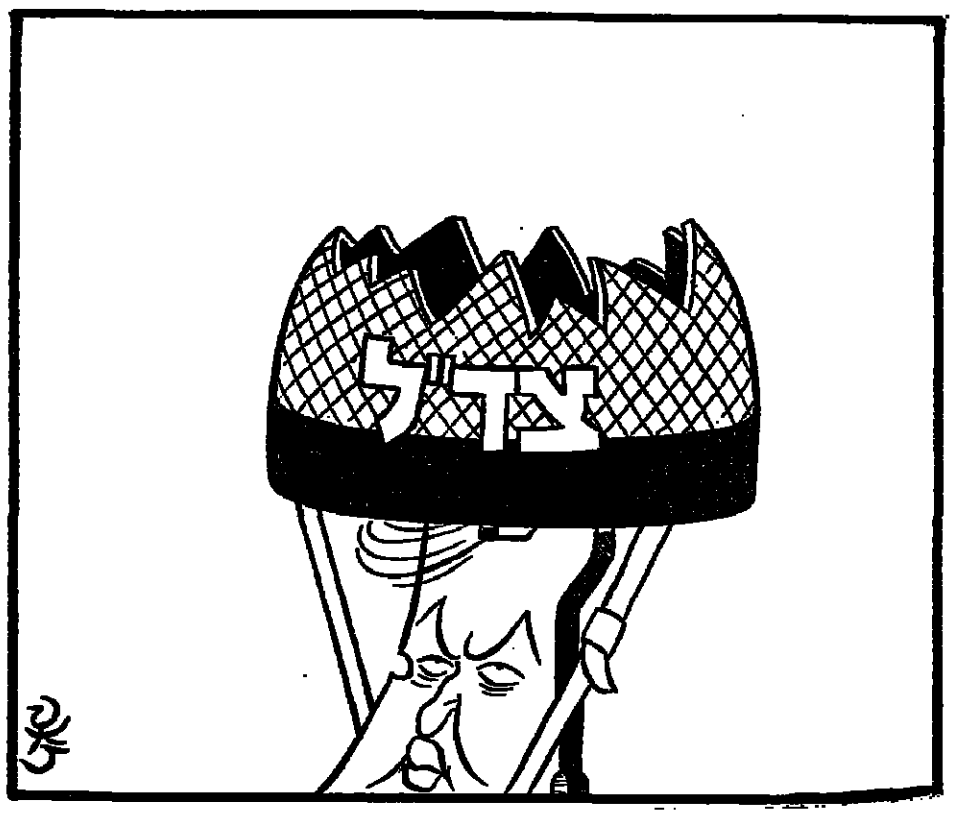

האלטרנטיווה של צה"ל ללביא

אם יימשך פרויקט המטוס על חשבון תקציב הביטחון יחלש צה"ל ללא תקנה

מאת זאב שיף

השאלה אם לבטל את פרויקט הלביא אינה מצטמצמת רק להיבט הכלכלי-תעשייתי-טכנולוגי. מי שמציג זאת רק כבחירה בין הלביא לאף 16 או חלופה אחרת, או אם להעדיף את התעשייה האווירית על ג'נרל דינמיקס והתעשייה האמריקאית בכלל — עושה לעצמו מלאכה קלה. כל אלה שאלות חשובות, אך על הפרק עומדות שאלות נוספות, חשובות לא פחות.

אין משמעות לאף אחת מהחלופות שהציג וקהיים ולו של הלביא, בלי לבחון אותה על רקע צרכיו המבצעיים של חיל האוויר, וזה השפעה שיהיה לדברים על סדר הכוחות שלו בעתיד. ההיבט התעשייתי-טכנולוגי של הלביא חשוב מאוד בתנאי שלא יעמוד בסתירה ליכולתו של צה"ל להישאר חזק ולאזן את בניין הכוח שלו.

בניית מטוס קרב ישראלי יכולה להיות מבורכת בשביל התעשייה האווירית ולספק עבודה לאלפי אנשים. אך אם פירוש הדבר שמשאביו של צה"ל יצומצמו עד כדי סכנה להתפתחותו, וחיל האוויר לא יוכל לרכוש מטוסי איכות אחרים, מה הואילו חכמים בתקנתם? משום כך חשוב כי בין אלה המנהלים את המשא והמתן עם וקהיים, ואלה המציגים את העניין בפני הקבינט, יהיו גם ראשי צה"ל וחיל האוויר ולא רק האחראים לפרויקט הלביא ואנשי משרד הביטחון.

על הלביא אומרים המומחים, שלהערכתם יהיה זה מטוס בעל יתרונות בתחום ביצועי-תקיפה של אוויר-קרקע. אך הוא ייפול ביכולת הביצועים בקרבות אוויר-אוויר בהשוואה לאף 16 החדש. אך הכוח הצבאי אינו יכול להיבנות רק מזהויות המבצעית של המטוס. כאן עומדות על הפרק שאלות חיוניות נוספות.

השאלה הראשונה היא כיצד ישפיע מימוש פרויקט הלביא על כוחו האווירי בכלל של חיל האוויר, ועל יכולתו לרכוש מטוסים אחרים שהוא נזקק להם. טעות לחשוב כי עם אספקת מטוסי הלביא לחיל האוויר אנו פותרים את צרכיו במטוסים אחרים. מלכתחילה נועד הלביא לתפוס את מקומם של מטוסי הכפיר, הסקייהוק, ובמידה מסוימת של מטוסי הפאנטום הישנים. כלומר, מדובר במטוס שיהיה ה"זנב" והחלק הנמוך של צי מטוסי הקרב. בנוסף ללביא יזדקק חיל האוויר למטוסי איכות שיהוו את חוד החנית של הכוח האווירי.

תמיד הקפיד חיל האוויר לשמור על פער של דרגה אחת לפחות במטוסי האיכות שלו מול מטוסי האיכות של חילות האוויר הערביים. הקדמנו אותם בתחום זה כאשר רכשנו את המיראז' ואחר כך את הפנטום, ולבסוף את האף 15. הצורך להמשיך בדרך זו גדל, מפני שבעקבות מלחמת לבנון קיבלו חילות האוויר הערביים מטוסי איכות רבים יותר שלא היו בידיהם בעבר. למשל, המיג 29 שבידי סוריה ועיראק, המוערך כשווה-ערך לאף 16 ולאף 15. מטוס הלביא אינו יכול לבוא במקום כל מטוסי האיכות כיום, ובמקום מטוס איכות חדש בשנות התשעים. אם מימון פרויקט הלביא יחסל את האפשרות של רכישת מטוסי איכות, ניקלע לצרה מבצעית חמורה. אם ברירה כזו תעמוד בפני חיל האוויר, אין ספק שכל טייס וכל קצין בחיל יתנגד ללביא.

שאלה אחרת היא כמה מטוסי לביא ירצה חיל האוויר לרכוש, מתי יוכל לקבל אותם ובאיזה לוח זמנים. כאשר הוחלט על ייצור מטוס הלביא, בימים שהיה וייצמן שר הביטחון, דובר תחילה על רכישת 300—350 מטוסים. בתקופתו של שרון, לאחר שכבר הוחלט על מטוס גדול יותר, שונה החישוב ובאו מדובר על רכישה של כ־200 מטוסים. הלחצים על תקציב הביטחון בעקבות מלחמת לבנון, השפעת הדבר על סדר הכוחות של צה"ל, מעוררים את השאלה אם חיל האוויר יהיה זקוק ליותר מ־150 מטוסי לביא. אולי יהיה זקוק גם לפחות מזה. פירוש הדבר שהמטוס יתייקר. השוודים, למשל, הגיעו למסקנה כי מטוס הקרב החדש שלהם יהיה כדאי מבחינת עלותו רק אם ייצרו ויקנו 280 מטוסים.

מה שחשוב לא פחות הוא לוח הזמנים שבו יסופק מטוס הלביא לחיל האוויר. אם נקבל את הנחיות של רבין מ־1986 כלשונן, שלפיהן אין להוציא יותר מ־550 מיליוני דולרים בשנה לייצור הלביא, פירוש הדבר שבשנת 2003 יהיו לחיל האוויר פחות מ־200 מטוסים. הטייסת המבצעית הראשונה של הלביא לא תהיה בידי חיל האוויר לפני 1993. כלומר, תוך ההשקעות של מיליארדי דולרים לא יוכל חיל האוויר לחדש עד אז את צי מטוסי הקרב שלו.

ולבסוף, כיצד ישפיע פרויקט הלביא על שאר תוכניות הפיתוח של צה"ל ועל בניין כוחו? בתוך צה"ל, בין הזרועות והחילות ובתוכם, נערכת התמודדות קשה ביותר על פרויקטים ותכניות פיתוח שונות. אם אכן ישאב הלביא מכספי הסיוע האמריקאי את מה שמעריך וקהיים, או אפילו את מה שאישר רבין להוציא, יישאר מעט מאוד לכל השאר. ודאי שכך כאשר מביאים בחשבון את הוצאות האחזקה של צה"ל הגדלות משנה לשנה.

המומחים מעריכים, כי על פי מדד הרכישות הביטחוניות בארה"ב, ערכו הריאלי של הסיוע האמריקאי הנוכחי — 1.8 מיליארד דולרים — אינו אלא 1.5 מיליארד במחירי 1987. מסכום של 300 מיליוני דולרים שקיבלנו להמרה בשקלים הפנו בשנה האחרונה רק 210 מיליוני דולרים ללביא (למעשה רק כ־190 מפני שהשאר הוצא על משכורות). כאן שבשנה הבאה יהיה צורך בכ־330 מיליוני דולרים ללביא בישראל, כאשר מחיר שעת עבודה הגיע כבר ל־35 דולרים, אם אכן רוצים שהתוכנית לא תסבול מעיכובים חמורים.

השר משה ארנס, שהציג כבר תקציבים קודמים ללביא, מאמין כי אפשר לגייס בארה"ב כסף נוסף ללביא ולהגדיל בדרך זו את הסיוע הביטחוני עד 2.5 ביליוני דולרים. אחרים מפקפקים בכך. אם המפקפקים צודקים, פירוש הדבר שהמשך פיתוח הלביא וייצורו על חשבון תקציב הביטחון יחליש את צה"ל ללא תקנה. החלשה כזו תשפיע בהכרח על יחסי הכוחות בינינו לערבים ועלולה לעלות לנו בדמים מרובים. הצבא הביע את דעתו בנידון, כאשר גם הרמטכ"ל — שתמך בעבר בלביא — מוכן לומר עתה כי אילו היה צריך להחליט כיום על הלביא לא היה נכנס לפרויקט.

שר הביטחון יודע את המצב לאשורו ואין הוא יכול להתחמק עוד מרגע האמת. הברירה שנותרה לו: לתמוך בלביא המיוצר על חשבון תקציב הביטחון ולהחליש בכך את צה"ל, או להניח מחדש את הפרויקט על שולחן הממשלה, כשם שעשה עם מפעל כנועי בית שמש. הוא חייב להתעקש כי המימון של הפרויקט לא יהיה על חשבון צה"ל בלבד — או שהפרויקט יבוטל ותיבחר במקומו אחת החלופות שהציע וקהיים.

מסע החיגר עם הפיסח

תפישת הרפורמה של שר האוצר עלתה יפה במספר מדינות מערביות אך בישראל היא נתקלת בקוצר-ידו של השר נסים להגשים אותה בשלמותה

מאת א. שוייצר

מהלכם בצוותא של ה"ה פרס ונסים לעבר היעד של סיכום מדיניות כלכלית לשנת 1987, מזכיר צעדה שלובת זרוע של חיגר ברגל ימינו עם פיסח ברגל שמאלו. לא זו בלבד שהמשא מאט את ההליכה, אלא שהצועדים מושכים כל אחד לכיוון רגלם הקצרה. ואם כי אין להוציא מכלל אפשרות שיגיעו לנקודה כל שהיא הקרובה למחוז חפצם, הדיזוון עצמו אינו מעורר התפעלות.

בלשון פחות ציורית, ניתן לתאר את הזוג המתוך כך: לשר האוצר נסים יש תפישה כלכלית הרשנית המבטיחה, אילו אומצה, תנופה מעמיקה במשק; אך חסר לו הכוח לגרום לאימוצה. ולראש הממשלה מר פרס יש מן הכוח הנחוץ להעביר ולבצע, אך אין לו רעיון: הוא מציע תפישה ישנה, אשר ספק אם התנאים כשרים להרצתה המחודשת.

קידום לנועזים ולבעלי מרפקים

תפישתו של שר האוצר התבניתית האופרטיבית בת שלושה חלקים הנגזרת ממנה — קיצוץ התקציב, תמורה בשוק ההון ורפורמה במס הכנסה — עשויה מקשה אחת: היא בנויה על הבנה, כי היוזמה העצמית במגזר העסקי יכולה לספק את הדינאמיקה הנחוצה להעלאת המשק על מסלול הצמיחה. ולא עוד צמיחה סתם, כי-אם כזו המעבירה את היוזמה ומובילה אל העצמאות הכלכלית. הקיצוץ בתקציב נועד לפנות מן המסלול את המעסיק הממשלתי, הרובץ שם כאבן נגף. הרפורמה בשוק ההון אמורה לספק את המשאבים הדרושים למימון השקעות; הרפורמה במס באה להמריץ את מי שבורך ביצר היזמות. בסך הכל, זו תפישה הפונה אל היוזמים הפרטיים, הרעבים להישגים, ולבעלי המרפקים הנמצאים כבר במשק, או שניתן למושכם [...] העיקרי שלה היא הקלוטה המחודשת בסמלים ובהשכבות דרוח המפסד.

נסים ופרס: תפישה כלכלית מערבית

אין כל קושי להבחין בקירבה הרבה בין תפישה זו לבין התפישות שעליהן בנויה המדיניות הכלכלית בארצות השולטות ע"י ממשלות שמרניות: ארה"ב, בריטניה, גרמניה, צרפת, בלגיה וכו'. בארצות אלו זוקפת לזכותה התפישה — על הצעדים האופרטיביים הנגזרים ממנה — הצלחות לא מבוטלות: האינפלציה נבלמה, הצמיחה חודשה, אמנם בקצב איטי יחסית, ואף כי נגרמה אבטלה בעלת מידות, שדרות המדינות המוכרות בהרגשה, כי רוחה להן. עדות לכך היא בחירתן החוזרת של המפלגות שאימצו את התפישה ועשו אותה עיקרון מנחה בפרוגרמה שלהן.

אך באליה זו, בכל הנוגע לישראל, נעוץ קוץ גדול, ואולי צריך לומר, שני קוצים. אין כוח פוליטי המספיק כדי להקנות סיכוי התחלתי לגישה של התפישה הישראלית, ובתוך זה, אין למר נסים כשר אוצר כוח מספיק לגרור אחריו את חבריו בליכוד, שלא לדבר על המערך, לתביעה לו להוציאה אל הפועל. אחד המודחשים — [...] — של האקונום שלאחרי 1977 — מתבטא בשרי אוצר הנעדרים בסיס פוליטי איתן משלהם. מארליך ועד נסים, שרי האוצר לא הביאו כנדוניה נכסים פוליטיים משלהם. הם היו — אם אפשר לקרוא לזה חיים — מכוח סמכותם של ראשי הממשלה. בין אלה האחרונים, היה רק אחד, מר שמעון פרס — גם הוא מאונס — שהציב בראש דאגותיו את הטיפול במצב המשקי הכללי מביה את הדעת. התוצאות ידועות. ובאופן קונקרטי, הצירוף נסים-שמיר (זה האחרון בעיקבון מוגבל), חסר הכושר להפוך את התפישה המשקית המתוארת למדיניות כלכלית תקפה.

הודיה אל ההצלחה

האימרה שלפיה הבריות מבקשים לחזור על הצלחותיהם, כוחה יפה לגבי הצעדים שנוקט מר פרס במסגרת השותפות התבונית שלו עם שר האוצר, בעיצוב מדיניות כלכלית לשנת 1987. הוא הצליח בשנה הקודמת 1985 להנהיג גזירות מינהליות קשות על המשק. את זה הוא עשה בהסכמת נציגות הדרג הפרלמנטרית של גורמי המשק, הסתדרות המעסיקים, עובדה ידועה. היא, שהציג עצמו פעל כהלכה. מן ההצלחה ההיא הסיק מר פרס מסקנה, שאנשים יהודים ומנוסים ממנו היו נשמרים ממנה, כלומר שהמפתח הוא בהסכמה. רוצה לומר, בכל רגע נתון אפשר לנהל את המשק באמצעות הנחות מינהליות, ובלבד שה"ה קיסר ולאוטמן יגרשו (?) את החותמם.

מה שנשכח בעת השיבה אל התרחיש הנ"ל הוא 1) שכיום, בניגוד לקיץ 1985, לא זו בלבד שאין תחושת משבר המקנה יתרון לכל מי שמציע מוצא ממנו, אלא קיימת אופוריה; 2) שהדגם של שליטה משקית באמצעות הסכמות פורמליות בין גופים קורפורטיביים (ממשלה, הסתדרות, מעסיקים), יצא מכבר מן האופנה האינטלקטואלית. הבעיות הניצבות בימים אלה בפני קובעי המדיניות הן הרבה יותר מסובכות, מאלה שהעסיקו את המשק הכלכלי ב־1985: כיצד מונעים את חידוש האינפלציה בלי לדלל את רזרבות המטבע, וכיצד מעלים את המשק אל מסלול קבע של צמיחה באמצעות הייצוא. הסיבוך הוא הסיבה לכך, שבניגוד ל־1985, מר פרס זוכה מצד שותפיו להרים צורמניים: האשם לא בהם, אלא בגורמים האובייקטיביים של שולטיו, ודום האינטרסנטים, שאת השתתפות עמם העלה לדרגת עקרון שלטוני מקודש.

לא נעסוק כאן בשאלה, מדוע הכניס את עצמו שר האוצר פרס לתסבוכת הכלכלית. מה שלא הגיע מר פרס, התוצאה היא גם ברורה, גם בעלת שתי פנים. להביא תגובה מודרשת. לתהליך אימוצה של מדיניות כלכלית ל־1987, שעמד להיבלם; ומן הצד השני, שנתנה ללא הכר מגמתה: מה שהתחיל כרפורמה משקית מעמיקה, המקרינה במיוחד כוחות יוזמה רעננים, לבש אופי של קיום היש באמצעותם ולטובתם של גופים מבוססים ושמרניים. מה שייצא מכל זה באופן ספציפי ביחס לעתיד הקרוב, לוט עדיין בערפל. בזה לא יכול להיות ספק, מי מבין שני השותפים מתוך אונס, נסים ופרס, מייצג את התנועה המתרפשת, ומי את השמרנות.

הקאנצלר טעה ב־36 שנה

הלמוט קוהל מנסה למשוך קולות בוחרים מקרב הימין הקיצוני ברטוריקה על מחנות ריכוז במדינה-האחות

מאת דניאל דגן

בון
הקאנצלר הלמוט קוהל טעה בשלושים ושש שנים. במדינה הגרמנית האחות של הרפובליקה הפדראלית, מזרח גרמניה, יש צורות שונות ואכזריות של דיכוי חופש הפרט. אבל אין מחנות ריכוז במובן הנציונאל-סוציאליסטי.

מחנות הריכוז הנאציים האחרונים, שהוסיפו לפעול גם לאחר נפילת הרייך השלישי, נסגרו עוד במחצית שנת 1950. זמן קצר לאחר שהרוסים שיחררו את החלק המזרחי של גרמניה, הם הפכו את הקומוניסטים המקומיים לגורם הפוליטי השליט, הפקידו בידיהם את המשימה הרגישה של חיסול מתנגדים פוליטיים. המשימה הזאת התבצעה, במידה מסוימת, על-פי מסורת המשטר הקודם: מתנגדי המשטר נשלחו למחנות שהשאירו מאחוריהם הנאצים. כך, למשל, מחנה הריכוז בוכנוואלד שליד העיר ויימאר הופעל מחדש — הפעם כדי לחסל את שארית ההתנגדות הפוליטית והאידיאולוגית שממנה חשש השלטון החדש.

לפי נתוני האגודה למען זכויות האדם, שמושבה בפראנקפורט, חיסלו המזרח-גרמנים, בהדרגה ובזהירות, כארבעים אלף בני אדם במחנות הריכוז הנאציים לשעבר. אבל ב־1950, כאמור, נסגרו המחנות האחרונים, וחלקם הוסבו למוזיאונים להנצחת זכר האימים של משטר הריכוז הנאצי. אחרים פשוט נעלמו ונשכחו.

מידע ממקור ראשון

אבל בכל הידוע במערב, אין עוד כיום מחנות ריכוז במזרח-גרמניה. יש בתי מעצר לאסירים פוליטיים, שבהם שוררים תנאי דיכוי חמורים ביותר. יש מחנות לעבודת פרך, שבהם מטילים על האסירים הללו מכסות-ייצור בלתי אנושיות. כך, למשל, מוחזקות אסירות פוליטיות בבית מעצר נשים במזרח-גרמניה בשטח כולל המעמיד לכל אחת מהן מטר רבוע אחד בלבד בממוצע. יותר משלושים נשים צריכות להסתפק בשני בתי שימוש ובשישה כיורי רחצה, וכל מקרה של "הפרת משמעת" מסתיים בכליאה בצינוק.

האסירות עצמן, זה נכון, מכנות את המיתקן בשם "מחנה ריכוז". אבל אין זה מחנה ריכוז במובן ה"נאצי". לקבוצה של "עושי הצרות" משתייכים כל מי שמבקשים לצאת למערב, או מפגינים בגלוי כלשהו למען הפסקת הפגיעה השיטתית בזכויות האדם הבסיסיות.

דברים אלה ידועים היטב לקאנצלר הלמוט קוהל. ממשלתו של קוהל, כמו ממשלות קודמות, משלמת סכומי עתק כדי לקנות את חירותם של בודדים מאלה המוחזקים במתקני המעצר של מזרח גרמניה. עם חלק מאלה שמשוחררים מנהל קוהל שיחות אישיות, כדי לדעת ממקור ראשון על המתרחש ב"מחנות הריכוז" המזרח-גרמניים.

להשרות בגרמנים ביטחון עצמי

מדוע, בכל זאת, דיבר הקאנצלר בקולות רמים על "מחנות ריכוז" (לא על מחנות מעצר סתם, לא על מהדורה מזרח-גרמנית של ה"גולאג" הסובייטי)? הרי ידוע לו היטב, שהשומעים יעשו מבלי משים את ההשוואה המתבקשת עם מחנות הריכוז המקוריים, הנאציים.

לעתים נדמה כי הקאנצלר מדבר מתוך אי ידיעה, או מתוך טפשות. או אולי היתה זו פליטת פה. אפשר שכך קרה כאשר השווה את מנהיג ברית-המועצות מיכאיל גורבצ'וב לשר התעמולה הנאצי גבלס. אחר כך נאלץ קוהל למסור הצהרות מביכות, מתנצלות מעט, מעל במת הבונדסטאג.

אבל ההערה בעניין גורבצ'וב-גבלס היתה רק חלק משורה של אמירות תקיפות במיוחד כלפי ברית-המועצות והמזרח-אירופיות, באותה הרצאה שבה דיבר קוהל על "מחנות ריכוז" במזרח-גרמניה, הצהיר בעל בריתו הפוליטי פראנץ יוזף שטראוס, כי הגיע הזמן להפיח בגרמנים תחושה חדשה של ביטחון עצמי ושל גאווה לאומית. לא ייתכן, אמר המנהיג הבווארי בכינוס מפלגתי עם 60 אלף משתתפים, כי העבר הנאצי יוסיף להעיק על הגרמנים, ולהגביל את כושר התמרון שלהם בכל התחומים.

ייתכן, אמנם, שקוהל נכשל בלשונו כמה פעמים, וחלק מההערות הגורמות לו אחר כך לצער ולכאב ראש פוליטי. אבל הורפת הטון שלו בנושאים לאומיים, אם אף לאומניים, בוודאי אינה מקרה. הקאנצלר ויועציו לדרך הפוליטית עושים עתה מאמץ מודע של הרגע האחרון להשיג כל קול אפשרי לקראת הבחירות הכלליות הקרובות. הקולות הנוטים להם נמצאים, לפי הערכתם, באגף הימני הקיצוני של הקשת הפוליטית.

להנחה המערבית יש סימוכין בשני אירועים מן השנתיים האחרונות. ראשית, הבחירות לפרלמנט האירופי בשטראסבורג, שהיו הבחירות הכלל-ארציות האחרונות במערב-גרמניה. בבחירות אלה זכתה המפלגה הניאו-נאצית בקרוב לחצי אחוז מכלל הקולות הכשרים, ובכך התקרבה במידה מסוכנת לשבירת אחוז החסימה הגבוה הנהוג במערב-גרמניה. אין ספק כי הישגי הניאו-נאצים בבחירות לפרלמנט האירופי היו במידה רבה תוצאה של שיעור השתתפות נמוך במיוחד בהצבעה. בוחרים מתונים רבים העדיפו "להישאר בבית", ובכך תרמו בעקיפין להעלאת משקלן של הקבוצות הקיצוניות. הירוקים הגיעו ליותר משישה אחוזים, וארגונים שונים ומשונים, החל מן התומכים הגרמניים של לרוש האמריקאי ועד לקומוניסטים מהדי מוסקבה האדוקים, צברו אחוזים בודדים, במיוחד בהשוואה לבחירות ארציות "רגילות".

הסכנה מימין

אבל הישגי הימין הקיצוני לא היו תופעה יחידה. הם קיבלו חיזוק מודגש במיוחד בבחירות שנערכו לפני חודשים אחדים במדינה הפדרלית בוואריה, שבה שולט המנהיג השמרני שטראוס, הנחשב בעצמו פוליטיקאי ימני שאיננו מן המתונים. בבחירות אלה קיבלה קבוצה שכינתה את עצמה "המפלגה הרפובליקאית" שלושה אחוזים מן הקולות — למרות השתתפות גבוהה בהצבעה, ועל אף תעמולה אגרסיווית של שטראוס וחסידיו במגנון האולטרה-שמרני האופייני כל-כך לבוואריה.

כיום, פחות משלושה שבועות לפני הבחירות, הקאנצלר קוהל ניצב בעמדה נוחה כלפי האופוזיציה השמאלית. הסוציאל-דמוקרטים מעוררים רושם של מפלגה אובדת עצות, שאיבדה כליל את המוניטין. האמונה השלמה של הקאנצלר לשעבר הלמוט שמידט (המתרחק בבחירות מכל מעורבות במסע הבחירות של מפלגתו), הירוקים זוכים להצלחה יחסית בשוליים קיצוניים, המורכבים מקואליציה סבוכה של שוחרי איכות הסביבה, תמימים חסרי תקנה ושמאל לאומי השואף לגירוש האמריקאים מאירופה.

קוהל והאסטרטגים שלו אינם חוששים עוד באופן רציני מן "הסכנה השמאלית". במקום זאת הם מרכזים את מאמציהם בליכוד רוב ככל האפשר של בוחרי הימין והמרכז. ובשוליים הימניים הקיצוניים הם מגלים קבוצה קטנה, אך חשובה, העלולה לגזול מהם שניים או שלושה אחוזים הנדרשים לשם ניצחון חותך בקלפי.

את לבות הבוחרים הללו אפשר אולי לקנות ברטוריקה מסוג הטענה של הקאנצלר על קיום מחנות ריכוז במזרח-גרמניה. או במלים אחרות: באינפלציה מחושבת של מושגים המקובלים לרייך השלישי, המסבכת את אירועי התקופה לעניין יומי ונוטלת מהם את הייחודיות המתבקשת של עבר נאצי.

למשרד מודרני
דרוש
מיסטר שין

מיסטר שין - הינו תכשיר הניקוי החיוני ביותר בכל משרד

מיסטר שין - תכשיר אנטיסטטי דוחה אבק -
דואג לניקיון והברקת הציוד הרגיש ביותר: מחשבים, מסכי טלויזיה, מדפסות, קופות רושמות, מכשירי טלפון, וכל הריהוט המשרדי.

תן למיסטר שין להתחשב במחשב שלך ובכל הציוד היקר ללבך ולכיסך.

מיסטר שין - התכשיר הרב- שימושי לניקוי והברקה.

להשיג ברשתות השיווק ובחנויות חומרי הניקוי.

כל מוצר של יעקבי בול!

יבואנים: יעקב יעקבי ובניו בע"מ רח' החשמל 1 ת"א טל. 621565

هكذا من الأصل

صكدا من الاهل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

פרצה רחבה של פרץ

הרב יצחק פרץ הפך שלא בטובתו לגיבור השבוע בציבור החרדי. בשיחותיו עם ראש הממשלה יצחק שמיר ועם שרים אחרים, לא הסתיר הרב־השר את צער הפרידה מהמשרד. עד לפני שנתיים היה רב אלמוני ברעננה, והמחשבה על שיבה לשם אינה קוסמת לו במיוחד. פרץ אמר, וחזר ואמר, שאין הדברים אמורים בתיק אלא בעיקרון, אולם בקרבתו של שמיר אומרים, שהוא לא היה דוחה את תיק השיכון.

אך שמיר אף לא העז להציע לדוד לוי להשתתף במשחק הכיסאות המוסיקליים. בישיבות שעשר העוזרים בשיחות טלפון טרנס־אטלנטיות, נבנו את הרעיון בעודו באבו. "הוא לא פראייר", אמר לי אחד מהם. "מה הוא יעשה עם כל הדירקטורים מהמנהה שלו בתנר עה" תיקים אחרים לא באו בחשבון. פרץ למד במהירות כאלו משרדים מוגנחים התקציבים השמנים. למעשה, לא היה שום דיון ממשי בחילופי תיקים.

פרשת פרץ היתה יכולה לשמש הזדמנות מצוינת לפתרון בעיית השרים המתוסכלים, עזר ויצמן ויצחק מודעי. גם בכיוון זה לא נעשה מאמץ רציני. המעקב הבהיר, כי הוטו בעניין הקצאת תיק למודעי עומד בעינו, ואילו בליכוד לא נמצאו תומכים להצעה להפקיד את תיק הפנים בידי ויצמן בתמורה לסידור עבודה בשביל מודעי. שמיר מצא, אפוא, את עצמו במצב שהוא מרגיש בו נוח במיוחד — קיפאון. הניתוק הקשה של פרץ מביתאו מבאן, והקשיים בשיבוצם של ויצמן ומודעי מכאן, הובילו את ראש הממשלה לפתרון הסביל ביותר. כך יכול פרץ להישאר בהישג ידו של הליכוד גם לאחר שהציבור ישכח מדוע הוא נאלץ לעזוב את לשכתו.

שני צעירים, סגן השר רוני מילוא והמנכ"ל אריה דרעי, יצאו נשכרים מהעניין. הראשון זכה להזדמנות להתקרב לעמדת שר החולש על משרד רחב־ידיים. מאז העתיק את מושבו ללשכתו הישנה של עזר ויצמן במשרד ראש הממשלה, סובל מילוא משעמום. בסדר היום שלו אין כבר ארוחות־צהריים עם חברי קונגרס ואורחים חשובים, שסעדו על שולחנו במשרד החוץ. מאז הדימארת, הודיע המנכ"ל יוסי בן־אהרון ומזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין את אחיזתם במעגל הסובב את שמיר. מילוא מצא את עצמו מחוץ לחבורה המשפיעה על ראש הממשלה, ולמעט עסקנים מהשורה השניה, לא פקד איש את משרדו. הטיפול בתיק הפנים הקפיץ אותו באחת לפתות שתי ביתות.

ההערכה שפתרון בעיית הגרים לא יימצא על נקלה, יאפשר למילוא, בראשונה, "להביא קבלות" לדרישתו לקבל משרד של ממש. אולם ש"ס לא יוותרו על תיק הפנים, בעיקר על תקציביו המיוחדים. חוף גילו הצעיר, יכול המנכ"ל אריה דרעי להתהדר בעסקנים ותיקים. ומילוא ימצא בו יריב קשה, שיקפיד לשמור על האינטרסים של שלוחיו החרדים. דרעי נבחר בשעתו על פרץ, בלחצם של רבני מועצת חכמי התורה. דרעי לא "ישב שבעה" על התפטרותו של פרץ וספק אם ירחוק בו לשוב.

סיבוב בעולם

מצרים: השר עזר ויצמן הכחיש השבוע בכנסת את הידיעות בדבר סירובה של מצרים להזמין את ישראל להשתתף, כבכל שנה, ביריד הספרים שנפתח החודש בקהיר. בתשובה לשאילתא של ח"כ יהושע מצא, אמר ויצמן כי ישראל היא שהחליטה לוותר על השתתפותה בגלל קשיים ארגוניים ותקציביים. הוא ציין כי במקום זאת תשתתף הצבה ישראל בצורה בולטת ביריד הסחר בקהיר. חברי הכנסת מצא ואליהו בן אלישר מהליכוד לא היו מרוצים מהתשובה ורמזו כי הם מפקפקים בכך שישראל ולא מצרים היא שוויתרה על הדוכן הישראלי ביריד. מתברר שזה דברים פשוטים ביותר. מו"לים ישראלים שהציגו את ספריהם ביריד בשנים עברו התקשו לעורר עניין בקרב המצרים ולכסות את הוצאותיהם. לעומת זאת, למרות שאשתקד נרצחה ישראלית בתקופת מתכלים ביריד הסחר, מבקשות השנה 60 חברות (לעומת 40 בשנה שעברה) להציג בו את מרכולתן. המצרים מתעניינים באמבטיות של "חמת" יותר מאשר בספריו של עמוס עוז. זו, כנראה, משמעותה של נורמליזציה: כאשר פותחים דוכן על מנת לעשות עסקים ולא כדי להוכיח למישהו שיש נורמליזציה.

אוסטרליה: מי צריך ללוות את ראש ממשלת אוסטרליה בוב הוק במהלך ביקורו בארץ בסוף החודש: השגריר הישראלי היוצא מקנברה או השגריר הנכנס לשם? במשרד החוץ החליטו לסטות מהנוהל הדיפלומטי המכופתר ולחסוך לשגרירנו באוסטרליה יששכר בן יעקב את הטיסה הארוכה ארצה בלוויית הוק ופמלייתו. הביקור ישמש הזדמנות חד־פעמית לשגריר המיועד, צבי קידר, להכיר מקרוב את צמרת השלטון בקנברה, לשם יצא בעוד כחודשיים. בן יעקב נעלב ושיגר מברק מחאה לשר החוץ שמעון פרס שבו הוא מסביר עד כמה חשובה נוכחותו כאן בצד מיודעיו האוסטרלים. השגריר נעלב עד כדי כך שהציע לממן מכיסו את הוצאות הדרך. הוא עומד לצאת לגימלאות עם מוכרת פרידה שמקומו נפקד מארוע הנחשב לאחד השיאים בעבודתו של דיפלומט. אגב, בן יעקב שלח מברק דומה משגרירותו בבקשה להקצות לו שלושה חודשים לצורכי פרידה מאוסטרליה וסביבתה.

סיירה ליאונה: המדינה הקטנה הזו במערב אפריקה תופסת מזה זמן רב את אחד המקומות הראשונים ברשימת המדינות המחוזרות ביותר על ידי ישראל ביבשת השחורה. אמרו שהיא הבאה בתור אחרי שכבתה טוגו. אולם זו העגישה אותנו על הפרסום המוקדם מדי של ההחלטה בעניין זה והעמידה את ישראל בפינה למשך שנה לפחות. בינתיים התפנתה ממשלת סיירה ליאונה לאשר לאש"ף לפתוח שגרירות אצלה ואת ללא צורך בזיהורים מיותרים. במשרד החוץ מסבירים שנשיא סיירה ליאונה עשה זאת כדי להעמיד במקומם גורמים לבנוניים בעלי השפעה במדינה. הדבר אינו מפריע לחברות ישראליות לעשות שם עסקים ענפים.

ועוד משהו מאותה סביבה: שגריר ישראל בקמרון גד גולן הגיש לפני שבועיים את כתב האמנתו לנשיא ועדיין (כמעט חצי שנה אחרי ביקור פרס) מתקשים הקמרונים למצוא מעמד לשגריר בישראל.

רומניה: לרגל יום ההפיכה הפלשתינית שיגר נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו מברק ברכה חם במיוחד למנהיג אש"ף יאסר ערפאת. בין השאר כתב צ'אושסקו: "ברכות הודות וסימפטיה עמוקה לעניין הצודק של העם הפלשתיני". הוא מאחל לפלשתינים לזכות במדינה עצמאית משלה. אך אינו שוכח להזכיר את הצורך להבטיח את ריבונותן של כל מדינות האיזור ובטחונן. שגרירות ישראל ברומניה דיווחה כי עיתוני בוקרשט פרסמו את המברק בהבלטה רבה.

ארה"ב: משלחת ישראל באו"ם הפיצה השבוע איגרת בין חברות מועצת הבטחון בעניין רצח שלושת היהודים בידי קנאים שיעים בלבנון. באיגרת טוענת ישראל כי במעשה זה נחשף פרצופו האמיתי של הטרור האנטישמי, אשר חשף את שיניו גם בפיגוע בבית הכנסת "שער שמים" באיסטנבול. האיגרת היתה מעין מענה לטענה של כתב העיתון הצרפתי "לה מטאן" בירושלים, כי ישראל אינה מגיבה על רציחתם של יהודים אלא בלחצם של כתבים זרים.

משרד החוץ מבקש דרך

מה משיב דיפלומט ישראלי, הנשאל על עמדתה של ישראל ביחס לוועידה בין־לאומית? את גירסת ראש הממשלה יצחק שמיר — או שמא את זו של הבוס הישיר, שר החוץ שמעון פרס? זו היתה אחת השאלות שהמנכ"ל המדיני יוסי ביילין נתבקש להשיב עליהן בפגישה עם מנהלי המחלקות במשרד. הפקידים הוותיקים אמרו, שבמשך השנים לימדו אותם כיצד שוכחים את הדעות הפרטיות ומציגים בפני העולם את עמדות הממשלה. בימי יצחק שמיר במשרד החוץ לא היתה להם בעיה מיוחדת. בדרך כלל, הם המשיכו להפיץ את התעמולה האנטי־אש"פית ואת הלאומים של ירושלים. עם כניסתו של פרס למשרד, הסתבך המצב. האמריקאים שואלים, לדוגמה, אם הקונפדרציה שעליה דיבר פרס בשיחתו עם נשיא מצרים חוסני מובארק באלכסנדריה, היא התוכנית המדינית של ישראל, ומה אומר על כך ראש הממשלה. הדיפלומט הישראלי המצוי יודע מעט מאד על רעיונות השלום של פרס והיועצים שבאו עמו.

ביילין התאמץ לשכנע, כי כל ממשלות ישראל, לרבות ממשלות רבין ובגין, לא נבהלו מוועידה בין־לאומית. הוא הבטיח לעובדים להתוות בפניהם את הדרך שתהיה בעיקרה חזרה אל הגישה של אור לגויים ולא נשק לגויים. במקום שישראל תצטייר כמאצ'ו המפציץ כורים גרעיניים של שכנים, מדוע לא נעביר מסר מתחום ההתמחות שלנו — מחקר גרעיני, שאל ביילין.

הפגישה הסירה מעט ממעטה החשדנות והמסתוריות שאפפו את המנכ"ל המדיני החדש. תרומה חשובה בכיוון זה תהיה להבטחתו להגביל את המינויים הפוליטיים. בקיץ ישובו לארץ ארבעה מאלה שהובאו בזמנו בזמן שמיר מחוץ למשרד: השגריר בוונצואלה אוסקר פרישר והקונסולים הכלליים יורם אטינגר (יוסטון), יששכר קציר (אטלנטה) ויעקב סלע (סן פרנציסקו). פרס הסתפק, לפי שעה, במינויו של פרופ' שלמה בן־עמי לשגריר בספרד, ובקרוב צפוי מינוי פוליטי של שגריר בארצות־הברית.

השבוע דחה ועד עובדי משרד החוץ את בקשתו של ביילין למנות את מנהל לשכת העיתונות הממשלתית ישראל פלג לציר הסברה בוואשינגטון, בטענה כי הוא נעדר ניסיון דיפלומטי. אחרי פלג משתרך תור ארוך של עסקני מפלגת העבודה הלוטשים עיניים גדולות על המינויים המתפנים, בעיקר ביבשת אמריקה. כאן יהיה מבחנו האמיתי של ביילין בקרב העובדים. לא בהדראה לגנוז את האמנה הפלשתינית.

סוף שבוע משגע במלון הילטון

בוא עם כל המשפחה למלון הילטון ירושלים. לסוף שבוע מלא משחקים ואושר. בכל סוף שבוע בחודשים ינואר ופברואר, מיום שישי אחה"צ ועד מוצאי שבת תתקיים תכנית מלאת פעילויות לילדים, להורים ולכל המשפחה. פעילות במשך כל שעות היום... ספורט, משחקים, סיורים, ארועים מיוחדים והרבה פרסים. תמורת 53.50 ש"ח ליחיד, בחדר זוגי, לינה וארוחת בוקר אתה מקבל סופשבוע מושלם. (המחיר אינו כולל מע"מ).

תוכניות מונחות לילדים:
- חדר משחקים
- אומנות ומלאכה
- בדמינטון ופינג־פונג
- טניס ומיני גולף
- סיור מיוחד במלון הילטון
- הופעת קוסם

פעילויות למשפחה:
- עונג שבת – שירה בציבור
- בינגו נושא פרסים
- סיורים רגליים ומודרכים בירושלים
- סיורים מודרכים באוטובוס למקומות מיוחדים בירושלים והסביבה

פעילויות למבוגרים:
- משחקי שולחן
- מועדון בריאות + ג'קוזי + סאונה (בתשלום)
- טניס
- ג'וגינג
- טעימות יינות
- טיפות החן
- עתונים ושבועונים

תוספות:
מחירים מיוחדים במבצע למשפחה 15% הנחה על כל הארוחות והמשקאות במסעדות המלון והמשלוח לכלל ארוחות ערב שבת הצהרים. בחודשים ינואר ופברואר 87. עוגל כרטיס טיסה ללוס־אנג'לס עם T.W.A.

הזמן מקומות עוד היום, התקשר לסוכן הנסיעות שלך, או ישירות למלון הילטון בירושלים 02-536151.
מלון הילטון ירושלים... המקום בו מתרחשים דברים.

jerusalem hilton
Leading the way to the USA

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

ועידת חרות: אתמול, היום, מחר

המגעים האינטנסיביים האחרונים בצמרת תנועת חרות, שיובילו — קרוב לוודאי — לכינוס המושב השני של ועידת התנועה בסוף מארס, נולדו משני מהלכים עיקריים: יוזמה של השר אריאל שרון, לכנס צירים ארצי, המתוכנן ליום ראשון הקרוב, וניסיון מצד מקורבי השר לוי לשכנע את שמיר להודיע על תאריך לוועידה, כדי לנטרל את הישגו האירגוני־פוליטי של שרון, יריבו הגדול של לוי.

שרון השקיע בשבועות האחרונים מאמץ אירגוני עצום, כדי להביא לכנס הקונגרסים כנגד התעוררה בתל־אביב את 2,000 צירי ועידת התנועה. מאז המושב הראשון של הוועידה קיימת הערכה, כי שרון הפסיד רבות מכוחו בתנועה, ובכנס

בלשכתו. בפגישה הובעה דאגה רבה מההישג הפוליטי הצפוי לשר שרון עם כינוס הכנס. על לוי הופעל לחץ לכנס כינוס נגדי, ימים מספר לפני כינוסו של שרון, אולם מספר חברי כנסת, ביניהם עובדיה עלי ומיכה רייסר, הוליכו ליום מהלך טקטי שונה, שיביא מצד אחד לניטרול כינוסו של שרון, ומצד שני יקרב את המושב השני של הוועידה, ויהדק את הקשר בין שמיר ולוי.

זה זמן רב שומר ח"כ רייסר על קשר הדוק עם ראש הממשלה יצחק שמיר. לפני שבועות מספר, באמצע העימותים עם השר לוי, הרגיש רייסר בפני שמיר כי הצלחתו במשרד ראש הממשלה בשנתיים אלה, תציב אותו בראש רשימת הליכוד לכנסת גם לקראת הבחירות

לוי שהה בסיור בחו"ל, קיבל שמיר בלשכתו את ראשי מחנהו של לוי. שמיר שטח בפניהם את הסיכום המוקדם עם ח"כ רייסר, וההודעה שיצאה מלשכת ראש הממשלה שפעה אופטימיות לקראת כינוסה של הוועידה. בינתיים, נועד שמיר עם יו"ר נשיאות הוועידה, השר משה קצב, ונתן לו אור ירוק להיפגש עם השרים כדי להביא לכינוס המושב. שמיר חייב היה לקבל גם את הסכמתו של שרון לסדר היום עליו סוכם עם אנשי לוי. בפגישה בין השניים, ביום רביעי, העלה שרון מספר הסתייגויות, במיוחד לגבי הדרישה, כי במקביל לבחירת מ"מ ליו"ר התנועה יתקיימו בחירות גם לבעלי התפקידים האחרים, כמו יו"ר מרכז ויו"ר מזכירות.

שרון ושמיר: ההסכמה רחוקה

הבאות. במגעים בין רייסר לשמיר, ניסה מקורבו של לוי להגיע להבנה עם ראש הממשלה לסדר יום של הוועידה, שיכלול את בחירתו של שמיר כיו"ר התנועה והנהלתה, לוי כממלא מקומו, הפיכת צירי הוועידה לחברי מרכז, ואישור האיחוד עם הליברלים.

שמיר שעד עתה טען, כי אין לכנס את הוועידה ללא הסכמה מוקדמת בין כל השרים, ניאות לתת יד לכינוס, גם אם תהיה הסכמה רק על סדר היום.

באותה ישיבה בלשכתו של לוי, הציע רייסר כי חברי הכנסת ממחנה לוי ייפגשו עם שמיר ויבקשוהו לצאת בהכרזה על תאריך לוועידה וסדר היום, כדי לנטרל את הכינוס. ביום שלישי השבוע, בעת שהשר

זה הוא מבקש להוכיח את הישגו של רבר. במשרד המסחר והתעשייה בירושלים הוקם מטה אירגוני, בראשו עומד עוזר השר ישראל כץ, ובעזרת צוות פעילים גדול, נשלחו עוד לפני כחודש ההזמנות לצירים "להחליף דעות בנושאים הלאומיים והאידיאולוגיים של התנועה, ובחיפוש הדרך לכינונה המהיר של הוועידה". כך ועוזריו לא הסתפקו בהזמנות שנשלחו, אלא הקפידו להתקשר טלפונית לכל אחד מצירי הוועידה, ובסוף השבוע האחרון נשלחו הזמנות נוספות, הפעם בחתימתו האישית של שרון, שהקדיש לכך את כל השבת האחרונה.

הכינוס המתוכנן של שרון עורר דאגה רבה במחנהו של השר לוי. ביום שלישי, לפני עשרה ימים, כינס סגן ראש הממשלה את מקורביו

רק אתמול הבין שרון, כי הפעם הוא זה שנגרר למהלך של אנשי לוי, שביקשו לנטרל את כנס הצירים החשוב לו כל־כך. בהודעה שפירסם אתמול בבוקר נאמר, כי ההסכמה בצמרת עדיין רחוקה, ואין הוא מוכן להסכם שיהיה בין שמיר ללוי, שיביא לבחירתו של יו"ר המרכז כמ"מ. לשכת ראש הממשלה השיבה, כי שרון מנסה להביא לכינוס פלגני בתנועה, תרמה הבגרתו של שמיר בכינוס ותיקי התנועה ביום שלישי, בה אמר כי יש אישים בתנועה המתנכרים בעמדתם, שלעיתים היא לאהתגננות. מיכה רייסר וחברי הכנסת ידיים בתנועה, המהלך שתכננו הצליח מעל ומעבר למצופה: שיתוף פעולה בין שמיר ללוי, והצגתו של שרון כמי שמבקש לעורר פלגנות בתנועה.

דמותו של עסקן

יצחק קעטבי: יו"ר מועצה להשכיר

מאחורי מאבק הכוחות העכשווי בצמרת המפלגה הליבראלית, מסתתרת דמותו של עסקן מקומי בן העדה התימנית, יצחק קעטבי, ראש המועצה המקומית בקריית עקרון. קעטבי, שזכה בתפקיד יו"ר מועצת המפלגה הליבראלית בוועידת הליבראלים ב־1980 בזכות תמיכתו בשרים אברהם שריר וגדעון פת, שייך למחנהו של השר מודעי, עריקה שהקנתה לו נשק פוליטי רב חשיבות במאבקיו עם יריביו לצמרת. בעזרתו ביקש מודעי לכנס את מועצת המפלגה לשינוי התקנון, כינוס שביטל אתמול לפנות בוקר בית הדין של המפלגה, במקביל לביטול הכינוס שיזמו מתנגדי מודעי.

קטעבי עבר למחנה תומכיו של השר מודעי במפלגה הליבראלית לפני כארבעה חודשים, ומאז החל מודעי לנצל את תפקידו המפלגתי של יו"ר מועצת קריית עקרון, ולהביא לכינוס מועצת המפלגה הליבראלית, כדי לנטרל את השפעתם המפלגתית של יריביו הוותיקים: שריר, פת ונסים. למעשה, עוד לפני שהחליף קטעבי את הקווים, ושימש אחד משוקעי לוח השחמט במחנהו של שריר, הוא רוחש אהדה רבה לאנשי מחנה מודעי. קטעבי היה זה שניהל את ישיבת מועצת המפלגה הליבראלית לפני כשנה וחצי, בה ניסו שריר, פת ונסים לקבל החלטה מהירה לאיחוד עם הליבראלים. מודעי, בעזרת איגוד העובדים, ועזרה מסוימת מיושב ראש הישיבה, זכה בכבודה באותו מעמד הוסמך לנהל את המהלך.

יצחק קעטבי

בין חברי המפלגה הליבראלית נחשב יצחק קעטבי לדמות מפלגתית מיוחדת במינה: איש נעים הליכות, המנסה להוכיח כי גם בני עדות המזרח מסוגלים להשתלב במפלגה הנחשבת אשכנזית במהותה. קטעבי (50), בעל תואר ראשון באוניברסיטה, מסוגל לרתק שעה ארוכה מאות מבין חברי המפלגה, בנאומיו. הוא נחשב לאחד המודרים מבין חברי מפלגתו הרואים בפוליטיקה שליחות לשמה. ידידיו מועטים, כי על ידי השכלתו והרצו הרב, הוא מנסה להשכיח את מוצאו, ולהוכיח כי גם בני עדות המזרח מסוגלים להשתלב בצמרת הפוליטיקה.

את דרכו למפלגה הליבראלית, עשה באמצע שנות ה־60 כחבר ב"כח השלישי" בראשותו של פרופ' קלינגהופר, שהצטרף לציונים הכלליים ולפרוגרסיבים בעת שנוסדה המפלגה הליבראלית המאוחדת. גם מודעי היה בין הבולטים בקבוצה זאת, ולא לחינם טוען בכנס שאורגן לפני כשבועיים ושעורר את המהומה המפלגתית, כי קטעבי חוזר אליו הביתה, לאחר מספר שנות גלות.

זאת הפעם השניה שהוא משמש כראש מועצת קריית עקרון. בהפסקה בין שתי תקופות כהונה אלו, שימש קטעבי כמזכיר עיריית חדרה. אז התקרב לראש העיריה דאז, דב ברזילי, מקורבו של השר גדעון פת במפלגה הליבראלית. כך קרה, שלקראת ועידת המפלגה הליבראלית ב־1980 מצא עצמו קטעבי בין התומכים הבכירים בקבוצתם של השרים פת ושריר. בתמיכת שרים אלו היה יו"ר מועצת המפלגה. תפקיד זה מכבד בעיקרו, אך בחודשים האחרונים, הוכח כי גם בו טמון כוח פוליטי רב ביותר.

יעקבי הולך (אולי) לוואשינגטון

סוף שבוע זה הוא המועד אותו הגדירו ראש הממשלה יצחק שמיר וממלא מקומו שמעון פרס, כמועד בו יוכרע מי יהיה שגרירה הבא של ישראל בארצות הברית. בנספח להסכם הקואליציוני בין הליכוד והמערך שנוסח עם ביצוע הרוטציה, נאמר כי פרס יגיש לשמיר תוך שלושה חודשים רשימה של אישים שמתוכה יבחרו השניים מועמד מוסכם.

בשבועות האחרונים שב ועלה שמו של שר הכלכלה והתיכנון גד יעקבי כמועמד לתפקיד זה. לראשונה הוזכר שמו של יעקבי לתפקיד, בשיאו של המשבר בין המערך לליכוד ערב ביצוע הסכם הרוטציה. באותה הישיבה הלהוטה של פורום "שרינו" של המערך, התלונן פרס, כדוגמה לאטימותו של שמיר, כי הציע לו חמישה שמות של מועמדים לתפקיד השגריר, ביניהם נקב בשמו של יעקבי ושמיר השיב בלאו מוחלט. יעקבי הופתע ביותר מהזכרת שמו כמועמד לשגרירות בארצות הברית. עוד באותו יום פירסם הודעה בה נקבע כי מעולם לא הוצע לו התפקיד ופרס כלל לא שוחח עימו על כך. בפני ידידיו קבל אז יעקבי, כי פרס, נוכח המתיחות ביניהם, מבקש להרחיקו משולחן הממשלה, בשלושת החודשים האחרונים. חל, ככל הנראה, מיפנה בדעתו של יעקבי. לאחר מספר פגישות שקיים עם פרס בנושא השגרירות בוואשינגטון, נחשב כיום יעקבי כמועמד הרציני ביותר של מפלגת העבודה. ליעקבי עדיין לא הוצע התפקיד רישמית. הוא מסרב להתייחס לעניין לפי שעה, אך מקורביו הסבירו השבוע, כי אם תהיה אליו פניה מפרס ושמיר לקבל את התפקיד, הוא יסכים לצאת לוואשינגטון.

יעקבי, הרואה עצמו נאבק על מקום טוב בצמרת מפלגת העבודה, הגיע, כנראה, למסקנה, כי תקופת כהונה בעיר הבירה החשובה ביותר בעולם תהווה עבורו, מקפצה טובה ביותר לרקיעת המועמדים לרשת את פרס.

מועמדותו האפשרית של יעקבי למישרה זאת יצרה שרשרת של ספקולציות במסדרונות מפלגת העבודה, מי ימלא את מקומו ליד שולחן הממשלה. מקורביו של יו"ר הקואליציה ח"כ רפי אדרי, טוענים, כי לאחר מינויה של שושנה ארבלי־אלמוזלינו כשרת הבריאות, הבטיח פרס לאדרי כי הוא הבא בתור. גם מקורביו של אליהו שפייזר יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת טוענים כי הובטח לו התפקיד. בינתיים, המפתח לשיבוציים אלו הוא בידי ראש הממשלה יצחק שמיר, החייב להסכים למועמדותו של יעקבי. מלשכתו נמסר השבוע כי עדיין לא היתה התייחסות לנושא, מכל מקום הודגש, כי מועמדותו של יעקבי היא הרצינית ביותר מכל השמות שהעלה עד היום שמעון פרס.

ערעור בתוך יחד

לשכת מפלגת העבודה תיוועד ביום חמישי הבא את ישיבתה לאישור הסכם האיחוד בין מפלגת העבודה לתנועת יחד. החלטת הלישכה, תהווה המלצה בפני מרכז המפלגה, שיתכנס לאשור סופי של ההסכם בסוף החודש.

לקראת כינוס הלישכה גברו התרוצצויות במפלגה, בעיקר מצד אותם חוגים המתנגדים לאיחוד עם תנועת יחד, בעיקר מהחשש ששריון המקומות לשלושת חברי הכנסת של יחד. יצמצם את הסיכוי להשתלב במקום ריאלי ברשימת המערך לכנסת הבאה.

בינתיים מתברר כי כמה עשרות פעילים מתנועת יחד בראשותו של השר עזר וייצמן, טוענים כי החלטת יחד להתאחד עם מפלגת העבודה, היא החלטה דיקטטורית של וייצמן ומספר מצומצם של מקורביו, כשרבים אחרים מעוניינים להישאר כתנועה עצמאית, ויש ביניהם המבקשים לשתף פעולה דווקא עם הליכוד. קבוצת פעילים, בראשותו של משה שפריר מאחזה, יזמה בימים האחרונים מגעים עם גורמים בכירים במפלגת העבודה, המתנגדים להסכם האיחוד בין התנועות. שפריר עצמו קיים שיחה ארוכה, עם ח"כ אליהו שפייזר, המבקש לשאת את דגלם של המתנגדים להסכם במפלגת העבודה.

כינוסה של לישכת מפלגת העבודה לדיון בנושא יחד בשבוע הבא, בא לאחר סיכום שהיה לפני ימים אחדים בין מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס לשר עזר וייצמן, לאחר התפרצותו של האחרון שטען כי ראשי מפלגת העבודה בוגדים בו, ואם לא יזורז האיחוד לאלתר תנתק עצמה יחד מהמערך. פרס הבטיח לוויצמן כי לא ישונה ההסכם בו הובטח ייצוג של כשה אחוזים ליחד במוסדות התנועה ושריון של שלושה מקומות ריאליים בכנסת. אגב, כבר בימים אלה ניתן לראות את ניצני הוויכוח שעשוי להתעורר בין יחד לראשי העבודה ערב הבחירות הבאות לכנסת. פרס מעוניין כי חבר הכנסת השלישי מטעם יחד, במקומו של שלמה עמר, המסתבך בחקירות פליליות שונות, יהיה שלום בוחבוט, ראש מועצת מעלות־תרשיחא. פרס מאמין כי האף דימן אותו באוהדה לפרוזם מנהיגי העתיד לקיים יחד עם רבין. מקורבי וייצמן מבקשים כי את מקומו של עמר יירש דווקא המשבץ גד פרינ־המשבש באכנן ויקסמי כמנכ"ל התנועה.

הטור השלישי / לילי גלילי

דב זקהיים מגיע: לא רק צדיק, גם חכם

מי מפחד מדב זקהיים?

על פי הדיווחים בעיתונות שקדמו לביקורו של דב זקהיים, אפשר היה לחשוב שמדובר באיזה אסון טבע המתמשמש ובא. "בעוד 6 ימים יגיע זקהיים לישראל"; "עוד 3 ימים לביקורו של זקהיים"; "זקהיים יגיע מחר", ועקי הכותרות בספירה לאחור הסרת תקרים. כשהגיע לבסוף באמת לרווחה. הרב, מסתבר, אינו נורא כל כך. הוא אפילו שונה מזקהיים שהופיע בארצנו לפני שלושה חודשים, בתופים ובחצוצרות, והקדים או לפגישתו עם רבין מסיבת עיתונאים נלהבת שקיים בשגרירות בתל אביב. משהגיע בסופו של דבר לפגישה עם שר הבטחון, העיר או רבין ביובשת: "אולי אפשר כבר לוותר על הישיבה את הכל כבר שמענו במסיבת העיתונאים." אבל יותר מכל הרגיזה את כולם העובדה, שעל אף הצורך הרשמי להפגישו עם ראש הממשלה, הצליח זקהיים לארגן לעצמו פגישה עם שמיר. איך? — פשוט מאד. הוא ומזכיר הממשלה, אליקים רובינשטיין, נהגו להתפלל באותו בית כנסת בוואשינגטון. והן מה האבות של שניהם באו מאותה עיר בפולין, והאבא של זקהיים, נוסף לכל, הוא גם חבר הנהלת צהר־בית"ר בארה"ב. בקיצור, הוא עיצבן את כולם.

אלא שזקהיים החליט הפעם להיות לא רק צדיק, אלא גם חכם. הוא שומר על פרופיל נמוך יותר, אומר יפה "תודה" ו"בבקשה", ומודה בכל הזדמנות על "שיתוף הפעולה הישראלי". בביקורו זה, ממעט זקהיים גם בקשרים עם העיתונות, ומסתפק בתגובות קצרות. השינוי, אגב, אינו רק יוזמה אישית: יש אצלנו מי שדואג לכך. סיפרו לנו, כי ביוזמתו של יועץ התקשורת של רבין, איתן הבר, נמנעו שני בעלי גוף מעשורות הצלמים להנציח בתמונה את פגישת זקהיים־רבין. הסיבה שלא ירגיש שהוא באמת חשוב כל־כך.

מה היית עושה לו היית ארנסט יפת?

פנסיונר בקטמונים, 300 שקלים לחודש. מה היה הוא עושה עם 30 אלף דולר?

הפנסיה של 30 אלף הדולר של ארנסט יפת, הפכה לא רק לשיחת היום בשכונות העוני, אלא גם נושא לשלקלה. "מכר כך", אומרים שם, "עשינו חישוב שהוא צריך 1000 דולר ליום. אבל מה יעשה בחודש של 31 יום? יהיה לו דפיציט. אבל מה, אולי ה־28 ימים של פברואר יאזנו לו את התקציב".

צחוקים, אבל דווקא שם העניין לא רק מרגיז, אלא גם כואב. כל תקציב פעולות השיקום בקטמונים ל־12 אלף איש, היה פחות מ־200 אלף דולר לשנה. כמעט מחצית מן הפנסיה השנתית של יפת. הלכנו אצל פנסיונר ומובטל בקטמונים. ש מקבלים 300 שקל לחודש, וש אלנו: "מה היית עושה לו היו לך 30 אלף דולר לחודש".

וכך דיברו יעקב אישה ומלאה אליהו:

— בדיוק, אני לא יודע. אפילו ברמיון לא יכול לספק סכום כזה. אפילו שאני קורא את זה בעיתון, אני לא מאמין. מה הייתי עושה? הייתי עוזר לילדים שלי, קונה אוכל, ומזמין רופא פרטי לאישה שלי, רק היום הלכה לקופת חולים, ואחרי שלוש שעות חזרה בלי תרופות. למה? למה שלא היה לה 30 שקל לשלם. והוא, יפת, מרים טלפון ומזמין רופא פרטי אפילו לכלב שלו.

— עזרת לילדים, קנית תרופות, הזמנת רופא, ולדעתי נשאר לך עוד איזה 29 אלף דולר. מה הלאה?

— מה אני אגיד לך, אני לא יכול לחשוב על זה. הכי ברמיון שלי זה "בנה ביתך" ברמות. אני רק כועס עליו ועל כל המדינה הזאת. כבר יותר טוב שלך לחיות בין הערבים והנוצרים. ולא נראה יותר את המדינה הזאת. אני חושב כל הזמן מה כן [illegible] אדם כמו [illegible] אפילו מה אני אוכל? אני מתבייש לספר לך. ביצה, מרגרינה, בשבת אולי חתיכת עוף. אחד שוחט פרה ביום, לשני אין מה לאכול.

— הצעתם להזמין את ארנסט יפת לשכונה שלכם. מה הייתם מראים לו?

— שיבוא לבית שלנו, ויראה שכל הדיירים ניתקו את החשמל בחדר המדרגות בגלל ההוצאה. שישאר איתנו לראות טלוויזיה. אבל רק עד תשע וחצי, כי אחר כך מכבים. אין כסף לשלם חשמל עד חצות. הייתי מזמין אותו גם למכולת שלנו בשכונה. כל היום נכנסים לקוחות רק להקחלב, כולם. ילדים קטנים באים לפני בית ספר, ומבקשים "שוקו ולחמניה". פותחים את היד, ויש להם 10 אגורות. לאמא כבר קשה להגיד "אין לי", או יותר קל לה שבעל המכולת יגיד לילד שזה לא מספיק. הילד יוצא, בוכה. ואולי גם [illegible] יפת יעמוד [illegible] דמעות בעיניים!

פרס עם חסן וחוסיין (בלוויין)

צמרת פוליטית ומקצועית של לוחמה בטרור תשתתף בסימפוזיון בן יומיים שמארגן החודש בניו יורק הירחון הנושא "דיסקוטר" שבבעלות "טיים־לייף" בנושא "טרור בעולם טכנולוגי". בראש הכנס יעמוד סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, ובין המשתתפים קספר וינברגר מן הפוליטיקה, המפקד לשעבר של "כוח דלתא", יזקין מאייר, מן "השטח". המארגנים ביקשו גם את השתתפותו האישית של מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, והצטערו לשמוע כי עקב התחייבויות קודמות לביקור באירופה, לא יוכל להגיע. כפשרה, הציעו כי פרס יקליט את הרצאתו מראש, והיא תשודר בסימפוזיון באמצעות הלוויין. פרס יהיה שם בחברה טובה: גם הוד מלכותם המלך חוסיין והמלך חסן הי"ב של מרוקו, ישאו דברים שיועברו בלוויין בסימפוזיון על הטרור. שלושתם, כך שמענו, יהיו נגר.

עשה לך רב(נים)

האחד רב, לא כל כך ציוני על־פי ההגדרות של הדתיים; השני ציוני, לא כל כך רב על פי אותן הגדרות. אז מי יהיה רב ראשי לצה"ל? — אולי שניהם.

אם זה יימשך כך, עוד נגיע באחד הימים לחלק את כל המדינה לשניים, משהו ברוח המודל של יהודה וישראל. התשתית, למעשה, כבר קיימת: שני ראשי ממשלה מתחלפים, שני רבנים ראשיים, שני מנכ"לים למשרד החוץ; ועכשיו — אולי — גם שני "רב צבאי".

ראשית לכל, הרקע. הרב הצבאי הראשי, גד נבון, מסיים עשר שנות כהונה. אך הוא מתכוון לפרוש רק בתנאי שיסודרו לו ג'וב כחבר בית הדין הרבני העליון. לכך, שמענו, יש התנגדות נמרצת ברבנות הראשית.

מצב עניינים זה אינו מונע את המגעים הקדחתניים שמאחורי הקלעים למינויו של היורש. לצורך זה, יש ברבנות הצבאית שני מועמדים: הרב אברהם אבידן, עוזרו של הרב הראשי לענייני הלכה, והרב יוסף הראל, עוזר הרב לענייני הווי דתי. את ההבדל בין השניים, מתארים יודעי הדבר כך: אבידן, בעל סבר פנים רבני, בקיא בהלכה. מבקשיו היחידה, אומרים, שהוא "שחור". לא, חלילה, בשום משמעות גזענית. "שחור", בעגה הדתית, הוא אחד השולח את ילדיו לחינוך העצמאי. ועל פי אותו סולם, ומשמשים שהוא גם "לא כל כך ציוני". הרב אבידן מכחיש, שדווקא את החינוך הציוני הוא מוסיף לילדיו בבית. בכל זאת זוכה אבידן גם לתמיכתם של אנשי שם במפד"ל. לעומתו, הראל הוא טיפוס שונה לחלוטין: צנחן עם כיפה סרוגה, מוכשר בעיני ארגון קצת שורשי, (למאמינים), אומרים בחיבה) ציוני טוב, אלא מאיו — לא כל כך רב. גד נבון, להפתיע, תומך דווקא במינויו של הראל, ומוכן אפילו להציאו לכנות הופעה לליד מדים להחק צו זה כאירשותו.

לצידם, יש גם מועמדים חיצוניים, שהבולט בהם הוא הרב יצחק כהן, ראש המדרשה לבנות בבר אילן. לכהן יש מגרעת בולטת אחת שמו. ככהן, לא יוכל הרב הצ"ל לבוא לבית הקברות ללוויה, אזכרות, או להזהי חללים בהלהטה, רחמנא ליצלן.

לאור המצב העלה הפולחן רבה, בפגישתם עם רבין בשבוע שעבר הצעת פשרה אפשרית, ולו, ולינים אלהו: אם אינך יכול לבחור באחד מהם — קח את שניהם. יהיה אבידן רב ראשי כוהר הלכה, והראל יהיה "קצין דת ראשי". זה ידאג בעיקר להלכה, זה ידאג יותר לגוף. זה "רב צבאי ראשי", והוא "הראשון לצה"ל", ושיטת הבשלות פועלת שוב.

ציתותים

אוקונור: מקל הניר משמיר

● את יחסו האמביוולנטי לביקור של אוקונור, ביטא ראש הממשלה, יצחק שמיר, ב"מקל וגזר" תקשורתיים. את "הגזר" העיעד לאוקונור אישית. העביר שמיר בראיון לגייל פרבמן באודיסי של ניו־יורק, שם העיעד על הקרדינל שבוחם שנועד בעיקר לאוזני מיליוני היהודים של ניו־יורק. את ה"מקל" הפנה שמיר לאותם חוגים בוותיקן. שרצו, להערכתו להכשיל את הביקור. יועצו לתקשורת, אבי פזנר, הצליח לסדר ביקור של כצינו רשת טלוויזיה איטלקית. שיבואו בשבוע הבא ללשכתו של שמיר ושלא מהם, שם יגיע באוזני האיטלקים את דעתו הנחרצת.

● פרנק סינטרה יגיע לישראל בחודש יוני לקונצרט מיוחד בתיאטרון ירושלים. סינטרה נענה להזמנתו של ידיד מקומי, טדי קולק, ויופיע במסגרת חגיגות ה־20 לאיחוד ירושלים. בעבר הופיע סינטרה בארץ בשני קונצרטים שהכנסותיהם הוקדשו לנוער בישראל.

● איננו נוספת סמכים להחש עזר וייצמן על אותו של הקרדינל אוקונור בארוחת הערב אצל השגריר פיקרינג. ששיכנעה את הקרדינל לבקר במשכנו של הנשיא ובביתו של פרס מסתבר, שלא נוספת, קסמים. האפילו לא הקסם הוייצמני הנודע פעלו כאן. בארוחת הערב, היה זה דווקא אוקונור שלחש על אוזנו של וייצמן: הייתי מוכן ללכת לביתם הפרטי של הנשיא ושל פרס. וייצמן הפיק ב"אין בעיה", וסידר את העניין. הסביים נמצא שבה משותפת גם בעייניו צבא, אם כי הרקע שונה. זה בא בחיל האוויר, בשני החשמן נושא בדרגת ארטיל (מיל.) דווקא כן הלגיוירה".

וייצמן: לא קואלה של קסם

סליחה, לא ידענו

מאת רומן פריסטר

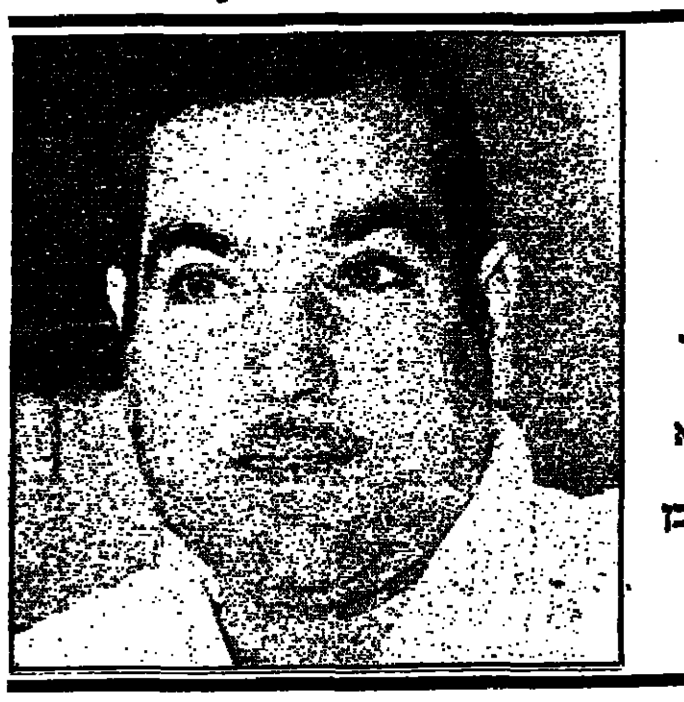

חנניה אברג'יל, רכז מודיעין במשטרת טול־כרם, הואשם בשוד ובסחיטה מסוחרי סמים, הורשע, הועמד למשפט ופוטר. הסיוט נמשך שש שנים. עתה, כשזוכה, אין להוציא מכלל אפשרות שאברג'יל נפל קורבן לאינטרסים אפלים של המעורבים בפרשה

"היטב" שאל גאלב פרייג' והתניע את מנוע מכוניתו. במושב האחורי של הפיאט הישנה ישב אבו־עינטר, מודיע משטרתי שיזם את הפעולה, ושני שוטרים מקומיים בלבוש אזרחי. חנניה אברג'יל, רכז מודיעין במשטרת טול־כרם, ישב ליד הנהג. "סע בזהירות," אמר.

לא עלה על דעתו של חנניה שהנסיעה הקצרה מטול־כרם לקלקיליה תיהפך למסע אל תוך סיוט שיימשך שש שנים.

לאמיתו של דבר, לא היתה זו פעולה שלו. יוסף אורן היה צריך לצאת באותו אחרי צהריים נאה של ה־12 במאי 1980 כדי ללכת בעקבות הודעה של אבו־עינטר וללכוד שני סוחרי סמים מעזה. חנניה ויוסף עבדו יחד, שני שוטרי־חורש, האיך ומסאריסקי בנפת טול־כרם. יוסף אורן היה מיומן בעבודת מודיעין, לא כן חנניה. היה אך טבעי שאורן יוביל את המשימה. אלא שבאותו יום נסע אורן לסדר דבר־מה בביתו, בנצרת, וביקש מחנניה להחליפו.

הכל היה מוכן. צריך היה רק לסגור את המלכודת ולקצור את פרי התכנון. אבו־עינטר, שנפגש בעבר עם שני האחים אל־חמיידה, סוחרי הסמים מעזה, צויד בצרור שטרות, חלקם מזויפים. בשעת התשלום אמורים היו שלושת שוטרי־החורש לזנק ממחבואם ולתפוס את העותים. אלא שהאחים אל־חמיידה לא הביאו אתם את החשיש המוכן אלא מוט ברזל. הם רצו בכסף ללא תמורה בסחורה. אבו־עינטר לא נבהל. הוא שלף סכין. האחים נבהלו ונמלטו מהמקום. רק לפנות ערב, אחרי חיפוש ממושך בחוצות קלקיליה, נמצאו שני האחים והובאו בכוח למכוניתו של גאלב פרייג'. המכונית הוסיפה לנוע לכיוון טול־כרם אך נעצרה בפרדס במבואות העיר.

תעלומה בפרדס

עד כאן לא היו סתירות משמעותיות בין גרסות המעורבים בפרשה. אך עם עצירת הרכב התחילו הגרסאות להתפלג. אל־חמיידה התלונן למחרת במשטרת רפיח כי "כנופיה של שוטרים הכניסה אותו ואת אחיו למכונית, הובילה אותם לפרדס ושדדה את כספם". בתלונתו המקורית סיפר אל־חמיידה על "שלושה שוטרים המנופפים באקדחים קטנים". בהתרגשות רבה סיפר איך נלקחו מהם באיומים 5000 ל"י ואיך בעקבות תחנוניו החזירו לו השוטרים אלפיים ל"י, כדי שיוכל לחזור לעזה.

שש שנים ושמונה חודשים אחרי המקרה, ישבנו בביתו של חנניה אברג'יל בעכו והקשבנו לתיאור המקרה כפי שהשמיע אותו לפנים באוזני החוקר, אלף ואחת פעמים אותה גרסה בדיוק, אך איש לא האמין לדבריו. כל הטוענות וכל הנסיבות העידו נגדו. תחילה לא נתן בו אמון אפילו סניגורו הרשמי, עורך־הדין דוד אופק, ובטרם הסכים לייצגו דרש שייבדק במכונת אמת.

על אירועי אותו ערב בפרדס במבואות טול־כרם מספר חנניה: "לא ידעתי מה לעשות: לעצור את האחים אל־חמיידה כחשודים בניסיון לשדוד את אבו־עינטר, או לתת להם ללכת כדי להמשיך את המשחק ולתפוס אותם בעתיד. לא הגענו עדיין כשוטרים והעותים יכלו להתרשם כי יש להם עסק עם עבריינים שכל רצונם לקנות כמות גדולה של חשיש. מכיוון שהיתה זו פעולה של שותפי אורן, החלטתי לשאול לדעתו. ציוויתי לעצור את הרכב. הורדתי את האחים אל־חמיידה והשארתי אותם עם אבו־עינטר ועם שני השוטרים המקומיים, עאדל זיתאוי והספי ג'לאד. 'המתינו פה, אנחנו נחזור תוך עשרים דקות,' אמרתי להם וביקשתי מפרייג' להסיע אותי לתחנה בטול־כרם. הוא נשאר במכונית כשעליתי לתחנת המשטרה והתקשרתי לביתו של אורן בנצרת. דיווחתי לו על ההתרחשויות ושאלתי לעצתו. אורן הורה לי לשחרר את החשודים כדי שיוכל להמשיך במשחק. חזרנו לפרדס, הסענו את האחים לקלקיליה, קבענו מועד אחר להבאת הסם, ונפרדנו".

בבית המשפט המחוזי בחיפה הוצג חנניה אברג'יל כשקרן ופושע. יוסף אורן "לא זכר" שחנניה דיבר אתו בטלפון. לעומת זאת נזכר אחמד אל־חמיידה שהתלונן תחילה על שלושה שודדים כי למעשה הם היו חמישה, וחנניה אברג'יל ביניהם. שני השוטרים הערביים, זיתאוי וג'לאד, הודו בגזילת 5000 ל"י, אך הטילו את האחריות למעשה על מפקד הפעולה בשטח. הם היו בסך הכל פקודים שמילאו אחר הוראות. ראלב פרייג', הנהג שהסיע את חנניה לתחנת המשטרה בטול־כרם, טען שלא המתין לו במכונית אלא עלה אתו לטלפון ובמו אוזניו שמע איך סיפר חנניה לשותפו יוסף אורן על 5000 ל"י שנלקחו מהחשודים "כעירבון להספקת החשיש". אבו־עינטר העיד כי רוב כספי השוד והסחיטה נחבאו עוד באותו לילה, ועם שחרור החשודים נסעו כולם למסעדה בתחנת הדלק של סייבה. השוטר ג'מל סרחאן, שאף הוא חקר את אחמד אל־חמיידה, ידע לספר כי חנניה הדיח את החשוד בסתר בסמים למתן עדות־שקר.

מגילת המלכודת

חנניה הבין שהוא בצרות ברגע שרב־פקד יהודה אלבז החל לחקור את תלונת האחים אל־חמיידה מעזה. "אלבז היה אז ראש לשכת החקירות בנפת שומרון, בשכם. שמו הלך לפניו כקצין קשוח ולא־מתחשב בזולת. הכרתי אותו כששירתתי ביחידה שלו, כשנתיים לפני המקרה. ראיתי שלא אסתדר אתו וביקשתי העברה. העבירו אותי למודיעין בטול־כרם. מתחילת החקירה חשתי כי אלבז לא יהיה הוגן כלפי. ביקשתי שיעבירו את התיק לקצין חוקר אחר, אך לא נעניתי".

אלבז היה הדמות הדומיננטית בנפה, הוא ריכז בידיו מידע על אנשים רבים ומעטים העיזו להתנגד לו. חנניה חש איך מתחילים חבריו במשטרת טול־כרם להתרחק ממנו, איך מפקד התחנה שולל ממנו כל גיבוי וכיצד מתהדקת סביבו המלכודת. לכל אחת מהנפשות הפועלות היתה סיבה טובה להעליל עליו. פנים קטנים מן העבר נהפכו למוקשים בדרך לאמת.

עם ג'מל סרחאן הוצב אברג'יל בבניין ושניהם מצאו את עצמם יחד במשטרת טול־כרם. "לסרחאן היתה פרשת אהבים עם חיילת בשירות חובה," אומר חנניה. "היתה לי הרגשה שהאיש מנצל את תמימותה של בחורה צעירה שלא ידעה עדיין את טעם החיים. הדבר הרגיז אותי. הערתי את תשומת לבו של אחד הממונים שלנו, הדבר שם קץ ליחסים בין השניים. אני משוכנע שסרחאן ידע כי ידי היתה במעל וכי זכר את הפרשה כשעלה על דוכן העדים והעליל עליי".

גם משפחת פרייג' רחשה טינה עמוקה לחנניה אברג'יל. הפרייג'ים רכשו להם מעמד איתן הודות לקשריהם עם הממסד הישראלי. הבן ראלב היה סוכן משטרתי והאב יצר קשר עם שלטונות ביטחון אחרים. בתחנת המשטרה לא ראו בעין יפה את "המוניטין האפלים" של המשפחה וגיבשו דעה שבגלל ערכם הנעים כמקורות מודיעיניים אין להפריע בתמיכה בהם. כאשר הסתכסכו האב והבן (על רקע קשרים רומנטיים של ראלב עם אשה), והאב התלונן על בנו כי איים עליו באקדח, נשלל מראלב רשיון הנשק שלו. מן הצד השני, סירבו אורן ואברג'יל למלא אחר בקשת האב ולעצור את הבן הסורר כדי להרתיעו מהאהבה. "מעמדם בעיר נפגע והם חיכו לרגע כושר כדי לסגור אתי חשבון", טוען חנניה. "הרגע הזה בא כאשר הקצין החוקר אלבז החליט להלביש עליי את תיק השוד והסחיטה".

גם למודיע אבו־עינטר היה מניע חזק לפגוע בחנניה. אבו־עינטר, שפרנסתו באה לו בעיקר מ"מיסיון" שהיה מקבל מהמודיעין המשטרתי, ביקש מחנניה אברג'יל הלוואה. כשנתקל בסירוב, דרש כי יפעיל לחץ על אחד מעשירי טול־כרם ויכריחו להלוות לו כספים. כשנדחתה גם הבקשה הזאת הצטבר המשקע בין המודיע וחנניה.

כאשר הועבר חנניה מטול־כרם לנהריה ועמד באש צולבת של חקירה שנמשכה חודשים, נשמעו טיעוניו אלה כתירוצים שמטרתם לחלצו מהמצוקה. אלבז לא הרפה מהפרשה ועדויות הערבים מילאו את תיקו האישי של אברג'יל. לימים יכתוב השופט המחוזי קיטאי בפסק דינו: "איני רוצה להיות קיצוני ביחס לאלבז. איני רוצה לקבוע שאלבז רצה 'להלביש' תיק על חנניה; די בכך אם אקבע כי אלבז לא דהך בביזוון חנניה".

על סף התמוטטות

הלחץ היה קשה. אברג'יל: "עברתי למשטרת נהריה כאילו לא קרה דבר, אבל הרגשתי איך משתלטים עליי הייאוש והדיכאון. לחץ הדם עלה לרמה מסוכנת ונזקקתי לעזרה רפואית. אשתי ראתה שהגעתי אל סף התמוטטות, אבל לא סיפרתי לה את אשר עובר עליי. לאמיתו של דבר, לא שיתפתי אותה בפרטי המקרה. כשראיתי שהכוחות אינם שווים וכי לעולם לא אוכל להתמודד עם אלבז בלי עזרה מקצועית, החלטתי לפנות לעורך־דין".

הפרקליט שהסכים לעמוד לצדו כתב מכתב למטה הארצי והתלונן על חוסר הגינות ועל בריית ראיות בחקירה. די היה בשמו של עורך־הדין להכעיס את הקצונה המשטרתית. היה זה דוד אופק, שרק שנה לפני־כן ניסה לייסד איגוד מקצועי של שוטרים, הורד בדרגת קצין ולבסוף פוטר מהשירות. זמן קצר אחרי קבלת המכתב הושעה חנניה מתפקידו. למצוקתו הנפשית הצטרפה עכשיו המצוקה החומרית והחקירה נמשכה.

שנה שלמה ישב חנניה בבית ולא עבד. היחסים במשפחה הלכו והידרדרו. אשתו דרשה ממנו לפרנס אותה ואת ארבע בנותיהם. כשאזלו החסכונות, וכשנגמר המקור האחרון להלוואות, החל אברג'יל למכור חפצים. כשנמכרה גם המכונית של אחת הבנות מצא את עצמו בתור לאשנב בלשכת העבודה. מהלשכה שלחוהו למפעלי "פרוטאוטום" במפרץ. הוא עובד שם עד עצם היום הזה, כפועל תחזוקה יומי.

חנניה האמין כי במשפט יוכל להוכיח את חפותו. אך חלפו שנים עד שטחנות הצדק התחילו לטחון. המשטרה העדיפה להקדים את משפטם של שני השוטרים הערביים, עאדל זיתאוי והספי ג'לאד. שניהם הועמדו בפני בית דין צבאי בשכם. אב בית הדין, רב־סרן מרדכי פלג, נתן אמון מלא לדבריהם. הוא גם המליץ על התנהגותם כשוטרים. על הסחיטה מאחמד אל־חמיידה גזר על כל אחד מהם חמישה חודשי מאסר על תנאי, והמליץ להחזירם לשירות משטרתי מלא. את החלטתו נימק בכך שהעבריין העיקרי בפרשה זו הינו בכלל חנניה אברג'יל. השופט הצבאי קבע את קביעתו בלי שטרח לשמוע את גרסתו של "העבריין העיקרי".

אברג'יל לא נאשם בשכם, ואפילו לא הועלה לדוכן העדים. בלבו של עורך־הדין אופק התעורר חשד כי היתה זו תוצאה של עסקה מפוקפקת, וכי שני השוטרים המקומיים מטול־כרם יצאו בעונשים קלים תמורת הסכמתם לשמש עדי־תביעה מרכזיים במשפטו של חנניה. את החשד זה לא הצליח להוכיח, אך העובדה שהשניים העידו לאחר־מכן נגד חנניה וחיזקו את כתב התביעה מעלה הרהורים הראויים לבדיקה.

גם שני המודיעים המשטרתיים, ראלב פרייג' ואבו־עינטר, יצאו מהאישום על שוד מזוין וסחיטה באיומים, ללא פגע. רפ"ק אלבז החליט להעניק להם מעמד של עדי־מדינה. הוא עשה זאת בלי לקבל מראש את אישורו של היועץ המשפטי, בניגוד לתקנות. אילולא החקירות הנגדיות של הסניגור ויכולתו לעמוד על הסתירות הרבות בעדויותיהם, היה גורלו של השוטר במלכוד נחרץ עוד לפני פתיחת משפטו.

צדק צדק תרדוף

המשפט בחיפה נפתח באיחור של שלוש שנים ונמשך שנה שלמה. "איני יודע כיצד הייתי עומד בכך אילולא העידוד המוסרי שנתנה לי משפחת אשתי", מסכם את הפרשה חנניה אברג'יל. "גם הבנות שלי היו נפלאות. אני מצטער רק על דבר אחד: אמי הלכה לעולמה בגיל 64. היא נפגעה באבן הדיכאון הראשונה במוסד בנהריה. מתוך ושקוע בעינייני המעטתי בביקורי אצלה ולא שמתי לב שהיא דועכת בבדידותה, עד שיום אחד חלתה במחלה גדולה ומתה. אני מאמין שאילו זכתה בתמיכתי, היתה חיה ומשתתפת בשמחתי".

זאת, כמובן, שמחה בערבון מוגבל. בית המשפט המחוזי בחיפה דחה את דברי העדים ש"עשו רושם עגום". מבנה התביעה קרס כבניין קלפים. חנניה זוכה מאשמת השוד והסחיטה. רק בסעיף אחד מצא אותו השופט אשם: הדחת עד. על העבירה הזאת, שהעונש המירבי בה הוא 7 שנות מאסר, הוטל עליו מאסר על תנאי וקנס של 75 שקלים חדשים. די היה בגזר הדין הזה כדי שההשעיה משירות תיהפך לפיטורים בלי פיצויים. אבל חנניה לא ויתר. "אמרתי לעורך הדין שלי שאני מוכן למכור גם את ביתי כדי לממן ערעור. פנינו לבית המשפט העליון וכעבור חודשים נוספים ארוכים, בנצה זוכיתי מכל אשמה".

רפ"ק יהודה אלבז, לא היה באולם כשהוקרא פסק הדין הסופי. הוא אינו משרת עוד במשטרה. זמן־מה אחרי שטיפל בפרשה הושעה על הסתבכותו במשפט ברנס. לאחר מכן חזר לשירות כדי לפרוש כעבור זמן לגמלאות.

בשבוע שעבר הביא לו הדואר מכתב רשמי לחנניה: המדינה הודיעה לנאשם כי תחזיר לו את 75 השקלים ששילם לקופתה כקנס, בתוספת ריבית והצמדה של 9 שקלים. נחמה קטנה לאדם ששקע בחובות של 15 אלף שקל. במפעלי "פרוטאוטום" אמרו לו: 'סליחה, לא ידענו שאתה חף מפשע' והציעו לו תפקיד אחר, יותר מכובד. אבל חנניה אברג'יל רוצה במלוא הצדק. מאחוריו 14 שנות שירות ללא דופי, והוא מבקש להמשיך במקום שבו הופסק השירות באופן כה אכזרי. "רק אם אשוב למשטרה ארגיש שהוחזר לי גם כבודי הרמוס", הוא אומר. מהמטה הארצי נמסר לנו כי פנייתו נמצאת בבדיקה וכי הנטייה היא להתייחס אליה בחיוב. אך גם כאשר ילבש שוב את מדיו לא יוכל לשכוח את השוד האומלל, שבמהלכו נשדדו ממנו שש שנים מחייו.

"המטבח" של ארנסט יפת

ההחלטות במועצת המנהלים של בנק לאומי מתקבלות בחשאי • ההכרעות נופלות בפורומים קטנים דוגמת הוועדה המרכזת, שבה נקבעו תנאי הפרישה של יפת

מאת אריה לביא

מועצת המנהלים של בנק לאומי היא, ללא ספק, אחד המועדונים האקסקלוסיביים ביותר בישראל. 10 אישים חברים בה. הדירקטוריון מתכנס פעם בחודש לישיבה המתנהלת במעטה של סודיות, שספק אם יש כמוה בישראל. בישיבות לא מורשים להשתתף בכירי הבנק. בתקופה שבה ארנסט יפת כיהן כיו"ר הבנק, הוא גם נשא את התואר של מנהל העסקים הראשי של הבנק, וכך זכה המנהל הראשי של הבנק להשתתף בישיבות אלה. מרדכי איינהורן, המנכ"ל הנוכחי של הבנק, מוזמן להשתתף באופן קבוע, אך אינו דירקטור. בישיבות אלה יש לו מעמד דומה לזה של מומחה המתבקש להביע חוות דעת מקצועית.

פרט לאיינהורן, רק אדם אחד שאינו דירקטור מורשה להשתתף בישיבות הדירקטוריון: מזכיר הבנק, עו"ד אברהם סולם, הרושם פרוטוקול של הישיבה. היועץ המשפטי הראשי של הבנק, זאב שר, לא נוטל בדרך כלל חלק בדיוני הדירקטוריון. גם לא המבקר הראשי של הבנק, יעקב הירש. הם בבחינת פקידים. אם יוזמנו לדירקטוריון, ייעשה הדבר כדי להביע דעה — מאוחר יותר, ייצאו. הדירקטורים יקבלו את ההחלטות בינם לבין עצמם.

אך גם מועצת המנהלים של הבנק אינה הגוף בו מתקבלות כל ההחלטות של הבנק. רבות מהן מתקבלות בישיבות של ועדות הדירקטוריון. יש כשש־שבע ועדות, מהן חשובות פחות, מהן יותר. אלה כוללות פורומים מצומצמים — שלושה ולעתים ארבעה חברים. הם שמכינים את ההחלטות שמובאות לאישור הדירקטוריון. אך הגוף העליון של הבנק היה בעבר מורכב מהיו"ר ארנסט יפת ומחלק מחברי הדירקטוריון, בדרך כלל המקורבים ביותר ליפת, ושם היו מתקבלות ההחלטות לפני הבאתן לאישור. ניתן לכנות זאת "המטבח" של יפת. ישיבות אלה לא היו נערכות תמיד בבנק. לא אחת נערכו בבתים פרטיים או במקומות אחרים. נכחו בהן מקורבי יפת, התעשיין יוסי פקר, עו"ד ד"ר אמנון גולדנברג ואלי הורוביץ. חבורה זו, בהרכב זה או אחר, קיבלה את מרבית ההחלטות המשמעותיות במועצת המנהלים של הבנק הגדול במדינה.

יפת עשה בבנק כרצונו

אופן קבלת ההחלטות בבנק לאומי, שזכה לביקורת חמורה מצד ועדת בייסקי, איפשר ליפת לעשות בבנק כרצונו. יותר מכך: הוא עצמו בחר במי שיצורף לדירקטוריון. בבנק זה מקובלת שיטה יוצאת דופן לבחירת חברי הדירקטוריון. אמנם, הבחירות נערכות באספה הכללית של בעלי המניות, קרי אריה דולצ'ין, אשר כיו"ר של הנהלת הסוכנות היהודית מייצג את חברת אוצר ההתיישבות היהודית, המחזיקה בשליטה בבנק, אך לא כל חברי הדירקטוריון נבחרים כך. לדירקטוריון זה גם הסמכות לבחור בעצמו דירקטורים נוספים. כאשר מתפנה משרה של דירקטור, עקב התפטרות, פטירה או בדרך אחרת, רק אחר כך היה הנושא מובא לאישור אספת בעלי המניות. בפועל היה זה, כאמור, יפת שקבע את מרבית המינויים.

כך הבטיח לעצמו יפת שליטה ללא עוררין על המוסד, בלא חשש לביקורת מצד דירקטורים. את חברי מועצת המנהלים של בנק לאומי ניתן לחלק לשניים: אנשי משק וכלכלה מרכזיים בשיא העשייה שלהם, שהצטרפו לדירקטוריון מפאת הרצון לשמש דירקטור בבנק הגדול במדינה. ברשימה זו נמצא אלי הורוביץ (54), שיפת הציעו בשלב מאוחר יותר ליורשו, המשפטן ד"ר אמנון גולדנברג (52), התעשיין יוסי פקר (62). הרשימה השנייה ארוכה יותר וכוללת אנשים שכבר עברו את תקופת השיא שלהם, רובם ככולם אמידים ושולטים בחברות גדולות, ואנשי אקדמיה או אנשי ההתיישבות העובדת, שניתן לקשט בהם את רשימת הדירקטוריון. בין אלה ניתן למנות את מיכה אפרתי, חבר קיבוץ גבע (58), הפרדסן אהרן בריעזר (66), פרופ' פנחס (סיקו) זוסמן, לשעבר מנכ"ל משרד הביטחון, שהחליף את פרופ' איתן ברגלס בעת שזה האחרון הצטרף לבנק הפועלים, ד"ר פליכס זנדמן (59) מארה"ב, העומד בראש חברת ווישיי האמריקאית וספק אם יכול להקדיש הרבה מזמנו לדירקטוריון בנק לאומי. עד אמצע 1985 כיהן בדירקטוריון בל"ל גם ישראל פוזנר (75), איש עסקים אמיד מאוד שמקדיש את השנים האחרונות לפעילות ציבורית.

חברי הוועדה המרכזת

עד שפרש מהדירקטוריון, היה פוזנר ממקורביו של יפת, וכך היה חבר בוועדה שקבעה את תנאי פרישתו. בוועדה זו, שהוגדרה כוועדה המרכזת, היה חבר נוסף: מיכה אפרתי הקיבוצניק. אפרתי אמר שלשום, לאחר שיצא מישיבת הדירקטוריון של בנק לאומי, שהוא אינו רואה את עצמו אחראי אישית לשכר ולתנאי הפנסיה שנקבעו ליפת. "הייתי אמנם חבר הוועדה, אך אין לי כל מושג בשכר המקובל אצל הבנקאים", אמר. אם כך, איך אישרת? נשאל אפרתי. "אמרו לי שכך מקובל", ענה חבר הדירקטוריון ולא הסביר מי אמר. מדוע לא שאלת? לא התעניינת? "איך יכולתי?" הסביר אפרתי. "כשהגעתי לבנק, דבר ראשון הסבירו לי שיש סודיות בנקאית ואין אומרים מלה לאיש".

על מנת שלא יחשדו בכשרים, ביקש אפרתי לומר דברים שהפתיעו במקצת את העיתונאים שכיתתו אותו. "לא לי, לא לקיבוץ שלי ולא לתנועה שלי, לא יצא כלום מזה שישבתי בדירקטוריון הבנק". את מי ייצגת בבנק? נשאל אפרתי, והוא הסביר: את התנועה הציונית. אני ציוני ובגלל זה באתי לדירקטוריון הבנק. סמוך לחצות סבר אפרתי שאינו צריך להתפטר מתפקידו: למחרת שינה דעתו ושלח מכתב התפטרות.

אם ניתן לחשוד באפרתי בתמימות, לא כך לגבי יוסי פקר. בין יפת לפקר היו קשרים הדוקים מאוד, ולא רק במסגרת חברתית. בנק לאומי הדות ורכש כרבע ממניות פקר פלדה, ורכישה שעזרה מאוד לפקר בגלל קרע משפחתי. פקר היה גם חבר מועצת המנהלים של חברת דנות, שבן היה אחד מ־11 האישים שהקימו את החברה הכושלת.

השבוע, לאחר ש"הארץ" חשף את הפנסיה של יפת ואת הדרך בה היא אושרה, החל פקר להבין שהקרקע מתחילה לבעור מתחת לרגליו והחליט להתפטר מתפקידו במועצת המנהלים של הבנק. במכתבו שכתב, הציג זאת כאחריותו הציבורית לכך שהסכים לשלם סכומים אלה ליפת. אך נראה שקיימים נימוקים נוספים בצעד שעשה.

מועצת המנהלים של בנק לאומי החליטה בישיבתה שלשום להעביר לבדיקת מבקר הבנק את הקשר בין אישור התנאים ליפת לבין עסקות שעשה הבנק לרכישת מניותיה של חברת פקר פלדה. אם לא היה מתפטר, היה פקר צריך להשתתף בישיבה זו ואולי אף להצביע בעד או נגד הבדיקה. עד למועד כתיבת שורות אלה, לא ניתן היה להשיג את תגובתו של פקר להחלטת מועצת המנהלים של הבנק, כפי שלא ניתן היה להשיג את תגובתו של יפת להחלטת מועצת המנהלים להפסיק את תשלומי הפרישה שלו.

כיצד התקבלו ההחלטות לגבי תשלומי השכר והפרישה של ארנסט יפת? הכל סוגרים על שתיקה בעניין זה, וגם כשמשוחחים עם חברים בדירקטוריון לא ניתן להגיע למסקנה ברורה. לכל חבר דירקטוריון איתו שוחחתי, גרסה אחרת, נוחה לו מהגרסה של עמיתו. אם הוועדה שהוקמה על ידי הדירקטוריון של בל"ל, על פי דרישת נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, תבקש לשחזר את קבלת ההחלטה, היא תתקשה להגיע למסקנה ברורה.

לפני שהגיע יפת לגיל 65, היה החוזה שלו עם הבנק מתחדש כל שנה. בכל שנה נתנו ליפת בונוס, שהפך בשנה שלאחריה לחלק מהמשכורת. וחוזר חלילה. כך נמשך הדבר שנים מספר, עד שהשכר הגיע לכמיליון דולר בשנה. באותן "ישיבות" שנערכו בין יפת לפקר, סהרוב ואפרתי, נהג יפת להצביע על שכרם של גדולי הבנקאים בעולם וטוען כמעט שהוא מקופח. "למי שמגלגל כל יום עשרות בליוני דולר, קשה להגיד 'לא' לתוספת של 100–200 אלף דולר בשנה", מסביר אחד מאנשי הבנק.

לפני כשלוש שנים, כאשר הגיע יפת לגיל 63, אמר שהוא מרגיש שהוא נמצא בשיא. לבנק יהיה קשה למצוא ממלא מקום, ולכן הוא מבקש חוזה לחמש שנים. במסגרת זו נקבעו גם תנאי הפרישה. הפרישה מליון דולר פיצויים ופנסיה של 60 אלף דולר לחודש. שקוצצה במאוחר יותר ל־30 אלף דולר. לדברי אלי הורוביץ, היה זה כאשר כל המערכת היתה באופוריה. לפני משבר מניות הבנקים. "כאשר חשבנו שבנק לאומי הוא בנק מרוויח". מבקשים היום להרגיש בבנק לאומי.

בין חברי מועצת המנהלים של הבנק יש חילוקי דעות לגבי ההסכם: האם הוא הובא לידיעת כל חברי הדירקטוריון, או לא. רבים אומרים, שלא ידעו. לעומת זאת, אמר לי אחד מהדירקטורים, שכל הסכם עם יפת היה מובא לאישור הדירקטוריון כולו. גם אם מישהו לא היה בישיבה, הוא היה יכול לראות זאת בספר הפרוטוקולים שהיה מונח תמיד על שולחן הדירקטוריון, כפי שהתבטא אחד מחברי הוועדה שאישרה ליפת את מה שאישרה.

ד"ר אמנון גולדנברג התבטא בארבע עיניים: אחד ממקורביו, שהוטל עליו תפקיד מאוד לא נעים: לקחת מיפת מיליון דולר. כך מרגישים גם יוסי פקר ואלי הורוביץ. כעת אומר אלי הורוביץ, ששנתו נודדת מעיניו בגלל התנאים שאושרו ליפת. אך הבדיקות המשפטיות הוכיחו שכל מה שיפת קיבל, כדין קיבל, על בסיס חוזה.

"בבנק, יותר מכל גורם אחר, צריך לכבד חוזה. בנק נותן ערבויות בנקאיות ואינו יכול לעמוד במצב שאין הוא עומד בחוזה", הסביר אחד ממקורביו של אלי הורוביץ. והורוביץ עצמו אמר, שכאשר נודע לו — בעת שהיה בחו"ל — דבר המכתב של נגיד בנק ישראל, הדורש לבדוק את נושא הפנסיה של יפת ולהסיק את המסקנות המתבקשות, הוקל לו.

כל הדרכים מובילות לרומא

ביקורו של הקרדינל אוקונור בארץ עורר שאלות רבות בקשר ליחסי יהודים־נוצרים בארה"ב, ובאשר למידת המעורבות של הוותיקן ביחסים אלה • יש הטוענים כי התערבות הוותיקן במקרה זה נובעת מאי־שביעות רצון של הכס הקדוש מהעצמאות שמגלים כמה מהקרדינלים באמריקה בנושאים שנויים במחלוקת

מאת שלמה שמיר

ניו־יורק

הקרדינל ג'ון אוקונור חזר לניו־יורק כמנצח. רבים מתושבי העיר, יהודים ולא־יהודים, שמעטים בהם מתמצאים בדקדוקי הדיפלומטיה ומבחינים בין פגישה במעון פרטי לבין זאת הנערכת בלשכה רשמית, פירשו את פגישותיו עם הנשיא הרצוג ועם שר החוץ פרס בעקיפת ההוראות שקיבל מהוותיקן. עובדה זאת הרימה את קרנו של הקרדינל בעיני יהודי ניו־יורק וחיזקה את מעמדו בקרב צאן מרעיתו, הקהילה הקתולית הגדולה בעיר. האהדה הרבה שתושבי הכרך רוחשים לאוקונור אינה תלויה בתפקיד הדתי הרם שהוא ממלא, אלא היא תוצאה של אישיותו, שבה בולטות פתיחות כלפי בריאים ורגישות לצרכיהם, לאורתודוקסיה הדתית. לאוקונור קסם אישי רב, המחפה על היותו שמרן ונוקשה בכל הנוגע לציווי דתו.

הניו־יורקים אוהבים אנשי ציבור המגלים אומץ־לב ותושייה במצבים עדינים, וכאלה שאינם חוששים להרגיז מוסכמות. בראשית ביקורו בישראל הפגין אוקונור תכונות אלה בהודאה פומבית כי שגה, ובבקשת סליחה, ולקראת סוף הביקור עשה זאת בפגישותיו עם הנשיא הרצוג ועם פרס, פגישות שבתחילה לא היו לרוחו של הכס הקדוש ברומא. לניו־יורקים היתה, איפוא, סיבה טובה לקבל את פניו כגיבור.

אנחת־הרווחה שנשמעה מפי מנהיגים וראשי ארגונים יהודים לאחר שנודע דבר פגישותיו עם הנשיא ושר החוץ, הוכיחה עד כמה גדולה היתה המצוקה שבה היו נתונים בשבוע שלפני ביקורו בישראל ובתחילת הביקור. דברי השבח שהרעיפו על אוקונור, הבהירו עד כמה חזקה רגישותם בתחום היחסים עם הכנסייה הקתולית באמריקה. הסוף הטוב של הביקור לא הקהה את דאגתם מהתערבות הוותיקן. רק עכשיו הם מתחילים להבין את משמעותה של התערבות זאת, ולהעריך את ההשלכות שיהיו לה על יחסיהם המורכבים עם ראשי הכנסייה הקתולית בארצות־הברית ובמדינות אחרות.

מנהיגים יהודים בניו־יורק, שבמאמצים ובאהדה עמלו קשה ליצירתו ולטיפוחו של דו־שיח עם אנשי כמורה בכירים, שרויים עתה בשלב התפכחות מכאיב. כל אלה שנטלו חלק בהידברות עם אנשי דת נוצריים, חשים לפתע כי עם כל הרצון הטוב שהפגינו וזיוורותם המבורכים אחרי ראשי הכנסייה, הם חסרי־אונים בכל שמדובר בשינוי מהותי במדיניותו הבסיסית של הכס הקדוש כלפי ישראל. נראה, כי התוצאה היחידה שהושגה מן הדו־שיח היא אווירה טובה והבסיס לשיתוף־פעולה בין שתי הדתות, שגם הם לא תמיד יציבים.

לא ברור באיזו מידה ההזמנה הרשמית שמסר שמעון פרס לקרדינל אוקונור לבקר בישראל, היתה פרי יוזמה ישראלית או תוצאה ממאמצי שתדלנות של מנהיגים ועסקנים יהודים בניו־יורק. אך אין ספק, כי הזמנה כזאת לא היתה אפשרית בלי הרקע שהוכן בקפידה על־ידי המנהיגים היהודים, שלאורך שנים קשרו קשרי ידידות אמיצים עם הקרדינל.

המנהיגים היהודים פנו אל נציגים ישראלים רשמיים בניו־יורק והמליצו ליצור מגעים עם הקרדינל, ולגשש אם יהיה מוכן לערוך ביקור רשמי בישראל. אחד מהמתווכים היה ראש העיר ניו־יורק, אד קאץ', שהוא מידידיו הקרובים של הקרדינל. ביוזמת ראש העיר נערכה במשכנו הרשמי פגישה בין הקרדינל לבין שגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו. קיומה של פגישה זאת נשמר בסוד. ויש יסוד להניח שנתניהו הבהיר לאוקונור שהוא אורח רצוי בישראל. כאשר הועלתה שאלת המשך המגעים, המליץ נתניהו כי הקונסול הכללי, משה יגר, יהיה אחראי לכך. הקונסול אכן קיים פגישות מספר עם אוקונור, ולפי דבריו אף נרקמו ביניהם יחסי ידידות הדוקים. כתוצאה ממגעים אלה, שבהם יהודים היו שותפים להם, הגיש שמעון פרס בביקורו בניו־יורק בספטמבר הזמנה רשמית לאוקונור לבקר בישראל.

הזמנה זאת הסבה קורת־רוח מרובה למנהיגים ולראשי הארגונים היהודים, שנתנו פומבי לתקוותם כי ביקור כזה עשוי להיות צעד חשוב בדרך לכינון יחסים דיפלומטיים בין ישראל לוותיקן. צוין כי החשמן, ראש הכנסייה הקתולית בניו־יורק, הוא ממקורביו של האפיפיור ובעל השפעה בוותיקן. כדי להדגיש את מעמדו של אוקונור, נהג ראש העיר קאץ' לומר, כי האפיפיור הראשון ממוצא אמריקאי יהיה ג'ון אוקונור. להערכה זאת שותפים כאן רבים.

גם לאחר שובו לניו־יורק, נזהרים מנהיגים יהודים שלא לחשוף פרטים הקשורים בהכנות לביקור בישראל. ברור, שהכנות אלה נעשו בשיתוף־פעולה מלא בין הקונסוליה לבין ראשי ארגונים יהודים. עסקן יהודי מרכזי שהיה מעורב בהכנות, גילה כי לאחר כל הצעה שהועלתה בקשר לסדר־היום של הביקור, ביקש אוקונור שהות להתייעץ עם הממונים עליו ולקבל אישורם לגבי הפגישות שהוא אמור לקיים עם מנהיגים ישראלים בירושלים. לדברי גורמים יהודים, היה ברור כי הוותיקן מודע היטב לתוכנית הביקור ולפגישות שאוקונור מתכונן לערוך בישראל. לכן מקובלת ההערכה, כי רק ברגע האחרון, ימים אחדים לפני צאתו לירדן ולישראל, התערבו גורמים בוותיקן והורו לקרדינל לבטל פגישותיו עם הנשיא, ראש הממשלה ושר החוץ.

ראש העיר אד קאץ' טוען, כי הסיבה להתערבות הוותיקן היתה ראיון עם מארק טננבוים, מראשי הוועד היהודי האמריקאי ומן הבולטים בעסקנים היהודים היוזמים את ההידברות עם ראשי הכנסייה הקתולית. טננבוים אמר לסופר "ניו־יורק טיימס", כי בשיחה שהיתה לו עם אוקונור הבהיר לו ידידו החשמן כי יש לו שאיפות למלא תפקיד מרכזי בקידום השלום במזרח־התיכון, וכי עד כה איש מבין עמיתיו בצמרת הכנסייה לא נטל על עצמו את התפקיד שהוא מוכן ומזומן למלא. ראש העיר תקף בחריפות את טננבוים והאשימו כי חיבל בביקור.

מארק טננבוים, המקדיש הרבה מזמנו ומרצו לארגון כינוסים משותפים בין מנהיגים יהודים ורבנים לבין אנשי כמורה בכירים, דוחה את האשמה. בשיחה עמי טען כי הוותיקן חשש מצעדי־תגמול מצד ממשלות ערביות והארגוני טירור בתגובה לביקור רשמי של אוקונור בישראל. לדברי טננבוים, יש בידו הוכחות כי הוותיקן חשוף לאיומים — שלא פעם מומשו — לפני אירועים משותפים לנוצרים וליהודים ולפני הכרזות מצדו בנושא היחסים עם יהודים. טננבוים מאמין, כי התערבות הוותיקן בביקור של אוקונור לא תחליש את יחסי ההבנה ושיתוף־הפעולה בין ראשי שתי הדתות.

ראשי ארגונים נוצריים בארצות־הברית ציינו, כי התערבות הוותיקן נובעת מאי־שביעות רצון של הכס הקדוש מהעצמאות שמגלים אחדים מן הקרדינלים באמריקה בנושאים השנויים במחלוקת כמו הפלה מלאכותית, הסמכת נשים לתפקידי כמורה ומעורבות בשאלות פוליטיות, בניגוד לעמדתו של האפיפיור וגורמים שמרניים בוותיקן.

עסקן יהודי שהיה מעורב בהכנות ביקורו של אוקונור מסר, כי אחד מעוזריו של החשמן, ג'ון נולן, היה זה שעורר את תשומת־לב הוותיקן לעובדה שהביקור נושא אופי פוליטי ורשמי מדי, העלול לעורר את רוגזם של הערבים. ג'ון נולן נשלח לישראל כדי לסכם את סדר־היום של אוקונור ופגישותיו בישראל. בישראל הוא חש עצמו חופשי לפעול לפי ראות־עיניו והבנתו, ולפיכך יזם את התערבות הוותיקן.

אילוצים חברתיים

יחד עם קורת־הרוח שהביעו מנהיגים יהודים מן התושייה שגילה אוקונור בהסכימו למוצא שאיפשר לו להיפגש עם הרצוג ופרס, הרי בשיחות פרטיות הם אינם מסתירים את חששם ודאגתם מן ההשלכות הצפויות על עתיד יחסיהם עם ראשי הכנסייה הקתולית בארצות־הברית כתוצאה מהתערבות הוותיקן. אחד מהם אמר לי השבוע, כי "עלינו לאמץ מעתה גישה יותר מציאותית ביחסים עם הנוצרים, ומוטב כי נזכור שלראשי הכנסייה שיקולים ודחפים המדריכים אותם בתחום יחסיהם עם העם היהודי ועם מדינת ישראל". מנהיגים אחרים, נשמעו אף ביקורתיים יותר, ואמרו כי הכינוסים המשותפים בין היהודים לנוצרים באמריקה, עוררו ציפיות ותקוות מוגזמות.

נשמעת גם ההערכה כי ההבנה והאווירה הטובה, שיוזמי ההידברות עם הנוצרים משתבחים בהן כהישג היסטורי, אינן תוצאה של כינוסים משותפים, אלא של אילוצים חברתיים ונסיבות שנוצרו בשנים האחרונות בארצות־הברית עם התחזקות הפלורליזם והנטייה האופנתית לגלות פתיחות לרגשות המיעוטים ולצורכיהם.

עתה יש לצפות, כי יחודש הוויכוח בין מצדדי המשך ההידברות בין יהודים לנוצרים לבין שולליה. נקודת־המוצא של ויכוח זה היא השאלה, באיזו מידה, אם בכלל, הידברות זאת מקדמת את כינונם של יחסים דיפלומטיים בין ישראל לוותיקן. מארק טננבוים ועמיתיו בוועד היהודי־אמריקאי, טוענים כי הפגישות הדתיות המשותפות תרמו רבות לשיפור האווירה בין ישראל לבין הוותיקן, והושגה התקדמות משמעותית בנושא ההכרה בישראל. טננבוים מאשים את ראשי הקונגרס היהודי העולמי שבהצהרותיהם נגד הוותיקן פגעו בהתקדמות זאת.

מנכ"ל הקונגרס היהודי העולמי, ישראל סינגר, טוען כי הצד היהודי מתעלם מן המטרה העיקרית שבהידברות עם נוצרים. לדבריו, היהודים הסתנוורו מן התהליך ושכחו את המטרה, שהיא הכרת הוותיקן בישראל. "איש כנסייה בכיר אמר לי", מספר סינגר, "כי בשביל הכנסייה מאה שנה הן תקופה קצרה. אך לעם היהודי, אחרי השואה, אין זמן". סינגר מתייחס לפגישה בין יהודים לבין האפיפיור שהתקיימה ברומא בספטמבר 1985, ומגדירה ככישלון צורב לצד היהודי. "היהודים שהשתתפו בפגישה זאת החמיצו הזדמנות נדירה להבהיר לאפיפיור כי ישקלו המשך המגעים עם ראשי הכנסייה, אלא אם כן יבוא בקרוב שינוי משמעותי במדיניות הכס הקדוש כלפי ישראל".

טננבוים מעלה היבט נוסף לדבריו, יחסים דיפלומטיים רשמיים בין הוותיקן לישראל אינם בהכרח כדאיים ורצויים לישראל. הוא מביע חשש כי הכרה של הוותיקן בישראל וכינון יחסים עמה, יעניק לוותיקן אפשרות לבוא בדרישות ותביעות לישראל בנושאים שונים, למשל המקומות הקדושים לנצרות בישראל. טננבוים מציין, כי יש לזכור שהוותיקן שואף להימנע ממצב שיעמיד בסכנה את הנוצרים החיים במדינות שרוב מוסלמי שולט בהן.

ביקורו של הקרדינל אוקונור בישראל הסתיים אמנם בצלילים הרמוניים למדי. אולם הדי הוויכוח בין מנהיגים יהודים לבין עצמם, בין המנהיגים היהודים לבין המנהיגים הנוצרים ובין האחרונים לבין הוותיקן, ודאי יישמעו עוד.

אין דבר מפחיד מהאש

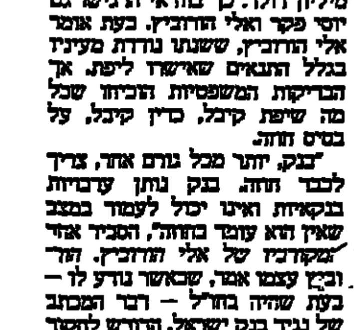

"התדמית של הכבאי היא מאוד שלילית. זה מסמר את שערי לשמוע שאנחנו פרזיטים, שלא עושים דבר, שמתבטלים ומקבלים שכר בחינם. היחס הזה של הציבור פוגע במורל ובמוטיבציה שלנו", אומר מפקד כבאי גבעתיים אפרים מערבי. מעולמו של כבאי

מאת מרדכי ארציאלי

אפרים מערבי, מפקד תחנת מכבי האש בגבעתיים, היה השבוע בהלם. הוא היה הראשון שפרץ לדירה הבוערת של משפחת ארזאסטי ומה שראה, יישאר חרוט בזכרונו עוד זמן רב. "טרגדיה כזו לא ראיתי מימי. אין דבר מפחיד יותר מהאש", אמר. שלושה ימים לאחר האסון הכבד הורה לו הרופא לנוח בבית עשרה ימים ולא לדבר על הדליקה האסון. אך מערבי חזר מיד לתחנה. הטלפון במשרדו מצלצל ללא הרף. שואלים לשלומו. "אני לא במצב נפשי הכי טוב", ישיב לטלפון.

שעתיים וחצי היה בבניין רב הקומות ושאף עשן לריאותיו. אך הפגיעה הנפשית היתה קשה בהרבה. לראות שלושה אחים בני ארבע, שש, שמונה עם אביהם ללא רוח חיים, היתה חוויה מזעזעת קשה.

על קירות משרדו כשלושים תעודות ממוסגרות של קורסים רבים שסיים וקורסים רבים בהם הדריך. בין תעודות אלה גם תעודת "אומן" במכונאות רכב. יכולתי, אומר הוא, לנהל מוסך ולעשות הרבה כסף אך ויתרתי כדי להיות כבאי.

הוא נולד בפרס לפני 39 שנים ובגיל שנתיים עלה עם הוריו ואחיו לישראל. לאחר שסיים את בית ספר "אורט" במגמת מכונאות רכב, שירת בחיל הים, בשייטת ובמתנדבים. בתום שנת שירות בקבע הצטרף כבאי לתחנת כיבוי בגבעתיים. "בגיל שלוש עשרה הייתי בתנועת הנוער. הייתי גם כבאי־אש. התקדמתי בסולם הדרגות מכבאי למפקד ודרגתי היום טפסר־משנה. מה פירוש המלה טפסר? "זה מהתנ"ך. יש שמה בירמיה... לא זוכר בדיוק. יש פסוק שמדובר על שריפה ויש הגדרה של טפסרים ורשפים. לך אדוני וכולם. אני לא זוכר בדיוק את הפסוק".

פסוקים אין הוא זוכר בדיוק אך את עבודתו הוא עושה בכל הלב. 24 שעות ביממה. סדר היום שונה מכל עבודה אחרת. כל הזמן בכוננות. 365 ימים בשנה. את מכשיר הקשר אין הוא נוטש לרגע. גם לא בשירותים. אפילו למיטה הוא נוטל את מכשיר הקשר. "בניגוד לכוחות הביטחון שלהם יש אתראה מוקדמת ולו גם פחות או יותר במשטרה. אצלנו לא יודע לעולם מה מצפה ברגע הבא".

עובדים רבים המתקבלים לשירותי הכבאים אינם מסוגלים לעמוד באורח חיים זה. יש לו בעיה לגייס כבאים חדשים והמחסור הכרוני בכבאים נמשך כבר שנים רבות. "כשאני מסביר להם את אופי העבודה, עוד לפני תקופת הניסיון הם מוותרים על העבודה ולא מוכנים לאורח חיים המחייב אותם להיות בכוננות גם מחוץ לשעות העבודה". על הכוננות ועל משמעותה הוא מספר: "הייתי בליל שבת במופע של הגששים בקולנוע שביט. ישבתי עם אשתי בשורה השנייה, קרוב לבמה. באמצע המערכונים היתה דממה על הבמה ודווקא אז החלה האיתורית שלי לצפצף. אחד הגששים, נדמה לי שזה היה פולי קרא: אה, קיבלנו את האות. מיד קמתי והלכתי למשרד הקולנוע כדי להתקשר בטלפון עם התחנה. הודיעו לי שפרצה דליקה בדירה בשיכון חברת החשמל. שכחתי מהגששים, שכחתי שהשארתי באולם את אשתי ונסעתי למקום האירוע. הסתבר שמדובר בדירה עם מזגן חשמלי המכונה עליה שבבה החלה לבעור. הגענו בזמן והצלנו אותה. היא נכוותה ונפגעה בעשן. אגב, היא היתה שוטרת.

הבשורה ב"רב בריח"

בשנת 1986 היו בממוצע בכל חודש בין 50 ל־60 אירועים בתחנת מכבי האש בגבעתיים. לא כולם שריפות, מחצית האירועים: פתיחות דלתות. הוא מציין פתיחות ולא פריצת דלתות.

על הקיר תלוי מגן מעץ זית ועליו כתוב: לאפרים מערבי בתודה על הצלת חגית — 1976. "כן. זה היה משהו. משהו. חגית היתה אז בת שנה או שנה וחצי. אמה רחצה אותה באמבטיה. פתאום היתה הפסקת חשמל ואמה של חגית יצאה מהדירה, ניגשה לארון החשמל שבמסדרון, כדי לראות אם הפקק קפץ. ואז דלת הכניסה נטרקה. האם נבהלה להיסטריה והשכנים הזעיקו אותנו. הגענו מיד ופרצנו את הדלת. התינוקת באמבטיה היתה במצב של עילפון. כמעט חנק. הנשמתי אותה עד שמד"א הגיע ופינה אותה לבית החולים. הרופאים אמרו שאם היינו מאחרים בכמה דקות כבר לא היה ניתן להצילה. כל שנה ביום ההולדת של חגית באים אותה והוריה לתחנה, מביאים עוגה וכולנו חוגגים את יום הולדתה".

בראשית השבוע טילפן לביתו נער כבן 15 והתנצל שאין הוא יכול לבקרו. קראתי בעיתון, אמר הנער, שנפצעת קצת אבל אני חולה בגרון ולא אוכל לבקר אותך. "הטלפון הזה מאוד ריגש אותי. למה? זה סיפור. הנער הזה היה עם אמו במעלית. היה לו כדור קטן והכדור נפל על רצפת המעלית. הוא ניסה לתפוס את הכדור וידו נתפסה בין הרצפה והקיר של המעלית, ליד הדלת. וזה היה בדיוק כשהמעלית התחילה לעלות. מזל שאמו לא איבדה את עשתונותיה ומיד לחצה על הכפתור שעצר את המעלית. היא קראה לעזרה והשכנים הזעיקו אותנו. יצאנו עם כלים הידראוליים והצלחנו לחלץ את הנער שהוסע מיד לבית החולים. עמדתי עם אמו ליד חדר הניתוח וכשיצא המנתח אמר שהנער ניצל בנס. מפני שהעורק שנמצא ליד עצם הבריח היה מתוח מאוד ומתיחה של מילימטר אחד או שניים היתה קורעת אותו. הוא הסביר שרק פעולת הכבאים המהירה והמיומנת מנעה מהנער אסון נורא. יפה שהנער טילפן אלי. נכון?".

אשה מבוגרת ומסתגרת

לא הכל נגמר בכי טוב. יש גם אירועים טרגיים. מספר אפרים מערבי: "בשלוש ושלושים לפנות בוקר הזעיק אותי התורן בתחנה. דליקה פרצה בבית קטן בן קומה אחת. השתלטנו על השריפה די מהר. נכנסתי פנימה וחשבתי שזה מחסן. הבית היה מלא בכל מיני גרוטאות, ברזלים, מזרנים, הכל עד לגובה של החלונות. פתאום הגיע אדם, שיש לו חנות ירקות ממול לבית והוא אמר לי שבמבנה נמצאת אשה. הייתי המום. לא האמנתי שמישהו גר במחסן הזה. אבל האיש התעקש וסיפר לי שבבית גרה אשה מבוגרת ומסתגרת, שאף פעם לא יוצאת מהבית והירקן היה מביא לה בכל יום אוכל ומוסר את האוכל דרך אשנב החלון. מיד הזעקתי רכב עם גנרטורים, לתאורה, לראות מה בבית הזה והאשה. נכנסתי עם עוד כבאי. חיפשנו חצי שעה ולא מצאנו אותה. פתאום כשהתחלקתי בין הגרוטאות הרגשתי כי המרפק שלי פגע במשהו רך. גיליתי אשה שהיתה לבושה במין חלוק מגבת. בדקתי לה את הדופק. לא היה לה דופק והעור התקלף מהיד שלה. בא צוות רפואי והרופא אפילו לא רצה להיכנס. היא נפטרה מחנק ולא מכוויות".

הכבאי אפרים מערבי אינו עוסק רק בכיבוי דליקות, בהצלת פעוטות באמבטיה, אלא גם בהצלת חתולים. "לפחות שלושה מקרי חתולים יש בכל חודש. רק בשבוע שעבר העסיק אותי דיירים של בניין שהתלוננו שכבר שלושה ימים מיילל חתול על עץ ומפחד לרדת ממנו. בעזרת סולם טיפסתי על העץ והורדתי את החתול. ישנם מקרים שחתול נבהל וקופץ לכבאי כשמגיע אליו". בעונת החורף מזעיקים הכבאים לשאיבת מים במקלטים ומבתי מגורים מוצפים. הם עוסקים גם בפינוי עצים שהתמוטטו. אפרים מערבי מספר וגילה "הכבאות גם חליפה נגד דבורים".

חליפה נגד דבורים

"לפני כמה חודשים, בשעות אחר הצהרים הודיע לי התורן בתחנה שברחוב שדה בוקר, לא רחוק מהתחנה, יש בעיה של דבורים. שאלתי אותו אם כבר היו במקום האירוע והוא אמר כי היה ניסיון לפזר את הדבורים עם ציוד כיבוי, אבל אחרי עשר דקות הן חזרו ובכמויות שלא תתואר. ניסיתי להתקשר למומחים לכוורות ולדבורים. אבל נמסר לי שהם כבר לא עוסקים בנושא. ואז עשיתי שיקול מהיר ואמרתי לעצמי: יש לך חליפה נגד אש. חליפת אסבסט בצבע כסף, עם כובע ומסכה. לבשתי את החליפה ועוד שני כבאים לבשו חליפות זהות. הבאנו מהתחנה פח אשפה ובעזרת הכפפות אספנו את כל הדבורים והכנסנו אותן לפח וסגרנו את המכסה. הפח עם הדבורים פונה למזבלה של העירייה. לא קיבלנו אפילו עקיצה אחת. אם האש לא עוברת את האסבסט, גם דבורים לא יכולות. נכון?".

למרות החוויות המסעירות שהוא עובר אין הוא רוצה שבנו בן ה־12 יילך בעקבותיו. מדוע? "כי התדמית של הכבאי היא מאוד שלילית. רעה. זה מסמר כל פעם את שערי מחדש לשמוע שאנחנו פרזיטים, שלא עושים דבר, שמתבטלים ומקבלים שכר בחינם. מי אומר? הציבור אומר. כל הציבור, אני שומע דברים אלה בכל מקום. אבל לא מרגיש את התודה של הציבור על מה שאנחנו עושים. בשריפה האחרונה, זו לא היתה פעם ראשונה שאני כמעט נספיתי כדי להציל. הכבר שמעתי שלא היינו בסדר. אנשים מעליבים שלא הגענו בזמן. מדוע אנשים צועקים "אש אש" ואף אחד לא מתקשר אתנו מיד. היחס הזה של הציבור פוגע במוראל ובמוטיבציה שלנו".

هكذا من الاجل

מרגיש יותר טוב מאשר בגורקי

ראיון עם אנדריי סהארוב לאחר שובו למוסקווה

שרות DER SPIEGEL מיוחד ל"הארץ"

שאלה: אנדריי דימיטריאביץ', איך אתה מרגיש במוסקווה?

תשובה: כמובן, הרבה יותר טוב מאשר בבית־החולים בגורקי. בית־החולים הזה היה לי לכלא. בכל הכניסות עמדו שומרי הק.ג.ב. בבאתי את עצמי בידיהם של רופאים מנוסים ומקבלי פקודות, שלא פעלו באורח עצמאי.

שאלה: מה עשית לאחר שובך למוסקווה?

תשובה: השתתפתי בשני סמינרים במכון לבאה. ליותר מכך לא נותר לי זמן. נוסף על כך, כתבי אמצעי התקשורת המערביים השתלטו עלי והחרימו אותי לשימושם. אפילו את המזוודה עדיין לא פתחתי.

שאלה: הסמינרים האלה...

תשובה:... עסקו בפיסיקה תיאורטית. בבוקר, הסמינר הראשון הוקדש לאסימטריה של היקום. נראה שהעליתי אותו ראשון, בזמנו. המנחה, המדען הצעיר שפושניקוב, פתח את הרצאתו באמרו שסהארוב הציב ב־1967 שלושה תנאים לקידמה של אסימטריה זו. הוא רשם אותם על הלוח ובהתאם לכך ניהל את הדיון. זה באמת מצא חן בעיני.

שאלה: דובר הוועד המרכזי לשעבר וכיום שגריר בבריטניה, ליאוניד זמיאטין, אמר לא מכבר שכחבר האקדמיה למדעים קיבלת אפילו בגלות 900 רובל לחודש. ההיינו כבעט פי תמיכה כאשר משכורתו הממוצעת של אזרח סובייטי.

יילנה בונאר: אף פעם בכל חייו הוא לא קיבל את הסכום הזה.

סהארוב: קיבלתי סכום קטן יותר. אם מחשבים הכל ביחד, אם מצרפים גם את ההכנסות של אשתי, כלומר פנסיה והתוספת המגיעה לה כנכת מלחמה (יילנה בונאר נפצעה במלחמת העולם השנייה כאשר שירתה בצבא כאחות), אז אכן הסכום הכולל הוא 900 רובל. אך נסיבות החיים שלי הם כאלה שיש לי הוצאות רבות גם מחוץ לחוג המשפחה.

יילנה בונאר: האקדמיה טענה פעם שלסהארוב יש בגורקי נהג, מבשל ועוזרת בית. הנהג הזה זו אני, המבשל — אני, ואני גם הייתי עוזרת הבית.

שאלה: האם אתה נהנה מפריווילגיות של חבר האקדמיה? האם למשל עומדת עכשיו לרשותך מכונית שרד?

תשובה: במוסקווה — כן. בגורקי היתה לנו מכונית משלנו שהק.ג.ב חיבל בה כל הזמן.

שאלה: מה בעצם היתה הסיבה לשחרורך?

תשובה: הסיבה העיקרית, לדעתי, היא המסע הבינלאומי הנרחב להגנתי שנערך על־ידי מדענים כמו גם על־ידי מדינאים ודמויות ציבוריות אחרות.

שאלה: אבל תמיכה כזאת הוענקה לך כבר קודם.

תשובה: כן, אבל בתקופה האחרונה השתנתה הטקטיקה. בעבר התרכזו כל המאמצים בדרישה לתת לי אשרת יציאה מברית־המועצות. טקטיקה זאת התגלתה כמוטעית. אפשר היה לענות עליה בקלות בטענה, כי ניהלתי פרויקטים חשאיים. בלי שום קשר לשאלה אם נימוק זה נכון או כוזב. תמיד אפשר היה להעלותו. בשנים האחרונות התרכזו המאמצים — הם התרכזו בשובי למוסקווה וגם בהשתתפותי בדיונים על השימוש בריאקציה התרמו־גרעינית שבגילויה השתתפתי לפני 35 שנים.

איני חושב על הגירה

שאלה: מה דעתך על הטענה שאי־אפשר להרשות לך לצאת לחו"ל מכיוון שאתה יודע סודות מדינה?

תשובה: קשה לי לענות על כך. בפעם האחרונה השתתפתי בעבודות חשאיות במחלקה הראשונה של 1968. ב־11 ביולי עזבתי את העיר הסודית שבה הייתי וחזרתי לשם רק לאחר שנה כדי לקחת את חפצי. הידע החשאי שלי הוא איפוא מאוד מיושן. בשאלה זו חייבת להחליט המנהיגות, ואני מקווה שהיא תעשה זאת באורח עינייני. כאשר דרשתי אשרת יציאה לאשתי, מסרתי תצהיר שבו נאמר שאני מכיר בזכות השלטונות להחליט בנושא.

שאלה: כלומר, תקבל את הניבוס שנסיעה לחו"ל אינה אפשרית בגלל הידע שלך?

תשובה: כרגע, אינני חושב כלל על הגירה. זאת כבר אמרתי לעתים קרובות. הייתי שמח מאוד לצאת כתייר, כדי לראות את ילדי ולהיפגש עם מדענים זרים. אני פשוט מצפה לראות מה יעשו השלטונות. איני מוציא זאת לגמרי מכלל אפשרות שיאמרו — לסהארוב מותר לנסוע. פונקציונר סובייטי כלשהו כבר אמור היה לומר זאת.

שאלה: האם יש עוד נסיבות שאיפשרו את שובך למוסקווה?

תשובה: ברור הוא שבארצנו יש צעדים לקראת פתיחות, גם אם הם רצופי סתירות ונעשים בלב ולב.

שאלה: למה אתה מתכוון?

תשובה: הדוגמה הבולטת ביותר היא, שאמנם יש מידה רבה יותר של פתיחות וגילוי לב אך בזמן בו יושבים בכלא האנשים שבדיוק דרשו את אותן שקיפות ואמירת האמת במסגרת כיבוד זכויות האדם. ולא זו בלבד שהם בכלא, אלא הם גם סובלים מיחס אכזרי.

שאלה: על מי אתה חושב?

תשובה: על רבים מאוד. למשל סרגיי חודורוביץ', שיכאנוביץ', קוריאגין שנאבק נגד השימוש לרע בפסיכיאטריה. אני חושב על אסירים כמו ריבקין, גריגוריאן, אלכסנדר ניאן, קוסטאווה, אוגורודניקוב, סמירנוב. רבים גם סובלים בגלל שאיפתם להגר, למשל סרגיי בינון, המשפחה הרוסית יוסיפוביץ, יהודים וגרמנים. האנשים שהוזכרו ואסירי מצפון אחרים סובלים כעת מיחס קשה יותר מאשר קודם. מאלצים אותם להתכחש לפעילויותיהם ודנים אותם לעונשי מאסר ארוכים. רבים מהם חולים. רבים נואשו.

לא מתחתי ביקורת אישית על גורבצ'וב

שאלה: בסופו של דבר התיר מיכאיל גורבצ'וב לאדם שאינו נוח לו לחזור למוסקווה. אדם שמתח עליו ביקורת ושימשיך למתוח עליו ביקורת בעתיד. מדוע בעצם נטל על עצמו הימור כזה? האם רצה להראות שהוא באמת מתכוון לבצע ליברליזציה בברית־המועצות?

תשובה: מעולם לא יצאתי באורח אישי נגד גורבצ'וב. גם על קודמיו לא מתחתי מעולם ביקורת אישית. התבטאויותי הרשמיות חלו וחלות על תופעות שליליות, כגון פגיעה בזכויות האדם ודיכוי אסירי מצפון. דיברתי גם בנושא האלכוהוליזם, וכאן אני אפילו מסכים עם מה שגורבצ'וב עושה כעת. אני מברך על כך מקרב לב. עסקתי בבעיות השלום ופירוק הנשק. דעתי לא תמיד תאמה את העמדות הרשמיות.

שאלה: למשל, בנושא הפלישה לאפגניסטאן.

תשובה: ב־1980 פניתי במכתב גלוי לראשי המדינות של החברות הקבועות במועצת הביטחון. גישתי לאפגניסטאן לא השתנתה מאז.

שאלה: האין זה מפתיע אותך שהשלטונות אפילו התירו לך לתת ראיון לכתב אמריקאי באולפן של הטלוויזיה הממלכתית?

תשובה: חלו שינויים בארצנו. הייתי רוצה לקוות שאין זו רק הפגנה פוליטית למטרות זמניות, אלא השתקפות של שינויים ממשיים.

שאלה: האם ציפית לכך?

תשובה: כללית, לא ציפיתי שישחררו אותי ואת אשתי. מבחינה נפשית השלמנו עם תקופת גלות ארוכה. אולי אפילו לצמיתות. אבל הכל התפתח במהירות מסחררת.

שאלה: אפשר שתעמולת המפלגה רואה אותך כאמצעי. למשל, אתה מדבר נגד תוכנית מלחמת־הכוכבים של ארצות־הברית.

תשובה: אני מאמין שהשחרור אכן מסייע לגורבצ'וב. אבל אני מקווה שאין זו תעמולה גרידא אלא שהדבר מצביע על מגמות ממשיות הנחוצות בשלב הנוכחי של התפתחותנו החברתית.

הזכרת את כלי הנשק נגד טילים. דעתי בבעיה זו אינה תואמת לא את העמדה הסובייטית הרשמית ולא את נקודת המבט של ממשל רייגן. במאמרי "הסכנה של מלחמה גרעינית", שנכתב עוד לפני הודעת רייגן על מלחמת־הכוכבים, הסברתי שמערכת כזאת המשתמשת בנשק לייזר וקרינת חלקיקים אינה יעילה מבחינה הצבאית־אסטרטגית. אני סבור שאפשר לפתח נשק לייזר, נשק קרינת חלקיקים ותותחי חלל שונים שיוכלו לשגר טילים במהירות עצומה. אבל יריב חזק יכול למצוא תגובה הולמת, ולהתגבר על כל אותם דברים. אפשר למצוא דרך להתגבר על כל מערכת הגנה. כאן אני מסכים עם העמדה הסובייטית הרשמית.

שאלה: היכן אינך מסכים עם העמדה הרשמית?

תשובה: לגבי החבילה שגורבצ'וב קשר יחד ברייקיאוויק. פירושה הוא, שלא יהיה אפשר להשיג שום התקדמות בשיחות על פירוק הנשק עם ארצות־הברית.

שאלה: הטיעון של גורבצ'וב הוא: להודים אין שום משמעות אם האמריקאים יפתחו את פרויקט מלחמת־הכוכבים, מכיוון שתחת מסריה כזאת הם יוכלו להלום מהלומה ראשונה.

תשובה: זו טעות להתגונן את ההכרעה בשאלה אחת בשאלה אחרת. מלחמת־הכוכבים היא נושא לעתיד הרחוק. פיתוחה מתחיל בתקופה של חשדנות בין־לאומית הדדית רבה. ואכן, אמנם מלא אפשרי רק כאשר פותרים מכלול גדול של בעיות, למשל בעיית פתיחותה של חברה, בעיות אזוריות ובעיית פירוק נשק. ברית־המועצות לא תעמוד בעתיד הקרוב מול סכנה שיחסי הכוחות ישתנו לרעתה, שכן מלחמת־הכוכבים נמצאת עדיין בשלב התפתחות מוקדם מאוד, ודבר זה יימשך עוד שנים רבות.

עבודתי המדעית סבלה

שאלה: איך עבדת בגורקי? האם ביקרו אותך עמיתיך?

תשובה: עבדתי בעיקר עם ספרות מדעית שקיבלתי מחו"ל וממכון המידע הכלל־ארצי במוסקווה. בתור חבר האקדמיה, היתה לי הזכות לקבל ספרות זאת. אבל סבלתי מהעדר ויכוחים ושיחות עם אנשי מדע. דבר זה השפיע כמובן לשלילה על עבודתי המדעית. היו ביקורים תקופתיים מעטים של עובדי המכון הפיסיקלי, אולי כ־15.

שאלה: האם היו לך מגעים עם האוכלוסייה בגורקי.

תשובה: הק.ג.ב מנע אותם לחלוטין.

שאלה: איך הגבת על סרטי הווידיאו שהראו אותך, בין השאר, מבקר אצל רופאים ושנשימתו כהוכחה לכך שאתה עדיין חי?

תשובה: שמעתי על קיומם כאשר אשתי חזרה ביתי בשנה שעברה מחו"ל. הסרטים הללו מעוררי גועל. הם זיופו. התבטאויותיי הוצאו מהקשרן והורכבו מחדש בצורה כזאת שאמרתי את ההיפך ממה שאכן אמרתי.

שאלה: איך אתה רואה את מצבן הנוכחי של זכויות האדם בברית־המועצות? האם אתה שותף לדעה שתנועת הדיסידנטים מתה?

תשובה: תנועת זכויות האדם קמה לפני 20 שנה על בסיס מוסרי בלעדי ומילאה תפקיד חשוב בעיצוב עקרונות זכויות האדם בעולם כולו. היא קיימת כל עוד קיימים אנשים המדברים למען זכויות האדם. על קבוצות דיסידנטים אחרות אני יודע מעט מאוד. ייתכן גם שלא כל מה שאני יודע מוצא חן בעיני.

שאלה: מה פירוש הדבר?

תשובה: איני יכול להעלות דוגמאות. אבל אני רוצה לומר שאין זה כלל לרוחי כאשר מציגים אותי כמנהיג תנועת הדיסידנטים. אני מייצג רק את עצמי. איני מפרסם את דעותיהן של קבוצות.

שאלה: מתחו עליך ביקורת מכיוון שאתה פועל למען דיסידנטים מהאינטליגנציה ולא למען אנשים פשוטים, למשל אלה שהקימו איגודים מקצועיים בלתי תלויים במפעליהם.

תשובה: איני עושה הבחנות בין אנשים פשוטים ולא פשוטים. באשר לאיגודים המקצועיים הבלתי תלויים, לא הכל מצא חן בעיני. למשל, הדרך שבה "נמכר" הרעיון. ניפחו את כל הפרשה. אין דמיון בינם לתנועת "סולידריות" הפולנית.

שאלה: איך תפעל עכשיו למען זכויות אדם?

תשובה: אני רואה כחובה לעצמי לעסוק בבעיות חברתיות מסוימות. בראש ובראשונה בשאלת החנינה לאסירי מצפון. לא רק בברית־המועצות אלא בעולם כולו. אני חושב ששחרורם של אסירי מצפון בברית־המועצות יהיה כעין נייר לקמוס לתהליך הדמוקרטיזציה.

שאלה: האם אתה אופטימי בנוגע לצעדי הדמוקרטיזציה שאותם שוקל גורבצ'וב?

תשובה: אני מאוד שמח על תופעה כמו שקיפות גדולה יותר. אני חושב שבהשוואה לעבר, היא אכן רבה יותר אבל עדיין לא מספקת. יש לשחרר מהכלא את האנשים שפעלו למען מטרה זו. עכשיו שוברים אותם. התקופה הנוכחית אינה הקלה לדידם, אלא הרעה.

נחישותו של המערב חשובה גם היא כדי שפתיחות החברה (בברית־המועצות) תהיה בלתי הפיכה. הפתיחות צריכה לכלול לא רק את שחרורם של אסירי המצפון, אלא גם מימוש של כל זכויות האדם, חופש הדעה והמידע, הזכות לבחור את מקום המגורים — ולא רק במסגרת איחוד משפחות.

אנדריי סהרוב: אני מייצג רק את עצמי

חולמי הדמוקרטיה בכיכר טיאנאנמן

הצורך בדמוקרטיה בסין בצורה כלשהי, היה לאני־מאמין בסיסי. מחאות הסטודנטים האחרונות נתנו לכך ביטוי ברור

שרות Newsweek מיוחד ל"הארץ"

רועדים מהקור העז, הם פרצו לכיכר טיאנאנמן בפקינג. כאשר חלפו על פני מחסום השוטרים הדליל, שרו 2000 הצועדים בקולי קולות את ה"אינטרנציונל" — את ההימנון הלאומי הסיני. רובם היו סטודנטים מאוניברסיטת פקינג. משולהבים לא רק מתגיעות השנה החדשה בלילה הקודם אלא מאידאל של דמוקרטיה פוליטית, ככל שאינו ברור ואינו מגובש. ובמשך 18 השעות הבאות, בעודם צועקים קריאות למען "חירות" ו"זכויות אדם", יצאו המפגינים למפגן של תגיגה פוליטית חסרת תקדים בבירה, מאז הימים הסוערים של "קיר הדמוקרטיה" ב־1979.

אלה ימים מעניינים בקמפוסים של סין. מהומות הסטודנטים שפרצו באחרונה ב־12 ערים, לרבות עצרת בת 50 אלף איש בשאנגחאי לפני כשבועיים, נראו כדועכות. אך ההפגנות האחרונות בפקינג, שנערכו חרף אזהרות מחמירות של המשטרה, אפשר שהיקנו להן תנופה חדשה. בפלשם לכיכר טיאנאנמן הנחשבת לקודש הקודשים של המפלגה הסינית, בגלל האנדרטאות הרבות שלה, החל מאלה של העיר הקיסרית וכלה בקבר מאו (ושבה גם נערכה ההפגנה הפוליטית הראשונה נגד המשטר לאחר "מהפכת התרבות" ב־1975), אותתו הסטודנטים כי שום דבר באורתודוקסיות הפוליטית של המדינה אינו מקודש.

ההפגנות המחודשות הרגישו לכל הפחות את הסיכון העומד בפני דנג שיאופינג אם יעודד אפילו מידה מצומצמת של רפורמה פוליטית. דנג ויועציו היו ככל הנראה מוכנים להרשות את קיומן של כמה הפגנות סטודנטים. אך כאשר המחאות נראו כשלוחות־רסן יותר על המידה מבחינתם, נטנה הממשלה במהרה. כעת מופעל על דנג לחץ להשיב את הסדר, לפני שדברים ייצאו מכלל שליטה.

"זה טוב לסין"

הצעדים האחרונים בפקינג נראו בלתי אפשריים עוד לפני חדשים ספורים. שישה ימים לפני יום השנה החדשה, הטילו הפקידים איסור חמור על הפגנות ללא רשות. מדי לילה אפשר היה לראות באוניברסיטאות של פקינג סטודנטים קוראים עיתוני־קיר אנטי־ממשלתיים לאור פנסים ונרות. לאחר שעות של ויכוחים הוליכו הסטודנטים להפר את האיסור.

היקף ההפגנות ועוצמתן הפתיעו משקיפים מערביים רבים בבירה. במהלך הגיחה הראשונה לטיאנאנמן אסרו השוטרים למעלה מ־20 מפגינים. מאוחר יותר באותו לילה התאספו כמה אלפי סטודנטים מול מעונו של נשיא האוניברסיטה כדי לגנות את המעצרים. כאשר שיחררה המשטרה 11 מהסטודנטים, הם הריעו בשמם למעונות. ואז בסופת שלג יצאו 1000 סטודנטים פעם נוספת לכיכר טיאנאנמן כדי לקרוא לשחרור העצירים שנותרו, שכולם שוחררו לבסוף.

באותו יום אחזה התרגשות בעיר כל אימת שהופיעו הסטודנטים. נוסעי אוטובוס בשדרות צ'אנגאן, השדרה העיקרית של העיר, הרימו אצבעות בסימן וי כאות תמיכה במפגינים, בעוד עוברים ושבים אחרים התבוננו בהם בתדהמה. "זה טוב לסין", אמר פקיד דואר לכתב "ניוזוויק" ג'יימס פרינגל. "אם הייתי סטודנט גם אני הייתי מפגין". נערי מעלית ומלצרים חרגו משתקנותם הרגילה בנושאים פוליטיים ושאלו זרים לפרטים על ההפגנות. כדי להשלים את שידורי קול־אמריקה בשפה הסינית שלהם מאזינים תושבים רבים דרך קבע.

קשה לדעת מה בדיוק רוצים הסטודנטים. בהפגנות בשאנגחאי נשאו מפגינים דגלים שעליהם התנוססו פסל החירות ודיוקן סיני כבול בכבלים. אחרים נראו מודאגים יותר מעלייה בשכר הלימוד ומהמזון הגרוע בקמפוסים.

מכל מקום, הצורך בדמוקרטיה בצורה כלשהי היה לאני־מאמין בסיסי. "אני נמצאת כאן כדי לתרום את חלקי ללידתה החדשה של סין חדשה", אמרה מורה בת 37 בפקינג בשבוע שעבר. "המפלגה הקומוניסטית מדכאת ומעיקה אותנו. אין לנו שום חופש לבטא את הרעיונות שלנו". הוסיף סטודנט בפקינג: "אנחנו רוצים סין חדשה וטובה יותר. המנגנון של המדינה הוא כל־כך חזק ואנחנו חלשים. אולי המהומה שלנו לא תשנה הרבה. אבל אנחנו צריכים להראות את האומץ שלנו".

אין לכפור בלהט ובמחויבות של הסטודנטים. אלה הלומדים באוניברסיטת פקינג נחשבים כמנויים עם העילית של מערכת החינוך במדינה. יחד עם סטודנטים באוניברסיטאות ספורות נוספות, נתון להם החופש לבחור את עיסוקיהם, במקום לקבל עבודה מהמדינה. אי לכך הם ייצאו נפסדים יותר מכולם אם יוטבע עליהם אות הקלון של עושי צרות ומחוללי מהומות. רבים מהסטודנטים גם הורו שקיבלו מכתבים מהוריהם, שהפצירו בהם לא להיות מעורבים בתנועת מחאה. "למרות כל זאת, הסטודנטים הוליכו לסכן את הכל כדי להפגין", אמר דיפלומט מערבי אחד בפקינג. "זה מפתיע אם לדבר בלשון המעטה".

עם זאת, עיתוי ההפגנות לא היה מקרי. חסידי הרפורמות במשטר השתמשו בסטודנטים כדי להעניק משנה־תוקף למערכה הזהירה שלהם למען דמוקרטיזציה מסוימת בששת החודשים האחרונים. מיניסטריון התעמולה עודד באחרונה את התאגדות הסטודנטים הבוגרים באוניברסיטת פקינג להזמין עשרות נואמים, שידברו בפניהם על שינוי דמוקרטי.

איש אינו מאמין שדנג התכוון אי־פעם להנהיג חירויות מלאות בסין. אמנם קיימת הקלה ניכרת בהגבלות בתחומים כגון העיתונות הנמצאת בשליטת הממשלה. אך גם אלה התולים תקוות ברפורמות יודעים כי יש גבולות ברורים למה שיוכלו לצפות להשיג.

תוצאה אחת של הליברליזציה הכלכלית היתה הקמת מעמד ניהולי בלתי תלוי המתנגש לעתים קרובות עם המפלגה במאבק על השליטה במשרדים ובבתי־החרושת. "תהיה כלכלת־סחורות", אומר האנג פאר־שינג ראש המחקר הלא כלכלי במכון המחקר למען רפורמה בתשתית הכלכלית. "קיימת האפשרות של סכסוך (בין המדינה לאינטרסים פרטיים). מבחינה פוליטית, צריך שיהיו לך האמצעים לתת ביטוי לאינטרסים כאלה".

חשש מברית סטודנטים־פועלים

לדנג יש אולי סיבות טקטיות לעודד את המערכה למען דמוקרטיה. יש פרשנים הסבורים כי אפשר שהוא מנסה לאלץ את יריביו השמרנים במפלגה להיחשף, בכך שיאלצו לגנות בפומבי את תוכנית הרפורמה הכלכלית שלו. הוא בוודאי נקט טקטיקות דומות בעבר. לפני למעלה משלוש שנים אישר דנג את הולדת מה שכונה המערכה נגד זיהום רוחני, שניסתה למחות את הצדדים המפוקפקים יותר או הנחשבים לבאלה של החיים המערביים שהסתננו לסין, רק כדי לבטל את התר כעבור זמן קצר לאחר מכן. על־פי תיאוריה אחרת, משתמש דנג בשמרנים שדעותיהם זכו לסיקור עיתונאי נרחב וחסר־תקדים בתקופה האחרונה, כדי למתוח את הסטודנטים.

הסטודנטים מודעים היטב לתוצאות האפשריות. אם תחליט הממשלה לצאת במסע דיכוי, בשאנגחאי הכריזה כבר כרזת קיר אחת את גורלו של ווי ג'ינגשאנג, מהרדיקאלים ביותר בקרב המיליטנטים של "קיר הדמוקרטיה", שנידון ל־15 שנות מאסר לאחר התקפות בוטות וכוללות על המשטר וקריאה לדמוקרטיה מלאה. "אם אתם רוצים לדעת מה היא חירות", נאמר בכרזה, "לכו ותשאלו את ווי ג'ינגשאנג".

אפשר שהחשש הגדול ביותר של המשטר הוא שהסטודנטים יתחילו לזכות בתמיכת הפועלים במדינה. לכאורה, נראה ששתי הקבוצות הן בעלות אינטרסים מנוגדים. סטודנטים רבים נוטים לתמוך ברפורמות הכלכליות המואצות, בעוד הפועלים מתמרמרים יותר ויותר על ניסויי השוק החופשי המביאים לעליית מחירים. לא מכבר עלו כמעט פי שניים מחיריהם של מוצרי יסוד כדגים ובשר, דבר שעורר רטינות רבות בקרב הפועלים, שמשכורותיהם נותרות קבועות.

אך בכימיה המורכבת של החברה הסינית, חל לא אחת מיזוג מעיקרי לוקלרי בין מתנגדים מכים שונים המוצאים עצמם מאוחדים. קבוצה של פועלים הצטרפה להפגנות בשאנגחאי ובגאנגג'ינג כדי לתת ביטוי לקובלנותיהם. ובעוד שלא נראו כמעט פועלים בעצרת בפקינג, דיפלומטים מערביים נוטים שפקידים יגיבו נחרצות אם נראה יהיה כי נרקמת ברית כזאת. "יש קו גבול מבוקש שמעבר לו יודעים האנשים שאינם יכולים ללחוץ, שאם לא כן דיכוי מלא ינחת על ראשיהם", אומר דיפלומט בפקינג. "שיתוף פעולה בין סטודנטים ופועלים בהפגנות טומן בחובו חומר־נפץ".

בכל מקום, לדעת כמה משקיפים אפשר שההפגנות ידעכו בבהירה מעצמן, בגלל הבחינות הקרבות. אך לאחר שהתנסו בהרגשה המופלאה להביע בגלוי את שאיפתם לדמוקרטיה, עלולים סטודנטים רבים להתקשות להמשיך ולקבל בשתיקה את הדיכוי. אך דנג עצמו אמר שבחירות אמיתיות לא ייערכו בסין במשך 20 השנים הבאות, וגם תחזית זאת היא אופטימית. שכן אין כמעט סיכוי שתונהג שיטה רב־מפלגתית. לדידה של המנהיגות הסינית, דמוקרטיה אינה מטרה כשלעצמה אלא אמצעי. ודנג יודע בוודאי שאת השד שעורר מהבקבוק בחודש האחרון יהיה קשה להחזיר.

הבימה התיאטרון הלאומי

הארץ עיתון לאנשים חושבים

עירית תל־אביב יפו

מקיימים בשבת 17.1.87 ב־11.00

מוספשבת

בהשתתפות:

- **ד"ר דן מיכאלי** – על מערכת הבריאות ומערכת האישפוז בת"א.
- **אורי אבנרי**

במסגרת המחווה לתיאטרון ולתרבות האידיש

- **הסופר – יוסל בירשטיין**
- **ישראל זוהר** – נגן הקלרינט, הכליזמר הפילהרמוני
- **שמוליק סגל, שמוליק עצמון ושמוליק רודנסקי**
- **אתל קובינסקה בליווי לב כוגן**
- **השחקן – יצחק חאוויס**
- **השחקנית והזמרת – ז'ני קלסר**
- **ירדנה ארזי**
- **דודו דותן**

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת 'הבימה' בימים א'־ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 8 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי 'הארץ' ו'הבימה' ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

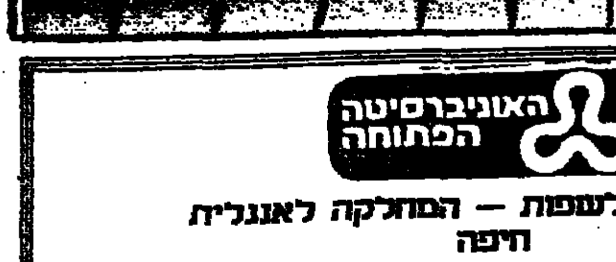

האוניברסיטה הפתוחה

בית הספר לשפות — המחלקה לאנגלית חיפה

קורסים ללימוד השפה האנגלית יפתחו בחיפה ב־8 בפברואר 1987

הקורסים מוצעים בשני מסלולים:

א. אנגלית עם דגש על שיחות

הלימודים יתקיימו בשלוש מתכונות:

1. לימוד אינטנסיבי – 5 מפגשים שבועיים של 4 שעות לימוד (בבוקר), במשך שש שבועות, סה"כ 120 שעות לימוד מלאות.
2. לימוד רגיל – מפגש שבועי אחד של 3 שעות לימוד (בוקר או ערב), במשך 18 שבועות, סה"כ 54 שעות לימוד מלאות.
3. לימוד רגיל – שני מפגשים שבועיים של 3 שעות לימוד (בוקר או ערב), במשך 18 שבועות, סה"כ 108 שעות לימוד מלאות.

ב. אנגלית — הבנת הנקרא לצרכים אקדמיים

הלימודים יתקיימו רק במתכונת רגילה של 54 שעות לימוד מלאות.
הנרשמים יעברו מבחן מיון, ובייעוץ עם הסגל האקדמי ישובצו לקבוצת לימוד ברמה המתאימה.
התהליך כולו כולל התרשמה בפועל, יימשך כשעתיים.

מקום ההרשמה ומועדיה:

בית"ס למלונאות 'דביר', רח' אלחנן 17, טל' 04–389131
בימים ראשון – שלישי 11–13.1.87 בשעות 09.00–12.00; 16.00–18.00
ביום רביעי 14.1.87 בשעות 09.00–12.00

ניתן לשלם את שכר הלימוד בתשלומים — באמצעות כרטיסי אשראי בלבד

מחוז געגועים תמידי

מאה שנה להופעת שרלוק הולמס, הבלש שקנה לעצמו חיי ממש ונצח. חסידיו המאוגדים והאחרים חוגגים

שרות The New York Times מיוחד ל"הארץ"

בשביל "הבלתי סדירים" של בייקר סטריט" בניו־יורק, התאחדות שרלוק הולמס בלונדון ועוד חוקרים ומלומדים בנושא זה ברחבי העולם, יום השנה המאה להופעתו של שרלוק הולמס אינו בהכרח תאריך שיש להתרגש ממנו. יום השנה בוא הדיגה, הם אומרים, היה ב־1954, כאשר שבים להולדתו של הבלש שאין דומה לו. ומובן שהוא לא מת אלא ממשיך להיות בסאסקס ראשנו ולגדל דבורים.

אולם שאר העולם מגלה עניין רב: חובבי ספרי מתח ומסתורין מארצות רבות ומשלוש יבשות לפחות יתמכרו לסרנאות, לסימפוזיונים ולמסיבות לאתרים התופסים מקום בולט ב"כתבי הקודש" (או הסאגה או הקובץ הרשמי, כפי שהשרלוקיאנים מכנים את כלל הסיפורים על גיבורם). אפילו התאחדות שרלוק הולמס והבלתי סדירים של רחוב בייקר (על שם הנערים שהבלש המהולל הסתייע בהם פעם בפעם), לא בדיוק התעלמו ביום השנה בארוחות הערב השנתיות שלהם.

"מחקר בשני־תרפים מזכרונותיו של ג'ון ה' ואטסון, דוקטור לרפואה, לשעבר מחיל הרפואה של הצבא" נדחה על־ידי כמה הוצאות לאור לפני שחברת וורד לוק וחות' קנתה את כתב־היד תמורת 25 לי"ש באוקטובר 1886. יותר משנה לאחר מכן קרא העולם בראשונה ב"שנתון חג המולד של ביטון" את המלים האלמותיות: "ד"ר ואטסון, מר שרלוק הולמס" אמר סטמפורד בהציגו אותנו זה בפני זה. 'מה שלומך?' הוא אמר בלבביות... 'אני רואה שהיית באפגניסטאן'."

אב־טיפוס של רב־הבלשים המהדרני

השאלה בדיוק היוקא שורות אלה עתידות היו להיעשות בנות אלמוות. עשיה ביכוד עבודות, מלומדות רבות, כמו גם פסוודו־מלומדות. אך נותרה במידה רבה ללא תשובה. לכך לא נודעת כל הסיבות מאחור של שרלוק הולמס בדמיון הציבור מעולם לא נחלש במאה השנים הראשונות שלו. עדות אחת למידה שבה קנה לעצמו הבלש הגדול חיים עצמאיים, היא ההכרות המוקדשות לערך זה באנציקלופדיה בריטניקה. אם גם באות שין ולא הא. נראה שלא זו בלבד שזה הערך היחיד המוקדש לדמות (האם בגו להוציא את המלים מפינו) בלש בדיונית, הוא ארוך יותר מערכים רבים בבריטניקה שעניינם דמויות אמיתיות. הולמס, כך נאמר, "נעשה לאב־טיפוס של רב־הבלשים המהדרני", ופתח את הספרות [illegible] ביותר בספרות הבלשית.

חברי הבלתי סדירים של בייקר טוענים שמסורת זו שאבה את עוצמתה מואטסון, שסוכנו הספרותי היה אחד בשם ארתור קונאן־דויל. בעולם האמיתי העניין הרבה פחות מזה הבדיוני, חש עצמו קונאן־דויל כאסירו של האיש שיצר. ב־1893 במסע לשוויץ עם אשתו, ביקר קונאן־דויל ב"מפלי רייכנבאך, מקום נורא שלדעתי יהיה קבר ראוי לשרלוק, גם אם יחד אתו אקבור את חשבון הבנק שלי". כמה חודשים לאחר מכן הרג קונאן־דויל את הולמס, כפי שחשב, בעימות עם פרופסור מוריארטי המרושע במפלי רייכנבאך. כיום המפלים והעיר הסמוכה מייריגנאן שבבגום שם הולמס וואטסון, הם אתרי עלייה לרגל לשרלוקיאנים אדוקים. בתחילת מאי יקדם את פניהם של חברי התאחדות שרלוק הולמס שיבואו לבושים בבגדים ויקטוריאניים, הנס סאני, מנהל מלון הספרים שרלוק הולמס במאיירינגן, והוא יתלווה אליהם למפלים, שם ישחזר המאבק הגורלי.

מקום משובח נוסף בשמיים לתלמידי הסאגה, הוא שאטו זה לוסנס, בין לוזאן לברן, שם טיכן בנו של קונאן־דויל, אדריאן, את אוסף הולמס שלו. פרנסואה לונגין מקרן קונאן־דויל בלוזאן אמר, כי חסידי הולמס שיבקרו במקום יזכו מקבל פנים בארמון, שמוזיאון שרלוק הולמס שלו כולל את כל מה שנראה בעיני רבים כשחזור המעולה ביותר של החדר הכפול ברחוב בייקר 221 בי.

ארוחה שרלוקיאנית

הואיל הולמס וגם ואטסון שהו תקופה כלשהי בארצות־הברית, כפי שהוכיחו חוקרי "הקובץ" בצורה משכנעת פחות או יותר, יש מקום להימצאות כמה מהתאחדויות השרלוקיאניות הפעילות ביותר בארץ זו. ואכן הבלתי סדירים של רחוב בייקר, קבוצה שהוקמה על־ידי הסופר כריסטופר מורלי וחסידים נלהבים אחרים בניו־יורק ב־6 בינואר 1934, היתה אב־טיפוס לקבוצות אלה. פיטר בלאו מוואשינגטון, עורך "בייקר סטריט ג'ורנל", אמר כי אירועי יום השנה יכללו ועידה באזור לוס אנג'לס בסתיו, ארוחה אביבית בטעם שרלוקיאני במכון הקולינארי של אמריקה הנמצא בהייד פארק שבניו־יורק, שתכלול את כל סוגי המזון הקשורים ל"כתבי הקודש", סדנה בקולג' על שם ויליאם ומארי בוויליאמסבורג שבווירג'יניה ביולי, וסימפוזיון בן שבוע באוניברסיטת סטנפורד בפאלו אלטו שבקליפורניה באוגוסט. "אני לא רוצה לעודד את הרושם שכל אותם כינוסים נערכים בגלל יום השנה המאה, אך הם בוודאי יהיו קשורים לכך", אמר בלאו. "מתוכננת הוצאתם לאור של כמה ספרים. קבוצה של שרלוקיאנים עובדת על ספר שיציג את 12 סיפורי שרלוק הולמס שלדעת קונאן־דויל היו הטובים ביותר".

גם בקרב היפאנים אפשר למצוא חסידי הולמס נלהבים. מועדון שרלוק הולמס היפאני, שלו סניפים בטוקיו, בקיוטו, בנאגויה, בקובה, בסנדאי ובהירושימה, מתכונן לחגוג לא רק את יום השנה המאה להופעתו הראשונה של שרלוק, אלא גם את יום השנה העשירי להקמתו הוא. מקים המועדון, סבר קאטה קוביאשי, פרופסור לפסיכואנליזה באוניברסיטת סופיה, אמר כי חסידי הולמס היפאניים יערכו בפברואר מסיבת יום הולדת גדולה. אירוע רציני יותר יהיה גיליון מיוחד שיכלול מאמרים על הולמס ועל "הקובץ", מאת 20 סופרים. המועדון "מפרסם סקירה שנתית על פרסומים הקשורים לשרלוק, המתפרסמים ביפאנית", אמר קוביאשי. "אבל גיליון מיוחד זה יופיע בסוף השנה".

היכן שהשנה היא תמיד 1895

בלונדון, שבה אירעו רבות מן ההרפתקאות של הולמס, שבה הופיע מחדש הבלש כאשר קונאן־דויל נאלץ בגלל חשבון הבנק שלו ודעת הקהל להחזיר לחיים את מעשה ידיו הבדיוני ב־1903 — חברת הבנייה "אבי נשיונל בילדינג סוסייאטי" מחזיקה את המטה הראשי שלה ברחוב בייקר באתר שהיה כולל את 221 בי, אילו בכלל היתה אי־פעם כתובת כזאת. החברה מעסיקה "מזכיר לשרלוק הולמס", שמתפקידו לטפל במכתבים הרבים שעדיין בשלומם אל האיש הגדול. להוציא ארוחה חגיגית במוסד־ מוסמבר לא ייערכו אירועים מיוחדים רבים בבריטניה. לאגג אופייני הוא לענף המחקר ההולמסיאני, ש־6 בינואר נקבע כיום הולדתו של הבלש: חובבי הולמס שבדקו בעיון את כתבי הקודש הללו, הבחינו כי בעוד שהולמס מצטט לעתים קרובות את שקספיר, "הלילה ה־12" הוא המחזה היחיד שממנו הוא מצטט פעמיים.

סטנלי מאקנזי, בעל ספריית עוד בנושאי שרלוק הולמס בלונדון, פירסם גלויית־תצוגה המקושטת בכריכת "שנתון חג המולד של ביטון" ופריטים אחרים מהאוסף ההולמסיאני שאותו הוא צבר מאז 1946. הוא גם יהיה בארוחה, אך זה אירוע פרטי בלעדי לחברים בלבד. בבריטניה לא ייערכו אירועים המיועדים לקהל הרחב.

במולדתו של הבלש "אתה חבר בהתאחדות שרלוק הולמס או שאינך מעורב בנושא", אומר סרן ביל מיטשל, מזכיר ההתאחדות והיו"ר שלה לשעבר. אולי מוסב כך. החובבים הנלהבים תמיד עלו לרגל באורח פרטי לאתרים בעלי חשיבות ב"קובץ" — רחוב מונטאגיו (ברחוק ליד הפינה מאחורי המוזיאון הבריטי" שם התגורר הולמס כאשר בא בראשונה ללונדון); היער החדש האהוב של ואטסון שם קבור קונאן־דויל; הביצות של דארטמור (ד"ר מורטימר נתן בנו לרגע מבט מחר וקולו התעמק כבעט ללחישה כאשר ענה: 'מר הולמס, אלה היו עקבות הרגליים של כלב ענקי'). כל אותם מקומות אכן קיימים כפי שניסח זאת השרלוקיאני וינסנט סטארט במלים שחבריו לאמונה אוהבים לצטט: "בחדר רומנטי של הלב, בארץ נוסטלגית של הנפש, היכן שהשנה היא תמיד 1895".

משקיע בתיירות
תנאים ורווחים מצוינים
טל. 02–241907
בין השעות
09.30–16.30

ח.ל. מימון והנפקות בע"מ

הודעה בהתאם לסעיף 30 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח־1968

במסגרת שלב א' של תשקיף החברה, שפורסם ביום 31 בדצמבר 1986, נתקבלו במכרז הזמנות בסך של 3,224,900 שקלים חדשים ערך נקוב. בנוסף, רכשה החברה לישראל בע"מ, לצורך הבטחת מסחר סדיר, סך של 225,000 שקלים חדשים ערך נקוב.

ההיענות לרכישה בשלב ב', שנפתחת ביום 8 בינואר 1987 ויסגר ביום 21.2.87, הינה בסך של 4,050,100 שקלים חדשים ערך נקוב.

בהתאם לכך, הוקצו – במסגרת שלב א' – אגרות חוב מהסדרה הנ"ל בסכום המחומן בשעור ריבית של 8.5%.

דובק בע"מ

הודעה על
אסיפה כללית שלא מן המנין
לפי סעיף 109 לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג—1983

ניתנת בזה הודעה שאסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי מניות החברה, שנועדה על פי דרישת חברים, לפי סעיף 109 לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג–1983 ותקנה 51 לתקנות ההתאגדות של החברה, תתכנס ביום ג', 10 בפברואר, 1987, בשעה 10.30 לפני הצהרים, במשרדיה הרשומים של החברה, ברחוב לילינבלום 33, תל־אביב.

על סדר היום:

(1) לאשר החלטה להעברת המנהלים הנוכחים של החברה מתפקידם החל ביום ההחלטה ולמנות מועצת מנהלים חדשה במקומם ובהתאם לתקנה 85 לתקנות ההתאגדות;

(2) להחליט בכל ענין אחר שיבוא כהלכה בפני האסיפה האמורה.

בעל תעודת מניה רגילה ובעל תעודת מניה רגילה מבוכרת ע"ש יהיה רשאי להשתתף ולהצביע באסיפה הנ"ל אישית או באמצעות בא־כוח, אם יפקיד את יפוי הכח במשרדה הרשום של החברה, ברחוב לילינבלום 33, תל־אביב, לפחות ארבעים ושמונה שעות לפני מועד האסיפה הנ"ל.

בעל תעודת מניה למוכ"ז יהיה רשאי להשתתף ולהצביע באסיפה הנ"ל, אם יפקיד את התעודה האמורה במשרדה הרשום של החברה, תל־אביב, רחוב לילינבלום 33, לפחות ארבעים ושמונה שעות לפני מועד האסיפה הנ"ל.

בהעדר מנין חוקי תוך מחצית השעה מן המועד שנקבע כאמור, תבוטל האסיפה בהתאם לתקנה 55 של תקנות ההתאגדות של החברה.

בפקודת הדירקטוריון
רות הירש
מזכירת החברה

מגזין / דן מרגלית

מבסוט ממך, ארנסט

לא היכרתי את ארנסט יפת מבנק לאומי. מעולם לא ביקשתי ממנו דבר. ממילא לא סירב. כשראיתי אותו במסעדה תל־אביבית, מוקף עדת הנפיה, ושתי בנו עמוק בלפיתם, לאו דווקא נגדו.

בעשור האחרון פנו אלי אנשי עסקים ותעשיינים רבים לבקר את ה"בנק" הגדול של בנק לאומי, אבלו שהפך לבלתי נסבל. דיימון ארנסט דיבעם. הסבתי להם שלא היכרתי אותו ויזה הוא יכול לאמוד את שומעיו.

בשבוע שעבר גילה נחמיה שטרסלר ב"הארץ", כי יפת מקבל פנסיה של 30 אלף דולר בחודש. כולם זעמו. אני דווקא מרוצה. שכן לולא תוספת הפנסיה הזאת הכל היה עובר בשקט.

שכרו המופקע, פיצויי הפרישה בשיעור ארבעה מיליוני דולרים — על שום אוצר מן הסכומים האלה שקיבל יפת. לא אמרו הח"כים שהוא שוד הבנק הגדול ביותר בתולדות המדינה.

דווקא 30 אלף הדולרים — שום טיפה בים הגדול שנטל יפת לעצמו — תוללו את הסערה. עשו גלים. הם הכבישו והשחירו את שמו הטוב של הבנקאי שאינו יודע שובעה. סוף־סוף נמצא סכום כסף כל־שהו, לא גדול במונחים שארנסט יפת רגיל אליהם, עליו הוא משלם ריבית. לא סתם ריבית, אלא ריבית דריבית. ריבית נשך אינפלציונית. ריבית שהורסה את קרדיטו־הטוב.

זה בהחלט שווה את הכסף.

הרב אליהו — נשים כפוסקות הלכה

הרב הראשי בעד האשה

הגברים גייסו את ההלכה נגד מינוי אשה — לאה שקיראל — לתפקיד במועצה הדתית בירוחם. אבל אלוהים לא היה הפעם לצדם.

הרב הראשי מרדכי אליהו פרסם זה עתה מאמר בספר "תחומין", שראה אור בהוצאת "צומת" ומפעלי התורה "אריאל" — וכו הפתעה.

קודם כל אסף הראשון־לציון קובץ החלטות בעניין מינוי וכוחה הדתי־כית לשופטת. דבו־רה לא היתה דנה אלא מלמדת את הדינים לאחרים. "לפי תירוץ זה מותר לאשה לפסוק הלכה ולכן מותר לאשה להורות תלמידים בבית הספר, ובתנאי שאינם גדולים." נשמע כמעט כמו שולמית אלוני.

ניתוחו של הרב אליהו לא נשאר בעבר הרחוק. הוא מצא כי "ארגון או ישוב יכולים בו".

האבא הטוב

מבידים תלמידים שאינם בקיאים בחומר אבל לתוסים את דף הבחינה בחמן מידע. זה קרה גם לישכב ראש ועדת החוץ והביטחון, אבא אבן, שרצה אף הוא להרשים את הציבור בפעילותו. בישיבתם השבוע בדיון רגיל חילקה המזכירה את דף המידע הבא, שזה עיקרו: "פעילות (של אבא אבן — ד. מ.) בחודש דצמבר 1986 (חוץ מישיבות מליאת הוועדה וועדות המשנה):

"2 בחודש — פגישה עם יוסף בורג הבי שליסא, יחיאל לקס. 3 בחודש — פגישה עם חברי ועדה, הרצאה בבית התפוצות על כיווני המחשבה של יהדות ארצות הברית. 4 בחודש — ארוחה עם שר החוץ של איטליה. 5 בחודש — פגישה עם ה. שכבר. 7 בחודש — הרצאה בחאן ליד בירושלים. 8 בחודש — פגישה (פרטצור). 9 — פגישה עם שגריר הולנד, פגישה עם נשיאת הפרלמנט של קוסטה ריקה ומשפחה, 10 בחודש — טד קגרי, הרצאה בבית גדול על ישראל־מצרים, 12 בחודש — בבית — עם אורי גורדון, א. ארליך, צבי גנין. פגישה עם ביופה הכהן הסודי. ושוב עם ד. שכבר.

15 בחודש — פגישה עם תום פרידמן, שגריר ארצות הברית תומאס פיקרינג, אמנון בן יוחנן, סנאטור בשביץ, 16 בחודש — התייעצות עם חברי ועדת משנה, רות גבו, 17 בחודש — פגישה אצל שלמה הלל עם משלחת ליפן, א. עשת, (שוב) רות גבו, המרכז הבין־לאומי — הרצאה על חידוש תהליך השלום. 18 בחודש — המרכז הבין־לאומי לשלום — הרצאה על התפוצות ומתנה השלום. 19 בחודש — מסעדת משכנות שאננים — עם גורדון גאטי ווייזנפלד, 21 בחודש — מסיבה לאלי ויזל, 22 בחודש — במלון המלך דוד פגישה עם נכבדים ערבים, הרצאה לזכר אריה צימוקי בבית אגרון, 23 בחודש — הרצאה לתלמידי המכללה לבטחון לאומי בכנסת, רות גבו, א. מרדן מהלהורון טיימס, מועדון הפרסיטרים האקדמאים בירושלים, 24 בחודש — בגלל שפעת ביטולו פגישה בטלוויזיה, הרצאה באוניברסיטת הר הצופים. "31 בחודש — פגישה אצל רפי אדרי."

אז יש פעילות פרלמנטרית בתנועה, מה

יהודית קרפ: המלצה להחזיר המגורשים

קרפ, אחד יותר מדי

ביד לאחר פרסום דו"ח ה' שב"כ נודע כי המשנה ליועץ המשפטי יהודית קרפ, כתבה למכונה עליה יוסף חריש, כי יש לאפשר לשלישיה שחשפה את הפרשה לחזור לצור מהצבתם, אם רצונם בכך.

שניים באמת ראויים. פלג רבאי ודפי מלכה פעלו על פי מיטב הכרתם. אם פרשו הגיעו להסכם על כך, וממילא אינם מבקשים לחזור לשב"כ — אין לכך חשיבות. העניין כאן הוא סימלי־ערכי, שאילו רצו יכלו לשוב הביתה.

התביעה להחזירם לשירות, היא יותר מסובכת לגבי מנהיגם, ראובן חזק, שהיה סגנו של אברהם שלום.

הוא שתק במשך שנה וחצי עד שהתלונן בפני ראש הממשלה לשעבר שמעון פרס. הוא הסכים — לפחות כפי שפרס זכר זאת — לחזור ולשרת תחת שלום כאילו לא התלונן נגדו. ראש הממשלה גם הבין כי בעצם מבקש חזק לרשת את שלום. אני יודע שבכל פעם בה עומדת גרסת פוליטיקאי מול תיאור מפיו של אדם אחר — נוטים רבים לראות באיש הציבור שקרן. עם כל הכבוד לחזק, שמעון פרס לא היה מעורב במשך שנה וחצי בכיזבי ראיות ולא השתתף בעלילה הנוראה נגד יצחק מרדכי, ולא בא בהצעות מעורפלות באשר לעתידו בשירות שאת ראשו הוא מבקש להיות, ועד שלא יוכח אחרת אני רואה בראש הממשלה לשעבר מריגאי אמין, ומסרב לבטל את גרסתו על השיחה עם חזק, אפילו שאצלנו פופולארי יותר לא להאמין לפוליטיקאי.

רק אחרי שחזק יוכיח כי פרס מטעה — יהיה מקום לכלול אותו במכתב התהילה של קרפ לצר הבריח ודאי ומלכה.

על אנשים ושטחים / אורי ניר

המאבק על הקיר

בשנים האחרונות וגם בהו המולד השנה לא ניקו את קיו המריבה בכנסיית המולד בבית לחם. ראשי הכנסיות היוונית אורתודוקסית, הארמנית והל אטינית דחו את ההכרעה בשא לת החזקה עליו לשנים הבאות בגלל החרדה שתופקע מידי הזכות לנקות קיר ששטחו אינ עולה על 3 מ"ר, איים הפטריא רך היוני־אורתודוקסי להחרים את כל אירועי חג המולד. להי מנע מלהשתתף בקבלת הפנים המסורתית אצל נשיא המדינה ולהשמיע צלצולי אבל בפעמונ הכנסייה שלו ביום החג. האיום אמנם לא מומש, וזאת עקב הסדר שהושג בין ראשי הכנסיות בלחץ המינהל האזרחי ביו"ש אך אווירת העוינות בין העדות הנוצריות השונות נותרה בעינה.

בקרב רבים בקהילה הנוצרי הפלשתינית בגדה המערבי הולכת ומתחזקת תחושת הניכור מההנהגה הלא־ערבית של הכנ סיות הנוצריות בגדה. העיתו "אל־פג'ר", שהוא בעל הקו ה"לאומי" הפתח"אי המובהק ביותר מבין עיתוני מזרח־ירושלים, פירסם בחג המולד מאמר פרי עטו של העורך, חנא סניורה. המכהיר היכר את הבעיה. מאז 1967 עד היום, כותב סניורה, פחת שיעור הנוצרים מקרב תושבי ירושלים מ־15% ל־3%, ומספרם אינו עולה כיום על 8,000 נפש. הסיבה לירידה זו בשיעור האוכלוסייה הנוצרית בירושלים, לדעתו של סניורה, היא בראש ובראשונה המאבק בין ראשי הכנסיות. "אלה מזניחים את משימת הדאגה לבני עדתם ולטובת הציבור, בשעה שהם מתקוטטים על ניקיון אבן בבית הקבר בבית־לחם".

סניורה אינו תובע רק לגבש הנהגה רוחנית־נוצרית מאוחדת בגדה, שתדאג לעניינים של הנוצרים הערביים. הוא גם דורש ל"שערב" את הנהגת הכנסיות. איחוד הכנסיות, והצבת ערבים בראשן, ייצרו מצב שיאפשר לרתום את הכנסיות הנוצריות לתנועת השחרור הלאומית הפלשתינית בשטחים, לדעתו של סניורה.

בשעה שבתוך כנסיית המולד התייצבו עשרות פרחי־הכמורה נושאי המטאטאים לקראת טקס הניקיון המסורתי, סבבו מחוץ לכתליה כמה עשרות נערים נוצריים מבית־לחם, שציפו לרגע שבו יתלהטו הרוחות בתוך הכנסייה ויהיה אפשר לפרוץ פנימה ולהגן על כבוד עדתם. אחד מהם, יווני־אורתודוקסי, ניסה להסביר לנו מדוע מגיע לבני הכנסייה שלו לנקות את הקיר, בתוקף זכויות היסטוריות בעלות תוקף, וכיוצא באלה טיעונים הנשמעים מוכרים משיחות דומות על הבעיה הלאומית הפלשתינית.

ללמדך, שהעדתיות והקנאות הדתית גוברות לעתים קרובות — גם במציאות השטחים — על תחושת ההשתייכות הלאומית.

כנסיית המולד – אווירת עוינות

השייח והחסידים בקסבה של חברון

בקסבה הצפופה של חברון, בין רוכבי הירקות והפירות, בי ראשי הגמלים העוים המשתו בבים מחלונות האיטליזים, מתה לך לו שייח קשיש, עיוו מלידה, שהוא תופעה אנושי מפליאה.

שייח מוניר דעייס הוא "קא רי", מומחה לקריאת הקוראן שאין שני לו בכל הגד המערבית ורצועת עזה. חסידי בחברון אומרים שהוא הטוב והמיומן ביותר בכל אזור המזר התיכון, פרט אולי לשניים א שלושה המומחים הגדולים בי תר, היושבים במכללת "אל אזהר" בקהיר.

פגשנו אותו במספרה בלו הקסבה החברונית. השייח העי ור התרפק על דלתו של הספר המשמש גם "אימאם" (כעי שליח ציבור) באחד המסגדי של חברון. מיד עם היפתח הדלת, הניח הגלב את התער והמסרק מידיו, שלף ספר הדרכ לקריאת הקוראן מתוך המגירה שמתחת לראי, והחל לקרוא ממנו באוזני השייח. מדי פע הפסיק השייח דעייס את תלמי ה, והעיר לו על שגיאות בקריאה. "כאן יש לבטא את המלה על דרך התרקיק (עידון) וכאן על דרך התפחים (הדג־שה), כאן יש להאריך בתנועה ושם לקצר".

שלושה עמודים תמימים קרא הספר באוזני השייח עד שהת־עייף, ואחר כך העמיד לפניו את בנו הצעיר, לקרוא באוזניו פסוקי קוראן.

מסורת זכירתם בעל־פה של דברי הנביא מוחמד הולכה עוד בתקופת פעילותו בחוזי ואר־עו"ב במחצית הראשונה של המאה ה־7. חבריו של הנביא נהגו לשנן בעל־פה את אמרי פיו, ולהפיצם בדרך זו בקרב קהילת המאמינים. רק עשרים שנה אחרי מותו של מוחמד, קובצו דברי הנביא, נערכו באוסף של פרקים ("סורות") בידי החליף עת'מאן בן עפאן, ונערכו לכלל ספר הקוראן. אלא שהנוסח המקורי של הקוראן לא היה בהיר כל צורכו. עניינים רבים נותרו סתומים במודע, מפאת "כבוד המקום", ומשום ששיטת הניקוד המבדיל בין האותיות השונות בשפה הערבית עדיין לא היתה מפותחת באותה תקופה. במשך השנים התפתחו מסורות שונות של פירוש הטקסט, התגבשו נוסחים שונים, וחכמי הדת נאלצו לפתח את מדע ה"קיראאת" (תורת הקריאה) הבנתה הפירוש של הטקסט הקוראני.

כיום נפוצים שבעה נוסחים שונים, שהתגבשו במאה העשירית, אך עדיין יש המכירים במי־הימנותם של יותר מעשרה נוסחים. השייח דעייס אומר שהוא אמון על כל 14 הנוסחים שידוע על קיומם בעולם המוסלמי. ולא רק את הקוראן הוא זוכר על־פה בכל גרסאותיו השונות. גם את תוכנם של כמה וכמה ספרי הדרכה לאופני הקריאה השונים של הקוראן הוא יודע לדקלם מ־כריכה עד כריכה.

אחרי ששמע את הספר ואת בנו, לגם השייח ספל קפה, קם ממקומו, בירך את הנוכחים לשלום וגישש את דרכו החוצה. הספר חזר ללקוחותיו, והשייח דעייס צעד כמה צעדים, ועצר אצל אחד מבעלי האיטליזים הסמוכים לשיעור נוסף בקריאה תמה.

שפת הכיבוש — המקבילה הערבית

במדור הסאטירי במוסף "הא ריץ", כתב ב. מיכאל לפני שבועות מספר רשימה על "שפת הכיבוש". בעיקר התייחס ב מיכאל לשיחון העברי־ערבי ש מחלק צה"ל לחייליו בשטחים, והוא אמור לשמשם בסיטואציות שכיחות של מגע עם האוכלו סייה הפלשתינית, במציאות ש כיבוש.

החלטנו לחפש את המקבילה הערבית־עברית לשיחון הזה בג דה המערבית. שאלנו פה, שאלנו שם, ובכל דוכן או חנות ספרים הצביעו על ספר אחד בלבד "עברית בלי מורה". המחבר הד"ר ריבחי כמאל, הוא מרצה לשפות שמיות באוניברסיטת דמשק והספר נדפס בביירות לראייה, המחיר על העטיפה 300 גרוש לבנוני.

"אין משהו שנכתב ביד תושב הגדה או בידי ישראלי שאלנו. "רק זה. זה מה שיש, וזה מה שהאנשים קונים", היית התשובה בכל הדוכנים והחנויות "מי שרוצה ללמוד עברית מתוך ספר — זה מה שנותנים לו", אמר לנו אחד המוכרים בירושלים המזרחית. כל מוכרי הספרים ששאלנום על מחזור המכירות של "עברית בלי מורה", העיד על פופולאריות רבה. אבל די בעיון קצר בדפי הספר כד להבין שרוב ערביי השטחים לומדים את השפה העברית בדרך של התנסות אישית.

מטרת הספר, נכתב בהקדמה היא לצייד את האורח הערבי ב סודות השפה העברית, ובעיקר "מלים וביטויים שכיחים ביו יום בשפה זו, בתחומים שיש להם קשר הדוק למצבים שכ חים שהאדם נתקל בהם במצי את היום". "המצב הנוכחי בעולם הערבי מחייב אותנו ללמוד את שפת האויב", וחותם המחבר את דבריו.

אלא שהמצבים המתוארים בספר אינם בדיוק סיטואציות שכיחות בחייו של הערבי תושב השטחים, ולא כל שכן הסגנון הלשוני הארכאי המליצי שמר עליו המחבר. אחד הפרקים, למשל, מתאר שיחה בין לקוח המתעניין בשכירות דירה לבין בעל־הבית.

"קראתי בין המודעות בעיתון כי יש לך דירה להשכיר. האפשר לראותה? כמה חדרים בה?" מתעניין השוכר.

נניח לצורך העניין שערבי אכן הזהיב עזו, ופנה בבקשה לשכור דירה מיהודי דובר עברית, ונניח שבעל־הבית עיין לא השליך אותו מכל המדרגות. במקרה כזה, הוא אמור להשיב לו "שישה חדרים".

הערבי האמיץ, מעודד מהצלחה הראשונית, עושה עוד צעד מהוסס ושואל: "התוכל להראות לי אותה?"

עונה מתרוש הלאייאמן: "ב־חפץ לב", אומר בעל־הבית.

ולמי שמאמין באגדות, הנה המשך השיחה:

"מי הם דיירי הבית", שואל השוכר.

"אני גר בדירה התחתונה. בקומה הראשונה גר מנהל חברת ביטוח, ובקומה העליונה גר רופא ילדים".

"היש לכם מים בדירה?" שואל השוכר.

"כן, יש לנו מים וחשמל כמו בכל בתי העיר".

"היכול אתה לתת לי מקום במרתף לעצים ולפחם?"

"כמובן".

"ומה הוא שכר הדירה?"

"אלף וחמש מאות לירה לשנה".

"מתי אוכל להעביר את החפצים?"

"בעוד שבועיים".

"אני שוכר את הדירה. אשלח את הרהיטים בראש החודש".

אחרי ששכר דירה, הולך תלמיד העברית המעודד עם חברו לחנות, לקנות לו חליפה:

"חליפתך יפה לך מאוד", אומר לו החבר. "הקנית אותה מן המוכן או לפי הזמנה?"

"הבגדים המוכנים אינם נו־חים".

"מי הוא החייט שלך, הרוצה לקחת אותי אליו?"

"מה אתה רוצה לעשות שם?"

"אני חפץ להזמין חליפה דומה לחליפתך".

כאשר מגיעים שני החברים אל החייט הוא מבשר להם ש"נשאר בדיוק ארג מספיק לחליפה", ואומר: "בבקשה לפשוט את מעילך, כדי לקחת את מידתך. הרוצה אתה חזייה?"

"איזו ביטנה אתה רוצה למעיל". הוא ממשיך לשאול.

"בטן לי אותה במשי", משיב התלמיד הגא בעברית שבפיו.

כך ממשיך התלמיד להיתקל במצבים שכיחים ביותר במגעו עם האוכלוסייה הדוברת עברית, כגון הזמנת ארוחה במסעדה, שכירת חדר בבית־מלון, וכדומה.

דיאלוג מתוך במקצת, שאולי היה בו כדי לנבא שיחה אפשרית בין ישראלי לבין ערבי כמה שנים לאחר כתיבת הספר (1977), מופיע בפרק "הביקור":

"מה שלומך ידידי, מה הביאך לבירות", שואל התושב המקומי את אורחו.

"קודם כל העסקים, חוץ מזה רוצה לראות את בירות שלא ראיתיה מזמן".

"ביקורך הוא הפתעה נעימה".

"גם אני שמח לראותך שוב. כמה תשהה פה?"

"אינני יודע בדיוק, אבל לכל הפחות חודש ימים".

"חודש שלם זה מצויין!"

"אקווה שתבוא לבקרני לע־תים קרובות"...

וכך נמשכת לה השיחה הלבבית. האורח — כידוע — נשאר מעט יותר מחודש ימים. הישארותו המתמשכת היתה בשלב מסוים לזרא למארחים.

בסיומו של הספר מוסף מילון זעיר, שאולי דווקא הוא יכול לסייע לתושבי השטחים לנהל קשר יעיל יותר עם הזוברת העברית: כמה עשרות מונחים צבאיים לשימוש שוטף. החל בבסיס, מצב, חוית ושארב, וכלה במרגל, מחבל, נסיגה ותבוסה. "אלה הם מושגים שהאורח הערבי, בין אם הוא אורח או איש צבא, חייב להיות בקיא בהם", כותב המחבר.

מחר, אבל זה הספר הפו־פולארי ביותר, ועל־פי־רוב גם היחיד, הנמכר בחנויות הספרים בגדה ובירושלים המזרחית ללי־מוד עברית לדוברי ערבית.

רכבת לילה לקהיר

מאת אלי אלעד

באתרי התיירות המצריים המסורתיים נראו בחופשת החנוכה רק ישראלים מעטים

למרות הפרסומים על יותר מעשרת אלפים אשרות שהנפיקה שגרירות מצרים בתל־אביב לקראת חופשת החנוכה־כריסטמס, מצרים לא היתה מוצפת בישראלים בימים האחרונים של 1986 ובימים הראשונים של 1987. אמנם גדל מספר הישראלים שירדו מצרימה בהשוואה למתי המעט שעשו כן במשך השנה שחלפה מאז הרצח בראס־בורקה, אולם בהשוואה למספרי הישראלים שגדשו את רחובות קהיר ואת אתרי מצרים במהלך 1982־84, "הפלישה" הישראלית הנוכחית היתה לכל היותר סימן של ראשית גאות מחודשת. תחילתה נראתה כבר בסוכות האחרון.

מרכיב מעניין בגל הישראלי של חנוכה היו ערבים אזרחי המדינה. גורמים תיירותיים מעריכים כי כמחצית מכלל אלה שירדו מצרימה בחנוכה־כריסטמס נמנו עם מגזר זה. התופעה החלה להסתמן לפני כשנה ומאז היא נמצאת בעלייה מתמדת. רובם של הנמנים עם קבוצה זו אינם עולים דרומה במעלה הנילוס, לאתריה היוקרתיים של מצרים העתיקה, אלא עושים באזור קהיר־אלכסנדריה, חלקם במלונות שרירות וגם אינו גבוה במיוחד. הוסף לאלה את אותם ישראלים שנסעו למצרים כדי להשתטח על קברות צדיקים, והם אינם מעטים, ש"הסתפקו" באזור קהיר והדלתא עם דגש על קניות, ותבין מדוע באתריה המסור־תיים של מצרים באסואן ובאבו־סימבל, בלוקסור ובקארנק, פגשנו יחידים מעט ישראלים. למרות זאת, היה צפוף מאוד באתרים אלה, בעיקר בגלל קבוצות מאורגנות של תיירי שכר מאירופה ומיפאן, עד כי חסרו מקומות לינה באותם המקומות שההזמנות־היתר להם גלשו הרבה מעבר להיצע החדרים.

במצב בעייתי זה היה מעניין להתבונן מהצד במדריכי החברה להגנת הטבע, שהשכילו להתגבר היטב, יוזמה, ולדאוג לפתרונות לינה סבירים. הרשויות המצריות לדרגיהן פעלו כדי לתת לישראלים את התחושה שהם רצויים במצרים. זאת לבד מאותם מגעים קצרים הן בשווקים למיניהם והן אקראיים ברחובות, ברכבת הלילה ובמקומות אחרים, עם אזרחים מצריים, שהיו חביבים בעיקרם. אלה הפגינו לעתים את אוצר המלים בעברית שרכשו במהלך שנות הגאות של התיירות הישראלית למצרים.

חלק נכבד מהפולקלור המצטבר על תלאות הירידה ביבשה למצרים תפסו כל השנים הסיפורים על הביורוקרטיה המצרית לשלביה השונים, כפי שנתגלתה מיד עם המפגש הראשון במסוף הגבול המצרי ברפיח. קבוצות שהשכימו קום כדי לנסות ולקצר את התהליך, שהו במסוף שעות על גבי שעות עד שזכו שדרכוניהן יוחזרו אליהן עם החותמת המיוחלת, ולקהיר הגיעו בשעות הלילה המאוחרות.

מניסיוננו האישי ביום הראשון של חנוכה, נוכל להעיד כי מעבר יותר חלק לא יכולנו להעלות בדמיוננו. במסוף שהינו בסך הכל כ־25 דקות. הדרכונים כלל לא נלקחו אלא הוחתמו כן במקום, כפי שמקובל בכל נמל תעופה ומסוף גדול במדינות תיירות בעולם. ברכבת הלילה מלוקסור לקהיר שמענו גם על כאלה שהתעכבו הרבה יותר.

אחת מתופעות הלוואי של הקמת הסכר הגדול של אסואן היא שחדלה הסעת הטין במורד הנילוס. כמויות הטין נאגרות מעבר לחומה האדירה של הסכר באגם נאצר, ובעתיד, כך מתוכנן, יעשו לפינויו, חוזר חלילה. טין זה שימש במשך אלפי שנים מקור חשוב להרחבת שטחי החקלאות בשני צדי עמק הנילוס, ולהשבחה ושמירה על אדמותיו.

שימוש נוסף של הטין מדורי־דורות היה, כמובן, ליבון הלבנים לבניית בתיה של מצרים, ככתוב "ויעבדו עבודה קשה בחומר ובלבנים..." אומנם בשנים שלאחר הקמת הסכר והפסקת הסעת הטין צפונה במורד הנילוס, המשיכו מפעלי הבלוקים הרבים שמוקמו לכל אורך הנילוס לקחת את חומר הגלם מהשורות כדי לעבדו ללבנים. התוצאה היתה שבאזורים לא מעטים התכלו שכבות הטין, והאדמה "נגמ־רה", עד כדי כך ששמי התהום עלו לפני השטח ויצאו מכלל שימוש.

בניסיון לבלום את הנזקים הללו פירסמו שלטונות מצרים לפני יותר משנה תקנה האוסרת על המשך הפעלת מפעלי הלבנים לאורך עמק הנילוס. ארובותיהם הנמוכות חדלו לפלוט עשן וקבוצות מטיילים שנהגו לפקוד את המפעלים כדי לראותם בפעולה, חדלו מכך. במקומם עברו בחלק מהתעשייה במצרים לשימוש בבלוקים דומים לאלה המשמשים אצלנו. בד בבד נבנו כמה מפעלים חדשים, מחוץ לעמק הנילוס, לייצור ושריפת לבנים. את הטין של הנילוס מחליף חומר גלם הנלקח מאזורות המדבר. שניים ממפעלים חדשים אלה ממוקמים בנאת המדבר הגדולה של פאיום, בעיבורי המדבר המערבי, ואלה מספקים חלק מהתצרוכת המצרית, נוסף על בלוקים.

מצרים אינה משופעת באתרי טבע ובפארקים לאומיים שיועדו — להבדיל מאתרי התיירות — להוות מוקד בילוי של יציאה אל הטבע לאזרחיה. אחד מפארקי הטבע הבודדים שלה מצוי בעין אל־סיליין, לא הרחק מפאיום.

פארק זה נשען על מעיינות מים מינרליים ועל אגנה מתעלות המים המשניות הנושכות מים מהנילוס ומתנקזות אל אגם קרון, המה מאדם ביום ו' שבו ביקרנו במקום.

אלפים רבים של פשוטי עם מצריים גדשו את הפארק הקטן, הרחוק מלהיות נקי, תוך שהם יושבים על הקרקע קבוצות קבוצות לאורך תעלות המים, במה שנראה כפיקניק גדול. פה ושם היו מי שניסו לשחק בקיטסת, או לבעוט בכדור, אולם התקשו בכך בשל התנועה הרבה של ילדים ומבוגרים שלא פסקו להסתובב במקום, בקבוצות וביחידים.

(כתבה ראשונה מתוך שתיים)

ספרי־משפט חדשים בהוצאת שוקן

משפט מינהלי

מאת ד"ר ברוך ברכה

הספר עוסק בסמכויות המינהל הציבורי ובהליכי החקיקה המינהלית. הספר בוחן את סמכויות החקיקה והשפיטה, סמכויות רשות וחובה וסמכויות עזר. בנושא החקיקה המינהלית: ההליכים הפנים משרדיים, חקירה ופרסום מוקדם, הפיקוח הפרלמנטרי, פירסום התקנות ותחילת תוקפן.
הספר מיועד למשפטנים, למוסדות המינהל הציבורי וכן לסטודנטים למשפטים, לכלכלה ולמינהל.

דיני מס הכנסה

מאת ד"ר אמנון רפאל ודוד אפרתי

המדריך המקיף ביותר בנושא דיני מס הכנסה.
כרך ב', שהופיע זה עתה, עוסק בשאלות המתעוררות בתחום מיסוים של היחיד, החברה ובעלי מניותיה, של השותפות והאגודה השיתופית וכן של קופות הגמל, קרנות להשקעות, מלכ"ר ועוד.
כרך א' – מהדורה חדשה בהדפסה.

אשראים דוקומנטריים

היבטים מעשיים ומשפטיים

מאת פרופ' דוד ששון ואורלי שנקר

הספר דן בנושאי האשראי הדוקומנטרי והערבות הבנקאית האוטונומית, הן מן ההיבט המשפטי והמסחרי, והן מן ההיבט המעשי והעיוני.
הספר מיועד ליבואנים וליצואנים, לבנקאים ולמשפטנים, ולכל העוסקים במסחר, בכלכלה ובניהול עסקים.

ש

הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

האגודה הישראלית לבעיות הפרלמנטריזם

הענקת פרסים ומילגות לשנת התשמ"ז — 1987

האגודה הישראלית לבעיות הפרלמנטריזם תעניק בשנת התשמ"ז – 1987 פרסים ומילגות בעד עבודות בנושאים פרלמנטריים.

הפרסים יוענקו בעד עבודות סימינריוניות, עבודות גמר ועבודות מחקר, בנושאים פרלמנטריים.

האגודה תהיה רשאית לפרסם את העבודות שבעדן יינתנו הפרסים או המילגות.

לשנת התשמ"ז־1987 נקבעו 2 פרסים, בסכום של 2,000 שקל ושל 1000 שקל, ו־2 מילגות בסכום של 750 שקל כל אחת.

הזוכים בפרסים ובמילגות ייקבעו ע"י ועדת הפרסים והמילגות, שחבריה לשנת התשמ"ז־1987 הם: מר ברוך אזניה, מר מרדכי בר־און, פרופ' עמנואל גוטמן ופרופ' י.ה. קלינגהופר.

את הבקשות יש להגיש לא יאוחר מ־31 במאי 1987.

פרטים ותנאי העינקום של הפרסים והמילגות נקבעו בתקנון אשר ניתן לקבלו, יחד עם טפסי בקשה, על פי פניה בכתב אל האגודה הישראלית לבעיות הפרלמנטריזם, משכן הכנסת, ירושלים, מיקוד 91999.

מפעל מעונין למכור ציוד משומש

1. קונבקטומט תוצרת "GASTRO – NORM" מקום ל־12 מגשים, פועל על גז, הדלקה חשמלית.
2. 3 יח' סירי בישול מנירוסטה 40 ליטר.
2 יח' סירי בישול מנירוסטה 80 ליטר.
הסירים כוללים מכסים, עוברים על גז וכוללים מתקן מתהפך לתליה.
3. מכונות כתיבה משומשות מסוגים שונים.
4. מקרר מתאים למזנון או מסעדה, מצופה נירוסטה, 4 דלתות, מנוע תוצרת הארץ 1 כ"ס, בעל נפח 1/2 טון קירור.

כל הציוד שמיש ובמצב תקין לעבודה.

לפרטים נא לפנות אל מר זאב שטיינר טל' 055–30572, 055–30513

חברת החשמל — מחוז ירושלים

הודעה בדבר הפסקה בזרם החשמל

חברת החשמל מחוז ירושלים, מצטערת להודיע, כי היא נאלצת להפסיק את זרם החשמל ביום ראשון 11.1.87 משעה 08.00 ועד שעה 15.00 באזורים הבאים:

הישובים: גבעת זאב, בית חורון והמחנה הצבאי רפאת.

חברתנו מבקשת את סליחת הצרכנים, על ההפרעה שתיגרם להם, כתוצאה מפעולה זו, הדרושה לצרכים טכניים והקשורה בהחלפת מספר שנאים ברשת וכן, בביצוע עבודות אחזקה בקווי החשמל באיזור.

(ר)
ההנהלה

בית הוצאת כתר ירושלים בע"מ

הודעה

על תוצאות הנפקה של מניות לציבור

על פי תשקיף החברה שפורסם ביום 31.12.86 הוצעו לציבור בדרך של מכרז אשר התקיים ביום 7.1.87 2,100,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת.

לאור הבקשות שהוגשו ובהתאם לתנאי המכרז נקבע מחיר ההנפקה ל־2.12 ש"ח למניה.

הקצאת המניות למזמינים נקבעה כדלקמן:

הזמנות במחיר הנמוך ממחיר ההנפקה נדחו, הזמנות במחיר העולה על מחיר ההנפקה נענו במלואן. הזמנות במחיר ההנפקה נענו באופן חלקי ולמזמינים יוקצו מניות בשיעור של 92.5% מהזמנותיהם, מעוגל כלפי מטה.

החברה מודה לציבור על היענותו.

9.1.87

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation? Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 228 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226*

לימודים בארה"ב

יעוץ אישי וטיפול בהרשמה
אחריות מלאה להתקבלותך לאוניברסיטה, גם לפסיכולוגיה, הנדסה, מחשבים, חשבונאות וכו'.
פרטים במשרדנו ובטלפון.
בנוסף בלעדי לא.ס.א.

מדריך א.ס.א. לאוניברסיטאות

504 עמ' עברית, מיוחד לישראלים.
מידע על מאות אוניברסיטאות, תנאי קבלה, הליכי הרשמה, שכר לימוד, מעונות ועוד...
הזמנות בדואר: 48 ש"ח לפקודת א.ס.א. ת.ד. 10171 ת"א 61101
המשרד: בית אמריקה חדר 1111 שד' שאול המלך 35 תל־אביב. ימים א'–ה', ד' בשעות 16.00–19.00
טל. 03-472707

א.ס.א. יעוץ ללימודים בחו"ל
A.S.A. College Consultants

אלקטרה (ישראל) בע"מ

הודעה על תוצאות הנפקה לצבור

על פי תשקיף מיום 30.12.86 הוצעו לצבור 173,000 כתבי אופציה (סדרה 5) רשומים על שם הניתנים למימוש בכל יום עסקים החל מ־1.4.87 ועד 2.1.93 (כולל) למניות רגילות רשומות על שם בנות 0.1 ש"ח ע"נ כך שכל כתב אופציה ימומש ל־10 מניות רגילות רשומות על שם בנות 0.1 ש"ח (כפוף להתאמות) (להלן: "כתבי האופציה") יחד עם 3,460,000 ש"ח ע"נ של אגרות חוב עומדות לפרעון ביום 2.1.93 נושאות ריבית בשעור של 5% לשנה, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן והניתנות להמרה בכל יום עסקים החל מ־1.4.87 ועד ל־30.12.92 (כולל) במניות רגילות רשומות על שם בנות 0.5 ש"ח (להלן: "אגרות החוב").

אגרות החוב וכתבי האופציה הוצעו לציבור ב־173,000 יחידות בדרך של מכרז כשהרכב ומחיר מינימלי כולל של כל יחידה:

1 כתב אופציה במחיר מינימלי של 8 ש"ח
20 ש"ח ע"נ אגרות חוב במחיר מינימלי של 20 ש"ח
מחיר מינימלי של היחידה לציבור 28 ש"ח

עד לשעת סגירת המכרז נתקבלו מהציבור 976 הזמנות לרכישת 343,275 יחידות.

מחיר ההנפקה נקבע ל־29 ש"ח ליחידה במחיר זה ובמחירים גבוהים ממנו נתקבלו הזמנות ל־173,588 יחידות.

במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה נתקבלו 215 הזמנות ל־126,669 יחידות.

כל המזמינים במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה יקבלו את מלוא הזמנותיהם.

במחיר ההנפקה נתקבלו 154 הזמנות ל־46,919 יחידות. עקב חתימת היתר יוקצו למזמינים במחיר ההנפקה 46,331 יחידות, דהיינו הקצאה של 98.7468% לכל מזמין מהיקף בקשתו מעוגל ליחידה הקרובה.

אנו מודים לציבור המשקיעים, על האמון שנתנו בחברה.

אלקטרה (ישראל) בע"מ

هكذا عن الأصل

صكنا من الاجل

תרבות וספרות

פרנסים בייקון: ידע הוא עוצמה

אטלנטיס החדשה
מאת פרנסיס בייקון
תרגום ישראל כהן
מבוא מנחם פיש
מבוא לבית הדפוס מנחם דורמן
הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשמ"ה, 61 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

בשנת 1516 פירסם תומס מור את ספרו "אוטופיה" (ולמען הדיוק, "הספרון הזהב בעליל על המדינה המעולה שהיא האי החדש אוטופיה") — והסוג הספרותי העתיק, הקלאסי הזה, זכה לשם שבו יוכר עד עצם היום הזה. כנרמז, האוטופיות עצמן — החלומות והתיאורים על אודות חברה או מדינה טובה־יותר או אף אידיאלית — נכתבו כבר בעולם העתיק, והנטייה האוטופית אפשר שהיא מן הידועות והמצויות־בכל בכל חברה מוכרת, כפי שטוענים ומוכיחים בני הזוג מנואל בחיבורם עב־הכרס "החשיבה האוטופית בעולם המ־ערבי" (1979). אבל לא בכדי הוטבעה המלה עצמה דווקא בעשור השני של המאה השש־עשרה. היא היתה דרושה אז יותר מתמיד, שכן "הנטייה האוטופית" (עליה מדברים פראנק ופריצי מנואל) נעשתה לאובססיווית כמעט בעת ההיא, עם תחילת הגילויים הגיאוגראפיים הגדולים שמדי כמה שנים הביאו לבני אירופה ידיעה על התרחבות העולם, על מציאותם של עולמות וחברות שלא נודעו עד אז. ואמנם תוך זמן קצר ביותר נכנסת המלה המלומדת של תומס מור — "אוטופיה" הוא "שום־מקום" ביוונית — לשימוש כללי. פרנסיס בייקון, בכותבו פחות ממאה שנים לאחר מורוס (שמו המלומד של תומס מור), נדרש לה כלמושג המוכר לכל, למשל כאשר במסתו "על הנשך" (On Usury) הוא מדבר על הרעיון לבטל את הנשך בכלל כעל רעיון שאפשר לשלוח אותו לאוטופיה, כלומר כרעיון לא־מציאותי.

בכלל, בייקון לא אהב את האוטופיות ואת האוטו־פיסטים והזהיר מפניהם על הרוב בכתביו. העובדה שגם הוא לא יכול היה למנוע את עצמו מכתיבת חיבור אוטופי שכזה, יכולה להעיד, אם נרצה, על הדומיננ־טיות של הנטייה האוטופית בנפש האדם, או למצער על הפופולאריות של הז'אנר הזה במאה השש־עשרה והשבע־עשרה, תור הזהב האמיתי של הכתיבה האוטופיס־טית. אם רצה ואם מאן היה בייקון חוליה בשרשרת האוטופיזם הפוסט־רנסאנסי הזה שאחז את הכמו־אירופה, יורש של המסורת אף כשהוא מורד בה בכתביו האחרים. באוטופיה שלו, היא "אטלנטיס החדשה" הוא כולל בין השאר הערה על אודות ה"אוטופיה" הנודעת ביותר, זו של תומס מור, ולא בכדי ההערה היא מגנה.

בייקון כתב את האוטופיה שלו באחת משנותיו האחרונות, בין 1614 ל־1624. בשנים שבהן ירד מגדולתו לאחר שהודה בקבלת־שוחד, והתפנה לחיבור כתבים מדעיים שונים ומשונים, מהם שהגה את תכנו־ניהם עוד בנעוריו המוקדמים, וזכה לממשם הד־רות לאסונו ובזיונו. דומה שעוד בשנת 1614 חיבר את הקטע של "אטלנטיס החדשה" המצוי בידינו, ולאחר חיבורים של עמודים לארגבים אלה הניח לאוטופיה זו ופנה לכתיבה רצינית יותר, כתיבת "תולדות מדעי הטבע". נראה שבחיבור האגדה הקטנה על "אטלנטיס החדשה" לא ראה אלא שעשוע זמני, מעין מנוחת הכלומר העוסק בעניינים חשובים הרבה יותר. לא אשמתו היא שדווקא השעשוע הזה, הקטע של האוטו־פיה הלא־גמורה שלו, שבה את דמיונם של בני הדורות הבאים ששכחו את רוב כתביו המדעיים, הלטיניים כר־וכם. העובדה שבכתיבת "אטלנטיס החדשה" ראה רק שעשוע קליל ניכרת גם מתוך כך שכתב אותה בשפה העממית, האנגלית, שבה כתב גם את המסות הנפלאות שלו, גם הן ספרון קטן שהתקיים הרבה מעבר לספרי המדע הרציניים שלו. בזכות החיבורים הקצרים הללו — "המסות" שאליהן אפשר לצרף את "אטלנטיס החדשה" — נעשה בייקון לאביה של הפרוזה העיונית האנגלית, אבי לאנר המסה שעתיד לפרוח כל כך באנגליה בבואת השנים שאחריו. הכשרון המסאי של בייקון, יכולתו להטביע ביטויים קולעים, נטייתו למכתם המסכם, הם גם הערכים המציינים את האוטו־פיה שלו ומאפשרים את קריאתה כיום, כאשר הרוב הגדול של האוטופיות בנות המאה השש־עשרה והשבע־עשרה הוא כיום חומר שרק מלומדים נדרשים לו, וגם הם זקוקים למירב הסבלנות בקריאת־תפלותם־ילדותיות אלה, מבשריהן של חוברות הטבע המאושר של ימינו.

בדומה למחברי אוטופיות רבים אחרים שימר גם בייקון את הסכימה הכללית של ה"אוטופיה" המקורית, זו של תומס מור (שכה הרבה אנאלוגיות מקשרות בינו לבין בייקון: לא רק רום־המעלה ששניהם הגיעו אליו — שניהם זכו בתואר של לורד צ'אנסלור — אלא גם הנפילה הפתאומית כמרמקשרים ביניהם על פני תוהם מאה השנים שביניהם). הסכימה היא, כידוע, של ספינת נוסעים הנקלעת לאחר סערה ימית לאי נידח ולא־נודע לבני־אירופה, אי שעליו פורחת החברה האידיאלית שתאורה הוא נושא האוטופיה. בייקון הולך בעקבות מור בתבנית כללית זו, אך מן הבחינה התכנית שונה אטלנטיס חדשה שלו, שהיא העיר בנסלם, מן האי אוטופיה שוני רב. התבנית דומה, אך כל הרגשים שונים, והשוני נובע לא רק מהבדלי האישיות שבין בייקון למורוס, אלא כמובן מן ההבדלים בין התקופות: כך שאפשר לומר שהאוטופיה של מורוס שייכת לרנ־סאנס העילי והיא נטועה חזק בימי־הביניים, בעוד אטלנטיס החדשה של בייקון הוא חיבור הניצב בעליל על פתח העת המודרנית ומבשר אותה בפרטים רבים. אמנם גם "אטלנטיס החדשה" חבה הרבה למסורת הרנסאנסית והעתיקה, ודי להצביע על שמה הרומז לאגדה על היבשת האבודה אטלנטיס, אגדה המצויה אצל אפלטון (שכה רבות הזיקות בין "המדינה" שלו ל"אוטופיה" של מורוס) אך תכנים רבים בה הם בבחינת פניית עורף לעבר.

ההבדל העיקרי בין "אוטופיה" ל"אטלנטיס החדשה" הוא בערך המוקנה למדע בשתי החברות האידיאליות. גם באוטופיה של מורוס בולטת השקידה על המדעים, אלא שמדעים אלה הם בעיקר לימודי התרבויות הקלאסיות, וביחוד לימוד השפה והספרות היוונית. תוכן חייה של המדינה הבנסאלמית של בייקון שונה לחלוטין: זו חיה על מדעי הטבע ועל הנסיון המדעי בתוכנו המודרני. ב"אטלנטיס החדשה" מוסיף בייקון להשיף למה שהשיף בחיבוריו הרבים האחרים, לכינון חברה על יסודות המדע הנסיוני. כאן, כבמקומות אחרים בכתביו, כוונתו לאייר את פיעתו הגדול ש"הידע הוא כוח". ואמנם מכאן נפתחת הדרך הישירה לציוויליזציה המדעית של ימינו. האוטופיזם של בייקון רחוק מן ההוויה הגרוטסקית־משהו של מורוס, בעיקר משום ש"אטלנטיס החדשה" אינה בעצם אוטופיה — כפי שכותבים בני הזוג מנואל — אלא זו תכנית, תכנית שבעיקריה אכן מומשה מאז העלה אותה בייקון על הניר.

המוסד העיקרי המתואר בהרחבה ב"אטלנטיס החדשה" הוא "בית שלמה", זו האקדמיה למדעים של העיר בנסלם, מוסד מחקר לכל דבר המזכיר בקווים כלליים את מוסדות המחקר המוכרים לנו. אין גם כל פלא בכך: מוסדות מחקר רבים בבאות שלאחר בייקון קמו בפירוש כשתאור "בית שלמה" אשר ב"אטלנטיס החדשה" הוא להם מצע עקרוני. בתאור "אוטופי" זה מקור המבנה של "החברה המלכותית הלונדונית למדעים" (הפועלת עד היום) שבה הוצגו, במשך כמאתיים שנה, כמה מן הממצאות ששינו את ההוויה המערבית תכלית שינוי. וכן גם אקדמיות ומוסדות מדע רבים אחרים. החכם המסביר לנוסעים האירופיים את מבנה "בית שלמה" של אטלנטיס — הפרופסור־העמית היו קוראים לו היום — מגדיר בפתח הרצאתו הסדורה מאוד את מטרת המוסד, ואומר: "מטרת המוסד שלנו היא דעת הסיבות והתנועות הנסתרות של הדברים, והרחבת תחום שלטונו של האדם עד קצה הגבול האפשרי". כאן יש לציין שהתרגום העברי של פסוק מפורסם זה מטשטש קצת, אמנם באורח לגיטימי מבחינת מלאכת־התרגום, את עוקצו של הביטוי המקורי. במקור מדובר על הרחבת ה־Human Empire, כך שעל הדעת עולה מייד הקשר ההיסטורי שבו נכתבו הדברים, ראשיתה של האימפריה הבריטית (וראשית האימפריאליזם הבריטי) שאביו של בייקון היה בין בוניה בפועל. וכאן מתעוררת המחשבה על סמיכותן של שתי האימפריות — האימפריה הגיאוגראפית־מדינית ו"האימפריה האנושית" של הדעת, ומתעוררת גם המחשבה על היותם של הטוב והרע במסכת זו כרוכים יחדיו.

"הידע הוא עוצמה" הוא מאמר כה שגור באוזנינו שאפשר לשכוח הן את חידושו שבו והן את הסכנות העוד־התעימות שבו. אבל אפשר שדווקא מפרנסיס בייקון לא נעלמו כללי פרייאצוס אלה אשר ל"ידע".

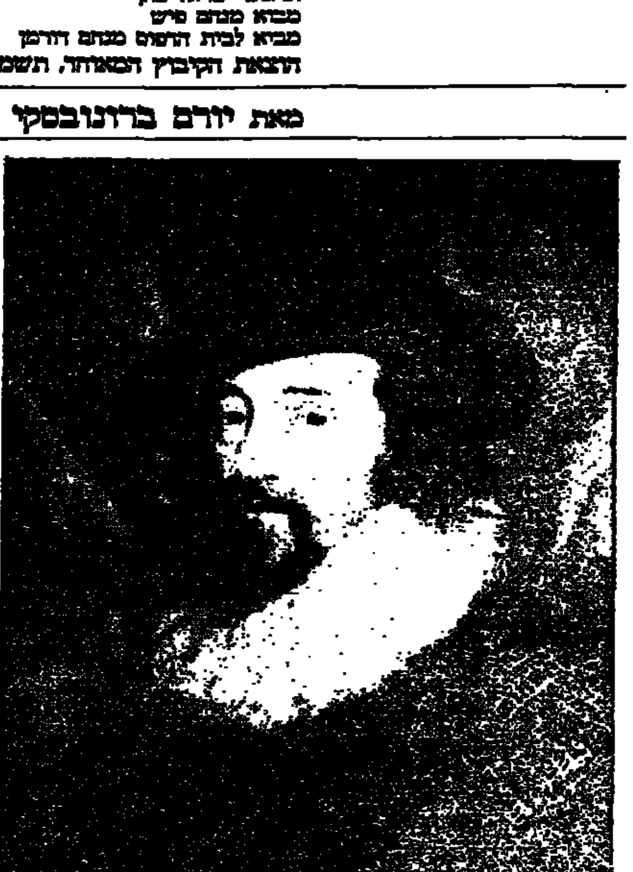

המאה העשרים למדה לחשוד באוטופיות ואף לסלוד מהן, בהיזכרה בליקויים של אוטופיות רבות שנתממשו. אף על פי כן, דומה שהאוטופיה לא תיעלם מן הנוף הספרותי, שכן אין להניח שהנטייה לאוטופיה תיעלם, באשר היא מבונה אל תוך אדם באורח כמעט פיזיולוגי.

כשם שוודאי לא נעלמו ממנו פני יאנוס, פנים שוחקות ופנים אימתניות, אשר ל"עוצמה", הוא שתאוות העוצמה העבירה אותו כמעט על דעתו, וטופה שהטילה אותו מאגרא רמא לנקודת השפל של הקריירה שלו, עד שלאור הביוגראפיה הסבוכה שלו הוא מתגלה כמין דמות נוסח פאוסטוס. בני הזוג מנואל נתפסים קצת יתר על המידה, בדיונם בבייקון בספרם הנ"ל, לניתוח פסיכולוגי אנאכרוניסטי (היותו של בייקון "אנאלי" וכו'), אך הם אומרים יפה שאם לא היה בייקון מחברם של מחזות שקספיר (כדבר התאוריה המפורסמת הדחויה כיום), הרי יכול היה להיות גיבור שלהם. אכן, יש בביוגראפיה האפלה שלו כדי להעמידו כמין דמות במחזה אליזבתני, ואולי של מארלו לא פחות מאשר של שקספיר. אבל נשוב לרגע אל העיר בנסלם אשר באטלנטיס החדשה, אל המוסד המדעי העליון שלה. מצויות שם מעבדות רפואיות בצד "בריכות שבהן אנו עושים ניסויים בדגים" וכן גם "בתי מכונות שבהם אנו מייצרים מכונות ומכשירים לכל מיני תנועה..." — ובתים לחקר האקוסטיקה, בתים למי בושם כלומר למחקר הכימיה, בתים לאופטיקה ובית למתמטיקה, ועוד ועוד.

מנחם פיש מדגיש בהקדמתו המאלפת את ההבדלים שבין תמונת העולם המדעית של בייקון לזו שלנו. הוא מצביע על כך שבייקון לא קיבל את התאוריה הקופרניקאית, ואף גילוי מערכת הדם נעלם מעיניו, אף על פי שהמגלה, ויליאם הארווי, היה רופאו האישי. ומה רופאו האישי והאי, בייקון המדען לא יכול היה לקפוץ אף בהחזיונות מעבר לתחומי תקופתו, ואף כאשר יכול היה לעשות זאת מנעו זאת ממנו הנסיבות האישיות, קוצר ההשגה הפרטי הבצורי של כל פרט באשר הוא. ואת גם זאת, ביסודה האוטופיה של בייקון היא "אוטופיה נוצרית", הנבואות היא חלק מהותי שלה ומסגרתה העיקרית, ויעברו עוד כמאתיים שנה עד שתוכלנה להיווצר אוטופיות אתאיסטיות. עבודת האל והאמונה בישו היא המסגרת הכללית של ההוויה הנאו־אטלאנטית. אך לא המסגרת היא החשובה כאן ביותר: התוכן הוא החידוש הגמור, והתוכן הזה הוא מדע במובן המודרני של המושג. "אטלנטיס החדשה" הריהי במשרטות המבע של המהפכה המדעית של המאה השבע־עשרה.

על המסגרת, על האופי הדתי והתרבותי של בנסלם מעיר מנחם פיש כמה הערות מעניינות. הוא מצביע על רוח ההבראיזם המאפפת את החיבור הקטן של בייקון, רוח המאפיינת פרקים כה רבים בספרות האנגלית של המאה השבע־עשרה (על הרוח הזאת, ראה ספרו של הראל פיש "אלביון וירושלים" שראה אור בעברית לפני כעשר שנים בהוצאת "דביר"). יסודות הבראיסטיים־יהודיים רבים מצויים ב"אטלנטיס החדשה", ואף מופיעה כאן דמותו של היהודי יואבין שהוא מאנשי החברה האידיאלית של אטלנטיס החדשה — "שכן נשארו ביניהם כמה משפחות יהודיות, שהם מניחים להם לנהוג לפי דתם", אומר בייקון, אמנם תוך שהוא מוסיף כי "נקל להם לעשות זאת, מפני שתכונותיהם שונות בתכלית מתכונות היהודי בשאר חלקי תבל"... בצדק מזהיר פיש מפני ההיתפסות למחשבה על האנטישמיות של בייקון שאולי לא ראה יהודי מימיו. היהודים, שעליהם יש לו כמה הערות לא־נעימות גם בכתביו האחרים, הם לו משל בלבד. המעניין הוא שבחברה האידיאלית הוא מורה לשכן את הנגע הזה שלא נמה לו, בבחינת סטראוסים, אחדה רבה.

"אטלנטיס החדשה" היתה, כאמור, רק קטע מתוך חיבור גדול יותר שלא נכתב. יתכן שאילו השלים אותו בייקון היה הפרק המדעי מתגמד לעומת הפרקים האחרים שהיו משרטטים, בדומה למה שמוכר משאר האוטופיות, את סדרי המשפט והכלכלה וכל כיו"ב. אלא שהקטע נשאר בבחינת קטע, (הוא הופיע לאחר מותו של בייקון בשנת 1626). לדידי יש בקטיעות זו של "אטלנטיס החדשה" קסם רב. אין דבר משעמם יותר מאוטופיה מושלמת — תרתי משמע. את החיבור הקטן של בייקון אפשר לקרוא הן משום שסגנונו נעים והן משום שהוא קצר כל כך, מעט המבשר את המרובה. אך למרבה המזל אינו מקיים אותו.

במאה העשרים למדנו לחשוד באוטופיות ואף לסלוד מהן. אם תרצו, גם ב"אטלנטיס החדשה" מצוי קטע שיש בו משהו מן האימה שבאוטופיות. הורים המגיעים לגיל נתונים תחילה במעצר בית, כשנאמר להם ש"אל־נא תראו את עצמכם במעצר, אלא להיפך נתונים אתם למנוחתכם או לרווחתכם". אנו מכירים בליקויים של הרבה אוטופיות מודרניות שמומשו: אלה שהמעצר בהם אינו צריך להיראות כמעצר "אלא להיפך". בימינו נוצר הז'אנר העברי ההולם לנו יותר — האנטי־אוטופיה או הקאקוטופיה. ועם זאת מותר לשער שהאוטופיה לא תיעלם מן הנוף הספרותי, שהרי לא תעלם הנטייה האוטופית המבונה לתוך האדם באורח פיזיולוגי־כמו. כדי לשרוד מאימותיה של האוטופיה נוכל, לכל היותר, להעריף את המודעות הספרותית לאוטופיות ולפניו הנרבים. ואמנם חקר־האוטופיות נעשה לענף בפני עצמו במחקר של העשורים האחרונים. אף חוקרים ישראלים אחדים חיברו ספרים בחקר־האוטופיה (מרים אליאב־פלדון ועוד). אך לעברית מגיע רק מעט מן הפירסומים הללו. משום כך, ביחוד, יש לשמוח על תרגום באה זה "אטלנטיס החדשה" לבייקון, מן האוטופיות החשובות והקריאות ביותר של תור־הזהב של האוטופיזם, שחל במאה השבע־עשרה. אך הספר "אטלנטיס החדשה" חשוב גם מבחינה זו שהוא מביא לקורא פרק מתוך מכלולו של פרנסיס בייקון. מלבד זאת רק מסות אחדות תורגמו לעברית (גם כן בידי ישראל כהן ב"מבחר המסה האנגלית"). בכך אנו זוכים להתוודע לאחת הדמויות המרתקות ביותר של אנגליה האליזבתנית — ושל העת החדשה, וכאמור, מלווה התרגום העברי של "אטלנטיס החדשה" במבוא נרחב ומשובח.

העורך: אברהם רמון

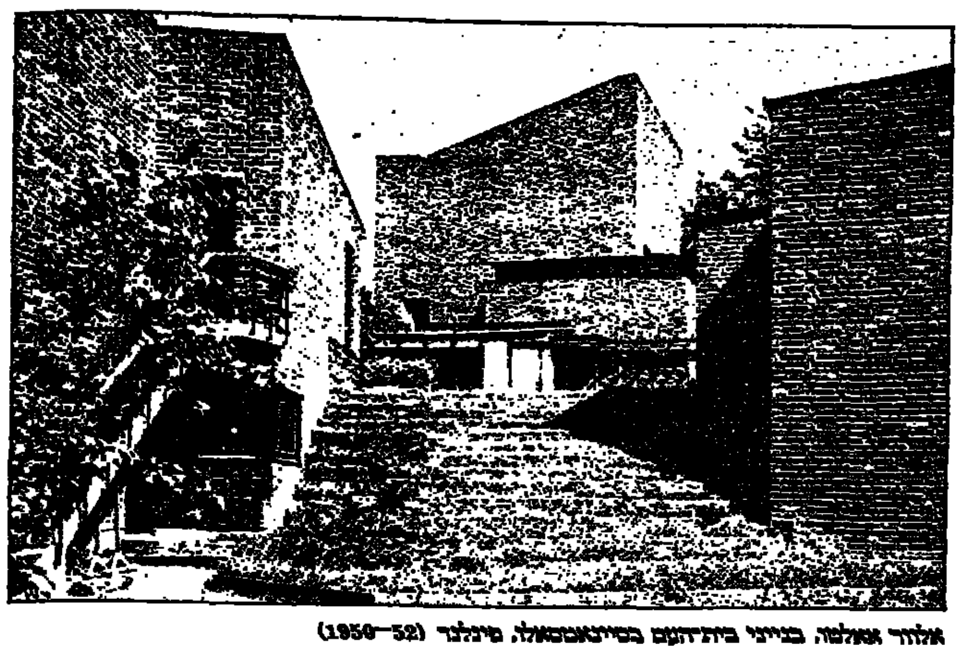

אלוור אאלטו. בנייני בית־העם בסיינאטסאלו, פינלנד (1950—52)

רוח המקום, רוח הזמן

תערוכת אלוור אאלטו במוזיאון ישראל, ירושלים

מאת זיוה שטרנהל

באיחור של שנות דור נפתחה בימים אלה במוזיאון ישראל תערוכה מקפת המוקדשת ליצירתו של אלוור אאלטו. שמו של האדריכל הפיני המהולל, המוכר כאחד מגדולי האדריכלים של המאה ה־20, ידוע בישראל בעיקר בחוגי המקצוע, אך עבודתו זו נשארה בגדר מידע פאסיבי בלבד. למראה הצילומים והמוצגים שבתערוכה קשה שלא לנסות ולדמיין כיצד היתה מתפתחת האדריכלות הישראלית אילו היתה תערוכה מעין זו נערכת לפני עשרות שנים וחודרת לתודעתם של אלה שעיצבו את דמותה הפיזית של המדינה.

אאלטו (1898־1976), לא היה רק איש מקצוע מעולה, אמן בעל חוש אסתטי מעודן ורגישות גבוהה לחומר ולצבע. מאחורי הבתים שתיכנן ומאחורי הבית שעיצב, עמדה השקפת עולם כוללת שהפרידה בינו לבין הזרם המרכזי של האדריכלות המודרנית. אמנם דרכו המקצועית החלה בשנות העשרים, בתקופה ההירואית של התנועה המודרנית, ותחילה היה נתון להשפעת הפונקציונליזם הגרמני והקונסטרוקטיביזם הוולנדי והרוסי, אולם כבר בשנות השלושים גיבש לעצמו מחשבה עצמאית ומבע שהתנגד להתמסרות עיוורת לתאוריות הרשמיות שהפכו תוך זמן קצר לקלישאות בינלאומיות חסרות תוכן.

גדולתו של אאלטו טמונה ביכולתו למזג בעבודתו את האוניברסלי עם המקומי ואת האינטלקטואלי עם התחושתי. כאמן, ספג לתוכו את רישומי הנוף הפיני, את המסורת הסקנדינבית של עבודת־עץ משובחת ואת הגישה הבלתי אמצעית לחומרים טבעיים. כאינטלקטואל הירבה לעסוק במורכבות־החיים המעיקה של המאה ה־20, וכהומניסט ביקש למצוא פתרונות שיענו לא רק לצרכים הפיזיים של בני האדם אלא גם לרגשותיהם. בניגוד לרוב עמיתיו ובראשם לאקורבוזיה, גרופיוס ומיס ון־דה־רוהה, לא שאב אאלטו את השראתו ממעשי־ידי־אדם (המכונה, מקדשים יוונים וכו'), הוא ראה את המקור הראשוני לכל יצירה אדריכלית בטבע, על חוקיו הנצחיים. אולם למרות שהיה מנביאי האדריכלות האורגנית, זו המבקשת לצמוח, כביכול, מסביבתה הטבעית, הוא לא התחמק מהתמודדות עם מוצרי המכונה, עם הטכנולוגיה המתקדמת והחומרים התעשייתיים. מטרתו העיקרית היתה לרכך את הניגודים שנוצרו בעקבות התיעוש וההתפתחות הטכנולוגית המהירה וליצור בניינים שיתווכו בין האדם לבין הטבע.

רעיונות אלה לא נשארו אצל אאלטו כסיסמאות ללא כיסוי. התערוכה מאפשרת לצופה להיווכח כיצד השקפת עולם בסיסית זו הולכת ומתפתחת, עד שלבסוף היא לובשת צורה גשמית. שלבי היצירה מתוארים בפרוטרוט: מהנסיונות לתפוס את "רוח המקום" באמצעות ציורי שמן ורישומים מהירים וספונטניים, דרך גיבוש רעיונות כלליים לגבי צורתו של המבנה והשתלבותו בסביבה, ועד לפיתוח מדוקדק של הרעיונות לפתרונות מעשיים שיענו הן לדרישות הפרוגרמטיות והן לשאיפותיו של האמן. אאלטו שאב מהטבע לא רק את חומרי הגלם ואת ההשראה לקווים המעוקלים והזורמים המאפיינים כל כך את סגנון עבודתו כאדריכל וכמעצב; בראש ובראשונה ביקש לבסס את תורתו העיונית והמעשית על החוקים הבסיסיים של צמיחה אורגנית — כתא המתרבה לאט בהרמוניה מלאה עם הסובב אותו.

הנוף מהווה חלק בלתי נפרד מהבית. לעיתים קרובות הוא זורם אליו פנימה באמצעות חלונות גדולים או קירות זכוכית ותמיד הוא מיוצג בבית עצמו על ידי תירגומו לשפה אמנותית מופשטת. במכון לחינוך גופני ביוסקילה, למשל, קשה להבחין היכן נגמר הבית ומתחיל היער. גיזעי העצים הגבוהים נוגעים כמעט בקיר הזכוכית ומשמשים הן כהמשך־גלם והן כמטאפורה בעיצוב הקירות, העמודים והריצפה. גם החללים שבין הבתים זכו אצל אאלטו לתשומת לב. השמירה על קנה המידה האנושי והשימוש בחומרים טבעיים המעניקים חמימות, נועדו ליצור אווירה נינוחה ולמנוע את תחושת הקור והניכור שיצרה האדריכלות המודרנית. במשך 50 שנות הקאריירה הפוריה שלו פיתח אאלטו פרוטוטיפים שבהם שבים ומופיעים מוטיווים ידועים, כמו צורת המניפה. יחד עם זה ניסה להטביע בסיכורם כיכאני בר־עיצותיו: בכל פרוייקט שקבל על עצמו בתוך פינלנד או מחוצה לה, חיפש את נקודת המוצא בקונטקסט המקומי הספציפי.

התערוכה מוגשת איפוא מזווית מיוחדת, הן לקהל הרחב והן לאנשי המקצוע. הצופה הבלתי מיומן יוכל לשאוב הנאה אסתטית מצילומים מרהיבים של ארכיטקטורה השואפת לשלמות, בה מוקדשת שימת לב לכל פרט — מידית של דלת או כיסא מטבח ועד לתכנון עירוני מקיף. כל המתעניין בהיסטוריה של האדריכלות יוכל ללמוד על שלבי התפתחותו של אחד מאבות האדריכלות המודרנית. אמן שידע ליצור סינתזה בין מסורת מקומית לבין הפונקציונליזם הרציונלי של תקופתו ולגבש שפה אישית שרק מעטים מבין עמיתיו יכלו להתחרות בה. השוואה עם פרנק לויד רייט מתבקשת מאליה, אך במשך הזמן נוצרו הקשרים גם עם לאקורבוזיה המאוחר, כששני האדריכלים נטו לסגל לעצמם את הגישה האקספרסיוויות הנוטה לפיסול סביבתי.

לאנשי המקצוע אין צורך להמליץ על התערוכה. קשה להניח שמישהו יחמיץ את ההזדמנות לסקור ביסודיות את עבודתו של המאייסטר הצפוני ששלט ברזי המקצוע וידע ליצור אפקטים דראמטיים על ידי מניפולציה מתוחכמת של אמצעים צורניים, כגון ניגוד בין אור וצל, בין קוים ישרים ומתעקלים וכו'. אמנם ניתן לטעון שאאלטו אינו יכול לחדש היום. התנועות של שהיו יוצאות דופן בתקופתו הפכו כבר למוסכמות מקובלות, לקיחה נשכחת. גם הטענה שהאיש הצליח לתפוש את "רוח המקום", אך החמיץ את "רוח התקופה" והתחמק מהבעיות האמיתיות של המאה ה־20. אולם מאחורי התערוכה מסתתר אתגר מחשבתי מעניין לכל מי שהאדריכלות הישראלית קרובה ללבו.

לכאורה אין דבר מן המשותף בין ישראל ופינלנד הרחוקה והמושלגת. עבודתו של אאלטו מבוססת גם על שפע של חומרי גלם טיבעיים ומסורת ארוכה של אומנות מקומית. יחד עם זה בין שתי הארצות יש גם הרבה מן המשותף. פינלנד הקטנה והבלתי מפותחת שבין מדינות סקנדינאוויה היתה כפופה במשך מאות שנים לשלטון זר. רק במחצית המאה ה־19 החלה בה תחיה תרבותית לאומית שבאה את ביטויה בכל תחומי האמנות. הרצון להתנתק מהקולוניאליזם השוודי והרוסי והשאיפות לעצב זהות עצמאית, הביאו את האינטליגנציה לחיפוש אחר תרבות פינית אותנטית שנותרה רק באמנות העממית. אאלטו צמח בתוך אווירה רומנטית לאומית זו והמוכרת גם אצלנו בתחילת המאה. אולם אאלטו הצליח במקום שבו נכשלה האדריכלות הישראלית. הוא ידע להתרחק הן מהפרובינציאליות הסנטימנטלית המאריכת על מדינות קטנות והן מחיקוי עיוור של אדריכלות שנוצרה במדינות תעשייתיות מפותחות. כך יצר שפה אמנותית עצמאית שהעניקה לבני עמו סמלי זהות חדשים.

אהרן אמיר / איגרת עשו

ויבז עשו את הבכורה
(בראשית כה, 34)

איש תם יושב אהלים הוא קורא לעצמו.
לא מרד העקב. העקב הזה!
יהי כן. אשרי ידידתו. מה בצע לי שאתרים בגבורה.
הרי אני מכיר אותו. על חלקת צואריו הלשונה,
כאת גדיי עזי ישר והפוך.
מכיר גם את תם תושיתו בין־סך־צבור.
ואת הרדיתם הבמיתית של מיתומנים כמוהו
למקומם מבתוכים. בדברי הימים. כמיר, והנה לרגעים
(למה לאו) עליו הדגי. ברוח־קדשת.

אני לעצמי. אף גם לעצמם — בלי רומנטיקים — קולי וידי שוים.
אדם בינוני, אולי, שאינו מתיומר לשרות עם מלאכים,
שאין לו ראש להר אחרי אלוהים ולהאזין להם מזבחות
חדשות לבקרים — אבל שלם, נדמה לי, עם אשר, שהוא גם
גורלו, ומנוחת משנתו (אם יש דבר כזה) נבחירה לו כמעינים.
חיי, עיני אינה צרה בו. הלא הראני את החיל שעשה להתנשא.
יהי לו אשר לו. הבכורה עם המרבה.
בכור שהוא מבשרו במחירו, אין לי חפץ בה, תודה רבה.
ישמח בן הוא ובניו, התשובות בו כל המשפחות
האנושות המפליאה. ישמח בו לב אבינו, שאינו יודע
בין ימינו לשמאלו. תגל אמו הנוכריה, שמן זית זך.

אשר לי, טוב לי פה בשדה ארום,
בדור הטוב הזה, הרי־שעיר,
עם ציד וציידי ועם רועי צאני —
וטובה לי נשי, בנות ישמעאל והחתי והחוי,
מבנות לבן הארמי ושפחות־ההנה —
וטוב לי נזיד העדשים
שממנו ילעיטוני הלעט
בכל עת —
הוי האדם
הוי האדם האדם
הזה — —

טבריה, נובמבר 1986

ההיסטוריה בשבי המיתוסים

Religion, Ideology And Nationalism
In Eorope And America: Essays
In Honour Of Yehoshua Arieli

The Historical Society Of Israel
And The Zalman Shazar Center For
Jewis History, Jerusalem 1986, 409 p.p

מאת אלי שאלתיאל

הוצאת ספר־יובל לציון תאריכים חשובים בחיי עמיתים הראויים להוקרה אינה נפוצה בימינו כפי שהיתה רווחת ומקובלת בעבר. נוהג מכובד ותרבותי זה נשמר במידה רבה רק בחוגי האקדמיה. היוזמים המתחברים יחד ומחליטים לכבד את חברם בקובץ מאמרים, מבקשים לכלול בו חיבורים הקשורים זה בזה בחוט מקשר שיש בו כדי לשקף את עניינו, תרומתו או רוחו של האדם שלכבודו יצא הספר לאור. הקורא המעיין בספר ומבקש למצוא בו את הקו המאחד, מגלה עד מהרה כי הנסיון לשוות לקובץ אחדות הוא מלאכותי ומיותר. מבחנו של הקובץ בטיב המאמרים שנכללו בו. היקף הנושאים הנבחנים בקובץ המאמרים שיצא לציון יום הולדתו השבעים של פרופסור אריאלי, משקף את תחומי עניינה של ההיסטוריה העוסקת בעת החדשה בימינו. תחת הכותרת: "דת, אידיאולוגיה ולאומיות באירופה ובאמריקה" אפשר לכלול את הרוב המכריע של היצירה ההיסטוריוגראפית בזמננו. ויותר משהיא משקפת את חשיבותם של הנושאים הנדונים בהקשרם ההיסטורי בעבר, היא מלמדת על תחומן של הבעיות המציקות להיסטוריונים בימינו כאנשים החיים ונטועים בחברה שבה הם יוצרים ופעילים.

כל אחד מן המשתתפים בקובץ תרם מאמר מפירות התמחותו ועניינו, ובהתקבצם יחד החיבורים אכן משקפים את רוחב דעתו ופתיחותו האינטלקטואלית של האיש שלו ביקשו לחלוק כבוד. העורכים מקפידים, משום מה, לנקוט בצו הזהירות היאה לכתיבה היסטורית, גם כשהם עוסקים בשבחו של האיש. וכיוני להימנות עם תלמידיו של יהושע אריאלי, ארשה איפוא לעצמי להצטרף אל מברכיו הרבים. ברוח המטפחת את ההתמחות המצמצמת ובאקדמיה המעודדת את המועסקים בה לפתח את המחקרים הפרטיים, לעתים על חשבון טיפוח של ההוראה והקשר עם התלמיד, מצטיין יהושע אריאלי כמורה ומדריך, שעיקר עניינו בעידוד סטודנטים צעירים: סקרנותו האינטלקטואלית המשתקפת בהיקפי ידיעותיו לעולם לא נשמרה בדלת אמותיו. אריאלי מעורר סקרנות בתלמידיו ומטפח בהם את האהבה למדע ההיסטוריה ולעיסוק בו.

יהושע אריאלי, נימנה עם אותם מורים יחידי־סגולה, שאינם מותירים לטיפוח התלות של תלמידים בהם. בכל קשרי ומגעי עימו מצאתי בו מעין ציפיה בכליון עיניים לכך שהתלמיד יהפוך לו לעמית. יושרו המדעי והאינטלקטואלי וסקרנותו שאינה יודעת גבולות הינחו ומנחים את תלמידיו הרבים. אריאלי, כפי שמציינים עורכי הספר, תרם רבות להבהרת מושג העידן המודרני בחקר ההיסטוריה. בשיעוריו על הרנסאנס ועל תקופת המעבר שבין עולם ימי־הביניים לעת החדשה השכיל להעביר לתלמידיו את חשיבות הבנתם של מושגי היסוד של החשיבה בעידן המודרני. הוא גם לימד אותנו על יסודותיה של הדמוקראטיה הצעירה בארצות־הברית והבהיר את משמעותו היסודית של מושג המהפיכה.

בכרך הגדוש והמעולה שהוציאו תלמידיו ועמיתיו לכבודו יש מכל אלה, וגם מנושאים אחרים, ובכל זאת הטיפול בסוגיה אחת בולט יותר מאחרות בכתיבתם של רוב המשתתפים. במאמרים אחדים מבליטים הכותבים כי עניינם היסודי הוא בחשיפת הקשר המסועף בין המיתוס לאמת ההיסטורית; באחרים עולה סוגיה זו אגב טיפול בעניינים אחרים. ההידרשות המודגשת של ההיסטוריונים בימינו לטפל בסוגיות המיתוסים, תהליכי היווצרותם, מעמדם ככוחות היסטוריים מחוללי תמורות, היותם גורמים המשקפים את רוחו ומהותו של הדור שיצר אותם והשתמש בהם לצרכיו, משקפת במידה רבה את תפישתו של ההיסטוריון בימינו באשר למהות תפקידו ומקצועו.

התפישה ילידת העידן הרציונאליסטי של שלהי המאה הי"ט, שגרסה כי עיקר תפקידו של ההיסטוריון הוא לחשוף את האמת, פינתה את מקומה להכרה אופטימית פחות ונאיווית פחות. ההיסטוריון בן המאה הי"ט האמין בכוחו לסלק דעות קדומות ואמונות מסולפות ולהעמיד במקומן תיאורים קרים ומדוייקים של העבר כפי שהתרחשו. ההיסטוריון בימינו יודע היטב, כי המיתוסים של ההיסטוריה חזקים מן האמת ההיסטורית. בניגוד למקובל, אין ההיסטוריון בימינו מנפץ מיתוסים. ולו רק משום שאין הוא מאמין כי בכוחו לחסל תפישות ודעות שנוצרו משום שהצורך בהן היה גדול כמה מונים מן הצורך לדעת את האמת ההיסטורית. ההיסטוריון המודרני אינו מזלזל בכלל ועיקר במיתוסים. הוא יודע כי אלה — יותר מן האמת ההיסטורית האובייקטיווית — עיצבו את חשיבת הדור שהוא עוסק בחקירתו. לכן הוא מוקסם מכוחם של המיתוסים. לכן הוא מייחד את מרצו וכוחו לחשיפת תהליכי היווצרותם ולגילוי הגורמים ההיסטוריים שהביאו להתגבשותם. ידיעת האמת הצרופה אינה מקנה להיסטוריון תחושה של עוצמה; אין בכוחו לעשות בידיעה זו דבר, ואין בפרסומה כדי לקעקע תפישות מקובלות. מבחינה זו ההיסטוריון הוא אדם מבודד, המכיר את רזיה הכמוסים ביותר של החברה שבה הוא חי ויוצר, אך אין בכוחו לחולל בה תמורות, בצורות מקובעו וידיעותיו.

אריאלי: חשיבה בעידן המודרני

במאמרו של דוד אוחנה על תפקידי המיתוס בהיסטוריה בהגותם של ניטשה וסורל, מואר ניטשה, אויבה המובהק של הרציונאליות וההיסטוריוגראפיה המוחרת למדעיות, כמי שראה בעצם העיסוק ההיסטורי את חולניותה של החברה שבה הוא חי. כבהידי החברה ומורי הדרך צריכים ליצור במודע ובכוונת־מכוון את המיתוסים, שלאורם הם רוצים לחנך את העם שאותו הם מנהיגים.

ג'ורג' מוסה, במאמרו על ההיסטוריה של המתנדבים בתולדות המלחמה בעידן המודרני, מתאר כיצד הצליח מיעוט קטן, שמניעיו שונים ומגוונים, ליצור את תפישת המלחמה במשך דורות רבים. תופעת המתנדבים במלחמות המודרניות באה לקיצה רק לאחר מלחמת העולם השניה. המחבר מותר על הנסיון להסביר מדוע היה מאורע זה נקודת־תפנית כה מכרעת בתולדות התופעה, אך רומז כי אפשר שהעובדה שבמלחמה זו, יותר מבכל המלחמות האחרות בעידן המודרני, נהרגו אזרחים, היא שהסירה ממושג המלחמה את הממד הרומנטי שביקשו המתנדבים לייחס לה. אותם אנשים שבו אלי קרב, בין משום שראו במלחמה גורם מחדש ומחייה, בין משום שראו בה מבחן עליון לתפישת גברותם, ובין משום שביקשו לחולל באמצעותה תמורות פוליטיות ואידיאולוגיות שלא היה בכוחם להשיג באמצעים אחרים. אחרי ככלות הכל, מזכיר לנו המחבר, יותר מ־85 אחוז מן המתנדבים לבריגדה הבינלאומית במלחמת האזרחים בספרד היו פועלים ופרולטארים, אך את רישומה של המלחמה הזאת ואת מורשתה לדורות הבאים קבעו מיעוט הסופרים ואנשי הרוח שנטלו בה חלק.

על תופעת המיתוסים בשעת היווצרותם עומד יונתן פרנקל במאמרו על ספר "יזכור" שפורסם בארץ־ישראל בשנת 1911. אגב סקירת מניעי עורכיו ומוציאיו לאור ותיאור הרשימות שפורסמו בו, מנסה המחבר לחשוף גורמי יסוד בעיצוב תודעת הלאומיות בימי העליה השניה. המריבות וחילוקי הדעות בין עורכיו השונים של הקובץ ומשתתפיו משקפים את עוצמת תודעתם של העוסקים במלאכה באשר לתפקיד שייעדו לקובץ. קובץ זכרון שנועד להעמיד יד לזכר הנופלים מבני העליה השניה בהתנגשויות מקומיות עם ערביי הסביבה, הפך לזירת עימות בין מגמות שונות בראיית מקומה ותפקידה של הציונות בהיסטוריה של העם היהודי. כנגד א"ד גורדון, שחתר להעלאת זכרם של הנופלים בהקשר למורשת קידוש השם המארטירולוגיה היהודית, התייצב ברל כצנלסון כמי שדורש להעלים פרק זה בתולדות העם היהודי. הציונות בנוסח שלו חתרה, אגב קפיצה היסטורית, להדגשת הקשר בין הלוחמים החדשים מבני העליה השניה למורדים הגדולים בתולדות העם — יהודה המכבי ובר־כוכבא. תפקידו של ברנר בפרשה זו, כמו בפרשות רבות ומעניינות אחרות בתולדות פעולתו בארץ־ישראל, יוצא דופן ומרתק: הוא יצא נגד עצם הכוונה ליצור מיתוס, לחנך את הציבור. הספק וההכרה שעצם המעשה והחזון הציוני ניצבים על בלימה, מנעו ממנו את תחושת הבטחון בכוחו לעצב את פני הדורות הבאים ולחנכם. בסופו של דבר הסתלק ברנר מן התפקיד שיועד לו, לשמש אחד מעורכי הספר "יזכור".

על פרשה מעניינת אחרת בתולדות העם היהודי במאה העשרים עומד ישראל גצלר במאמרו על הבונד. העובדה שהציונות והבונד עמדו בתחרות קשה על נפשו של הצעיר היהודי, הכריעה במידה רבה את דרך הצגתו של הבונד בהיסטוריוגראפיה הציונית. זו התייחסה לארגון יהודי לאומי זה כאל מוקצה מחמת מיאוס ודחתה כל נסיון לתאר את הבונד כארגון יהודי שפעל, במידה לא פחותה מזו של התנועה הציונית, להרמת קרנו של הכבוד היהודי. כשלונו של הבונד והעובדה שלא צפה את הגורל הנורא הצפוי לעם היהודי באירופה, אינם, לטענתו של הכותב, הצדקה לכך שעצם הקמתו וארגונו, בטעות נוראה יסודם. חוסר היכולת לצפות את ממדי האסון הנורא הוא מחדל, שגם תנועות ואישים אחרים לקו בו. על אף מלחמתו המוצהרת בממסד היהודי הבורגני ומאבקו הבלתי־מתפשר בהנהגה הדתית, העלה הבונד תרומה שאין ערוך לחשיבותה לביסוס המשך קיומו הלאומי של העם היהודי. בהרהגו בתרבים הסיטנים לכוחו לעסוק בהקרבה מחודש של יסודות הלאומיות היהודית ומהות היהדות בין חיוב הגולה לשלילתה, ואפשר שאגב בחינה זו יזכה אף הבונד למקום הראוי לו בדיון בתולדות הלאומיות היהודית בעידן המודרני.

לא נסקרו אלא זעיר מזעיר מכלל 24 המאמרים החשובים שנקבצו יחדיו לכבודו של פרופסור יהושע אריאלי. אנו מכירים באילוצים שכפו על עורכי הספר להוציאו לאור בשפה האנגלית. עם זאת חבל מאוד שהרשימות שלוקטו בו אינן מוצגות גם בעברית לקהל הרחב.

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

בלאנש, רומאן
מאת יצחק גורמזאנו־גורן
ספרייה לעם, הוצאת עם עובד, 1986, 212 עמ'

יש מן העוול בהכללתו של יצחק גורן בקבוצה הלא־סימטאנית בצעקותיה — ולפעמים בכינויותיה — של סופרים "עדתיים". אף על פי כן ההכללה לא־נמנעת, ויש תמיד: שנורן, בפורש, תחר ושוחר על מיתוסים עדתיים תרזוק שלא לשובתו למבוי שאין ממנו מוצא רב של ספרות על סף הפולקלור. יש שיאמרו שגם בלאבר ההו אפשר להגיע להישגים ולשיאים ספרותיים, ולראיה — יצירות הפיקרסקה של אלבר כהן הצרפתי יליד קורפו (גורן אכן שאל ממנו רבות, ולוא בכך שגיבורתו היא בת ליוצא־קורפו שהתיישבו באלכסנדריה). אבל כהן היה סופר גדול למרות הקישורים הפולקלוריים ולא בגללם, ויש חשש שאצל גורן מתרחש ההיפך: הקישוט הצבע מעצמסים כל כך על השלד העלילתי, עד אובדן הזיות האוניברסליות של גיבורי הסיפור.

ויותר של הרומאן — שכן אחרי ככלות הכל "בלאנש" הוא ספר קריא מאוד ושופע עליצות — יונקת בעיקר מן האווירה ומן המוסיקאליות של לשונו. גורן מרבה את העלילה כלשונם של יהודי אלכסנדריה של ילדותו — עגה ססגונית ומצחיקה שעירבבה לאדינו, צרפתית, ערבית, אנגלית ואיטלקית והיתה אבן ה"לינגואה פראנקה" של יהדות הלוואנט כולו. אמנון שמוש היה, נדמה, הראשון שהצליח להעביר ללשון העברית את קסמה של שפת־תערובת זו. גורן הולך במידה רבה בדרכו ואף מגזים עד כדי בורלסקה בעירוב הלשונות הבאודזי הזה. לזלזינות בתחום זה ראויה לציון, אף שבאמור היא מעיבה על הפרקים העלילתי ועושה אותו משני בחשיבותו.

האם במתכוון לצורך האווירה, בנה גורן את העלילה ללא שיאים וללא דראמה של ממש גם אם כן, חסרים בסיפור הפלפל המלח הדרושים לפיקרסקה של ממש: בלאנש, היתומה היהודייה העניה הכובשת את לבבות גברי אלכסנדריה, מתקשה לזהור על חיי המזוודות כפילגשו של בן העשירים גססון עד כדי הסתבכות במעשה של המתת־חסד של אשתו. אך לאחר סיבוכים ועיכובים בא הכל על מכונו. בלאנש מתחתנת עם רפאל, שכנה להובע האלכסנדרוני "ספרוטיבג הקטנה", שנועד לה מלכתחילה, ושאין ביכולתו להציע לה אלא חיים עלובים וישרים, המסתיימים באמת משכונת העוני של באר שבע. במידה רבה, זה סיפור פמיניסטי של פרידת אשה במוסכמות־מקומה ומעמדה — ובשלטון הבורד. אך גורן התרכז כאמור יותר מדי באווירה ובפולקלור, אולי מתוך שביקש לומר, שבמזרח מנצחים תמיד המשפחה והשבט את האינדיווידואל.

יומן

יומן לילה
מאת יותם ראובני
הוצאת כרמל, 1987, 373 ע'

כה תכופות משתמשים סופרים בצורת היומן האינטימי כקונוונציה ספרותית, עד שגם ביומן שנכתב לשמו מתפש הקורא אוטומאטית חותם של עלילה ותמים להנות שבאמתו היהודי יש גם "ספרות". צריך להזכיר מהתרגל הזה במקרה שלפנינו: יותם ראובני בוב יומן שהוא יומן — הארהעיבוד של החומר הפולקלור בפרובוקציה על הבייה, הוא ימזה. במובנה, לבאסו, אין החומר הובא בו שונה מזה שבאוספים ספרי הקודמים, שהיו רובם כבולים וידויים של ההומוסכסואל המתפש משמעות לקללת־הבשר שהוטלה עליו. זה גם "בשאר" היומן הזה, אלא שאבן עד עתה חש ראובני צורך לעטוף את הווידוי הגס בלבוש עלילתי ולוא רק ביחד. הוא משיל כאן מעצמו את כל המחלצות ופם כל דאגות ההומוסקסואליסטים והמתאמצים "המצופי" על הקורא, בעיקר הבר.

"יומן לילה" הוא אפוא של שיעבודם של ...יהבנ, ובמטאפיסיקה של ההומוסכסואליות, המתואר כמו בשאר כתביו של ראובני כמויה של עבירה על איסור, של פריצת־גדר בעולם המושגים של הציוויליזציה היהודית־נוצרית: שהצמידה מוסר למין, והמהה משום כך את ההומוסכסואליות, כמו גם כל התאות־בשרים הבעל־שית לשמה, לחטא המור. מולך בקו המחשבה הזה מוקיע ראובני את הסטריות האידיש בולק מאמונה ראייה של מין כמולה, והנה — אגב תיאורי משגלים למיניהם — בכניעית המין והאהבה, המין וההתקשרות לזולת, המין כהתמכרות, ושלל מחשבות הקשורות ושאינן קשורות בכך. לצורך הדרשה הבציא לו הכותב בדלויזה דמיוני ושמו "איילה", שאתו הוא יוצא למסע דמיוני — לא כרונולוגי אלא מעגלי, לתוך הברית עצמו.

אין ספק שיומן פירוש חשיפה, וחשיפה אינטימית ומינית יש בה משום זול מלכתחילה. אך ראובני, ברמה, מביו הצויה את כל העקבות הללו וכותב, ומציה לקורא להגדיר את ערכו של הכתוב ההודים של גימנדיסם, או תרגילים פילוסופיים באמיים. מי שיצליח ליגבר על הגורש האסתטי המוטל לפניו. יכותר בא לעצמו את האפשרות הגראיות לו ויבדיר כרצונו את ההפרשה הפוקסטואליות הזאת, שכמוה כאמור בראש ובראשונה כמאיות הכשרירויות של הכלתה על הבייה.

שירה

לנקום בצורת, שירים
מאת שמעון צמרת
ספרי סימן קריאה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1986, 54 עמ'

שהגשתו הפובליציסטית של שמעון צמרת נתון זך מעל דפי הגורד הספרותי של "העולם הזה" הועילה לשמת גבר, שצמרת זכה במורה מעלה לשירה. שנראה כבראה מהמשך ההליכה ברדך השגיונות הבודניים שאפיינו את שירתו עד לא מכבר. צמרת נוג למכתב שירים ארכי־שרות ודהוסים במוגם, שקשה היה לדוות לסוף כוונתם. זך — שצמרת מודה לו בפתח הספר על העזרה הרבה בעריכת שירי הספר הזה — ריוות בין הארמואלים ופישק את השורות לכדי מראה אותנטי פחות אף מבון יותר, ויותר מכל — נתן לצמרת, מכוח האוטוריטה הספרותית שלו, לגיטימציה של משהו שיש משמעות והשיבות לשירתו.

פלאריסטיקה אינם יכולים, למרות הכל, לכסות על קושי בסיסי, שבגילים פשוטות אפשר להגדיר כמכביות וכמוסר־רגש המבנתי, בשירים. למלים אלה או אחרות מצמצמות, מבוחה של מבניקה פטריה, מלים נוספות אלה או אחרות, כעין תרגולים בכתיבה אוטומאטית פוסבג שהיה נקטם בימי הסוריאליסטים. צמרת, כמותם, מביה לציודי האקראי, השרירותי של המלים, להתגבגות הלאריגונית שלהם, לדבר בעד עצמם. היופי הוא בעצם מעשה האלכימיה.

בתחום כזה שעל גבול הבהור והאוסר והגיגוני הלא־הגיוני, אין כבראה לשאול שאלות יתרות ולקבל את כלי המלים והמשפטים התגומים לבאורה המרכיבים את השירים, כמות שהם כורמים, במקצבים, כבבעג, כמוסיקה, ובקצרה — כחומר בידי היוצר (הקורא) לדמות לו משמעויות מן האורגיה המילולית המתחוללת על הנייר. בחבורי ההערכה על צמרת, כגב העטיפה, נכתב עליו שהוא הגב בורד במנגנון זה בשירה העברית. גם בכך יש מן הסתם יופי, בהתעקשות לחזור ללא לאות על הוויה יחידה של ציורי והרכבה של הלשון.

עיון

צחוק בין קמטים — סבים ונכדים בספרות הילדים העברית
מאת גרשון ברגסון
הוצאת דביר, 1986, 111 עמ'

עוד לא ירד הספר על הפולמוס בכבר והדהוטמניה של העיקר בספרות הילדים העברית, וכבר מסתמן קנדיקטו של פולמוס חדש: הדהומביונציה של הזקן. המוקד הותיק גרשון ברגסון חקר את העניין, ואף על פי שעשה הכל לתמוקת כל שמן של תחבה או שולמים, העבודות שהוא מביא מדברות בעד עצמן: רווקא

הקלאסיים שבספרי הילדים שלנו — משנות העשרים ועד החמישים — עשו את העוול הגדול ביותר לדמות הזקן והזיקנה. וספרות הילדים מאותה תקופה רוויה לעג, לפעמים עד כדי הסתה, כנגד הזקן. המצב הולך ומשתפר, לדעת ברגסון, משנות החמישים ואילך.

אין קושי לתאר את סיבתו של העיוות הזה, והוא קודם כל סוציולוגי: היישוב העברי של טרום המדינה זיהה את הזיקנה עם הגלותיות, ומתוך כך נהפכה דמות הזקן לאנטיתיזה של אידיאל ה"חלוץ", כמעט לאנטי־המפלצתי־הגיוני, וברגסון מצטט מתוך ספר בדיחות ילדים שיצא ב־1935 ילד המספר לאביו: "אני יודע למה אתה לא רוצה ללכת לבית הכנסת — אתה לא רוצה להיות זקן". ובאותו ספר — בשיחה בין שני ילדים בנושא "מדוע הסבים מאמינים באלוהים" — משיב אחד בן השמונה: "הם מאמינים, כי הם חלשים. מפני זה הם מתפללים לאדוני שיתן להם כוח והם חושבים שזה יעזור להם".

ההתעלמות מן הזיקנה, טוען ברגסון, מתחילה בשירת הילדים של ביאליק, שאין מוצאים בה ולוא איזכור אחד של סבא (לבד מדמותו של אליהו ב"הנביר ביער"), וממשיכים קו זה מרים ילין שטקליס ופניה ברנשטיין ואלתרמן ושלונסקי; זקן כל ייראה ביצירותיהם לילדים. לאה גולדברג, כשהיא מוכירה פעם סבא, תציג דמות שלילית לחלוטין: "זקן, מסכן, משתעל, נשען על מקל".

התמונה השלילית משתנה, כאמור, בהדרגה משנות החמישים־שישים ואילך. ילידי הארץ, שקרוביהם נספו בשואה, עוברים מגימה של זילזול לגימת געגועים והחמצה. פרחות אופנה של סיפורי ילדים המאמצים להם סבים האם ואם זרה הסבא לתפציר בספרות הילדים כסטריאוטיפ של חולשה, בטלנות או תמהונות, ונהפך לייצור אנושי. המחקר עשיר בעובדות, מפתיע במבצאים וממעט בפראות פסוודו־מדעיות. הוא מעודד, מכל מקום, למחשבה על מגמתיותם הלא־אסימטאטית של ספרים שבהם שוטפים את מוחם של ילדים זו שנות דור.

קריקטורה

מסביב למפה, קריקטורות
מאת דני קרמן
הוצאת שבא, 1986, 134 עמ'

מה מסוגל לענג רצבנט כמוני, שנגזר לעבודת פרך עם מלים, יותר מספר שאין בו מילים לפרבה המזל, ספרי קריקטורות הם באחרונה חזון נפרץ דיה, בשביל לספק לשכמותי אתנחתות של רווחה, ודני קרמן הוא מן הסימפאטיים שבמספקי־אתנחתות אלה, מפני שרישומיו אינם, קודם כל, קריקטורות לשמן, בעלות מסר פוליטי צר, אלא ואריאציות המוריסטיות על נושא שאינו קשור לאירוע זה או אחר. קרמן הזיל בכך בספרו "על המפה" שיצא לפני חמש שנים, שהיה אוסף של ואריאציות רישומיות על מפת־המדינה. המצלמה עודדה אותו לסדרה חדשה על אותו הנושא. הצורה הגיאוגרפית הבסיסית של ישראל, שכל ילד יודע לציירה — מצד אחד קו הים התיכון וכתף הכרמל ומצד שני עיגול הכינרת הראפון של ים המלח — נהפכת בידיו לשרשרת אינסופית של אפשרויות ציוריות: פעם זה נחש והדרך סביב זנב, ליצן על חוט, מגורת נייר (שלאחר חמישה קיפולים נהפכת לקרנף), מטוטלת של שעון, עלה תאנה, המבין יבין.

קרמן אינו קריקטוריסט־עיתונאי והעם המבקש לשנות עולמות. יש אמנם בשלל הרישומים כאלה המבטאים מחאה, המתריעים, כגון ברישום של מפת הארץ כקרש או כעלה תאנה. אך בר בכר יש רישומים רבים הנוטלים את קו הגבול הידוע של הארץ כמוטיב ציורי לשמו, שכוחו בכושר האמצאה הגרפי. ספר נעים.

מוסיקה

מוסיקה וביצוע
מאת אברהם אמזלג
הוצאת ברית יוצאי־מרוקו, בישראל, 1986, 240 ע' + 3 ע' בצרפתית

גם מי שטוענים שהמוסיקה של המזרח אינה נופלת בערכה במאומה מזו של מלחיני המערב, וכי האפליה ביניהן מקורה בדעות קדומות — גם הם יסכימו שיש עליונות בסיסית למוסיקה המערבית מבחינת אופן התיעוד שלה. וזקר המוסיקה המזרחית, חייב תחילה לעשות עבודה של משחזר, של אתנוגרף, ולהעזרת לשפת התווים מוסיקה שרובה כולה הועברה מדור לדור בעל פה. באוקספורד האריאציות שיש למצוא את היסוד העמוק והראשוני שלה, אברהם אמזלג, מוסיקאי יליד מרוקו שנשבה בשכבה למוסיקה של קהילות צפון־אפריקה, ועשה לו מקום של מומחה בתחום זה, הקדיש את ספרו לתיאור כמה מיוחדיה של מוסיקה זו. הרצאת הדברים נודעת ליהודי־עירוני ואינה מובנת בלשון פופולארית, ומי שאינו מבין דיו במוסיקה ראוי אכן שיפסח לפחות על הפרק הראשון, המגדיר את המודוסים הנהגים במגבר ומייחד אותם מיתר המודוסים של העולם הערבי. שלל השפעות, שחוקה שבתן כבראה היא זו האנדלוסית, הטביעו עליהם את חותמן.

מאנדלוסיה באה גם הנוה המוסיקאלית הרווחת ביותר במוסיקה היהודית־מרוקאית, הלא היא הנובה — כעין סוויטה בת חמישה פרקים ושני מבואות המבוצעת בידי אנסמבל המורכב מסקולה, תזמורת וסולנים־זמרים. הנובה היא היא ה"מוסיקה הקלאסית" של המגרב, ונועדה לקהל מצומצם. אך קטעים ממנה הוצאו תכופות מהקשרם, והותאמו להם טקסטים עממיים ופופולאריים ובכלגל כעין זה, של פופולריזציה, התאמו להם גם טקסטים עבריים ויהודיים בקהילות ישראל במרוקו.

אלפי פיוטים ושירי קודש, טוען אמזלג "הורכבו" בדרך זו על לחנים ערביים. שירת הבקשות היהודית, למשל, הותאמה ללחני הקצידות הערביות, וגם לכך מקדיש אמזלג עיון נרחב. הדרישה המתמיד שהתנהל בין הטקסט למוסיקה שהותאמה לו מן המרכז, לא פסק גם עם "עלייתו" של המוסיקה המרוקאית לארץ, תמוך הוא — התפתחותם של אמצעי ההקלטה האלקטרוניים אף תרמה להתגוננותה אף הרחק מהמקורע המאגרבית.

צילום

THE BIBLE AND THE IMAGE – OF PHOTOGRAPHY IN THE HOLY LAND (1839–1899)
by Yeshayahu Nir
University of Pennsylvania Press, 1986, 294 p.

אחת האפשרויות המרתקות שהציעה המצאת הצילום לאנושות היתה לראות עין בעין מקומות אכור טיים, שלפני כן לא היה אפשר אלא לכתוב או לחלום עליהם, ולכל היותר לשקפם באמצעות רישומים. ארץ הקודש היתה, במאה הי"ט, אחד ממחוזות־החפץ האכזוטיים הללו. והיקליק "קלאק" המצלמתי נשמע בה הרבה יותר מכפי שאפשר לשער. על־ידי אנשי כמורה שביקשו ל"הוכיח" את אמיתות כתבי הקודש, תיירים נלהבים ומקצוענים שקיוו להפיק רווחים מהפצת תמונותיהם באירופה. כל אותו מקבוצות צלמים אלה הפיקה מאות צילומים של נופים, בניינים, אתרים ואנשים, שיותר משהם מלמדים על ארץ הקודש עצמה, מספרים את סיפורם של המצלמים ושל נקודת המבט שלהם על המציאות הארץ־ישראלית. הבריטים למשל, נטו לצלם נופים פתוחים בהשראת ראייתם הפרוטסטנטית של המקרא. הצרפתים התרכזו בארכיטקטורה, כבראה בהשפעת הקתוליות, הרואה חשיבות בביטוי האמנותי של האמונה הדתית.

ישעיהו ניר, ראש החוג לקומוניקאציה באוניברסיטת ירושלים וקלנוע בזכות עצמו, מנתח דרך הצילומים את נקודות־המבט של המצלמים, מביא את תגובותיו של היישוב בארץ לתרבית הצילום אל חיי היומיום שלו, ומבסה לראות, באמצעות הצילום — של בן המערב את המזרח — את סבך היחסים שנוצרו בעידן הקולוניאליזם בין ילידים לאימפריאליסטים בעין המצלמה.

הספר מרהיב עין בהפקתו ועשיר במבחר הצילומים. המופיעים אמנם ברובם לישראלים, אך לראשונה, ברמה, הם מובאים בסדר הנרביש לא את ארץ־ישראל שבצילום, אלא את הצילום כאמנות, שארץ־ישראל אינה אלא עילה ורקע להתפתחותו.

מעולם הספרות והאמנות

המגירה השכוחה של נאבוקוב

ב־1939 כתב ולדימיר נאבוקוב רומאן קצר, או אם תרצו סיפור ארוך, ברוסית, המקדים מבחינת עלילתו ותפישתו את ספרו המפורסם ביותר, "לוליטה". הוא קרא את הסיפור באוזני חברים בפאריס, לא היה מרוצה ממנו והניחו באיזו מגירה אבודה. 20 שנה אחר כך נתגלה כתב־היד בניו־יורק ועתה, 10 שנים לאחר מות נאבוקוב, הוא רואה אור בתרגום בנו של הסופר, דמיטרי, בשם "המפתה". כמו "לוליטה" עוסק גם סיפור זה בדיבוק, התשוקה של איש בגיל העמידה לילדה.

המוספים של עיתוני יום א' באנגליה מקדישים מקום רב ליצירה המוקדמת של נאבוקוב. ב"סאנדיי טיימס" כותב על הספר ברנרד לוין, המכיע הסתייגות מסויימת מן הסיפור, בעוד שעמיתו, מרטין איימיס, הכותב ב"אובזרוור" מבטא התלהבות.

בפתיחת רשימתו מתייחס לוין לרעש שעורר בשעתו "לוליטה", וכותב: "אני מסמיק כשאני נזכר בשטויות שכתבתי להגנתו..." אבל גיאות זו של הסתייגויות והששות שכבה מזמן, ומה שנחשב בימים ההם כקו הגבול של פורנוגרפיה אסורה, נפרץ ואינו מסכן עוד שום מו"ל. האולם, טוען לוין, אילו נכתב סיפור "המפתה" בידי אדם אחר, אלמוני, מי שאינו נהנה מן הסטאטוס של נאבוקוב, כלום היה נחשב להרבה יותר מאשר סתם סיפור כתוב היטב של פורנוגראפיה רכה, מיושנת, מן הטיפוס הפאדופילי? תשובתו: "דומה שלא".

נראה, טוען לוין, שלנאבוקוב אכן היתה סקרנות להוטה ביותר למיניות של ילדים, שהרי לוליטה והמפתה אינם דוגמאות בודדות לעניין זה, מכל מקום, אין ספק שהגיבור נטול השם שלו, חולה בתשוקה בפיזית לילדות; זאת ועוד, אף על פי שיש דמיון רב בין "המפתה" ל"לוליטה" בנושאי הגיבור עם אם הילדה הבישקת, יש הבדל מבריע ביניהם: לוליטה היתה מושחתת קודם שהפיע המבוגר בנוף חייה, בעוד הנימפית ב"המפתה" תמימה וטהורה ונשארת כזאת עד הסוף.

לוין גם אינו מתפעל מן ההישג הלשוני של נאבוקוב ביצירה מוקדמת זו, וזאת בניגוד חריף להתפעלותו של מרטין איימיס מן השלמות הסגנונית. הוא אמנם מודה בשליטתו הגדולה של נאבוקוב בלשון בדרך כלל, אבל גם בעניין זה הוא מסייג ושואל: "מה — למרות כל השליטה שלו בלשון ובכל לשונות השונות, היה הדבר שבאנבוקוב אמר" זאת ועוד: "השווה אותו לבריג'אס, עוד יוצר שהמלים מהפנטות אותו: שום אדם לא יוכל לקרוא לבריג'אס סופר דידאקטי, אבל ליד החוש המוסרי העמוק שבו הדרוה הולה שביצירותיו, נעשית יצירת נאבוקוב להסרת כל משקל." הולשתו של "המפתה" מסכם לוין, אינה בכך שהוא קצר מדי, אף אין היא נעוצה בכך ש"לוליטה" מטילה עליו צל ענק. חולשת "המפתה" היא חולשתו של נאבוקוב עצמו. "יתכן שהרעש שעורר 'לוליטה' החריש את אוזנינו לתמיד, כך שבמשך כל השנים הארוכות שחלפו למן הופעתו לא נפנינו לשמוע את הילד הקטן הקורא שהמלך הוא עירום".

כאמור, אין מרטין איימיס מן ה"אובזרוואר" שותף לדברי הכפירה של לוין. לדעתו "המפתה" הוא בבחינת תגלית־שיא שלאחריה תימצא שנת 1987 בתהליך של ירידה.

אמנם, מודה איימיס, יש מן המשותף בין "המפתה" לבין "לוליטה", אבל חוויית הקריאה בשניהם שונה לחלוטין, את "לוליטה" קוראים בצחוק, את "המפתה" קוראים במתיחות ותוך התנגדות. "לוליטה" היא קומדיה, לדבריו, בעוד "המפתה" הוא סיפור אימה וסיפור מוסר.

ב"המפתה" מרוכז בגבר בן ארבעים, תכשיטאי, הפוקד גנים ציבוריים כדי להתבונן במשחקי ילדות. כלוליטה, גם כאן הילדה היא בת 12 והרושם שהיא חודרת בו הוא מיידי. הוא מתיידד עם אם הילדה, אשה חולנית. אם ב"לוליטה" הילדה היא המפתה, כאן הגבר הוא המפתה, אם כי אין הוא מצליח לפתות אף אחד, להוציא את עצמו. העולם של המפתה הוא עולם מת מבחינה מוסרית, עולם ריק. הגיבורים מ־שוללי שם כולם, הזמן והמקום חסרי משמעות. אם "לוליטה" היה, בין השאר, רומאן של נוף, המעוגן באופן סאטירי בזמנו, הנה יסודות אלה נעדרים מן "המפתה" כליל. התכשיטאי חסר השם נושא את האשה החולנית חסרת־השם ולאחר מותה הוא שוקע בתחבולות ביחס לילדה חסרת־השם — הזיות פרועות המסיגות את גבול המותר והאסור. על כך הוא נענש והסיפור מסתיים באסון.

אם מאשים לוין את נאבוקוב בחוסר מוסר ובהפסד כל מוסר, הנה סוען איימיס, כי אפשר והלקח המוסרי, או המוסרנות, של "המפתה" ייראו לקורא נוקשים ומקצצת אורתודוכסים־דתיים. מבחינה זו הוא משייכו ליצירות הבדלינאיות והאכזריות של נאבוקוב כ"מלך, מלכה, נסיך" או "יאוש". "מכל מקום, הרי זו יצירת מופת קטנה, מדוייקת עד כדי יובשנות וגודמת הלם של ממש."

איימיס סוען עוד, שאם הפאדופיליה של נאבוקוב גורמת הלם, הרי זה בגלל הנושא ולא בגלל שכיחותה ביצירת נאבוקוב, ששם שכיחים גם נושאים כמו כפילים, מראות, פארודיה ועוד.

The Enchanter
by Vladimir Nabokov.
Picador £ 8.95

הבלה"ה: רות אלמוג

ולדימיר נבוקוב: פריצה אל פורנוגרפיה אסורה

תערוכות

נפשות מעונות

ורדה גנוב — ציורים בטכניקה מעורבת; מרסיה סינהרו — אקווארלים. גלריה "דבל", עין־כרם, ירושלים.

מאת נינה מלינאק

שתי התערוכות קטנות זו לצד מתארחות בגלל קונונה המקורית של גלריה "דבל". על דפים קטנים נפרשת כאן מגע־נפשן של שתי נשים צעירות הבאות מעולמות שונים.

מרסיה סינהרו, היא אחת מתגבשות התמונות האמנויות בירושלים. נוירה קתולית שנתפקרה המוחשת את שורשיה בין אבותי ספרד והבצירה היא מגלה את להט אהבתה לצלוב הצעיר יפה התואר. את געגועיה הנבובים לאמונות ואת תשוקתה לעולם מיתי הווי הרוחי בארוטיקה תמימה. בדעתנה של מרסיה שופע וזוגות נאהבים, ומעיבוניה הם אגמי השלוה הבצויה. ערוכה אחתרית של ציור באיזור מעוזי, חסר להם צבעי, ואת־ירליך כן אינו משולל קסם מסוג מסוים.

לעומת רפים תמימים שבו לב אלה מתבקש ציוריה של ורדה גנוב (ילידת ישראל, 1955) יצורי נפש עלובי מיטב המסורת האכספרסיוניסטית. אל הדמות האנושית הי־רודה, גיבוריהם על דפים מקורים אלה אפשר להתייחס כאל הדגם הקלאסי של "האשה המעונה", או "ה־אשה בשחור" כשתציוריהם כולם נושאים אופי וירודי דראמאטי שיש בו דמיון חזק לזרם המוכר כ־ Bekenntnis Drama, היינו חשיפת חדרי הנפש הכמוסים השלת עטי־פת "האני" עד עירום ועריה. קרוב לוודאי ששתייתה המבושבת של ה־ ציירת ברמניה בשנים האחרונות הבאה להתגברות היסוד ואפל שד היה נוכח גם בציוריה הקודמים. האופי הסקיצי של הדפים הקטנים של עודי־דביסוי הללו אינו בולם את העקה המתמשכת העולה מהם ואינו מסוגל להחריש את הקריאה הכמעט נואשת לעזרה.

ורדה גנוב: חשיפת חדרי־הנפש הכמוסים

התחדשות מתמדת

תערוכת מינה זיסלמן, אולם מישר, משכנות שאננים, ירושלים.

"חומותיה הברוכות של הגהלת משכנות שאננים בתחום עירוני הי־צירה המקומית, שעיקרן הקמת גלריה אמנית הקבוצת שטפי־מחקר ועבודה צבוריימוד לאמנים ישראליים, מתחילות לשאת פרות באים.

השיפה קבועה לשליטתה הרומנטית של חומת העיר העתיקה משפיעה באורח מהר על ציירים. זכורני, שאביבה אורי אמרה בזמנו שהמראה שיתק להלוטין את כוחה, ואילו מינה זיסלמן מרגישה בסודות העבודות התוכחית את השפעת החיים בצל החומה וצלצולי פעמוני הכנסיות.

מינה זיסלמן, מוותיקות הציירים, בת נווה־צדק, התאפיינה מאז ומתמיד במרוגתותה בדרכים סלולות. גם הפעם מרגשת ביצירתה אותה נטייה מבורכת להתחדשות מתמדת. עבודות גדולות־ממד אלה מהוות סינתזה של יסודות העוצבים באבסטראקט האכספרסיוניסטי מכאן, כי פוסט־מודרניזם מכאן והבהייה חוקה אל הולת־ממד השולכת וגוברת ביצירותיה בשנים האחרונות. וגם אם ניתן למצוא בתערוכה זו רמזים כל־תי מוסלים בספק לדרכי הבעה תר־מוקיניות מדור גיטא וקרבה מאיימת לזהר ריב מאידך גיטא, הרי אין בכך כדי לגרוע מהאמירה האישית של זיסלמן המשלבת אותה בזרם מרכזי עכשווי של הציור הישראלי הצעיר.

ספרות דרום־אמריקה — ב"מאזנים" החדש

בגיליון החדש של "מאזנים" שבע סונאטות בלתי ידועות של גארסיה לורקה, מסה של יוחנן ארונן על פרשת היחסים בין אצ"ג ובין הדך פוגל ובמרכזה שיר בלתי־ידוע של פוגל, וכן שירים וסיפורים משל מרדכי גלדמן, אברה הוס, ישראל הר, מיכל סנוניות, ישראל המאירי, ראובן מירן ואחרים. מסות של רות קרטון־בלום, ויוה שמיר וישעיהו אוסטרין.

בחוברת זו מוסף מיוחד לספרות אמריקה הלטינית, ובה סיפורים ד שירים של מיטב היוצרים בדרום אמריקה בתרגום עברי ראשון. בין השאר מתפרסמים כאן סיפורים ושירים של בורחס, קורטאסאר, אריאס, פואנטס, פבלו נרודה, אוקטביו פאס ורבים אחרים.

האתונות והמלוכה

מירה הדית ועידית לבבי, גלריה ממד, פינסקר 27, תל־אביב.

מאת נעמים מבורך

ג'ארות, כדי ורס, שנקנו בהגרון הנבדש בשנית. בבושב זהירות בכאש פתוחה, בתוספת גבלים, מציגה מירה הדית, זהו לבד משבדי־כדים, ציור קודע הטמון בתוך ציגור אגבי שקית, מה שמרמה אותו למעין עמוד־טוטאם וכל כיו"ב. המשמעות הסמלנות במפצים האלה גינתנת לניחוש ללא קושי מיוחד, ויבוין שהמושגיות שלהם מקוממת, עקוד גית, לא פחות מן התכנים האלה. ברים, אין להתבחוש בם לאיכות החד תית מסוימת שניתנת לאיתור במגד גים הזאלה, האשר מעוררת תקווה כי התגעדות מאפשת בתמציות כאלה, ומעבר לאמצות זוהתית צרופה היא אפשרית במקרה זה.

גם עידית לבבי עוסקת בבנון אלה. היא מומנת למשל, צלחוויות וכוכית בתוך שקיות־בד לבנות, ד אלה אמורות להיות דמעות. כל מר בנייה, שתכליתם היא, כמסתבר, ביטוי של "הניסיון הנואש" שלה לצי־יר טבע, גלשים, לא דווקא מוחשת כישלונו של הניסיון הנואש הזה, אלא כבראה מתוך כוונה־תחילה לעבר אירו תמאטיקה פציפיסטית.

גב' לבבי בוחרת, כך נראה, כרבים וזולתה בימים אלה, במדיום הבלתי־מתאים לביטויים של רעיונותיה, אך בדומה לרעותה הנ"ל היא השיגה, בר מקרים אחרים, תוצאות זוותיות הר מתקבלות על הדעת.

"היפשושיאים אחרי בשר ועד־כים עלולים לעורר מתיחות פנימית ולא להשרות שיזר־משקל פנימי", קביעתו זו של ויקטור פראנקל ("הד אדם מחפש משמעות") מתאימה, ב' מידה ידועה, למעשיהן של שתי הד מציגות הנעקרות, כאשר היפשושין אחרי אפיקורביסוי מספקים יצירה מבב של עיקור המפריע להן לתת ביטוי הולם לכישוריהן. הן יצאו לחד פש אתונות, אך את המלוכה לא מצאו. עם זאת מצויים בעבודותיהן סימנים המלמדים שהן ניצבות על פרשת־דרכים, אשר אחת מהן עשויה להוביל אותן ליעד מבוכר ולהתרד את הבקיות מטעמי־לוואי.

מיזראבליזם ואיכות

ג'ורג' שלזינגר, בית־האמנים, אלחריזי 9, תל־אביב.

שלוש־עשרה דמויות בתשע תי־מונות־שמן מציג שלזינגר מתוך כוונה, ששנותיה במעט כשנות האמנות, לתאר את מצב הערם כמוד, והבונד עוד גם לגובה אלו־הי הבעד כיו"ב מצבים.

מצויה מידה גדולה של מיזראבליזם ברמויות אלה, שהולקן בעלות־מום, בעיקר נטולות גפיים, אך עם זו חסרות את מידת ההתחכמות והפשטטוריות, שיהיו מי שינטו לאתר בהן.

בהם, חרף עצמת הרגשות ועוסקם שמקבלים ביטוי בעבודות אלה, דומה שרוטאנטי בהן, לטובתן המלאה, חרבם החזותי. לעתים מצויה בו אף מידה של וירטואוזיות, כמו למשל ברישום של דמות מתקפלת במבט מלמעלה, ויותר מכך — בהישגים יפים מאוד בתחום הדיבור החומרי של הצבע.

על בן שלזינגר, בהתפרצויות המתנשפות, משל למי שהיפש את האתונות ומצא את המלוכה האמתית הטמונה בהישגי הפלאסטיים הנדו־פים.

ספרים טובים

כריסטינה סטד
האיש שאהב ילדים
ספר קלסי – יצירה עמוקה.
סיפור אישי, אנושי, מצחיק ונוגע ללב.

פול סקוט
חלוקת השלל
החלק הרביעי והאחרון של אפוס "דביעיית הראג'."

שירלי האזרד
דרך ונוס
הנושא הוא אהבה.
"ספר נפלא במסתוריותו" – כתבה הביקורת.

אֶבָה פֶרְבוֹ
מָנוֹן לֶסְקוֹ
אנדרה ז'יד מנה אותו כאחד מעשרת הרומנים הצרפתיים הטובים ביותר.

ריצ'רד רייט
בן הארץ
מספרי הקלסיקה המודרנית של אמריקה, קריאת הקרב הראשונה על האיש הלבן.

סומרסט מוהם
בכבלי אנוש
סיפור כמעט־אוטוביוגרפי של המספר הבריטי, הנודע בספריו המרגשים.

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

מכון גיתה תל־אביב מודיע על־
הרצאה ורב שיח
הבחירות לבונדסטאג ב־25.1.87 — ניתוח ותחזית
מרצה פרופ' א.ס. מרקוביץ, בוסטון
ברב־שיח יטלו חלק עיתונאים ישראלים יודעים בשפה האנגלית
מכון גיתה, בית אסיה, רח' ויצמן 4, תל־אביב, טל. 217266
יום שני ה־12.1.87 ב־20.00

האוניברסיטה הפתוחה

יום עיון
בנושא
החברה היהודית, ההשכלה האירופית וצמיחת הציונות

יו"ר: ד"ר רפאל ישפה
14:00 הרצאת פתיחה: "השכלה, אמנציפציה וציונות" פרופ' שלמה אבינרי
14:45 "הרקע האירופי להתפתחות ההשכלה היהודית" פרופ' מיכאל גרץ
"מזרח אירופה וההשכלה" פרופ' שמואל אטינגר
16:15 הפסקה
16:30 תגובתה של העלית היהודית בארצות האסלאם לאתגר ההשכלה האירופית
מר ירון צור
"מההשכלה לציונות: דברי סיכום"
ד"ר יהודה בר־אבנר

יום העיון יתקיים ביום ה', י"ד בטבת תשמ"ז, 15 בינואר 1987, בבית הסתדרות המורים, רח' ברקוביץ 8, תל־אביב

יום העיון מתקיים במסגרת הקורסים "יהודים בעידן של תמורות" ו"בין עיון לציונות" של האוניברסיטה הפתוחה
קול ישראל יקליט את יום העיון במלואו לשידורי האוניברסיטה המשודרת
— הציבור מוזמן —

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

הקרן ע"ש פיקובסקי — ולאצי

מציעה 2 מילגות השתלמות פוסט־דוקטור לשנת הלימודים תשמ"ח (1988/87) באחד התחומים הבאים:

אלקטרוניקה, ביולוגיה שימושית,
פיסיקה שימושית, כימיה שימושית

עדיפות תינתן למועמדים אשר ישתלמו בתחומים המוליכים לניצול בייצור תעשייתי.
את הבקשות יש להגיש ללשכת המשנה לנשיא לפרויקט, בנין הסנט, קרית הטכניון, חיפה.
בצירוף: קורות חיים, רשימת פרסומים, העתקי תעודות אקדמיות, 3 המלצות ותכנית המחקר המוצע.

המועד האחרון להגשת הבקשות הוא — 15 בפברואר, 1987.

האוניברסיטה הפתוחה

יום עיון בנושא
"שקספיר כבן־תקופתו"

יו"ר: פרופ' מאיר רוסטן
16.30 תרבות וחברה בתקופת שקספיר
התקופה האליזבתנית — מבט חברתי־היסטורי
פרופ' מיכאל הרסגור
נשים בתקופת שקספיר ובמחזותיו
פרופ' אליס שלוי
18.00 הפסקה
18.15 הדרמה השקספירית בראי תקופתה
ריקוד ומוסיקה מהתקופה האליזבתנית
רקדנים: אמירה מרוז, דוד רופפורט בליווי להקה כלית
אמנות הזעות במחזות שקספיר — מקרה מבחן
ד"ר אברהם עוז
כל הבמה עולם: התאטרון והמציאות אצל שקספיר
ד"ר חנה שקלניקוב

יום העיון יתקיים ביום ד', 14 בינואר 1987, י"ג בטבת תשמ"ז, בבית הסתדרות המורים, רח' ברקוביץ 8, תל־אביב, במסגרת הקורס "התיאטרון השקספירי"
קול ישראל יקליט את יום העיון במלואו לשידורי האוניברסיטה המשודרת
— הציבור מוזמן —

למוסד ממלכתי דרושים בשכירות:

1. בית פרטי בן 4 חדרים + סלון בפרברי ירושלים.
2. דירה בת 3 חדרים מרוהטת + סלון במרכז ת"א.
3. דירה בת 3־2 חדרים + סלון באזור כפר־רעננה, הוד השרון. (רצוי בית פרטי).

ללא דמי תיווך
בהצעות נא לפנות: 03-205344, 03-205504

מסכן عن الأصل

صكنا من الاهل

לא שומר על הפנסיה של יפת

ב"מוקד", נגלתה תמונת־מצב ישראלית עכשווית. הציר המר־כזי הוא נציגה של מפלגה אנטי־ציונית, הלא הוא חבר הכנסת אברהם שפירא. שפירא מנצח על התזמורת ומצליח תמיד ליהפך לדמות מרכזית — גם תודות למצלמות המתרפקות עליו. לידו וסביבו, נציגי שתי המפ־לגות הגדולות, הכל יכולות לכאורה. שנציגיהן בדיון הם שני אישים מרכזיים: עוזי ברעם, מזכ"ל מפלגת העבודה, ואהוד אולמרט, מדוברי הליכוד.

פרטי הוויכוח מוכרים ולעו־סים, וגם ב"מוקד" הפעם לא מחודשים הרבה. את החוק אפשר לשנות באמצעות קנוניה בין המפלגות. אבל אי־אפשר לשנות את המגמה השליטה בקרב הקהילה היהודית הגדולה בארה"ב, שלפי מוקד, שאת ממצאיו מביא ברעם, המיעוט בה הוא אורתודוכסי. שעה שאחוז הר־פורמים שבתוכה מגיע כבר ל־39 אחוזים. אבל שפירא משו־כנע, שהרפורמים הם פצצת האטום של העם היהודי, ובל־

שפירא: במירוץ עם פרץ

שונו, רק פצצת אטום יכולה לעשות לעם היהודי מה שעו־שים הרפורמים.

אם לא די באיום זה, הרי שתי המפלגות הולכות לדבריו בכיוון הפרדת הדת מהמדינה, והתחזית הקודרת שלו היא שהם ייפרדו מן המדינה. האם לא יוכלו אז שפירא ושולחיו לחגוג חגיגה גדולה ולחכות שוב לימות המשיח. כאן הרי מתמוטטות כל הטענות.

הרב שפירא נמצא עכשיו כנראה במירוץ עם הרב פרץ. עליו להוכיח את עצמו כפל כפליים, לאחר התפטרות הק־דושה. לכן הוא בא ומגלה את אוזנינו, שלא נשלח לכנסת כדי לשמור על הפנסיה של ארנסט יפת, אלא כדי לשמור על השבת ועל העם היהודי. אם כך, מה הוא עושה בוועדת הכספים? ואם העם היהודי עומד באמת בראש מעייניו, כיצד הוא מוכן לוותר ולהתנתק מחלק נכבד של העם היהודי?

אולם כידוע עם מועצת גדולי התורה אין מתווכחים. מעניין רק לדעת, מה דובר לאחר לאחר סיומה של "מוקד", כאשר ברעם ו־אולמרט פנו כאיש אחד אל שפירא, בחיוכים מאוזן לאוזן. ואם דובר במעמד זה על הפנ־סיה הארצית מאוד של ארנסט יפת, או על גורלו הערטילאי של העם היהודי.

ויג'ילאנטים חדשים מן הימין ומן שמאל

ד"ר אהוד שפרינצק, שיש לו ייחוס אבות בתנועת העבודה, והוא עדיין רואה את עצמו מש־תייך עליה, מתריע בספר חדש, וב"זה הזמן", על הסכנה הנש־קפת לתרבות האזרחית שלנו. שפרינצק עשוי להכניס למילון של הוויכוח הציבורי מושג חדש, מושאל אמנם מתרבות אחרת — הוויג'ילאנטים. אלה אנשים הנו־טלים לעצמם את הזכות לפרש מה שצריך להיות החוק — ולוק־חים לבסוף את החוק בידיים.

שפרינצק אינו מוטרד במיוחד מפרשת השב"כ, מפני שלדעתו שירותי ביטחון אינם פועלים בשום מדינה על פי קריטריונים מקובלים. במקרה זה מטרידה אותו דווקא התנהגותם של הפו־ליטיקאים. מי שמטרידים אותו ממש הם גוש אמונים, סולל בונה ובל"ל, והוא שואל אם יש סייגים שלפיהם נוהגים, או שכל אחד מופקר לעצמו שיטה חדשה לעקוף את החוק. התשובה שלו היא חוקה. בארה"ב, הוא מציין, חוקה היא מושג־מפתח, מקודש ממש, שכל ילד מכיר אותו. אפילו עכשיו, בפרשת מכירת הנשק לאיראן, השאלה המרכזית העולה שם היא אם הופרה החוקה.

ד"ר אהוד שפרינצק: גוש אמונים, סולל בונה ובל"ל בכפיפה אחת

שפרינצק, אינו מאשים רק את גוש אמונים בוויג'ילאנטיות. הוא מאשים את משלחת אנשי השמאל, שיצאה לרומניה ל־מפגש עם אנשי אש"ף ושטף "בושה וכלימה". בכך הוא מוציא את קיצוני השמאל מקבוצת המונופוליסטים על החוק הצדק, ומתגלה כהוגה דעות שפוי ומאוזן, גם אם תארים אלה אינם כבר בחזקת מחמאה במקומותינו.

לטענתו, האי־ליגאליזציה מ־קורה במסורת של תנועת הע־בודה. אין הוא חושש אמנם שבגלל האי־ליגאליזציה תת־מוטט הדמוקרטיה הישראלית, אבל רואה לנגד עיניו אירוזיה "באיכויות הדימוקראטיות היש־ראליות". הכיוון הוא לעבר ארצות כטורקיה והפיליפינים, וזו תחזית מאוד לא נעימה.

לדעת למות

האנגלים יודעים איך למות, וגם זה כשרון לא מבוטל, למי שהתנסה בהלוויות של הולך. משום כך, היתה זו משום הפתעה חגיגה לצפות ב"מבט", בטקס ההלוויה של מי שהיה ראש ממשלת בריטניה, הרולד מקמי־לן, הלא הוא להרד סטוקטון, שנפטר בגיל תשעים ושתיים. קהל קטן ומצומצם, קהל עלי־תיסטי, מתאסף בכפר הולדתו, ומקום האחוזה המשפחתית של מקמילן.

בעלי הפאב המקומי, שאליו הביא מקמילן בזמנו את ג'ון קנדי, בתלבושות המסור־תיות־ציוריות שלהם, מורידים את כובעיהם ומרכינים ראש כשעובר מסע ההלוויה — מסע

מקמילן: ההבדל בהלוויות

דומם של לימוזינות שחורות, ברחובות השקטים של הכפר האנגלי. לאחר מכן כרי הדשא הירוקים והכנסייה הכפרית, וב־מר הכפר, וקהל המתמנים המסובר והאלגנטי בשחור. הד־שקט הרגוע בבית־הקברות הע־תיק וכאילו היה המוות חלק לא נפרד מן הנוף הירוק והשליו.

אך כלום אין בטקס האשכבה הנרגזי ביטוי של השלמה מכו־בדת עם המוות? היהודי רוצה, בהלוויות, דווקא להתריס בפני אלוהים, לצעוק ולהטיח האשמות כלפי היושב במרומים. אם לא על עצם המוות, לפחות על החיים הקשים.

הפרווה שלא הגיעה

אני מרימה ידיים לאחר דברי הטפה המוסר של יהודית קטולה, ברשימתה "היהירות פר־ווה" ("הארץ", 13.21). אני מודה ומתוודה שיש לי מעיל פרווה, שהרווחתי אותו מעבודה קשה ומפרכת, ולאו דווקא מבעל או מאהב נדיב. לפעמים, כשעבודתי מתירה לי, אני אפילו מגיעה עם המעיל לאולמי הקונצרטים.

בכתבה שלי על סרט הטלוו־זיה שהופק לרגל חגיגות יובל החמישים של התזמורת הפילהר־מונית, יצאתי כנגד הראוותנות ההפגנתית, המוצאת לה ביטוי באירועים חברתיים, תרבותיים לכאורה, ושפטתי — מאחר ואני והפרווה לא הגענו לשם — לפי צילומים שפורסמו בעתון "ידי־עות אחרונות", וכיתוב שצורף לצילומי אופנה אלה. אין טעם להיתמם, ויהודית קטולר יודעת אל מי אני מתכוונת. ואם היא תוהה מה פירושו של המושג "נשות חברה", אני מייעצת לה שתקרא עיתוני נשים ובדורים מסוימים, ואז תגלה שזה אחד הנושאים המרכזיים, שדנים בו שם, בהרחבה.

אני מסכימה שאופנה היא חלק מתרבות חיים. אבל עניין זה אינו מוצא את ביטויו דווקא באירועים חגיגיים אופנתיים שישראל מתברכת בהם.

מה קוראים וכותבים הסינים

עצם העובדה ששלוש נשים זכבו הפעם לאולפן "סוף צי־טוט", גרמה יתר אהדה וסקרנות. אך הציפיות הרבות הובילו לאכזבה. אולי שלא באשמת המשתתפות, אלא בגלל הנושא. איירין אייבר, אמירה כץ, וצביה באומן היו אמורות לענות על השאלה מה קוראים וכותבים הסינים. כל זה בעקבות שלושה ספרים של סופרים סיניים שתורגמו לעברית: "דיקשה", "פחזי גיהנום קטנים", ו"דודו המשי".

יזהר לוטרון הפגין סקרנות רבה, הדביק בכך את הצופים. אבל קשה עד מאוד להחדיר לתחום העולם של הספרות הסינית. ראשית, יש להבין את העקרונות שעליהם מבוסס הכ־תב הסיני — וזה עניין מסובך, למרות ההסברים המרתקים של צביה באומן, שהיתה הבולטת במשתתפות. מאחר שאנו יודעים מעט מאוד על סין, ועוד פחות על התרבות והספרות הסינית, היה על השלוש להתחיל בא"ב אלמנטרי. התברר אז, שעלינו גם ללמוד על החיים החברתיים־פוליטיים של סין, שעברה תהפוכות רבות, כדי להבין את הספרות שהיא חלק ממכלול זה. משום כך לא סיפקה התוכנית אלא ראשי־פרקים, כתורות מר־כזיות.

אין ספק ששלושת הגבירות באולפן בקיאות בשפה ובתרבות הסינית, אבל לבד מצביה באומן, היו להן קשיי ביטוי ניכרים. אמירה כץ, ישראלית המתרגמת מסינית, שביקרה בסין לבדה, חשה אי־נוחות וחוסר ביטחון. לאחר כל משפט שהוציאה בקושי מפיה, חיפשה חיזוקים ואישורים אצל פרופסור אייבר, התקבל הרושם שהשתיים מנה־לות ביניהן מעין דיאלוג סמוי, שלנו אין חלק בו.

הסינים, העידו המשתתפות, יודעים מעט מאוד עלינו, פחות מהמעט שאנו יודעים עליהם. למרבה הפלא, הם מכירים את ספרות האידיש — תודות לאסד פרנטו — וקוראים להנאתם את שלום עליכם ואת פרץ. השלוש לימדו את הצופים איך כותבים בסינית "המאגית", ואף על פי כן אני משוכנעת שזו שפה שלא הייתי מסוגלת ללמוד, וכי סינית היא סינית. חבל שיזהר לוטרון, שהפעם התאמץ באמת לדובב את המשתתפות, לא שאל אותן כיצד הגיעו ללמוד סינית, ומה קסם להן בתרבות זרה ורחוקה כל כך.

ישראל כמימד נוסף

הצלם שרגא מרחב מצליח, בצילומים מרהיבי עין מצרפת, לשכנע אותנו שבאמת כדאי לחיות שם. לחיות שם, ולהת־געגע לירושלים. שגם היא יפה — אבל יופיה נוקשה ותמוה, יופי מדויב וסבל, בניגוד גמור לנו־פיה של צרפת, המזמינים להת־רפק עליהם. יצא מזה, שאין פלא שיהודי צרפת ממשיכים לשבת על גדות הסינה, ליהנות מטוב הארץ ויופיה, וזוכרים את ירושלים של מעלה. ירושלים של רוח ושל כמיהות.

אסתר סופר ויעקב אסל, יצאו הפעם אל אחד מנהרות בבל, הם מנסים להביא את סיפורה של יהדות צרפת. זו יהדות מאופקת וקרה, כהגדרתם, שיהודים מצפון אפריקה, שהצטרפו אליה, הע־ניקו לה אספקט סנטימנטלי־חיוני חדש, כאילו הפיחו אותה. אלא שיהדות צרפת אינה מצטיירת דווקא כיהדות קרה ומאופקת. אדרבה, בולטים בה אלמנטים מיליטאנטים, והיא גם מבורכת באינטלקטואלים צעירים בעלי שם, החוזרים במודעות יהודית חזרה.

אחד מהם הוא ברנאר אנרי לוי, הפילוסוף, המכיר "בתע־לומה הביהוד של ישראל" וקשור אליה, אבל מעלה על נס את הגלות, כחלק של הקיום הי־הודי. אינטלקטואל מעניין אחר, הוא בני לוי, שהיה ממקורביו של סארטר, וכיום הוא חוזר בתשובה, ולומד בישיבה בשטר־אסבורג, וחש סולידאריות עם י־רושלים ועם ישראל. ואין לש־כוח את הרוטשילדים, שמאז ומתמיד רואים מחובתם לשמש כראשי הקהילה ודובריה. עכשיו זה דוד דה רוטשילד, איש צעיר ובעל אישיות מרתקת. גם אם הוא בחר לחיות בצרפת (כלום ייתכן אחרת?) הוא מכיר בעוב־דה, שקיומה של ישראל מעניק מימד נוסף ליהדות הגולה.

בסקירה זו יש אחדות־דעים בין ברנאר אנרי לוי לדוד דה רוטשילד. שניהם כאחד מוצאים הצדקות אינטלקטואליות מתוחכמות לגלות. אין זה דווקא סיר הבשר, אלא צידוק מטעמים רו־חניים, היסטוריים ואפילו מוס־ריים. אמנם במהלכה של התכ־נית תהיות ושאלות השאלה הלגיטימית "מדוע לא ירושלי־ם". אבל המציאות באה וקופצת על פנינו. היהודים אינם עולים לישראל בהמוניהם, למרות הגי־דול באנטישמיות, ועל אף עלייתו של הימין הקיצוני, בר־אשותו של לה־פן.

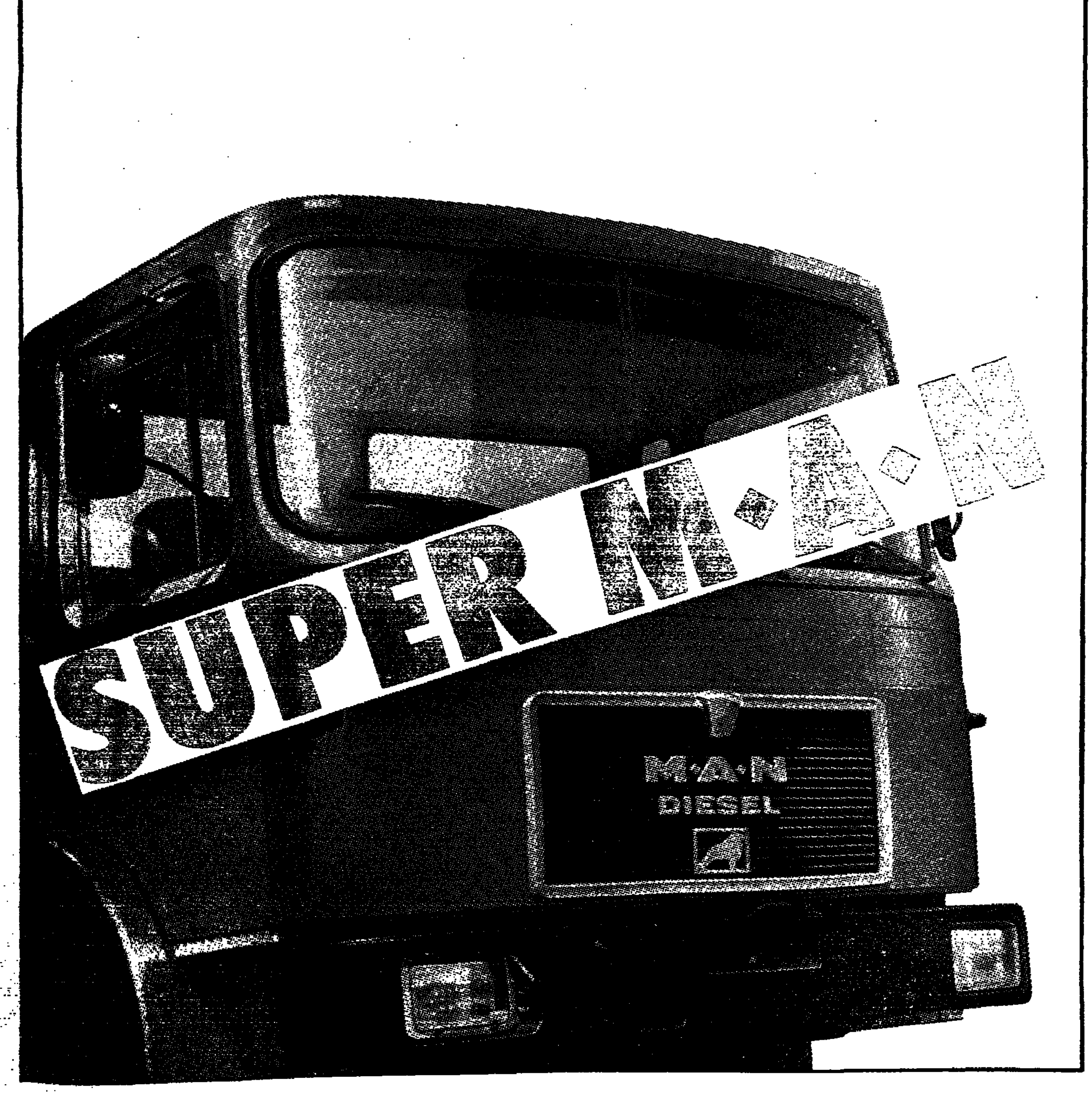

מ.א.ן – משאית האיכות של אירופה.
אתה נכנס לתא הנהג וכבר במטר הראשון מבין מהי האיכות הזו: העיצוב והגימור של כל פרט ופרט – מושלמים. התנועה על הכביש חלקה, יציבה ובטוחה. המנוע, טורבו 6 צילינדר, חזק, שקט, וחסכוני בצריכת הדלק שלו. אתה יושב בנוחיות מירבית ומרגיש רענן גם לאחר שעות רבות של נהיגה בתנאים קשים. ובטווח הארוך – המשאית נוסעת ונוסעת בכל מקום ולכל מקום – פרט למוסך. אתה חוסך זמן וכסף רב על תיקונים וחלקי חילוף. לאמינות הזו אין מחיר.
לאיכות הזו אין מתחרה.

לבחירתך דגמים שונים של משאיות מ.א.ן. במעמסים שבין 6 ל־40 טון. החברה המאוחדת למזרח הקרוב בישראל בע"מ, הסוכנת הבלעדית של מ.א.ן בישראל, מעמידה לרשותך רשת מוסכים מורשים בכל הארץ ותנאי אשראי נוחים

החברה המאוחדת למזרח הקרוב בישראל בע"מ

תל־אביב – משרד ראשי ומחלקת מכירות – רח' החשמונאים 115 טל': (03)260261
מעין צבי – מוסך מעין צבי, ד.נ. הכרמל טל': 99118, (063)99948
ירושלים – מוסך דוידוב, רח' האומן, תלפיות, אזור התעשיה טל': (02)722402

M·A·N

מכתבים למערכת הארץ

ערב אל־חוואלד, בחורף, בלי בית

ראיתי השבוע הריסות של בתים. ראיתי את בני ערב אל־חוואלד, ליד גלי ההיסים בבקע, על גבעה צפונית לטבעון ולמרגלותיה.

מוסטפה בן השבט מספר, שב־22 בדצמבר 1986 הרסו טרקטורים, בליווי מאות שוטרים, שבעה מבתי בני שבטו. לחלק מהמשפחות שב־תיהן נהרסו, ילדים רכים ותינוקות. הוא שואל, מדוע אני, אזרח מדינת ישראל כמוך, המאמין בדו־קיום יהודי־ערבי בשלום, איני זכאי לחיות על אדמתי, שעליה יש לי קושאן. מדוע קצין משטרה מכריז באוזני שהוא בא "לנקות את השטח". מדוע הוא אומר לנו: הרסנו פה היום ומחר נעבור "לצד השני". ומדוע שברו וריסקו בגרזן את ארון הבגדים שלנו. לא די להם שהרסו את ביתי?

יבואו דוברי משרד הפנים, אנשי החוק ומבצעי־ההריסה, ויבהירו לנו מה גרם את הריסת שבעה מבתי ערב אל חוואלד. איך הגיעו הדברים לכך שבעיצומו של החורף, נחשפו בני־אדם, נשיהם וילדיהם, לרוח, לגשם ולקור?

מלכה ארגוב
ירושלים

לסכל את השוד

בהגדרה קולעת כינה חבר הכנסת וירשובסקי את הסכם הפרישה של ארנסט יפת עם בנק לאומי כ"שוד הבנקים הגדול ביותר" בתולדות המדינה. (אפשר להוסיף: גם השוד המתוכנן ביותר). התברר, כי חבר אנשים הנחשבים עלית החברה במ־דינה — חברי הדירקטוריון של הבנק עם הנגיד בראש — עשו קנוניה יד אחת עם ארנסט יפת להוציא מהבנק מיליוני דולרים שהם כספי הציבור.

דרוש שינוי רדיקלי של תנאי הסכם הפרישה עם יפת על ידי החזרת חלק גדול מהפיצויים ששול־מו, והעמדת שיעור הפנסיה על גובה סביר. דרושה גם חקיקה למפרע, מתאריך מתאים למועד עריכת ההסכם, אשר תקבע מגבלות על פי חוק בשיעורי פיצויים ופנסיה בכל גוף כלכלי־ציבורי.

אך דבר אחד חייב להיעשות מיד: לפטר את כל הדירקטוריון של בנק לאומי, ולפסול לצמיתות את חבר האנשים האלה מלכהן בדירקטוריון של תאגיד פיננסי־ציבורי.

משה בר אילן
תל אביב

קשה, קשה מאוד לקבל, להאמין ולהבין את המתרחש בבל"ל, ואת היתנתקות האחראים לכך מן המצי־אות בארץ.

יש לבטל את הסדרי הפנסיה ההוללניים שמקבלים בכירי בל"ל מיד ומכל וכל. אם לא כן חובה על הממשלה, מוסדות הציבור, התאגידים וכל פרט ופרט בישראל — לנתק לאלתר את כל קשריהם עם בנק מבזוי זה, שהנהלתו הפקירה בידי מקבלי החלטות וחותמי הסכמים שכאלה.

טולי ש. האנר
חיפה

אין לאום ישראלי

במכתבו "על זכויות הלאום הישראלי להגדרה עצמית" ("הארץ", 5.1) קובל אהוד לוי על אי הכרתה של מדינת ישראל בקיום "לאום ישראלי". הוא קורא לאזרחי המדינה להגדיר את עצמם ככזה. לעומת זאת, שולל לוי קיום לאום יהודי ("המוגדר כך לפי הדת") בצד לאום ערבי ("המוגדר כך לפי שפתו") בארץ ישראל.

מה היה לוי טוען, אילו שם מדי־נתו היה "מדינת היהודים" או "המדינה היהודית" או "יהודה"? באיזה לאום היה תובע להכיר אז? הרי לפי תפיסתו צריך שם הלאום להיגזר משם המדינה.

אכן, מועצת העם שגתה קשות במאי 1948, כשהחליטה ששם מדי־נתנו יהיה "ישראל" ולא "מדינת הי־הודים" או "המדינה היהודית". אמנם "עם ישראל" וה"עם היהודי" חד הם; אך מבחינת הסמנטיקה הפוליטית גילתה מועצת העם קוצר ראות משווע. ראשית — תוך זמן קצר הוחל להבחין בין "יהודי" ל"ישרא־לי". והעיקר: יש יהודים ישראלים ויש ערבים ישראלים. אלה האחרו־נים טוענים, כי מדינת־ישראל שייכת ל"שני העמים". עובדה: אשתקד נאלצה הכנסת להדגיש בשורת חיקוקים, כי "מדינת ישראל היא מדינת העם היהודי" (בתיקון לחוק יסוד הכנסת; בתיקון לחוק העמותות; בתיקון לתקנון הכנסת).

יהודי ישראל נמנים עם הלאום היהודי, שרוב בניו נמצאים עדיין בגולה. ערביי ישראל נמנים עם הלאום הערבי, שבניו שולטים במרחב הגדול המשתרע מן האוקיי־נוס האטלנטי עד למפרץ הפרסי להוציא ארץ ישראל. קיום "לאום ישראלי" כביכול, שעמו נמנים הן יהודי ישראל והן ערביי ישראל הוא חסר־שחר ונטול יסוד.

ידידיה בארי
תל אביב

לסגת מארצות הברית

מוטב שנקדים להבין, שמעורבו־תנו בארה"ב, בעניינים פוליטיים וצבאיים, סופה שתגרום קרע בין שתי המדינות. התיאורים הנכוחים בעיתונות בפרשת עסקת הנשק האיראני הם רק חלקיים והסתום רב מן הגלוי. אבל אם ה"וואשינגטון פוסט" טוען שישראל מקבלת סיוע רב מדי מארה"ב על חשבון מדינות אחרות, אין זאת אלא משום שנקעה נפשו של בעל המאמר מכל מה שנודע עד כה על מעורבותה של ישראל, ולא רק בפרשת הנשק האיראני. אם כותרת בעיתון ישראלי מבשרת שבכירים בממשל האמריקני "מתפשים את ישראל", ייתכן שרגשות אנטישמיים חבויים בארה"ב עומדים לפרוץ החוצה. יש להבין מכל זה שאולי התחלנו להימאס על ידידנו.

מוטב על כן להקדים ולהדיר את הפרופיל הישראלי בארה"ב. אם כשלב ראשון תצמצם ישראל את בקשת הסיוע שהיא מגישה לארה"ב כדבר מובן מאליו, יהיה זה תחילתו של עידן חדש, הגיוני יותר, ביחסים בין שתי המדינות ולישראל יקרה יותר.

ד"ר דן הלמן
תל אביב